

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W BIAŁYMSTOKU

Nr zespołu: 47

Nazwa zespołu: **Urząd Wojewódzki Białostocki 1920-1939**

Sygnatura: 67

Miesięczne sprawozdania sytuacyjne z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego za 1932 r.

Spis zawartości:

1. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 2 za miesiąc styczeń 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
 - VIII. Varia
2. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 3 za miesiąc luty 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
3. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 4 za miesiąc marzec 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
 - VIII. Varia
4. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 5 za miesiąc kwiecień 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch zawodowy [!]
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
5. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 6 za miesiąc maj 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
6. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 7 za miesiąc czerwiec 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
7. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 8 za miesiąc lipiec 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
8. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 9 za miesiąc sierpień 1932 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**9. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 10 za miesiąc wrzesień 1932 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**10. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 11 za miesiąc październik 1932 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**11. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 12 za miesiąc listopad 1932 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**12. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 1 za miesiąc grudzień 1932 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

Urząd Wojewódzki Białostocki
Wydział Bezpieczeństwa Publicznego

miesięczne sprawozdania syntezyjne
z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu
wzrostowego i ruchu zawodowego.

1932

67.

Nr. BP. 539/32.T.

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr. 2 za mie-
siąc styczeń 1932 r.

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr. 2 za miesiąc styczeń 1932 r. /z zakresu bezpieczeństwa publicz-
nego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/,-

Za Wojewodę

A. Wysokiński/ A. Wysokiński /
w/z. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Odpisy otrzymują:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogrodku,
- 3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Tarnopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " w Grodnie,
- 13/ " " " " w Suwałkach,
- 14/ " " " " w Łomży.
- 15/ Samodzielny Ref. Informac. DOK. III. w Grodnie,
- 16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
- 17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w Białymstoku.

J I

Po przyjęciu do wiadomości

A A

Lublin, 11. 3 / IV 1932

Hay

H.F.

Białystok, dn. 10 lutego 1932 r.

2

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego osiągnęło punkt kulminacyjny i poczęło stopniowo zmniejszać się. Ogólne zmniejszenie ilości bezrobotnych w ciągu miesiąca wyraża się cyfrą 1074. Zmniejszenie to nastąpiło wskutek widocznej poprawy konjunktury dla przemysłu włókienniczego, który w drugiej połowie stycznia pracował już 30 zespołami na jedną zmianę, zatrudniając 1432 robotników. Pod koniec miesiąca uchodziło niemal za pewnik, że do połowy lutego sta zatrudnienia robotników w przemyśle włókienniczym wzrośnie o 10%. Rozszerzony został także stan zatrudnienia robotników w przemyśle drzewnym, zwłaszcza w przedsiębiorstwach i lasach państwowych, przedsiębiorstwa bowiem prywatne wykazują daleko posuniętą powściągliwość w obecnej kampanji obróbki drzewa. Dobrą konjunkturę miał przemysł garbarski, który od kilku miesięcy zatrudnia normalnie około 700 robotników. We wszystkich gałęziach przemysłu miały miejsce liczne, niepowodujące jednak strajków zatargi z racji tendencji przemysłowców do obniżki stawek zarobkowych robotników. Obniżka ta wahała się w granicach od 10 do 20%, przyczem w większości wypadków robotnicy zmuszeni byli zgodzić się na zaproponowaną im podwyżkę, ażeby tylko utrzymać się przy pracy. Pod koniec miesiąca zaostrzyła się dość silnie sytuacja w przemyśle drzewnym w okręgu bielskim, gdzie PPS. CKW. częściowo ze względów politycznych, częściowo zaś z racji istnienia w sąsiednich powiatach wyższych stawek zarobkowych w tartakach państwowych, inspirowała oddziały Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego do wysunięcia żądania przywrócenia stawek zarobkowych z roku 1930. Żądanie to wysunął pierwszy oddział wspomnianego Związku w Hajnówce dnia 31 stycznia 1932 r. co już w lutym doprowadziło do wybuchu strajku robotników tartaku państwowego tamże.

W styczniu osłabła znacznie akcja przeciwna czynników politycznych legalnych w odniesieniu do Wojewódzkiego i Powiatowych Komitetów do Spraw Bezrobocia, których sprawozdania wykazują za pierwszą połowę stycznia gwałtowny spadek ofiarności społecznej na cele bezrobocia. Spadek ten w niektórych miejscowościach w porównaniu z grudniem dochodził do 50%. Dotyczy on przede wszystkim zbiórek publicznych, oraz ofiar ze strony przemysłowców i właścicieli nieruchomości. Na specjalną uwagę zasługuje całkowite niemal abscentowanie się właścicieli nieruchomości w Białymstoku, którzy dotychczas wpłacili do Wojewódzkiego Komitetu do Spraw Bezrobocia dosłownie 45 złotych.- Z niesłabnącą energią zwalczali akcję Wojewódzkiego i Powiatowych Komitetów do Spraw Bezrobocia komuniści, szczególnie w okresie trwania kampanji "3L". Kampanja ta w przejawach zewnętrznych była silniejsza, niż w roku ubiegłym.

Pozatem ruch wyrotowy zaznaczył się dość silną akcją antypodatkową na gruncie wiejskim, łączoną ściśle z wzywaniem włościan do niebrania udziału w licytacjach i niekupowania rzeczy i produktów, pochodzących z licytacji, względnie zasekwestrowanych.- W mniejszym stopniu uzewnętrzniała się kampanja antypodatkowa i antyszarwarkowa. Jako specjalny przejaw ruchu wyrotowego dostrzegany był kolportaż legalnych wydawnictw partji komunistycznej w rodzaju czasopism "Głos Chłopski", "Wiadomości" i "Chłopska Przyszłość". Czasopisma te nadsyłane były na teren Województwa Białostockiego bezpłatnie w ilości kilku tysięcy egzemplarzy. Przepracowane informacje i materiały, dotyczące kolportażu tych czasopism, pozwalają wnioskować, że kolportaż ten poprzedza uplanowaną w szczegółach akcję organizacyjną legalnej, posiłkowej organizacji KPP. w rodzaju uniejegalnionych PPS.Lewicy i Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Stwierdzono bowiem, że redakcje traktowanych czasopism wysyłają do poszczególnych osób listy, zalecające im organizowanie kółek dla czytania nadsyłanych bezpłatnie pism, a sądzić należy że następnie podejmowane będą wysiłki w kierunku przekształcenia tych kółek na ogniwa wspomnianej organizacji.

Przypadający na dzień 15 stycznia b.r. obchód V-tej rocznicy uniesienia BWRHromady jedynie w powiatach wołkowyskim i grodzieńskim spowodował nieznaczne zresztą wystąpienia zewnętrzne elementów wyrotowych. -- Nadto na odbytym dnia 17 stycznia b.r. w Białymstoku zjeździe okręgowym delegatów Towarzystwa Szkoły Białoruskiej usiłowano wynieść odpowiednią rezolucję z racji nazwanego obchodu, do czego jednakże nie dopuścili przedstawiciele władzy. --

Na odcinku wykorzystywania ~~nastrojów~~ wśród bezrobotnych pewien sukces odnieśli komuniści w Białymstoku, gdzie dnia 6 stycznia b.r. komunistyczny komitet bezrobotnych doprowadził do demonstracji ulicznej bezrobotnych, którą zlikwidowaną przy użyciu siły fizycznej. Komitet ten dnia następnego został zlikwidowany.-

Ruch zawodowy wyczerpywała niemal całkowicie akcja cennikowa.

W stanie bezpieczeństwa publicznego zasadnicze zmiany nie zaszkły, jeżeli pominąć wzrost drobnych przestępstw z chęci zysku, wiążących się przyczynowo z bezrobociem i stałą pauperyzacją mas bezrobotnych.--

[illegible]
$$\begin{array}{cccccccccccccccc} \text{msb} & 7 & 6 & 5 & 4 & 3 & 2 & 1 & 0 & \text{msb} & 7 & 6 & 5 & 4 & 3 & 2 & 1 & 0 & \text{lsb} \end{array}$$

Dnia 10 lutego 1932 r.

za miesiąc styczeń 1932 rok.

- 1 -

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Augustowski.

W Augustowie dnia 18 stycznia b.r. rozklejono dwie ulotki, wykonane ręcznie - z napisami "Cześć pamięci Lenina, Libknechta i Luksemburg. Precz z białym terorem, precz z redukcją, żądamy zapomóg dla wszystkich bezrobotnych, niech żyje KPZB."

Białystok-Miasto.

Dnia 10 stycznia b.r. przejęto transport aktualnej literatury komunistycznej, wagi około 16 klg.-

Tegoż dnia otrzymano pod zarzutem kolportażu odezwy pt. "Towarzysze żołnierze", wydanej przez Białostocki Komitet organizacyj rewolucyjnych poborowych w styczniu b.r. Łazarza Akranowicza.-

Dnia 11 stycznia b.r. rozrzucono kilkanaście egzemplarzy KM.KPZB.Białystok ze stycznia b.r. pt."Do walki o pracę i chleb".-

Dnia 15 stycznia b.r. został zatrzymany z większym transportem wydawnictw komunistycznych prawdopodobnie kurjer KO. KPZB. Lejb-Abram Kapitańczyk.-

Dnia 16 stycznia b.r. grupa wyrostków komunistycznych w liczbie około 25 usiłowała urządzić demonstrację uliczną, którą w zarodku zlikwidowano.-

Dnia 19 stycznia b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy KM.Mopra Białystok ze stycznia b.r. pt."Towarzysze, towarzyszy i chłopci".-

Dnia 19 stycznia b.r. wywieszono cztery plakaty z hasłami kampanji "3 L." i zawieszono 2 transparenty z hasłami tejże

- 2 -

45

kampanji, oraz o napisani "Precz z naciskiem narodowościowym,
niech żyje samookreślenie Słowian Zachodniej aż do oderwania
Białostocki OK.KPZB."

Dnia 20 stycznia b.r. przejęto paczkę wydawnictw komuni-
stycznych związanych w treści z kampanją "3 L.".-

Dnia 21 stycznia b.r. młodzież komunistyczna w liczbie oko-
ło 100 osób urządziła demonstrację uliczną. Podczas likwidowa-
nia tej demonstracji odniesli obrażenia ciała szeregowi P.P.
służby śledczej. Pod zarzutem czynnego wystąpienia przeciwko
tym szeregowym zostali zatrzymani Donde Nachman, Gold Frejda,
Wajner Lejb i Kapłan Rejzla.-

Szczegóły w tej sprawie zostaną uwzględnione w oddzielnym
sprawozdaniu.-

Dnia 2 b.m. na podpunkcie została zatrzymana z bibułą
komunistyczną techniczka OK.KPZB.Białystok Roza Milsztejn.

Pozatem w ciągu miesiąca rozrzucono około 1.500 egzempla-
rzy wydawnictw komunistycznych i wyrzucono 5 plakatów.-

wiat Białostocki.

w Gródku

Dnia 23 stycznia b.r. /został zatrzymany pod zarzutem
działalności antypaństwowej Izaak Frenkel, u którego znalezio-
no wydawnictwa komunistyczne.-

wiat Bielski.

Dnia 6 stycznia b.r. we wsi Kruzy, gminy Skórzec wywie-
szono transparent z napisem: "Żądamy chleba i pracy, precz z są-
dami doraźnymi, ani grosza podatku".-

W nocy z dnia 18 na 19 stycznia b.r. w Bielsku-Podla-
skim na kilku domach i parkanach uskutecznił krede napisy:
"Precz z faszystowskim terorem, precz tyranami faszystowskimi,
cześć pamięci Lenina, Luksemburg i Libknechta, precz z rządem
faszystowskim".-

We wsi Krzywa, gminy Pasynki stwierdzono fakt wystą-
pień antyreligijnych ze strony komunistów. Aresztowano z związku
z tem 10 osób. Szczegóły podane zosta Ministerstwu w sprawoz

6
daniu z dnia 23 stycznia b.r. Nr.BP.257/32.P.-

Dnia 23 stycznia b.r. we wsi Orazje, gminy Rudka wywieszono transparent z haskami: "Precz z Rządem, niech żyje rewolucja".-

Powiat Grodzieński.

Dnia 9 stycznia b.r. został zatrzymany Eljasz Leśko, mieszkaniec wsi Szeleпки, gminy Brzostowica-Wielka, który zbiegł przed aresztowaniem w czasie listopadowej r.ub. likwidacji KR. KPZB.Brzostowica-Wielka. W połowie grudnia ub.r. Leśko przekroczył nielegalnie granicę do Rosji Sowieckiej, gdzie był więziony przez G.P.U. i skąd został wydany przez władze sowieckie.-

Dnia 10 stycznia b.r. w Skidlu został zatrzymany mieszkaniec wsi Gliniany w gminie Skidel Włodzimierz Łobko, b. uczeń z IV-tej klasy gimnazjum białoruskiego w Wilnie pod zarzutem rozpowszechniania pieśni rewolucyjnych. -

Dnia 8 stycznia b.r. w Grodnie wywieszono transparent z napisem w języku polskim: "Do walki z sądami doraźnymi, z budżetem wojny i defenzywy, zapomogi dla wszystkich bezrobotnych. Grodno KZMZB.".-

Dnia 14 stycznia b.r. w majątku Stary-Dworzec, gminy Bjsuły-Wielkie zostali zatrzymani pod zarzutem należenia do KPZB. robotnicy tegoż majątku Aleksander i Bronisław Obuchowscy.-

W związku z kampanją "3 L" w Grodnie i powiecie grodzieńskim wywieszono 15 transparentów z różnego rodzaju haskami, z których na podkreślenie zasługują "Śmierć temu, kto kupuje licytowane, ani grosza podatków rządowi głodu, nędzy, defenzywy i wojny, precz z katem Piłsudskim" i t.p...-

Dnia 20 stycznia b.r. w Grodnie zostali zatrzymani w lokalu partyjnym sekretarz OK.KPZB.Grodno Szmul Goldfarb, oraz odbywający z nim konferencję Aron i Daniel Grodzieńscy i Nocha Suchowlańska. Przy aresztowanym Goldfarbie znaleziono ważne materiały partyjne.-

Dnia 19 stycznia b.r. został zatrzymany ukrywający się przez czas dłuższy w Byteniu pod Szonimem członek KR.KPZB.Łunna

5-1
Nochim Wiśniewski, mieszkaniec Łunni.

Dnia 25 stycznia b.r. został aresztowany w Brzostowie w powiecie pod zarzutem wywieszenia transparentu Aleksander Bondaryk.

Dnia 26 stycznia b.r. w Jeziorach aresztowano Jankla Rebejkowa pod zarzutem należenia do KPZB.-

Wiat Woźkowyski. Dnia 14 stycznia b.r. na szosie około Zelwy wywieszono transparent z hasłami: "Żądamy zwolnienia posłów BWRHromady Taraszkiewicza i Wołoszyna i Biełoruskiego Klubu Zmahanje" towarzyszyów Kryńczuka i Dworoczanina! Dnia następnego wywieszono transparent z takimi samymi hasłami we wsi Samarowicze, gminy Krzemienica.-

Wiat Wysoko-Mazow. W związku z kampanją "3 L" wywieszono w powiecie jeden transparent i rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Wiat Kolneński. Wywieszono jeden transparent i rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw.-

Wiat Łomżyński. Wywieszono dwa transparenty, w ten jeden na boisku szkoły podchorążych w Zambrowie z napisami: "Cały garnizon Zambrów, pułk i szkoła podchorążych uczci w dniu 21 stycznia b.r. pamięć Lenina, Luksemburg i Libknecht. Żołnierze pomni myśli i zasad tych największych bojowników o lepsze jutro proletariatu - stancie w szeregach rewolucyjnych, by rozegrać ostateczny i zwycięski bój o Polską Republikę Rad. Garnizonowy Komitet KPP", oraz rozrzucono około 300 egzemplarzy wydawnictw komunistycznych.-

W Zambrowie dnia 23 stycznia b.r. została zatrzymana z transportem wydawnictw komunistycznych Szejna Chanec, techniczka miejscowego KD.KZMP.

Wywieszono dwa transparenty i jeden plakat, oraz usku-
niono w jednym wypadku kredę napisu z hasłami kampanji "3L".

Rozrzucono kilkanaście egzemplarzy wydawnictw.-

Wywieszono dwa transparenty.-

b/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 8 stycznia b. skazał z art.129 cz.I. K.K. Jana Grodzika na 2 lata ciężkiego więzienia.-

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 21 stycznia b.r.
skazał z art.132 K.K. Chila Sztawlera na 2 lata twierdzy.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 27 stycznia b.r. skazał z art.102 cz.I. i 129 K.K. Mordchaja Semborskiego na 4 lata więzienia, Teofila Rogalskiego na 3 lata więzienia i Icka Milberga na 2 lata więzienia,- Uniewinnił zaś Wacława Brzozowskiego.-

1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

Lnia 10 lutego 1932 r.

za miesiąc styczeń 1932 rok.

6

III. Ruch zawodowy.a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 17 stycznia b.r. odbyło się przy udziale posła Szczerkowskiego walne zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Ze złożonego na tem zebraniu sprawozdania wynika, że oddział liczy około 1 00 członków, w tem 875 opłacających regularnie składki członkowskie. Po wysłuchaniu tego sprawozdania poseł Szczerkowski wygłosił dłuższe przemówienie w którym poddał ostrej krytyce politykę gospodarczą Rządu i działalność Naczelnego Komitetu do Spraw Bezrobocia, podkreślając, że Rząd w walce z bezrobociem wykazał całkowicie bezplanowość działania. Bezpośrednio po przemówieniu posła Szczerkowskiego wybrano nowy zarząd, do którego nie zostali dopuszczeni komuniści, pomimo usilnych z ich strony zabiegów w tym kierunku. Na zebraniu ponadto uchwalono rezolucję, domagającą się przywrócenia 17-to tygodniowego okresu zasiłkowego i wyrażającą sympatje dla skazanych w procesie brzeskim posłów, "którzy stali na stanowisku praworządności"/500/..

W Białymstoku dnia 25 stycznia b.r. na walnym zebraniu Związku Garbarzy odrzucono propozycję przemysłowców co do obniżenia zarobków w przemyśle garbarskim o 20%..

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce, powiatu bielskiego na walnym zebraniu w dniu 31 stycznia b.r. uchwalił rezolucję, w której wysunął żądanie przywrócenia zeszłorocznych stawek zarobkowych dla robotników państwowych zakładów przemysłu drzewnego w Hajnówce i zapowiedział poparcie tego żądania strajkiem, gdyby nie została ono przez władze administracji leśnej uwzględnione. Losowna treść rezolucji została podana lini-

sterstwu w sprawozdaniu z dnia 1 b.m. Nr.BP.366/32.P.-

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach, powiatu grodzieńskiego na zebraniu walnem w dniu 1 stycznia b.r. odrzucił propozycję właścicieli zakładów garbarskich co do obniżenia płac zarobkowych o 20%. Od przyjęcia tej propozycji przez robotników przemysłowcy uzależnili uruchomienie garbarń.- Propozycja ta była przedmiotem obrad na dwóch następnych zebraniach przyczem w obu wypadkach wypowiedziano się przeciwko jej przyjęciu.

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 9 b.m. na terenie Województwa Białostockiego go pozostawało w tym dniu bez pracy 13.566 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Bezrobocie dn.9.I.32 r.	dn.9.II.32 r.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobiera zapomogi.
Augustowski	665	594	71	-	358
Białystok-Miasto	6394	6095	299	-	1609
Białostocki	1455	1210	245	-	1011
Grodzieński	2298	2454	-	298	549
Łomżyński	1054	854	200	-	68
Bielski	900	600	300	-	168
Ostrowski	284	298	-	14	241
Ostrołęcki	168	167	1	-	103
Suwalski	146	132	14	-	16
Sokólski	166	140	26	-	20
Szczuczynski	626	580	46	-	138
Wołkowyski	480	420	60	-	32
Kolneński	14	12	2	-	-
Wysoko-Mazow.	10	10	-	-	-

Zmniejszenie: - 1074.

74

OJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.539/32.T.

nia 10 lutego 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne N.2.
za miesiąc styczeń 1932 r.

IV. Strajki.

- Negatywne . -

Dnia 10 lutego 1932 r.

za miesiąc styczeń 1932 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Augustowski.

W majątku Wasilewicz, gminy Wokkowiczowce został zamordowany Herman Kałko, którego trupa dla zamaskowania morderstwa powieszono.-

Białystok-Miasto.

Dnia 13 stycznia b.r. maszynista kolejowy Michał Abramowicz w nieświadomości wystrzakiem z rewolweru pozbawił życia przyjaciółkę swą Bronisławę Stankiewiczównę, urzędniczkę telegrafu kolejowego, a następnie popełnił samobójstwo. Przyczyną zabójstwa i samobójstwa nieporozumienia na tle współżycia.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 27 stycznia b.r. na drodze około wsi Zubki w gminie Hołynka został napaściety Andrzej Stolarczyk ze wsi Korobieje w gminie Jałówka, powiatu wołkowyskiego przez nieznane osobnika, który pod groźbą rewolweru odebrał 5 złotych.-

Powiat Łomżyński.

Dnia 2 b.m. w Łniadowie została rozpruta kasa w lokalu żydowskiego towarzystwa dobroczynnego Gemilus-Hesed, której skradziono 1.443 zł. gotówką. Pod zarzutem popełnienia tej kradzieży został aresztowany Jan Kossakowski z Łomży.

Dnia 2 b.a. został aresztowany i przekazany władzom sądowym Marjan Zalewski, b.wójt gminy Szczepankowo pod zarzutem zdefraudowania 458 zł. 96 gr. pieniędzy gminnych w czasie swego urzędowania.-

Dnia 18 stycznia b.r. we wsi Olszyny Piotr Gralewski stawiał czynny opór sequestratorowi wydziału Powiatowego.

Bolesławowi Baumrowi, którego w pewnym momencie usiłował uderzyć siekierą. Gralewskiego aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

powiat Ostrołęcki.

Dnia 19 stycznia b.r. we wsi Olszewo-Borki w gminie Nakły mieszkaniec Nowej-Wsi w gminie Sypniewo, powiatu ma-
Wacław Małachowski
kowskiego/napadł na powracającego z Ostrołęki Stanisława Majkowskiego, któremu zrabował 300 zł. i 1 dolar. Małachowskiego aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

powiat Sokółski.

Dnia 23 stycznia b.r. we wsi Łaznisk w gminie Szudziałowo Michał Karpowicz, ostatnio zamieszkały w Białymstoku, wystrzałem z karabinu zabił przez okno swego brata stryjecz-
nego Józefa Karpowicza.-

powiat Bielski.

Dnia 8 stycznia b.r. we wsi Stoczek, gminy Masiewo podczas bójki na zabawie został zabity Aleksy Lisowski. Jako podejrzany^{ch} o zabójstwo zatrzymano Teodora i Grzegorza Matyszuków ze wsi Minkowo, gminy Masiewo.-

Dnia 24 stycznia b.r. w Ozeremsze Michał Szymusiuk zranił ciężko podczas bójki Jana Krota, który zmarł w szpitalu powiatowym w Bielsku-Podlaskim.-

powiat Suwalski.

Dnia 22 stycznia b.r. w Sejnach w restauracji sekwestrator Urzędu Skarbowego Józef Dąbkowski w stanie nietrzeźwym wystrzałem z rewolweru pozbawił życia Stanisława Jaroszewicza.-

powiat Wołkowyski.

Dnia 9 stycznia b.r. we wsi Mosuszyn -Wielki w gminie Porozów Józef Suszko wystrzałem z karabinu zabił swego brata Teodora, poczem usiłował zabić swą żonę, która zdołała jednak zbiec, a następnie zamordował dwoje dzieci nieletnich i zbiegł. Tegoż dnia Suszko oddał się dobrowolnie w ręce policji.-

19

b/ Zestawienie wypadków i innych przestępstw.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach - - 6.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach - - 8.
- 3/ Samobójstw - - 6.
- 4/ Usiłowań zabójstwa - - 5.
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków, które zakończyły się śmiercią siedmiu osób - - 7.
- 6/ Kradzieży zwykłych - - 13.
- 7/ Kradzieży z włamaniem - - 5.
- 8/ Drobnych napadów rabunkowych - - 6.
- 9/ Dzieciobójstw - - 9.
- 10/ Gwałcenia - - 7.
- 11/ Oporu policji - - 4.
- 12/ Oporu komornikom i sekwestratorom - - 4.
- 13/ Fałszerstwa pieniężny - - 2.
- 14/ Potajemnego gorzelnictwa - - 4.

c/ Wypadki samochodowe.

W ciągu miesiąca zanotowano 8 wypadków samochodowych, w których siedem osób odniosło obrażenia ciała.-

d/ P o ż a r y .

Zestawienie danych o pożarach:

W styczniu b. roku na terenie Województwa Białostockiego miały miejsca następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem - - 11.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych - - - 4.
- 3/ Wadliwej budowy kominów - - - 18.
- 4/ Z podpalenia z zemsty - - - 2.
- 5/ Z podpalenia w celu otrzymania premji - - 3.

R a z e m - - -

9 45

Pożary te wyrządziły straty:

1/ Do 2.000 złotych każdy	-	-	7.
2/ Od 2.000 do 5.000 zł.	-	-	8.
3/ Od 5.000 do 10.000 zł.	-	-	4.
4/ Od 10.000 do 15.000 zł.	-	-	2.
5/ Od 20.000 do 30.000 zł.	-	-	2.

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą ~~określenie~~ ponad 120.000 złotych.-

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach województwa, biorąc ogólnie - nie uległ zmianie pod względem politycznym, pogorszył się zaś nieznacznie pod względem kryminalnym, szczególnie w ośrodkach z większymi skupieniami bezrobotnych.-

wiało

19.

Dnia 10 lutego 1932 r.

VI. Sprawy graniczne.

Za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano i przekazano
władzom sądowym 10 osób.-

10 17

OFICJALNIE BIAŁOSTOKI

Nr.BP.539/32.T.

nia 10 lutego 1932 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.2.
za miesiąc styczeń 1932 rok.

zokazan

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne -

oku

h

nie

st

9

u

zp.

wia

1.

3 1

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BF.539/32.7.

Dnia 10 lutego 1932 roku.

Wynagrodzenie sprawozdanie miesięczne Nr.2

za miesiąc styczeń 1932 rok.

VIII. V A R I A

W styczniu b.r. zanotowano cztery wypadki wystąpień przeciwko żydom o charakterze bojkotowym. M.in. dnia 20 stycznia b.r. w Grodnie na drzwiach domu Nr.21 przy ulicy Piaskowej zawieszono stary granat odmiotacza bomb, oraz dwie kartki z napisami: "Śmierć żydom i bij żydów, bij pasożytów. B.O.A." Granat zdjęto i przekazano władzom wojskowym.

Województwo Białostockie
Nr.BP.1101 /32.T.

Białystok, dnia...marca 1932 roku

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.3 za mie-
siąc luty 1932 r.

TAJNIE - PILNE !

[Handwritten signature]

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięcz-
ne Nr.3 za miesiąc luty 1932 r. /z zakresu bezpieczeństwa publicz-
nego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/..

Za Wojewodę

[Handwritten signature]
/A.Wysokiński/
w/z.Naczelnika Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu n/Bugiem.
- 4/ Pan " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Tarnopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " w Grodnie,
- 13/ " " " w Suwałkach,
- 14/ " " " w Łomży,
- 15/ Samodzielny Ref.Informac.DOK.III. w Grodnie,
- 16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
- 17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w miejscu,
- 20/ Pan Kierownik Placówki Wywiadowczej KOP.Nr.I. w Suwałkach,
- 21/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
- 22/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 23/ Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w miejscu.

[Handwritten mark]
Po przyjęciu do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 30 / 3 1932 r.

[Handwritten signature]

Białystok, dnia 20 marca 1932r.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy potwierdził słuszność wyrażonego w poprzednim sprawozdaniu przypuszczenia, że w styczniu bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego osiągnęło punkt kulminacyjny. W drugiej połowie stycznia ilość bezrobotnych zmniejszyła się o 1074, w lutym zaś o 1022. Na dzień 10 marca bezrobocie w Województwie Białostockim wyrażało się cyfrą 13566. Największy spadek bezrobocia przypada na przemysł włókienniczy, dla którego zarysowała się możliwość poprawy koniunktury i na przemysł drzewny, przeważnie na tartaki państwowe, gdyż większość tartaków prywatnych jest jeszcze nieczynna. Jeżeli chodzi o przemysł włókienniczy to uzyskał on zamówienia krajowe i zagraniczne, jednakże na takich warunkach, że zmuszony jest pójść na obniżkę płac. Oczywiście przemysłowcy proponują robotnikom daleko wyższą obniżkę, niż by tego wymagała istotna potrzeba. Proponowana przez nich obniżka waha się w granicach od 22 do 30%. Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku wypowiedziała się zdecydowanie przeciwko wszelkiej obniżce płac w przemyśle włókienniczym i rezwała ogół włókniarzy do podtrzymania jej stanowiska. Naskutek tego w lutym trwał zatarg pomiędzy dyrekcją zatrudniającą około 300 robotników fabryki pluszów jedwabnych Beckera w Białymstoku i robotnikami, którzy odmówili przystąpienia do pracy na warunkach o 25% gorszych, niż w roku ubiegłym. Pod koniec miesiąca wszystkie zakłady przemysłu włókienniczego ogłosiły wspólny komunikat, powiadamiający ogół robotników oddziałów tkackich, że oddziały te mogą być uruchomione, jeżeli robotnicy zgodzą się na redukcję rocznych płac o 25%. Na komunikat ten Okręgowa Komisja Klasowych

Związków Zawodowych, posiadająca zdecydowany wpływ na ogół robotników przemysłu włókienniczego dotychczas konkretnej odpowiedzi nie dała. Przypuszczać należy, że z uwagi na kończący się już okres zaskikowy robotnicy zgodzą się na proponowaną przez przemysłowców obniżkę płac, może tylko w mniejszym rozmiarze. Większe niż w przemyśle włókienniczym zatargi miały miejsce w przemyśle drzewnym.

W powiecie białskim od dnia 3 lutego do dnia 29 lutego trwał strajk robotników tartaków państwowych w Hajnówce, Gródku i Stoczku /ostatnie dwa tartaki koło Białowieży/, oraz kilkanaście dni strajk robotników tartaku państwowego w Nurcu. Zasadniczo strajk miał charakter ekonomiczny, został bowiem spowodowany, jak już Urząd Wojewódzki donosił Ministerstwu w meldunkach doraźnych, znaczną rozpiętością pomiędzy płacami w tartakach państwowych we wspomnianym powiecie należącym do Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży i w powiecie białostockim, należącym do Dyrekcji Lasów Państwowych w Siedlcach.

Został on jednak wykorzystany przez PPS. CKK i osobiście przez pana Stanisława Dubois dla wzmocnienia wpływów w PPS i Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Cel ten wskutek nieracjonalnego do pewnego stopnia ustosunkowania się Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży do zagadnienia normowania płac robotniczych został przez PPS osiągnięty, czego dowodem jest fakt, że liczący przez strajkiem Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w powiecie białskim około 300 członków liczy obecnie ponad 800 członków i, że nadługo została przekreślona w tym powiecie możliwość podjęcia skutecznej pracy przez porządowe organizacje robotnicze. Poza omówionymi przemysłami drobne zatargi istniały w przemyśle garbarskim, w którym przemysłowcy dążyli do obniżenia płac robotniczych od 10 do 20%.

We wszystkich wyszczególnionych zatargach usiłowali dojść do głosu komuniści, jednakże bezskutecznie, choćby dlatego, że wysiłki ich były bądź późne, bądź też nieprzemysłane. Tak np. w powiecie

bielskim organizacje komunistyczne zostały nastawione na wykorzystanie strajku robotników tartacznych dopiero pod koniec tego strajku, zaś OK KPZB. Białystok wydał odezwę do strajkujących wtedy, kiedy strajk już się zakończył. Oceniając ogólnie ruch wywrotowy, należy zaznaczyć, że nastawienie jego szło w kierunku zacieśniania nastrojów bezrobotnych i pracujących robotników w ośrodkach miejskich, oraz stwarzania w umysłach ludności białoruskiej przekonania, że w niedługim czasie na ziemiach wschodnich Rzplitej wybuchnie rewolucja, która odda tej ludności ziemię w większej własności i przekreśli wszystkie jej zobowiązania pieniężne wobec Państwa, samorządu i kredytowych instytucji prywatnych. Sądząc z tego nastawienia, można przypuszczać, że centralnym instancjom partji komunistycznej chodzi o stworzenie na gruncie wiejskim takich warunków, w których byłyby możliwe masowe wystąpienia włościan przeciwko władzom. W wypadku zaistnienia tych wystąpień przygotowywany na to aktyw partyjny starałby się je ująć w formy organizacyjne działań rewolucyjnych, dywersyjnych i sabotażowych. Za słusznością takiego dopatrywania przemawia ta stwierdzona okoliczność, że instancje okręgowe KPZB. pilnie śledzą nastroje na wsi i stosownie do nich instrują aktywny aparat partyjny, przestrzegając go przed działaniami, które nie zostałyby poparte przez masy. Doły partyjne w ciągu miesiąca odczuwały brak literatury partyjnej, nielegalnej, przejmowanej stale w większych ilościach przez organa bezpieczeństwa na trasach transportu, nasycone natomiast były komunizującą literaturą legalną, która na ter województwa nadsyłana jest bezpłatnie w ilości około 4.000 egzemplarzy. W stanie bezpieczeństwa publicznego za miesiąc luty w porównaniu ze stanem w styczniu poważniejsze zmiany nie zaszły. -

Dnia 20 marca 1932 roku

za miesiąc luty 1932 roku

II. Ruch wyrotowy

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Białystok-Biełostok

Dnia 20 lutego b.r. zatrzymano i przekazano władzom sądowym Berela Nieberga i Anszela Kapłana pod zarzutem brania udziału w demonstracji bezrobotnych w Białymstoku dnia 6 stycznia b.r.

Dnia 12 lutego b.r. przejęto w Białymstoku archiwum KB KPZB., zawierające różne wydawnictwa wagi około 10 klg

nia 24 lutego b.r. przejęto około 900 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw komunistycznych.

Powiat Białostocki.

W Komitecie Rejonowym KPZB. Gródek-Michałowo wynikły tarcia w związku z ujawnieniem nadużyć, popełnionych na szkodę partji przez białorusina Włodzimierza Hutnika, działacza TSB. Z inicjatywy członków wspomnianego KB. Jankła Abramickiego i Dawida Kapłana został zwołany sąd partyjny, który zawiesił Hutnika w czynnościach partyjnych. Doprowadziło to do antagonizmu pomiędzy żydami i białorusinami. W obronie Hutnika stanął komunistyczny członek Zarządu Okręgowego TSB w Białymstoku Włodzimierz Gziabko, za co został upomniany, że gdyby w przyszłości podobnie wystąpił w sprawach partyjnych, to zostanie wykluczony z partji.

Wspomniany KB KPZB. na którego terenie istnieją najbardziej liczne koła TSB w Gródku i Michałowie, wskutek dyrektyw OK KPZB. Białystok czyni zabiegi w kierunku przeniesienia siedziby Zarządu Okręgowego TSB z Białegostoku do Gródka celem wyrwania go z pod wpływów białoruskiej grupy umiarke-

wanej.

Powiat Bielski.

W dniu 2 lutego b.r. pomiędzy wsiami Kosiorki i Przybyszy, gminy Skórcze wywieszono transparent z napisem: "Dalej do czynu, niech żyje rewolucja. Narodzie pracujący obćdź się i zrzuc jarzmo burżujów i ich psów policjantów, niech żyje rewolucja".-

Podszrzany o działaalność antypaństwową Metodjusz Bochenek we wsi Reduty prowadzi tamże akcję, zmierzającą do zorganizowania kół bezboźników. W tejże wsi przez komórkę KPZB. wykorzystywany jest radjoodbiornik, zainstalowany u Romana Krupy.

We wsiach Szczyty, Toporki i Dubicze -Cerkiewne w gminie Orla stwierdzono przejawy agitacji antypodatkowej.

W dniu 24 lutego we wsi Anisin, gminy Piemiatyczne rozrzuciono kilkadziesiąt egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw komunistycznych.

W Brańsku dnia 1 marca b.r. wyrzucono dwa plakaty z napisami "Odezwa.Ludu polski krew twoją leją dziś dyktator Marszałek Piłsudski. Nie słyszycie jęku ramnych Zagłębia-Dąbrowskiego, oraz Hajnówki i Białowieży. Zbierajcie się i masowo krzyczcie - precz z Rządem zdrajcy Marszałka Piłsudskiego, który pije krew twoją i nakłada ci kajdany. Przychodzi kres na te rządy i kończy się twoja niewola.Ludu polski chwyć za broń, zbóć się ze snu swego i zrzuc ze swych rąk kajdany. Walcz o swe prawa.Niech żyje rewolucja".- Istnieje przypuszczenie, że plakaty te sporządzili kominizujące działacze PPS. OKW. -

Powiat Grodzieński.

W dniach 4 i 5 lutego b.r. w Krynkach zostali aresztowani wybitniejsi działacze KPZB. Teodor Ławrentjew, Hirsz Rodbart, Mikołaj Kurozuk, Aleksander Anisimowicz, Stefan Czarnecki i Sonia Kruczeńska, których władze sądowe osadziły w wię-

3
14
W dniach 8 i 9 lutego b.r. został zlikwidowany KR.KPZB.Łun-
na. Aresztowano i przekazano z materiałami oskarżenia Michała
Binicę ze wsi Książewodce, gminy Lubno, Sergjusza Karpowicza
ze wsi Szczeczyce gminy Łunna, Jana Mankiewicza i Antoniego
Kozioła ze wsi Charczyca w gminie Skidel, oraz Jana Kiwejszę,
Sergjusza Woropaja i Jana Piemińczuka z Łunny.

W dniach następnych w związku z tą likwidacją zostali
aresztowani Juljan Krzywiec, Leon Kosteczko, Wincenty Karpo-
wicz, Sergjusz Goraczko, Aleksy Pikażowicz, Szymon Krzywiec i
Jan Cichy ze wsi Ostrowo, Antoni Czelejowski z tejże wsi, Wło-
dzimierz Kosiko ze wsi Kosiki, Szymon Chomko, Aleksander Rud-
nik ze wsi Dublany, Józef Łapa i Eljasz Szuryn ze wsi Suwaki
i Eugenjusz Bobryk ze wsi Poczujki gminy Gudziewicze.-

Dnia 16 lutego b.r. w Grodnie zostali zatrzymani Leja
Pomeranc członkini OK.KPZB.Grodno i Abram Nussbaum, pochodzą-
cy z Hańska w powiecie mławskim, funkcjonariusz KO.KPZB., wyz-
naczony na stanowisko OK.KPZB.Grodno.

Dnia 9 lutego b.r. aresztowano Michała Brakało, mieszkań-
ca wsi Baranowo gminy Łasza pod zarzutem wywieszenia transpa-
rentu na drodze Baranowo-Pohorany-Dolne dnia 17 stycznia b.r.

W związku z aresztowaniem wspomnianego wyżej Abrama
Nussbauma aresztowano Esterę Halpern, technika OK.KPZB.Grodno
oraz członków techniki OK.KPZB.Grodno Michela Kuzewskiego i
Arona Slepaka, u którego w mieszkaniu znaleziono skład literat-
ury. -

Dnia 20 lutego b.r. zostało doprowadzeni do Wydziału
Śledczego w Grodnie Mikołaj Zawadzki i Poliwko Aleksander, mies-
kańcy wsi Leśniewicze w gminie Brzostowica-Wielka i Jan Kirej
ze wsi Łokno w gminie Jezioro, którzy w dniu 20 listopada ub.r.
usilowali zbiec do Rosji przed aresztowaniem, zostali jednakże
zatrzymani na granicy i skazani przez Sąd Grodzki w Stołpcach
na 3 miesiące więzienia kaźny.- Z pośród wymienionych Zawadz-
kiego przekazano władzom sądowym za należenie do KPZB.

Dnia 24 lute o b.r. w Grodnie zostały aresztowane Sora Matkowska, sekretarka i Gienia Zdanowicz, członkini OK. Mopru Grodno. U Sory Matkowskiej znaleziono bogaty materiał oskarżający i 100 złotych funduszu moprowskiego.-

Powiat Łokolski.

We wsiach Stara-Łębowa, Harkowicze i Jurowlany w gminie Odelsk dostrzeżono przejawy komunistycznej akcji antypodatkowej. Wsie te zamieszkane są przez ludność białoruską. Mieszkańcy wspomnianych wsi wskutek agitacji, że na wiosnę wybuchnie rewolucja, która przekreśli wszystkie zobowiązania pieniężne robotników i chłopów, masowo zabiegali o uzyskanie pożyczek w Powiatowej Kasie Komunalnej i w Kasach Stefczyka.

Powiat Wołkowyski.

W gminie Swiskocz zanotowano trzy wypadki czynnego oporu sekwestratorom wskutek agitacji czynników wyrotowych.-

We wsi Hrynki, gminy Swiskocz został utworzony Komitet Rejonowy KPZB., którego sekretarzem jest Andrzej Trochimik, b.kierownik Sekretariatu Powiatowego BWRKP. w Swiskoczy.-

We wsi Kolańcze, gminy Piaski zainstalowany został radjoodbiornik w mieszkaniu Nowika Michała, dokąd schodzą się działacze komunistyczni w celu słuchania audycji sowieckich stacji nadawczych.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Czerwuczński.

W Grajewie dnia 20 lutego b.r. rozklejono 6 plakatów z napisami: "Wojna-Wojnie, precz z wojną przeciw ZSRR., ręce precz od czerwonych Chin, precz z wojną imperjalistyczną, precz z krwawą dyktaturą faszystowską, precz z sądami doraźnymi i nowym regulaminem więziennym, niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy, niech żyje Polska Republika Rad, niech żyje KPP.". Ustalono, że plakaty te pisał instruktor OK.KPP. Łomża, Lejbko Grappa.-

Powiat Łomżyński.

25 - 5 - 15
Zwolniony z więzienia w Łomży, dnia 25 ^{stycznia} lutego b.r. działacz komunistyczny Falkowski Bolesław z Rutek w powiecie łomżyńskim, dnia 17 lutego został zatrzymany pod zarzutem śpiewania publicznie w autobusie pieśni rewolucyjnej p.t. "Burzyć kościółki już nadszedł czas". Decyzją władz sądowych Falkowski został osadzony w więzieniu.

Dnia 28 lutego b.r. w Łomży rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw komunistycznych.-

Powiat Ostrowski.

Dnia 8 lutego b.r. we wsi Tymianki-Moderki w gminie Bóguty wywieszono transparent z haskami kampanji "3 L".-

Dnia 13 lutego b.r. gajowy lasów państwowych Stanisław Malinowski przytrzymał na gorącym uczynku rozklejania odezw komunistycznych w lesie koło Długosiodła Fejgę Szrenchrer, Chorę Libę i Moszka-Abrama Niedzwieckiego, których przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 12 lutego b.r. został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej nauczyciel szkoły powszechnej w Długosiodle, Stanisław Groszyk, którego Sędzia ledczy zwolnił pod dozór policji do czasu rozprawy sądowej.-

Dnia 17 lutego b.r. w Długosiodle wywieszono transparent z haskami: "Precz z wydaniem trzech osób komunistycznych, rządem faszystowskim, precz z katowskim regulaminem więziennym, precz z sądami doraźnymi, precz z faszystowską dyktaturą Piłsudskiego, niech żyje kampanja Lewicy Związkowej, niech żyje międzynarodowa organizacja pomocy rewolucjonistom Mopr."

Dnia 18 lutego b.r. w Ostrowi-Mazowieckiej naklejono plakat z haskami: antywojennymi.-

Taki sam plakat wywieszono dnia 18 lutego b.r. w Komorowie.-

DK.KPP.Ostrów wydał szapirograficzną odezwę p.t. "Do walki o pracę i chleb, do masowych demonstracji robotnicy i chłopcy", której kilkanaście egzemplarzy rozkolportowano.-

10 6
nia 26 lutego b.r. w Żugosiodle rozplakatowano pięć ulotek z napisami: "Żądany zapomogi doraźnej dla wszystkich bezrobotnych w wysokości 50 zł., żądany chleb i pracy, precz z rękami od 'hin, precz z najazdem imperjalistycznym na ZSRR., wojnę imperjalistyczną przekształcimy w wojnę domową, żądamy bezpłatnej ciepłej oziezy, kajetów i książek dla dzieci szkolnych, żądamy odżywiania dzieci".-

Naskutek agitacji instruktora OK.KPP.Łomża, Lejbko Grappa dnia 29 lutego b.r. w Zarębach-Kościełnych bezrobotni zgłosili się do wójta z żądaniem o pracę lub zapomogi. Na odpowiedź wójta, że zasiłki otrzymują ci bezrobotni, którym one przysługują, przewodzący zgromadzonemu komunistą Kopczewski oświadczył, że użyje innego sposobu do wydobycia tego, co się bezrobotnym należy.-

owiat Ostrołęcki.

Dnia 2 lutego b.r. w czasie posiedzenia budżetowego rady gminnej w Proszynie byli działacze Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Bawopomoc" występowali przeciwko pozycjom na policję, proponując uchwalenia pewnych sum "na remont aresztu gminnego gdyż w obecnym czasie każdy może się tam dostać, a gdy się dostanie, to niech ma wygodę".-

b/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 10 lutego b.r. skazał z artykułu 102 i 129 K.K. b. działaczy PPS. Lewicy Aleksandra Modzelewskiego na 4 lata c.w. oraz Jana Czubę, Józefa Jan-czewskiego i Wrajną Zyskównę na 3 lata więzienia, z.d.p. , uniewinnik zaś współoskarżonych Kazi i Jerza Ferca i Lucjana Bastka.

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 11 lutego b.r. skazał z art. 10 K.K. Grunberg Esterę-Gitlę na 5 lat c.w., Chaima Garnka na 4 lata c.w., Gitlę Szpakier na 3 lata więzienia i Lucjana Kozarę 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary na 5 lat.

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 25 lutego b.r. skazał z art.102 K.K. Jankla Hajtera na 3 lata więzienia, Mordka Bursztyna na 2 lata więzienia i Aleksandra Moszkowskiego na 6 miesięcy więzienia.-

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 12 lutego b.r. skazał z art.102 K.K. Paję Lifszyc na 2 lata więzienia z.d.p.

Dnia 20 marca 1932 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Białystoku dnia 13 lutego b.r. na zebraniu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Garbarskiego postanowiono przeciwstawić się zamierzeniom obniżki płac o 40% robotnikom garbarni Bekera /10/.

Okęgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku zwołała dnia 24 lutego b.r. wiec publiczny w sprawie przedłużenia okresu zasiłkowego dla bezrobotnych z 13 do 17 tygodni. Na wiecu tym uchwalono rezolucję, domagającą się przedłużenia wspomnianego okresu i wybrano delegację, która w tej sprawie interwenjowała u Wojewody /400/.

W Ozarnej-Wej, powiatu białostockiego dnia 7 lutego b.r. odbyło się zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego, na którym sekretarz OKR.PPS.OKB.Białystok omówił w oświetleniu PPS. sytuację gospodarczą i polityczną w kraju. Na zebraniu tem uchwalono rezolucję solidarności ze strajkującymi robotnikami państwowych tartaków w Ozarnej-Wej, protestującą przeciwko rozbijaniu klasowego ruchu zawodowego i domagającą się przyjęcia do pracy w Ozarnej-Wej tych wszystkich robotników, którzy zwolnieni zostali przez zarząd tartaku za należenie do Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. /150/.

Za rezolucją wypowiedziało się 20 osób.

W Gródku dnia 23 lutego b.r. odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Kłócienniczego z udziałem Tomasza Kapitułki. Po przemówieniu tegoż Kapitułki wybrano zarząd, do którego w charakterze prezesa i sekretarza weszli Aleksander Januszkiewicz i Jan Sawicki, silnie poślakowani o

należenie do KPZB.

17
Krynkach dnia 3 lutego b.r. na zebraniu członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewanego wypowiedziano się przeciwko zaproponowanemu przez właścicieli garbarni obniżce płacy robotniczych o 5%.-

Grońcu dnia 27 lutego b.r. odbyło się zebranie przedstawicieli poszczególnych Klasowych Związków Zawodowych w sprawie wyboru nowej rady klasowych związków zawodowych. Na zebranie to przybyli poseł Stanisław Tubois i sekretarz Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych w Białymostku, Tomasz Kapitułko. Po ich przemówieniach uchwalono rezolucję, domagającą się zniesienia regulaminu więziennego, znowelizowania uchwalonej przez Sejm uchwały o ustroju szkolnictwa, przeciwdziałania bojkotowi żydów, przyjmowania żydów na służbę państwową i ustanowienia rządu robotniczo-właścicielskiego, oraz wybrano nową radę, do której weszło 5 przedstawicieli związków, pozostających pod wpływami PPS, 5 przedstawicieli związków bundowskich i 3 przedstawicieli Lewicy Związkowej. Przedstawiciele Lewicy Związkowej zażądali dla siebie 5 miejsc w radzie, ponieważ zaś otrzymali tylko 2, przeto mają przeprowadzić akcję za unieważnienie dokonanych wyborów.- Do nowej rady nie weszli wybitni działacze PPS., dotychczasowy prezes tejże rady i zawnik agistratu, Wazurkiewicz Leonard i sekretarz Związku Pożyczców Jan Czekiel.

Dnia 27 lutego b.r. w Grońcu w fabryce tytoniowej odbyły się wybory oddziału robotniczego, do którego zostali wybrani Jan Kędzierski i Antoni Krupienko z listy prorządowej, oraz 7-miu kandydatów z listy PPS. i Bundu.-

Dnia 28 lutego b.r. w Porzeczu odbyło się przy udziale posła Stanisława Tuboisa zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w sprawach bieżących.-

Grajewie dnia 7-lutego b.r. odbył się powiatowy zjazd członków i delegatów Związku Zawodowego Robotników Rolnych w sprawach zawierania umów służby folwarcznej i robotników rolnych z większą własnością ziemską. Przewodniczący zjazdu, Bronisław Załęski, sekretarz oddziału Zwią-

14
zku w Łomży stwierdzać m.in., że " rząd celowo zwleka ze zwołaniem nadzwyczajnej komisji rozjemczej dla ustalenia norm przy umowach zbiorowych w rolnictwie, wobec czego prawdopodobnie robotnicy rolni i służba folwarczna będą musieli w obronie własnych interesów uciec się do strajku /34/.-

W Wołkowysku dnia 7 lutego b.r. odbyło się zebranie oddziału ZZK. w sprawie wyboru nowego zarządu. przy udziale Franciszka Wstażewskiego, prezesa zarządu okręgowego ZZK. w Wilnie.-

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego odbyło się ogólne zebranie członków oddziału Z.Z.K. przy udziale przedstawicieli Zarządu Głównego w Warszawie i Okręgowego w Wilnie - Stanisława Grylowskiego i Franciszka Wstażewskiego, którzy oświadczyli, że Rząd zamierza przeprowadzić nową redukcję pracowników kolejowych - po jej przemówieniach wybrano nowy zarząd.-

b/ Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe.

W Białymstoku dnia 13 lutego b.r. odbyło się walne zebranie członków Chrześcijańskich Związków Zawodowych, na którym poseł Maciek Bitner wygłosił przemówienie o sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju. W przemówieniu tem poseł Bitner oskarżał Rząd o niezdolność do walki z kryzysem gospodarczym z powodu niefachowości /100/

W Białymstoku dnia 23 lutego b.r. odbyło się zebranie organizacyjne Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Robotników Budowlanych, do którego przeszło około 80 członków Klasowego Związku Budowlanego.

- - - 0 0 0 - - -

Na wniosek Urzędu Wojewódzkiego Sąd Okręgowy w Białymstoku decyduje z dnia 27 lutego b.r. rozwiązać oddziały scentralizowanych Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Budowlanego i Spożywczego, których działalność zagrażała bezpieczeństwu publicznemu.-

c/ Akcja cennikowa.

dnia 3 lutego b.r. Dyrekcja fabryki pluszów jedwabnych w Białymstoku, zatrudniająca około 300 robotników zwróciła się do Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy o wyznaczenie robotników do poszczególnych działów tej fabryki, które dyrekcja zamierzała uruchomić. Zarazem Dyrekcja powiadomiła P.U.P.P., że przyjmie robotników na nowych warunkach, przystosowanych do norm zarobkowych, przyjętych w przemyśle ~~łódzkim~~ ^{łódzkiej}. Wskutek tego Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych wezwwała robotników fabryki Beckera i ogół włókniarzy do niezgłaszania się do pracy we wspomnianej fabryce do tego czasu, aż zarząd fabryki zgodzi się na warunki płacy z roku ubiegłego. W związku z tem w ciągu miesiąca trwał zatarg pomiędzy robotnikami i Dyrekcją omawianej fabryki, który w kilku wypadkach przybierał nawet ostrzejsze formy, wobec czego musiały interwenjować policja. Zatarg ten w lutym b.r. nie został zlikwidowany, Dyrekcja bowiem ustosunkowała się negatywnie do interwencji Inspektora Pracy, wychodząc z założenia, że nie chodzi tutaj o zatarg zwykły, wynikły z racji obniżenia zarobków, a tylko o przyjęcie nowych robotników na nowych warunkach, względnie starych robotników pod warunkiem zawarcia z nimi nowej umowy. Pod koniec miesiąca Dyrekcja przyjęła do pracy kilku absolwentów państwowej szkoły rzemieślniczej w Białymstoku, oraz kilkudziesięciu robotników, którzy niezastosowali się do nakazu Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, ogłoszonego nawet w "Robotniku".-

d/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 10 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12364 osób, a mianowicie:

P o w i a t:	Bezrobocie dn. 9. II. 1932 r.	dn. 10. III. 32r.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	594	544	50	-	270
Białystok-Miasto	6096	5050	1045	-	1425
Białostocki	1210	1208	2	-	1024
Grodzieński	2454	2104	350	-	532
Łomżyński	854	900	---	46	62
Bielski	600	580	20	-	152
Ostrowski	298	255	43	-	210
Ostrołęcki	167	165	2	-	78
Suwałski	132	120	12	-	15
Sokólski	140	135	5	-	15
Szczuczynski	580	886	-	306	155
Wołkowyski	420	385	35	-	33
Kolneński	12	14	-	2	-
Wysoko-Mazowiecki	10	18	-	8	13
Razem:	13566	12364			

Zmniejszenie 1202.

-0-0-0-0-0

WOJEWOD

Nr. BP

Dnia 20

Dnia 20 marca 1932 r.

za miesiąc luty 1932 r.

IV. S t r a j k i .

Proklamowany na dzień 1 b.m. strajk protestacyjny pracowników samorządowych przeciwko nowej ustawie samorządowej objął tylko Białystok, gdzie wskutek uchwały strajkowali wyłącznie urzędnicy Magistratu, za wyjątkiem czterech urzędników dyżurnych dla spraw funduszu bezrobocia i bezrobotnych, oraz prezydium Magistratu, które załatwiała interesantów.

W Białymstoku w związku z uchwałą CKW. PPS. co do strajku solidarności i trwającym zatargiem w fabryce pluszu Beckera na tle proponowanej obniżki płac o 25% dnia 2 b.m. trwał strajk robotników w 7-miu fabrykach włókienniczych i 3-ach garbarń, w liczbie około 450. Ze strony strajkujących podejmowane były próby zmuszenia do strajku pracujących robotników w fabrykach, zakładach fryzjerskich, przedsiębiorstwach handlowych itp., które likwidowała policja.

W Nurcu, powiatu bielskiego dnia 3 lutego zastrajkowało 120 robotników tartaku państwowego i prywatnego, wysuwając żądanie podwyżki płac.

Dnia 4 lutego strajk objął 476 robotników tartaku państwowego w Hajnówce, zaś dnia 10 lutego 300 robotników tartaków państwowych w Stoczku i Gródku koło Białowieży. Strajk w wymienionych tartakach zakończył się dnia 20 lutego. Szczegóły strajku oświetlane były w sprawozdaniach pisemnych i telefonicznych do Ministerstwa.

Od dnia 15 lutego do końca miesiąca w Czarnej-Wsi powiatu białostockiego strajkowało 26 robotników, zatrudnionych u przedsiębiorcy drzewnego Isaja Strzelca przy okorpiywaniu drzewa. Strajkujący wysunęli żądanie podwyżki płac z 70 groszy do 1 zł.

od metra okorowanego drzewa.-

W Grodnie dnia 25 lutego trwał strajk 150 robotników fabryki dykty Boci Braun. Przystąpili oni do pracy dnia następnego po zapewnieniu ich przez dyrekcję fabryki, że zostaną im wypłacone zaległe zarobki.

Dnia 7 marca zakończył się strajk robotników w fabryce gumowo-taśmowej Hepnera w Grajewie. Robotnicy przystąpili do pracy na poprzednich warunkach, z tem, że po 6-iu tygodniach płace zarobkowe w fabryce zostaną dostosowane do norm przyjętych w Łodzi. Strajkowało 130 robotników. Strajk trwał blisko 2 miesiące.-

:-:-:-:-:

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.1101/32.T.

Dnia 20 marca 1932 r.

20 19
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.3.

za miesiąc luty 1932 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Augustowski

Dnia 16 lutego w majątku Grabowo w gminie Dowspuda została zamordowana przez uduszenie Aleksandra Wojtkiewicz. Jako podejrzany o zamordowanie jej zostali zatrzymani i przekazani władzom sądowym Jan Boziewicz, Stanisława Boziewiczowa i Józef Jurewicz z majątku Grabowo.-

Białystok-Miasto

Dnia 9 lutego pod zarzutem dokonania kradzieży w Banku Żydowskim w Śniadowie, powiatu łomżyńskiego aresztowano kasiera Henryka Gebausa, pochodzącego z Warszawy i Chaima Garbera z Białegostoku.-

Powiat Bielski

Dnia 4 lutego w czasie pościgu za niebezpiecznym przestępcą, cyganem Józefem Czubrewiczem, ukrywającym się w zabudowaniach Wiktora Kasperowicza we wsi Proniewicze, gminy Wyszki ścigający go szeregowi P.P. oddali do niego dwa strzely rewolwerowe i jeden strzał karabinowy, wskutek których Czubrewicz został ujęty, nie doznając obrażeń ciała.-

We wsi Wierzchuca-Nagórna, w gminie Narojki Władysław Zagubień na tle zawodu miłosnego zastrzelił z rewolweru Bolesławę Sadowską, poczem zbiegł w niewiadomym kierunku.-

Dnia 28 lutego robotnicy tartaku w Nurcu - Sergjusz Doroszkiewicz Michał Tur i Piotr Bogaczyn usiłowali dokonać najścia na mieszkania robotników Wacława Ługowskiego i Maciejuka, zatrudnionych w tartaku państwowym, grożąc im pobiciem za wyłamanie się z pod strajku. Tur i Bogaczyn zostali zatrzymani, Doroszkiewicz zaś ukrył się. Zatrzymanych usiłowali odbić strajkujący robotnicy w liczbie około 100

osób podburzeni przez prezesa miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Stefana Hübnera. Tłum. zajmujący początkowo groźną podstawą wobec policji na wezwanie jej rozproszył się. Hübner został zatrzymany i wraz z Turem i Bogaczynem przekazany Sędziemu Sledczemu. -

Powiat Grodzieński

Na powracających dnia 15 lutego z targu w Wołpie Mikołaja Bydka i sześciu innych gospodarzy ze wsi Bondary, Leszczyce i Roszki, którzy wieźli niesprzedane naczynia bednarskie około majątku Czerlona napadli mieszkańcy wsi Suchennicze w gminie Dubno Tymofiej Bilida, Denia Worobieja, Andrzej Miąko i Piotr Roszko, którzy pod groźbą rewolweru zrabowali napadniętym 17 wspomnianych naczyń, wartości 45 złotych, a następnie pobili ich. Winnych dokonania napadu aresztowano. -

Dnia 1 b.m. w kumnie został zabity nożem Aleksander Jakobczyk ze wsi Podworzany przez mieszkańca wsi Żylicze, Wasilewicz Włodzimierza, którego aresztowano. -

Powiat Kolneński

We wsi Serwatki, gminy Ropienice Stefan Zysk zamordował swą żonę Stefanję, a następnie powiesił jej trupa dla upozorowania samobójstwa. Zyska aresztowano i przekazano władzom sądownym. -

Powiat Ostrowski

We wsi Pecyna-Nowa Michałak Aleksander przy użyciu bagneta zabił Jana Marjuka. Michałaka aresztowano. -

Powiat Ostrołęcki

We wsi Brabowo podczas zabawy weselnej został śmiertelnie pobity Józef Gałazka ze wsi Białobrzegi, który zmarł. Sprawcę zabójstwa Franciszka Parzycha ze wsi Grabowo aresztowano. -

Powiat Sokólski

We wsi Płodmówka w gminie Janów podczas zabawy został zabity nożem Wacław Kasiński. -

We wsi Jakówka, gminy Dąbrowa bracia Edward i Władysław Marcinkiewicz w czasie sprzeczki zabili swego przyrodniego brata Aleksandra. Oba ich aresztowano. -

24
21b/ Zestawienie wypadków i innych przestępstw.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	5,	
2/ " " w innych okolicznościach	6,	
3/ samobójstw	5,	
4/ usiłowań zabójstwa	7,	
5/ różnych nieszczęśliwych wypadków	6,	/6 osób po-
6/ kradzieży zwykłych	9,	niosko śmierć
7/ " z włamaniem	7,	
8/ drobnych napadów rabunkowych	4,	
9/ dzieciobójstw	7,	
10/ zgwałcenia	6,	
11/ oporu policji	3,	
12/ oporu komornikom i sekwestratorom	5,	
13/ fałszerstwa pieniędzy	3,	
14/ potajemnego gorzelnictwa	5,	
15/ nielegalnego posiadania broni	8,	
16/ świętojaradztwa	1,	

c/ Wypadki samochodowe.

W ciągu miesiąca zanotowano 6 wypadków samochodowych, w których jedna osoba poniosła śmierć, a 4 doznały lekkich obrażeń ciała.

d/ Pożary.

Zestawienie danych o pożarach:

W latym b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	8,
2/ z przyczyn nieustalonych	3,
3/ wadliwej budowy kominów	6,
4/ podpalenia z zemsty	1,

24

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.1101/32.T.

Dnia 20 marca 1932 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.3, Nr.BP.161

za miesiąc luty 1932 r.

Sytuacyjne
z Nr.4
1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Negatywne.-

Otrzymuj

1/	Pan W
2/	"
3/	"
4/	"
5/	"
6/	"
7/	"
8/	"
9/	Pan P
10/	"
11/	"
12/	"
13/	"
14/	"
15/	Samoc
16/	"
17/	"
18/	K.O.J
19/	Pan P
20/	Pan P
21/	Wszyst
22/	Wojew
23/	Pan P

Nr. 3. Nr.BP.1616/32.T.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4 za miesiąc marzec 1932 r.

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4 za miesiąc marzec 1932 r./ z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/..

Za Wojewodę

Modliński
/St. Modliński/
Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Tarnopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi.
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " w Łomży,
- 13/ " " " w Suwałkach,
- 14/ " " " w Grodnie,
- 15/ Samodzielny Ref. Informac. DOK. III. w Grodnie,
- 16/ " " " DOK. IX. w Brześciu n/Bugiem,
- 17/ " " " DOK. I. w Warszawie.
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Pan Kierownik Placówki Wywiadowczej KOP. I. w Suwałkach,
- 20/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
- 21/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
- 22/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 23/ Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w/m.

Po przyjęciu do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 9 / V 1932.

hly

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.1616/32.T.

Dnia 20 kwietnia 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4.

ZA miesiąc marzec 1932 rok.

I. Sytuacja ogólna.

Po osiągnięciu w styczniu punktu kulminacyjnego bezrobocia na terenie Województwa Białostockiego zaczęło maleć powoli do pierwszej połowy marca b.r. , w drugiej natomiast połowie tego miesiąca wskutek powstałych zatargów na tle zamierzonej redukcji płac w przemyśle włókienniczym, garbarskim i chemicznym bezrobocie znów wzrosło do poziomu z dnia 10 marca b.r. i na tym poziomie utrzyma się prawdopodobnie do pierwszej połowy maja włącznie. Nastroje wśród bezrobotnych w ośrodkach miejskich, aczkolwiek nie nastroczały poważniejszych obaw, to jednak były zaostrzone z racji agitacji czynników wywrotowych i organizacji opozycyjnych, ukończenia się okresu zasiłków ustawowych i słabej nadziei na rozpoczęcie szerszych robót, przy których bezrobotni mogliby znaleźć pracę. O ile jak już zaznaczono, w ośrodkach miejskich nastroje bezrobotnych nie stwarzały możliwości zagrożenia stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, to gorzej przedstawiała się sprawa bezrobotnych wiejskich. Bezrobotni ci, nie znali poprostu w latach ubiegłych , rekrutują się z póród zredukowanej służby folwarcznej, bezrolnych i małorolnych, którzy utrzymywali się z zarobków przy robotach sezonowych. Ponieważ roboty te w roku bieżącym nie są prowadzone, a przynajmniej w szczupłych rozmiarach, przeto sytuacja omawianych bezrobotnych jest nader ciężka, a sami oni wykorzystywani są przez czynniki wywrotowe, które stwarzają zagrożenie bezrobocia na ws

bedług pobieżnych obliczeń liczba bezrobotnych wiejskich dochodzi do 9 tysięcy na terenie całego Województwa. Przy takiej liczbie bezrobotnych wspomniane zagadnienie staje się poważnem i zmusza władze administracji ogólnej do ciągłego interesowania się nim i rozwiązywania go w granicach możliwości, które zresztą z powodu ograniczeń budżetowych w samorządzie i przedsiębiorstwach państwowych są nader nikłe. Poza bezrobociem czynniki wywrotowe interesowały się żywo zatargami na tle redukcji płac w poszczególnych gałęziach przemysłu, nie zdołały jednak nigdzie wykorzystać tych zatargów w sensie naruszenia bezpieczeństwa publicznego i porządku, aczkolwiek w tym kierunku szło nastawienie ich działalności. Również w dniu 16 marca b.r., to jest podczas strajku protestacyjnego elementy wywrotowe nie zostały dopuszczone do głosu, jeżeli pominąć drobne wystąpienia zewnętrzne komunistów w tym dniu w poszczególnych miejscowościach Województwa, oraz usiłowanie sprowokowania zgromadzonych na wiecu w Białymstoku strajkujących do urządzenia demonstracji ulicznej. -

okresie sprawozdawczym organa bezpieczeństwa w drodze wywiadu i obserwacji uzyskały obszerny materiał, który może być traktowany jako przesłanka do wniosku, że przesunięty został termin rozpoczęcia przez KPZB. i czynniki zakordonowe akcji masowej o charakterze dywersyjno-sabotażowym conajmniej do okresu żniw. Z materiałów tych wynika, że o ile w lutym na terenie powiatów z ludnością białoruską, a szczególnie graniczących z województwami wileńskim, Poleskiem i Nowogrodzkim istniała tego rodzaju naprężona sytuacja, jak w roku 1926 bezpośrednio przed likwidacją BWRHromady, to już w drugiej połowie marca sytuacja ta uległa odprężeniu.- Czynniki wywrotowe zaprzestały określania terminu rozpoczęcia wspomnianej akcji, podkreślały natomiast w swej agitacji, że termin ten uzależniony jest od przebiegu dnia pierwszego maja .-

Nr.BP.1616/32.T.

za miesiąc marzec 1932 r.

Białystok, dnia 20 kwietnia 1932 r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 7 marca b.r. w lokalu szkoły powszechnej przy ulicy Pałacowej Nr.1. rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezwy szapirograficznej KM.KPZB.Białystok p.t. "Do młodzieży pracującej Białegostoku" wzywającej młodzież do demonstracji w dniu 8 marca b.r.-

Tegoż dnia przy zbiegu ulic Legionowej i Miodowej wywieszono plakat z napisami: "Młodzieży pracująca, wszyscy z pomocą rewolucyjną strajkującym robotnikom Zagłębia, precz z socjal-faszystowskimi zdrajcami i obłudnymi pyskaczami z PPS. i Bundu i ich agenturami na terenie młodzieżowym - Turem i Cukunfem. Niech żyje rewolucyjna walka młodzieży pracującej pod kierownictwem Komunistycznego Związku Młodzieży. Białostocki Komitet Miejski Komunistycznego Związku Młodzieży BB."

Dnia 8 marca b.r. w różnych dzielnicach miasta rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy szapirograficznej odezwy OK. KPZB.Białystok p.t."Do robotników pracujących, bezrobotnych i mas pracujących Białegostoku."

Tegoż dnia grupa młodzieży komunistycznej usiłowała urządzić w dzielnicy żydowskiej masówkę komunistyczną, do czego niedopuszczyła policja.- Grupa ta rozrzuciła kilkanaście egzemplarzy wspomnianych wyżej odezw.

Dnia 15 marca b.r. na dworcu kolejowym została zatrzymana Rywa Zukowska, techniczka OK.KPZB.Białystok z transpor-

25-5

tem odezw komunistycznych i dwoma transparentami, przeznaczonym dla KR.KZMB7. Łapy na dzień 16 marca b.r. /demonstracyjny strajk powszechny/. Żukowską przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

Tegoż dnia wywieszono transparent z napisami: "W dniu 16 marca do strajku i demonstracji pod sztandarem KPZB. i KZMBZ. Białostocki OK.KZMBZ." i rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy szapirograficznych odezw OK.KPZB.Białystok, wzywających do strajku i wystąpienia w dniu 16 marca.-

Dnia 16 marca b.r. za wystąpienia antypaństwowe podczas wiecu, urządzonego przez PPS.OKW. zostali zatrzymani Antman Rywa, członkini oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego, Masza Grokop, działaczka KZMBZ., Chaja Sybirska, Chana Lewin, Antoni Stanisławski, Kazimierz Celiński karani trzyletnim więzieniem przez Sąd Okręgowy w Białymstoku za terror strajkowy w roku 1927, Albina Zajkowska, Abram Stanisław i Luba Surowiec, których z materiałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Dnia 27 marca b.r. wywieszono transparent z napisem: "Precz z rozbiorem Chin. Ręce precz od ZSSR. Białostockich KM.KPZB.".-

Dnia 28 marca b.r. została zatrzymana z transportem wydawnictw komunistycznych wagi około 15 klg. i transparentem komunistycznym techniczka OK.KPZB.Białystok, Gitla Giekożyńska która przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 18 marca b.r. w związku z wywieszeniem transparentu komunistycznego zatrzymano Mojżesza Zamoszczańskiego i Stefana Omeljaniuka, u których znaleziono dowody działalności antypaństwowej.

Dnia 22 marca b.r. zostali zatrzymani Wola Doba, Wola Minucha, Wola Jankiel i Wola Dawid, u których podczas rewizji znaleziono większą ilość wydawnictw komunistycznych, rękopisów

6
i haska partyjnego.-

Dnia 22 marca b.r. został zatrzymany pod zarzutem podżegania tłumu do wystąpień antypaństwowych na wiecu PPS.OKW. w dniu 16 marca Markus Kałuszyński, prawdopodobnie funkcjonariusz KC.KPZB., b.urzędnik prywatny, ostatnio metalowiec, wysiedlony z granic Belgji za działalność antypaństwową, który przybył do Białegostoku przed dwoma miesiącami z Częstochowy. Jak ustalono zadaniem Kałuszyńskiego był zorganizowanie wystąpień antypaństwowych w Białymstoku w dniu 16 marca b.r.

powiat Białostocki.

Dnia 17 marca b.r. w Supraślu został zatrzymany Konstanty Czaban, mieszkaniec wsi Worki w gminie Szudziałowo, powiatu sokólskiego z paczką wydawnictw komunistycznych i antyreli-gijnych.-

powiat Bielski.

Dnia 19 marca b.r. w gminie Dubiażyn wywieszono dwa transparenty z haskami : "Precz z wojną ZSSR., precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, niech żyje rząd robotniczo-włóścia ski".-

We wsi Szostakowo, gminy Łosinka naskutek agitacji miejscowych komunistów Emiljana Romaniuka, Stefana Romanuka, Jakóba Moroza, Macieja Szmerca i Jana Jewdosiuka ludność stawiała opór wójtowi gminy i sekwestratorowi w czasie dokonywania przez nich sekwestracji za zaległe podatki. Działalność egzekucyjną została przez nich dokonana dopiero po udzieleniu im asystencji policyjnej. Przeciwnym wdrożono dochodzenie karno-sądowe.-

powiat Grodzieński.

Dnia 11 marca b.r. w Grodnie wywieszono transparent z napisem : "Precz z napadem na ZSSR., pod sztandary KPZB. Grodno".

Dnia 16 marca b.r. w Indurze wywieszono trzy transpa-

renty z napisami w językach polskim i żydowskim: "Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się, niech żyje ZMK. precz z katami defenzywy, o wolność wszystkich więźniów politycznych precz z dyktaturą Piłsudskiego, niech żyje ZSRR., precz z wojną przeciw ZSRR., niech żyje rewolucja światowa, w walce zwyciężymy wszystko".

^{marca}
Dnia 18/ wywieszono po jednym transparentie w gminie Bersztety, na drodze Skidel-Szczuczyn i w Grodnie z hasłami: "Precz z szubienicami, precz z rządem głodu, bezrobocia i ucisku, precz z wojną przeciw ZSRR.

Dnia 19 marca b.r. w Indurze wywieszono transparent świetlny /skrzynka oklejona czerwonym papierem z zapalonymi wewnątrz świecami/ z napisem w języku polskim: "Precz ręce od Chin, niech żyje solidarność pracujących mas, precz z wojną przeciw ZSRR, w obronie ZSRR, precz z biciem w defenzywach, śmierć katom defenzywy, niech żyje dziesięciolecie uroczystości KZM. w Polsce.

Pod zarzutem wywieszenia tego transparentu został aresztowany Arkadiusz Szypica, mieszkaniec Indury.

Dnia 22 marca b.r. na szosie Grodno-Indura obok majątku Nowosiółki wywieszono transparent z hasłami w języku białoruskim: "Precz z białym terorem, precz z polowymi sądami, precz z nowym regulaminem więziennym, precz z wojną przeciw ZSRR., niech żyje komunistyczna Polska, żądamy oswobodzenia więźniów politycznych, niech żyje ZSRR., niech żyje robotniczo-włóścińska młodzież całego świata, żądamy polepszenia naszego bytu, roboty i chleba, idziemy zgodnie za naszymi potrzebami, nie lękamy się". Jako podejrzanych o wywieszenie tego transparentu zatrzymano i przekazano władzom sądowym braci Wiktora i Piotra Kozków, mieszkańców wsi Baranowo, w gminie Łasza.

Tegoż dnia około wsi Baranowo-Łasza porzucono transparent z napisami w języku białoruskim: "Precz z białym terorem, precz z faszystowskim rządem Piłsudskiego, niech żyje pamięć towarzyszy, którzy zginęli z rąk faszystowskiego kata, precz z prowokatorami i konfidentami - gnębiicielami klasy robotniczej, żądamy oswobodzenia politycznych więźniów, ani grosza podatku rządowi głodu, nędzy, bezrobocia i wojny, precz z nowym regulaminem więziennym, precz z sądami polowymi!"

Powiat Wołkowyski

W drugiej połowie marca ukonstytuowała się nowa obsada OK.KPZB. Wołkowysk z sekretarzem Eljaszem -Berkiem Pogoda, sekretarzem styczniowej obsady OK.KPZB.Białystok.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Szczuczynski

Dnia 10 marca koło Radziłowa wywieszono transparent z napisami: "Niech żyje 8 marca, międzynarodowy dzień kobiet, precz z wojną, przeciw ZSRR., niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy, precz z krwawą dyktaturą faszystowską, niech żyje polska republika rad, niech żyje KPP".

Powiat Ostrowski

W Ostrowi-Mazowieckiej dnia 12 marca rozlepiono kilka egzemplarzy odezwy następującej treści: "Precz z rządem bezrobocia, terorem i wojną, precz z nowym regulaminem więziennym i sądami doraźnymi, precz z wojną imperjalistyczną przeciw ZSRR., wszyscy do obrony Związku Radzieckiego, wojnę imperjalistyczną przekształćmy w wojnę domową, niech żyje walka w obronie więźniów politycznych. Ostrowski Komitet Mopru!"

Dnia 15 marca na drogowskazie przy szosie we wsi Zuzele wywieszono transparent z hasłami: "Niech żyje 8 marzec, międzynarodowy dzień kobiet, niech żyje wspólna walka robotnic

27

i chłopek, robotników i chłopów o wyzwolenie, precz z wojną imperjalistyczną, precz z wojną z Rosją Sowiecką, precz z krwawą dyktaturą faszystowską, precz z sądami doraźnymi, precz ręce od Chin, niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy, niech żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje KPP".

Dnia 14 marca w osadzie Długosiodko wywieszono transparent z napisami: "Żądamy doraźnej zapomogi dla wszystkich bezrobotnych w wysokości 50 złotych, ani grosza podatku rządowi Piłsudskiego, precz z bandyckiem mordowaniem strajkujących robotników, niech żyje dziesięciolecie istnienia KZMP., brońmy ojczyzny robotników i chłopów ZSRR., twórzmy polską republikę rad.

Dnia 24 marca około Ostrowi wywieszono transparent z hasłami: "Precz z wojną imperjalistyczną, precz z krwawą dyktaturą faszystowską, precz z wojną przeciw ZSRR., precz z rządem teroru, głodu i wojny, wojnę imperjalistyczną zamienimy w wojnę przeciw kapitalistom i obszarnikom, wszyscy do obrony ZSRR. ojczyzny międzynarodowego proletariatu, niech żyje polska republika rad, niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy, Komitet Ostrowski KZM".

Pozatem wyrzucono w powiecie w trzech miejscach kilkadziesiąt egzemplarzy aktualnych wydawnictw komunistycznych.

Powiat Łomżyński

Dnia 6 marca we wsi Lubotyń wywieszono plakat z hasłami: "CK.KPP. precz z podatkami, które faszyzm wyciska od chłopów i robotników. Chłopi i robotnicy twórzcie komitety antypodatkowe i antywojenne. Niech żyje ojczyzna proletariatu. Chłopi i robotnicy ani grosza podatku rządowi głodu i nędzy. KZMP".

Dnia 7 marca w Szumowie pod zarzutem działalności antypaństwowej zatrzymano Władysława Kaczyńskiego ze wsi Lubotyń, którego przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym. Dnia 15 marca w Łomży aresztowano pod zarzutem kolportażu wydawnictw komunistycznych Chaima Szczygła, technika KDKZMP. Łomża.

Ponadto rozrzucono w powiecie w sześciu miejscowościach około 300 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw centralnych i lokalnych, a m.in. odezw KD.KPP. Zambrów, skierowanych do żołnierzy.-

Powiat Kolneński

W Jedwabnem dnia 29 marca rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy różnych odezw KC.KPP. z lutego b.r.-

b/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku dnia 21 marca rozpatrywał sprawę z oskarżenia z art.102 K.K. Fajwela Guntmana, Racheli Kunszt, Rochli Winokur i Szejny Surażskiej, których uniewinnił.

Sąd Okręgowy w Grodnie z dnia 14 marca skazał z art.132 K.K. Władysława Sićko mieszkańca wsi Pychowczyce w gminie Brzostowica-Wielka na jeden rok twierdzy, uniewinnił zaś współoskarżonego Michała Awdzitowskiego, mieszkańca tejże wsi.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 23 marca skazał z art.102 K.K. Wolfa Mejera Wolberga, Jankla Migdała i Erecika Wysockiego na 2 lata z.d.p.każdego.-

nia 20 kwietnia 1932 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 6 marca odbył się pogrzeb byłego przewodniczącego zarządu Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego, Władysława Szubzdy, w którym wzięło udział około 700 osób. Szubzda został pochowany na miejscu niepoświęconem cmentarza parafjalnego, gdyż obaj proboszczowie parafji odmówili pochowania go z tej racji, że rodzina nie dopuściła do niego księdza przed śmiercią.

Białymstoku dnia 13 marca odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego w sprawie zatargu na tle płac i warunków pracy w poszczególnych fabrykach włókienniczych.

Na zebraniu tem uchwalono rezolucję, wzywającą robotników fabryki pluszu Beckiera i przedziałni Poczebuckiego, ażeby nie przystąpili do pracy dopóty, dopóki przemysłowcy nie zgodzą się na utrzymanie zeszłorocznych stawek zarobkowych, oraz ogół robotników przemysłu włókienniczego do powstrzymania się od pracy w dniu 16 marca./300 osób/..

Dnia 16 marca w Białymstoku odbył się przy udziale około 700 osób wiec protestacyjny w związku z trwającym w tym dniu strajkiem powszechnym. Przemawiali na wiecu Tomasz Kapitułko, sekretarz Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, Szoel Goldman, przedstawiciel Bundu i Antoni Iewiów, sekretarz oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Omawiali oni rządowy projekt ustawy, dotyczącej zmiany ustawodawstwa socjalnego, określając go jako zamach na dotychczasowe zdobycze socjalne robotników i wzywali ogół zebranych do wytrwałej walki w obronie tych zdobyczy. Stwierdzali ponadto, że strajk protestacyjny w dniu 16 marca jest alarmem, mającym pobudzić klasę robotniczą do zdecydowanej walki przeciwko wszelkim zamachom, godzącym w interesy mas

robotniczych. Po ich przemówieniach przyjęto rezolucję następującej treści: "Zgromadzeni robotnicy i robotnice miasta Białegostoku w dniu strajku ogólnego dnia 16 marca 1924. roku stwierdzają, że klasa robotnicza stanęła wobec nowych, niebywałych dotąd zamachów sanacji na jej prawa i osiągnięte dotąd zdobycze. Po uchwale ⁿⁱustawy, pogarszającej w sposób niebywały prawa emerytalne kolejczazy i pracowników państwowych po masowych redukcjach dni pracy w przedsiębiorstwach prywatnych i na kolejach, po obniżce płac górników itp. jako ukoronowanie wszystkiego rząd opracował nowy projekt, który niszczy wszystkie dotychczasowe zdobycze robotników, zarówno na polu ubezpieczeń społecznych, jakoteż ochrony pracy. Piętnujemy powyższy projekt, jako cyniczny podarunek kapitalizmu, mający ratować ten kapitalizm przed bankructwem wyłącznie kosztem klasy robotniczej i jej interesów. Oświadczamy, że żadne, haj-bardziej krytyczne położenie ekonomiczne nie może zmusić klasy robotniczej do dobrowolnego zrzeczenia się zdobyczy, osiągniętych w długich i ciężkich walkach. Postanawiamy rozpocząć jak najostrzejszą walkę przeciwko zamachom na prawa i byt mas pracujących. Dzisiejszy strajk jest pierwszym krokiem w tej walce, która z natury rzeczy przenieść się musi do fabryk i warsztatów i wszędzie, gdzie robotnicy muszą odparć ataki na płace i prawa. Tylko zorganizowana, jednolita i świadoma swych celów i żądań klasa robotnicza zdoła odeprzeć zwycięstwo ataki wrogich sił. Zebrani zdają sobie sprawę z tego, że odparcie tych ataków nie stanowi jeszcze kresu walki proletarjackiej, gdyż istotna, zagwarantowana poprawa losu i wyzwolenie mas pracujących nastąpić może tylko po obaleniu bankrutującego ustroju kapitalistycznego i zaprowadzeniu ustroju socjalistycznego. Niech żyje ogólny strajk protestacyjny, niech żyje walka o prawo, byt i wyzwolenie mas pracujących, niech żyje solidarność robotnicza, niech żyje rząd robotników i chłopów, niech żyje socjalizm!"

Po wiecu tłum zwartą masą wydostał się z lokalu zamkniętego na ulicę i usiłował sformować pochód pod gmach Starostwa Grodzkiego, został

3
29

jednakże przez policję rozproszony.- /

W Białymstoku dnia 23 marca b.r. Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych zebrała ogólne zebranie tkaczy i robotników przemysłu włókienniczego, których praca w fabrykach związana jest z oddziałami tkackimi w sprawie projektowanej przez przemysłowców niżki płac o 32% . Po przemówieniach przewodniczącego Antoniego Lewińskiego, Stanisława Pejgina i Tomasza Kapitułki postanowiono niedopuszczyć do obniżki stawek zarobkowych tkaczy, wychodząc z założenia, że obniżka ta musiałaby w konsekwencji doprowadzić do obniżki płac robotników innych zawodów. Na zebraniu tem ponadto rozważano kwestję uzgodnienia stanowiska tkaczy większych fabryk z tkaczami drobnych warsztatów zarobkowych, gdyż ci ostatni, pracując za niższe normy zarobkowe pogarszają warunki bytowania tkaczy fabrycznych. Kwestję tę zdecydowano w ten sposób, że odrzucono wnioski, podkreślające konieczność konkurencji tkaczy fabrycznych z tkaczami warsztatów zarobkowych.-

W Hajnówce dnia 6 marca b.r. na walnem zebraniu członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego złożono sprawozdanie o przebiegu konferencji delegatów oddziału z Dyrekcją Lasów Państwowych w sprawie rozciągnięcia uzyskanej drogi strajku w lutym b.r. podwyżki płac także na okres przedstrajkowy od czasu rozpoczęcia tegorocznej kampanji w tartakach w Hajnówce i Białowieży. Po dyskusji nad sprawozdaniem postanowiono zażądać od Dyrekcji załatwienia sprawy do 10 marca b.r. i ogłosić strajk, gdyby do tego dnia traktowana sprawa nie została załatwiona.-

Tegoż dnia w Białowieży, powiatu bielskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego, na którym postanowiono interwenjować w Urzędzie Wojewódzkim i w Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży w sprawie uruchomienia trzecich zmian w tartakach Stoczek i Hajnówka celem zatrudnienia pozostających bez pracy robotników Grudek w Białowieży.-

W Nurcu, powiatu bielskiego dnia 13 marca b.r. na walnym zebraniu członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego /80/ wybrano nowy zarząd i postanowiono przystąpić do strajku protestacyjnego w dniu 16 marca b.r.-

W Hajnówce i Białowieży dnia 16 marca b.r. odbyły się walne zebrania miejscowych oddziałów Związku Zawodowego Robotników przemysłu Drzewnego /350 i 300/. Na zebraniach tych uchwalono rezolucję, protestującą przeciwko rządowemu projektowi ustawy scale niowej o ubezpieczeniach socjalnych.-

B.członkowie rozwiązanej decyzją Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 27 lutego b.r."oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego w Bielsku-Podlaskim zwrócili się do Centrali Związku w Warszawie o udzielenie im wskazówek co do dalszej pracy związkowej i otrzymali od niej odpowiedź że powinni zmodyfikować statut, wybrać nowy zarząd i wycofać się z wszelkiej akcji politycznej.-

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Nurcu, powiatu bielskiego złożył Staroście Powiatowemu w Bielsku-Podlaskim następującej treści memorjał: " My robotnicy przemysłu drzewnego w Nurcu, zorganizowani w Związku Robotników Przemysłu Drzewnego na zebraniu ogólnym w dniu 13.III.1932 r. zwracamy się do władz rządowych o uregulowanie kwestji płac za pracę w tartaku Państwowym w Nurcu i w tartakach firm prywatnych według zapewnienia Inspektora Tartaków Dyrekcji Siedlce p.Jezierskiego i właścicieli tartaków prywatnych, że po przystąpieniu do pracy, płace zostaną uregulowane odnośnie, ~~na po przystąpieniu do pracy~~ tak samo jak w Dyrekcji Białowieża i Tartaku Państwowego Ozarnej- si Dyrekcji Siedlce t.j. dniówka 3 zł. 40 gr. a akordy każdego działu pracy winni być o 25% więcej.-

Obec tego, że do tej pory płaci się dniówka od 2 zł. 60 gr. do 2 zł. 80 gr. a akordy zarabiają od 1 zł.40 gr. do 2.20

30 15

żądany by władze administracyjne i inspekcja pracy wpłynęły na Dyrekcję Lasów Państwowych w Siedlcach o uregulowanie cenników w myśl przyrzeczenia p. Inspektora Tartaków i właścicieli firm prywatnych w terminie do następnej wypłaty, oraz różnicę niedopłaconą według cennika uiścić. Pewni jesteśmy, że słuszne nasze postulaty zostaną przychylnie załatwione".-

W sprawie tej interwenjował w Dyrekcji Lasów Państwowych w Siedlcach obwodowy Inspektor Pracy.-

W Grodnie dnia 9 marca b.r. na zebraniu tymczasowego zarządu nowoorganizowanego oddziału Związku Zawodowego Robotników i Robotnic Przemysłu Szklanego zdecydowano przyjść z pomocą materialną robotnikom huty "Hortensja" w Piotrkowie.-

W Grodnie dnia 20 marca b.r. odbyło się walne zebranie żyrowskiego oddziału Związku Zawodowego Drukarzy przy udziale delegata Centrali, Zelika Lichtensztejna. Załatwiono sprawy organizacyjne i wybrano nowy zarząd.-

W Łomży dnia 20 marca b.r. odbył się zjazd delegatów Związku Zawodowego Robotników Rolnych z powiatów Łomżyńskiego i kolneńskiego /50/.- Po referacie sekretarza oddziału okręgowego Związku w Łomży, Broniskawa Zakęskiego dyskutowano sprawę strajku robotników folwarcznych, jednakże ogół zebranych do sprawy tej odniósł się obojętnie.-

Sąd Okręgowy w Łodzi powziął decyzję co do rozwiązania Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Wstążkowego. Na mocy tej decyzji został rozwiązany oddział wspomnianego Związku w Grajewie.-

W Wołkowysku dnia 13 marca b.r. na zebraniu członków koła Związku Zawodowego Maszynistów prezes Zarządu Głównego Związku, Piotr Borkowski z Warszawy omówił projekt nowej ustawy emerytalnej dla kolejarzy, oceniając go jako przekreślenie praw emerytalnych pracowników kolejowych, nabytych przez długie lata służby.-

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego dnia 8 marca b.r. na ogólnym zebraniu członków koła ZZK. rozważano sprawę udziału w strajku protestacyjnym dnia 16 marca b.r. i postanowiono zastawo-

wać się "w ramach możliwości" do zarządzeń Centralnych.-

b/ Zjednoczenie Zawodowe Polskie.

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego dnia 8 marca b.r. odbyło się walne zebranie członków koła ZKP. przy udziale prezesa Zarządu Okręgowego, Cieszewskiego, który wygłosił referat o ogólnej sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju podkreślając w nim, że rząd starała się przekonać kryzys gospodarczy kosztem pracowników państwowych.-

Tenże Cieszewski oświadczył, że ZKP. nie przyłączy się do strajku protestacyjnego w dniu 16 marca b.r., gdyż strajk ten będzie miał charakter polityczny i jako taki przynieść może nieobliczalne szkody pracownikom kolejowym.-

c/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 5 marca b.r. na zebraniu członków poszczególnych chrześcijańskich związków zawodowych posek Maciej Bitner poddał krytyce projekt ustawy scaleniowej w sprawie ubezpieczeń socjalnych i zaproponował uchwalenie rezolucji, protestującej przeciwko zamachowi na zdobycze socjalne robotników, oraz wzywającej klub sejmowej Ch.D. do obrony tych zdobyczy na gruncie parlamentarnym. Rezolucja ta została przyjęta /140/.-

d/ Akcja cennikowa.

Ad punkt ten w sprawozdaniu miesięcznym za miesiąc luty.
Zatarg między robotnikami i dyrekcją fabryki pluszy jedwabnych Beckera nie został w końcu zlikwidowany. Dyrekcja fabryki sprowadziła z poza województwa kilkunastu tkaczy i przyjęła do pracy tych robotników, którzy zgodzili się w drodze zawarcia umów indywidualnych na nowe warunki pracy.-

e/ Bezrobocie .

31

Według danych z dnia 20 kwietnia na terenie Województwa Łódzkiego pozostawało w tym dniu bez pracy osób, a miało ich:

Powiat .	Bezrobocie dn.10.3.32 r.	dn.20.4.32 r.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobierające zapomóg
Augustowski	544	184	360	-	28
Białystok-Miasto	5059	5489	-	439	1666
Białostocki	1208	1759	-	551	375
Grodzieński	2104	2048	56	-	296
Łomżyński	900	800	100	1	45
Bielski	580	332	248	-	296
Ostrowski	255	240	15	-	180
Ostrołęcki	163	150	15	-	82
Świątowski	120	115	5	-	16
Sokółski	135	110	25	-	47
Szczytyński	886	741	145	-	24
Włoski	385	360	25	-	22
Wysoko-Mazow.	18	15	3	-	14
razem:	12364	12343			

Zmniejszenie 21.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4.

Nr.BP.1616/32.T.

za miesiąc marzec 1932 r.

Dnia 20 kwietnia 1932 r.

IV. S t r a j k i .a/ Strajk protestacyjny w dniu 16 marca b.r.

Białystok-Miasto.

Strajkowało w 16-tu fabrykach i zakładach przemysłowych około 1100 robotników na ogólną ilość zatrudnionych około 2.600 robotników /45%/. Odbył się wiec w lokalu zamkniętym, omówiony w części 3-ej sprawozdania.-

Powiat Białostocki.

Strajkowało 107 robotników na ogólną ilość zatrudnionych 2.408 /5%/.-

Powiat Bielski.

Strajkowało w powiecie 937 robotników na ogólną ilość 2580 zatrudnionych /35%/.-

Powiat Grodzieński.

Strajkowało 589 robotników na ogólną ilość zatrudnionych 1800 - 2000 /25,-28%/.-

Strajk objął zasadniczo powiaty białostocki, grodzieński i bielski, oraz miasto Białystok. W skali wojewódzkiej strajkowało 5-6% ogółu zatrudnionych robotników. Z zakładów i instytucji użyteczności publicznej ani jeden nie został objęty strajkiem. Znaczny procent strajkujących przepadł na tych, którzy do strajku przystąpili do przekonania, jedynie z obawy przed szykanowaniem ze strony klasowych związków zawodowych, a także na Lewicę Związkową, która strajk traktowała jako sposobność do urządzenia demonstracji i ekscesów. Zaskługuje na uwagę, że w obrębie białowieskiej Dyrekcji Lasów Państwowych strajkoważy wszystkie tartaki państwowe, a w obrębie siedleckiej Dyrekcji Lasów Państwowych tylko druga zmiana tartaku państwowego w Nurcu, powiatu bielskiego /80%/.- Szczegółowe sprawozdanie o przebiegu strajku

00000000000000000000

oko
ca b
ych.

róls
tódó

1980 1979 1978 1977 1976 1975 1974 1973 1972 1971 1970

poli
skut
lęde
płoc
dków
zeist

Nr. BP.1616/32.T.

Dnia 20 kwietnia 1932 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i zdarzenia.

Powiat Bielski.

We wsi Rotki w gminie Narojki, dnia 9 marca b.r. trzech płatnicy stawili czynny opór sekwestratorowi urzędu skarbowego, który dokonał później czynności egzekucyjnych przy pomocy asystencji policyjnej.-

We wsi Putkowice - Nagórne w gminie Narojki temuż sekwestratorowi stawiono czynny opór 30-ci osób, uzbrojonych w kopyta i kije. W czasie wykonywania czynności egzekucji przy pomocy policji sekwestrator i jeden szeregowy P.P. doznali obrażeń cielesnych. -

We wsi Zanie, gminy Topczewo stawiono czynny opór sołtysowi i bierny opór sekwestratorowi skarbowemu w czasie dokonywania przez nich sekwestru za zaległe podatki.-

Powiat Łomżyński.

W nocy z dnia 3 na 4 marca b.r. do zagrody Wojciecha Mroczkowskiego we wsi Wierciszewo zakradli się dwaj złodzieje, którzy usiłowali skraść wieprza. Zbudzony Mroczkowski wybiegł na podwórze i wszczął krzyk, wobec czego o spłoszeni złodzieje rzucili się do ucieczki. Jeden z nich Kazimierz Grochocki wpadł do rzeki Biebrzy i utonął, drugi zaś zbiegł.

We wsi Chmielewo, gminy Stawiski podczas bójki został zabity Kazimierz Gutowski przez Franciszka Chylińskiego, którego aresztowano.-

Dnia 30 marca b.r. w Warszawie został aresztowany przywiadowcę Wydziału Śledczego w Łomży - Ignacy Kukliński, b. komornik Sądu Okręgowego Łomżyńskiego, oskarżony o nadużycia

służbowe i sprzeniewieź ile 20 tysięcy złotych.- Kukliński
legitymował się fałszywą legitymacją i metryką urodzenia
na nazwisko Jerzego-Stanisława Buchojewskiego, rzekomo apli-
katna Sądu Okręgowego w Łomży.-

Wiat Grodzieński.

W Grodnie została zlikwidowana banda niebezpiecznych
złodzieji mieszkaniowych, którą tworzyli Józef Popławski,
Stefan Pietrulewicz, Edward Tryk, Michał Niemcow-Niemcewicz,
Edward Doroszczyk, Sergjusz Samojło i Adolf Kurstak. Wszyscy
oni zostali aresztowani. Następnie aresztowano współdziałają-
cych z nimi paserów Stefana i Marję Aplewiczów, Konstantego
Sobolewskiego i Piotra Czerednika. Zlikwidowana Banda w ostat-
nim czasie dokonała 23 poważniejszych kradzieży z włamaniem
w Grodnie i okolicy. -

Dnia 30 marca b.r. Sąd Okręgowy w Grodnie jako doraź-
ny skazał na karę śmierci przez powieszenie Aleksego Zeleź-
niaka, który w nocy z dnia 15 na 16 lutego b.r. zamordował
z chęci zysku w Jeziorach kupca Jakóba Łaźnika.-

Wiat Kolneński.

Dnia 10 marca b.r. w Kolnie - Edward Mieradzki pobił
usiłującego aresztować go szeregowego P.P. Józefa Tymińskiego-
go, który doznał lekkich obrażeń ciała.-

Wiat Sokólski.

We wsi Czerwonka, gminy Suchowola dnia 28 marca b.r.
podczas zabawy Aleksander Małyszko zastrzelił z rewolweru
własnego wyrobu Jana Zygiełko. Małyszkę aresztowano.-

b/ Zestawienie innych przestępstw i wypadków.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 10.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach... 7.
- 3/ Samobójstw 7.
- 4/ Usiłowań zabójstwa 6.
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 7.

6/ Kradzieży zwykłych	11./na sumę 12.300
7/ Kradzieży z włamaniem	4./na sumę 7.300
8/ Drobnych napadów rabunkowych	3.
9/ Dzieciobójstw	6.
10/ Zgwałcenia	8.
11/ Oporu policji	5.
12/ Oporu komornikom i sekwestratorom	8.
13/ Fałszerstwa pieniędzy	3.
14/ Potajemnego gorzelnictwa.....	5.
15/ Nielegalnego posiadania broni	7.
16/ Świętokradztwa	2.

c/ wypadki samochodowe.

W ciągu miesiąca zanotowano 7 wypadków samochodowych, w których pięć osób doznało lekkich obrażeń ciała.-

d/ P o ż a r y .

Zestawienie danych o pożarach:

W marcu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miało miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	10.
2/ Z przyczyn nieustalonych	3.
3/ Wadliwej budowy kominów	2.
4/ Podpalenia z zemsty	1.
5/ Z podpalenia w celu utrzymania preji ubezpiec.....	3.

Razem - 19.

Pożary te wyrzadziły straty.

1/ Do 2 tysięcy złotych każdy -	6.
2/ Od 2 do 5 tysięcy złotych -	4.
3/ Od 5 do 10 " " -	5.

Dnia 20 kwietnia 1932 r.

za miesiąc marzec 1932 r.

VI. Sprawy graniczne.

dnia 23 marca b.r. zostali zatrzymani mieszkańcy wsi Kadysz-Bządowy w gminie Wołkowiczowce Michał Mieszczański, Jan Lis i Mieczysław Pomańczuk z 300 klg. cukru, przemycanego z Litwy Kowieńskiej. Przemytników i przemyt przekazano Urzędowi Celnemu w Raczkach.

Kadziule dnia 23 marca b.r. zostali zatrzymani Buchla
"akowska z Ostrołęki i Lejba Lisiak ; Kadzidka z 28-kg.
rodzynek przemycanych z Niemiec.-

dnia 6 b.m. został zastrzelony na granicy zawodowy
przemysłnik Jan Dżmela ze wsi Konopki, gminy Bogusze.-

1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4.

za miesiąc marzec 1932 rok.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne. -

— 9 —

Nr. BP. 2019/32. T.

Dnia 20 maja 1932r.

I. Sytuacja ogólna.

Jak Urząd Wojewódzki przewidywał w poprzednim sprawozdaniu, stan bezrobocia w ciągu kwietnia utrzymywał się na poziomie z marca b.r., głównie wskutek trwającego zatargu w przemyśle włókienniczym w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym. Zatarg ten, powstały z racji zamierzonych przez przemysłowców obniżki płac od 15 do 25%, wstrzymywał uruchomienie całego szeregu zakładów przemysłu włókienniczego, które mogłyby zatrudnić ponad 1000 robotników. Sytuacja bezrobotnych była ciężka, większość z nich bowiem wyczerpała zasiłki ustawowe. Sytuację tę w maju pogorszyły znacznie to, że została wstrzymana akcja Wojewódzkiego i Powiatowych Komitetów do Spraw Bezrobocia i, że ani władze państwowe, ani też samorządy nie mogą przystąpić do organizowania szerszych robót publicznych dla zatrudnienia bezrobotnych. Mimo ciężkiej sytuacji nastroje wśród bezrobotnych były tego rodzaju, że nie zagrażało bezpieczeństwu publicznemu, a i na przyszłość nie budzą poważniejszych obaw. Oczywiście masa bezrobotnych wymaga stałej czujności organów bezpieczeństwa, które dokładać muszą wszelkich starań celem izolowania bezrobotnych w poszczególnych ośrodkach od agitacji czynników wywrotowych. Agitacja ta skierowana została głównie na ośrodki wiejskie, w których ogólnie na terenie Województwa Białostockiego pozostaje bez koniecznej pracy zarobkowej około 6.000 osób, które w latach poprzednich zatrudniane były przy robotach leśnych, na drogach itp. Traktując o agitacji czynników wywrotowych wśród bezrobotnych, zaznaczyć należy, że była ona słabszą, niż w latach poprzednich, względnie, że organa bezpieczeństwa zdołały wczas izolować z pośród masy bezrobotnych

elementy wywrotowe. Jeżeli chodzi o ruch wywrotowy, to zaznaczyć należy, że on głównie w związku z przygotowaniami organizacji socjalistycznych i wywrotowych do kampanji pierwszomajowej. Szczegóły tej kampanji zostały zilustrowane w sprawozdaniu do Ministerstwa z dnia 9 maja b.r. Nr.BP.1660/32.P. Kampanja ta wypadła dla partji komunistycznej słabiej, niż w roku ubiegłym i to tembardziej, że władze administracji ogólnej zdecydowały się na stosowanie prewencji przedpierwszomajowej tylko w granicach niezbędnej konieczności. Przebieg dnia 1 maja unocznik m.in., że KPZB. - w styczniu - kwietniu sądowała nastroje mas w ośrodkach miejskich w celu przekonania się, czy i w jakim stopniu masy te mogą być porwane przez nią do szerszych działań o charakterze sabotażowym i dywersyjnym, niemniej jednakże nie czyniła bezpośrednich przygotowań do podjęcia tych działań w okresie wiosennym. Z tego punktu widzenia kampanja pierwszomajowa nie wypadła dla niej pomyślnie, we wspomnianych bowiem ośrodkach ludność, biorąc ogólnie zachowała się z rezerwą wobec agitacji komunistycznej, obniżonej na wywołanie ekscesów i zaburzeń.

Ruch wywrotowy zawodowy wyczerpywała interwencja związków zawodowych w zatargach ekonomicznych, przyczem tylko w Hajnówce, powiatu bielskiego doprowadziła ona do poważniejszych wydarzeń, podczas których wystrzałem z rewolweru oddanym z tłumu został zabity robotnik Jan Werpachowski. Zapowiedziany na dzień 18 kwietnia strajk robotników rolnych na terenie Województwa Białostockiego nie miał wogóle miejsca, gdyż we wszystkich majątkach i folwarkach robotnicy rolni pracowali normalnie.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa był dobry, jeżeli pominąć dość znaczną ilość kradzieży

Dnia 20 maja 1932 roku.

II. Ruch zawodowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto Rozrzucono w 7 wypadkach około 1000 egz. wydawnictw komunistycznych, a m.in.: 1/ Ulotki p.t. "Robotnicy i chłopcy z KPS., Bundu i PSL., wydanej w grudniu r.ub. przez KC.Mopru, odezwy KC.KPZB. z lutego b.r. p.t. "Robotnice, kobiety pracujące miast i wsi", 3/ broszurki KC.KPZB. p.t. "Pracy i chleba", 4/ odezwy KC.KPZB. z marca b.r. p.t. "do masowych antywojennych demonstracji ulicznych w dniu 1 maja", 5/ odezwy KM.KPZB.Białystok p.t. "Do walki o pracę i chleb, do walki o uwolnienie aresztowanych bezrobotnych i wszystkich innych więźniów politycznych, do walki z dyktaturą faszystowską, winowajczynią bezrobocia, głodu i nędzy mas pracujących - do wszystkich bezrobotnych i pracujących jeszcze robotników miasta Białegostoku", 6/ odezwy OK.KPZB.Białystok p.t. "Gdzie wyjście z kryzysu.

Wywieszono 5 transparentów z haskami: Precz z napadem na ZSRR, precz z rzezią Chin, niech żyje rewolucja chińska.

Zostali aresztowani dnia 20 kwietnia Mejta Kosowska, instruktorka OK.KPZB.Białystok, u której znaleziono sprawozdanie partyjne z działalności KR.KPZB. w Brzostowicy-Mielkiej, powiatu grodzieńskiego i Hirsza Szuster, płatny funkcjonariusz wspomnianego OK., przy którym ujawniono notatki z haskami partyjnymi.-

Powiat Białostocki W Supraślu dnia 24 kwietnia przejęto około 20 kilogramów literatury pierwszomajowej.

6
Powiat Bielski

Stwierdzono, że w Kleszczelach wybitniejsi działacze komunistyczni Jan Noskowicz, Sergjusz Piotrowski i Michał Młodziejowski usiłują nasycić elementem komunistycznym organizacje PW. i WF., a zwłaszcza miejscowy oddział Związku Strzeleckiego.

Do Bielska przybył po odbyciu kary więzienia za zdradę stanu i działalność wywrotową Andrzej Łożyński, syn Antoniego i Wiktorji z domu Babicz, lat 55.

Na zebraniu przedpierwszomajowym robotników tartacznych w Gródku pod Białowieżą dnia 16 kwietnia komunista Kazimierz Adamczyk wystąpił z wnioskiem powołania do życia pierwszomajowego komitetu antyfaszystowskiego, zaś komunista Antoni Kuryk z Podola wznosił okrzyki antypaństwowe i antyrządowe, wobec czego przewodniczący zebranie rozwiązał.-

Powiat Grodzieński

W Grodnie dnia 18 kwietnia na stacji kolejowej po wyjściu z pociągu Wilno-Warszawa, została zatrzymana kurjerka KC KPZB. Roza Wajngold .

Pozatem w ciągu miesiąca rozrzucono około 200 egzemplarzy wydawnictw komunistycznych i wywieszono dwa transparenty.-

Powiat Wys.-Mazowiecki

Rozrzucono około 60 egz. różnych, aktualnych wydawnictw komunistycznych.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński

Rozrzucono w 7-miu wypadkach około 400 egz. aktualnych wydawnictw centralnych i lokalnych, oraz wywieszono 3 transparenty z haskami kampanji pierwszomajowej i rozklejono 8 plakatów z haskami ekonomicznymi.

Zostali zatrzymani: Dnia 31 marca w Łomży Błakesław Chłodziński, u którego znaleziono odezwy komunistyczne, także Chona Sokół, Izrael Stupnik i Kiwa Frydman z Zambrowa pod zarzutem kolportażu i rozrzucenia transparentów, Szloma Gol-

dziuk, Rywka Poniaszykówna i Czesław Rutkowski, członkowie OKKPP Łomża.-

Powiat Ostrowski Wywieszono 3 transparenty z hasłami kampanii pierwszomajowej.-

Powiat Ostrołęcki Rozrzucono około 100 egz. aktualnych wydawnictw.-

W Goworowie zatrzymano i przekazano władzom sądowym z materiałami oskarżenia członków lokalnych organizacyj komunistycznych Moszka Kielmana-Szpitalewicza, Noska Lewkowicza, Synchę Zylbersztejną, Szlamę Kosa, Chima ~~Haz~~ Eugela, Lejbę Kersza, Karlińskiego Noska, Icka Zylberga, Nachmana Tajtelbauma i Icka Bialika.-

Powiat Szczeciński W Radziwiłowie zatrzymano na gorącym uczynku rozrzucania odezw komunistycznych Chonę Zeligsona i Altera Gryngrasa, których przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.-

b/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 22 kwietnia skazał z art. 122 K.K. Józefa Bućko na 3 lata więzienia z.d.p., Stefana Klimczyka, Bolesława Samełko, Antoniego Zyskowskiego, Józefa Pionkowskiego, Aleksandra Osieckiego na 6 miesięcy każde go, Marjanę Szelażka i Stanisławę Milewską na 2 tygodnie więzienia każde.-

Nr.BP.2019/32.T.

za miesiąc kwiecień 1932r.

Dnia 20 maja 1932r.

III. Ruch zawodowy.a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 5 kwietnia na zebraniu walnem członków Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego wypowiedziano się zdecydowanie przeciwko projektowanemu przez przemysłowców obniżce płac od 20 do 25% w oddziałach tkackich i postanowiono przystąpić do strajku w wypadku, gdyby konferencja z przemysłowcami, prowadzona przy udziale Inspektora Pracy nie doprowadziła do skutku, zadawalniającego ogół robotniczy.

Na temże zebraniu wybrano komisję strajkową./250/.-

W tejże sprawie odbyło się dnia 7 kwietnia walne zebranie Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego po rozważeniu całego szeregu wniosków, zmierzających do zlikwidowania zatargu z przemysłowcami, zdecydowano, że tylko akcja strajkowa może ochronić należycie interesy robotników i skłonić władze do wglądnięcia w istotę zamierzeń przemysłowców. Następnie uchwalono rezolucję, podkreślającą konieczność walki z przemysłowcami aż do zwycięstwa..

Na trzecim z kolei zebraniu członków wspomnianego Związku dnia 10 kwietnia zdecydowano się rozpocząć strajk w dniu 11 kwietnia, do czego jednakże nie doszło wskutek sprzeciwu znacznych grup robotników.
/400/.-

Dnia 19 kwietnia na zebraniu walnem członków Klasowego Związku Robotników Przemysłu Włókienniczego wyłoniono komisję do pertraktowania z przemysłowcami i Inspektorem Pracy.

Wreszcie dnia 25 kwietnia na zebraniu członków nazwanego Związku postanowiono wykorzystać wszelkie możliwości co do polubownego załatwie-

nia sprawy zatargu z przemysłowcami. jeżeli przemysłowcy zgodzą się na zawarcie umowy zbiorowej i zobowiążą się, że żadne od niej odchylenia indywidualne nie będą stosowane./200/.-

W Białymstoku dnia 23 kwietnia odbyło się walne zebranie członków oddziału ZZK. przy udziale prezesa Zarządu Okręgowego ZZK. w Wilnie, Zygmunta Stażewskiego. Po przemówieniach na temat warunków płacy i pracy pracowników kolejowych i obchodu dnia 1 maja większością głosów uchwalono protest przeciwko redukcjom dni pracy na kolejach i wzięcie udziału w obchodzie dnia 1 maja, organizowanym przez PPS.CKW./60/.-

W Hajnówce Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego na zebraniu w dniu 1 kwietnia postanowił żądać od Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży wypłacenia robotnikom miejscowego tartaku państwowego różnicy zarobków za czas od początku kampanji do dnia strajku w lutym b.r.-

Na zebraniu tegoż związku dnia 9 kwietnia sekretarz Jan Pater wyjaśniał, że sprawa wypłaty różnicy zarobków za okres przedstrajkowy skierowana została do Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych i, że gdyby została zakatwiona dla robotników nieprzychylnie, wówczas należy poprzeć ją strajkiem.

W związku z proklamowanym na dzień 18 kwietnia strajkiem robotników rolnych oddział okręgowy Związku Zawodowego Robotników Rolnych R.P.w Bielsku-Podlaskim skierował dnia 11 kwietnia br. do Starosty Powiatowego w Bielsku-Podlaskim pismo następującej treści: "W związku z rozjazdami i wywiadami policji w powiecie bielskim na temat strajku demonstracyjnego w dniu 18 B.m. komunikujemy, iż oddział nasz w porozumieniu z Zarządem Głównym zdecydował w dniu tym strajku nie proklamować, gdyż organizacyjnie jest on tu zbędny. Stoimy na stanowisku strajku do zwycięstwa i taki strajk każdej chwili gotowi jesteśmy proklamować. Gdyby strajk demonstracyjny przeobraził w strajk do zwycięstwa, na co się nie zanosi w danym momencie, wówczas niezwłocznie do ogólnej

210
akcji przyłączymy się. Powyższe podajemy do wiadomości Pana Starosty, aby zapobiec uruchamianiu aparatu bezpieczeństwa, co pociągnie kosztu. Zastrzegamy przytem, że sporadyczne wypadki strajków, o ile będą miały miejsce, będą nosiły charakter żywiołowy, co jednak nie dowodzi wpływów komunistycznych! -

W Mielniku, powiatu bielskiego został utworzony oddział Związku Zawodowego Robotników Transportowych. Część członków związku poszlakowana jest silnie o należenie do KPZB.-

W Ostrołęce dnia 10 kwietnia na walnem zebraniu członków oddziału ZZK. przy udziale delegata centrali, Różańskiego z Warszawy omawiano sytuację pracowników kolejowych, poczem przedłożono kadencje dotychczasowego zarządu.-

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego dnia 18 kwietnia na walnem zebraniu oddziału ZZK. Prezes Zarządu Okręgowego ZZK. w Wilnie Stążewski nawoływał zgromadzonych do obserwowania poczynąń Rządu, czyniącego raz poraz zamachy na prawa klasy robotniczej. Według oświadczenia wspomnianego Stążewskiego, Rząd w obecnej sytuacji jest bezsilny, gdyż niema poparcia nawet u kapitalistów, którzy faktycznie rządzą Rządem, ale zamiast dawać mu pieniądze, wywożą je zagranicę. Z tej też racji zachodzi obawa, że do Polski może wkroczyć ktoś trzeci i pozbawić kraj niepodległości /40/.-

b/ Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe.

W Białymstoku dnia 3 kwietnia na dorocznym zebraniu walnem Stowarzyszenia Robotników Katolickich przyjęto do wiadomości sprawozdanie ustępującego zarządu i wybrano nowy zarząd.

W Białymstoku został zorganizowany Chrześcijański związek zawodowy tkaczy, liczący 115 członków.

W Białymstoku dnia 4 kwietnia na zebraniu Chrześcijańskiego Związku Robotników Włókienniczych wypowiedziano się na zdecydowaną walkę przeciwko wszelkim próbom obniżenia zarobków robotniczych.

411

Na zebraniu tegoż związku w dniu 7 kwietnia powzięto uchwałę, domagającą się od nr myśłowców zerwania z dotychczasową praktyką oddawania części zamówień do wykonania warsztatom zarobkowym, które, nie ponosząc świadczeń socjalnych narówni z fabrykami, pracują taniej niż fabryki i wskutek tego powodują obniżanie zarobków robotnikom. W uchwale podkreślono, że ogół klasy robotniczej w Białymstoku winien wystąpić jak najenergiczniej przeciwko wygrywaniu warsztatów zarobkowych przez przemysłowców na szkodę robotników fabryki.

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w Białymstoku zgodnie z powyższą uchwałą przesłało Panu Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej memorandum, w którym domaga się uprzemysłowienia tkalni i przędzalni zarobkowych.-

c/ Akcja cennikowa.

Ad punkt ten w sprawozdaniu miesięcznym za marzec.-

Zatarg między robotnikami a dyrekcją fabryki pluszy jedwabnych Beckera w Białymstoku nie został w kwietniu zlikwidowany. Dyrekcja fabryki przyjęła do pracy kilkunastu dalszych robotników, którzy zgodzili się w drodze zawarcia umów indywidualnych na nowe warunki płacy.

Jak już Urząd Wojewódzki donosił w poprzednich sprawozdaniach, właściciele fabryk włókienniczych w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym wysunęli w lutym i marcu b.r. propozycje, ażeby robotnicy ogólnie, a zatrudnieni w oddziałach tkackich w szczególności wyrazili zgodę na obniżenie zarobków od 20 do 25%, motywując propozycję swą tem, że przy obecnych płacach zarobkowych białostocki przemysł włókienniczy nie może konkurować z przemysłem zagranicznym na rynkach zagranicznych, a nie znajduje rynków zbytu w kraju. Zarówno klasowe, jakoteż chrześcijańskie Związki zawodowe odrzuciły zdecydowanie propozycję przemysłowców i wysunęły żądanie utrzymania stawek zarobkowych w przemyśle włókienniczym, określonych w umowie zbiorowej z roku 1928. Wobec nieustępliwości obu stron zwoływane kilkakrotnie konferencje, mimo pośrednicze-

nia Starosty Grodzkiego, nie doprowadziły do zlikwidowania zatargu, który trwał do końca miesiąca -

d/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 20 maja b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12346 osób, a mianowicie:

Powiat	Bezrobocie		Zmniejszenie	Wzrost	Pobierający zapomogę
	dn. 20.IV.1932r.	20.V.1932r.			
Augustowski	184	84	100	-	31
Białystok-Miasto	5489	5950	461	461	1512
Białostocki	1759	1548	211	-	387
Grodzieński	2048	2221	-	173	255
Łomżyński	800	760	40	-	35
Bielski	332	290	42	-	148
Ostrowski	240	140	100	-	90
Sławski	115	110	5	-	12
Sokółski	110	126	-	16	68
Szczuczynski	741	729	12	-	14
Wołkowyski	360	340	20	-	54
Wysoko-Mazowiecki	15	14	1	-	12
Ostrołęcki	150	134	16	-	46
	12346				

Wzrost 3. -

Nr. BP. 2019/32. T.

Dnia 20 maja 1932 r.

IV. STRAJKI.

W Białymstoku od dnia 25 kwietnia do końca miesiąca strajkowało 144 robotników w trzech przedsiębiorstwach z powodu obniżenia im zarobków o 15%.

Dnia 16 kwietnia zastrajkowało 30 robotników, zatrudnionych przez Zarząd Drogowy w powiecie bielskim przy remoncie szosy. Strajkujący wysunęli żądanie podwyższenia im płacy dziennej do 3 zł. Na miejsce strajkujących przyjęto częściowo nowych robotników wyznaczonych przez Magistrat m. Bielska-Podlaskiego z pośród bezrobotnych, wobec czego część strajkujących przystąpiła do pracy, oświadczając, że rezygnuje ze strajku.-

W dniach 26, 27 i 28 kwietnia strajkowało około 600 robotników tartaku państwowego w Hajnówce. Szczegóły strajku i związanych z nim wydarzeń przedstawione zostały Ministerstwu w meldunkach doraźnych / Hughesogramach / z dnia 27, 28 i 29 kwietnia b.r. /

OXOXOXO

Dnia 20 maja 1932r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Białystok-Miasto. Zatrzymano Abrahama Orlańskiego, zawodowego oszusta, poszukiwanego o uprawianie handlu żywym towarem .-

Powiat Bielski Dnia 7 kwietnia w Siemiatyczach dziewięciu bezrobotnych pod przewodnictwem Juliana Kozieradzkiego wtargnęło do tartaku Lejby Gukierca i uniemożliwiło dowóz kłoci do gatrów, wskutek czego tartak został unieruchomiony na półtorej godziny. Bezrobotni poturbowali przytem dwóch robotników, zatrudnionych w tartaku. Zająście zlikwidował miejscowy posterunek P.P., który zatrzymał i przekazał władzom sądowym podlegaczy Juliana Kozieradzkiego, Józefa Kozłowskiego i Antoniego Artolika.-

Powiat Grodzieński W nocy na 12 kwietnia mieszkańcy osady Łabno w gminie Skidel - Józef Polikarczuk, Jan Politarczuk i Piotr Politarczuk oraz bracia Swojczykowie Józef, Władysław i Mikołaj, a także mieszkańcy wsi Szerłona w gminie Skidel - Paweł Bobola i Piotr Baraszkó po uprzednim porozumieniu się i uzbrojeniu w broń palną udali się furmankami do wsi Prudec, gminy Kamionka w powiecie szczuczyńskim, gdzie po dokonaniu złamania zamków przy drzwiach kilku stodoł skradli 12 snopów słomy prostej, 7 pudów różnej paszy i pług żelazny. Dokonawszy tej kradzieży, wymienieni wracali do domu, przejeżdżając przez wieś Rusinowo w gminie Skidel skradli ze stodoły Michała Prawko, Jana Kowalewicza i Michała Autko 3 snopów słomy prostej. Kradzież tę zauważył pełniący służbę wartowniczą Michał Autko, który wraz ze swym synem Aleksandrem udał się za jadącymi furmankami. W czasie pościgu uciekający oddali do Autków

43

5 strzałów z karabinu^{widoczne} naskutek przeprowadzonego niezwłocznie dochodzenia, wszyscy winni kradzieży zostali zatrzymani i przekazani władzom sądowym. Przy rewizji znaleziono u Piotra Politarczuka rewolwer systemu "Nagan" z sześcioma nabojami i wystrzeloną kulką, a u braci Swojczyków niemiecki karabin ucięty, w którego lufie stwierdzono ~~krwawe~~ ślady świeżego strzelania.-

Powiat Łomżyński W Łomży dnia 2 kwietnia Adam Zysk trzema strzałami z rewolweru zranił śmiertelnie brata swego Władysława, który zmarł w szpitalu. Adama Zyska aresztowano; zeznał on, że zabójstwa dokonał podczas sprzeczki na tle majątkowym.-

Powiat Ostrowski Na szosie zambrowskiej w odległości 9 klm. od Ostrowi-Mazowieckiej dnia 5 kwietnia znaleziono w aucie - limuzynie kierowcę Izraela Serkiela, pozbawionego życia wystrzałem z rewolweru, skierowanym w tył głowy. Jak ustalono zabójstwa Selikera dokonał Zbigniew Szczygliński, uczeń 6-ej klasy gimnazjum w Ostrowi-Mazowieckiej, wykluczony z tegoż gimnazjum za niedostateczne postępy w nauce. Szczyglińskiego po dłuższych poszukiwaniach ujęto i przekazano władzom sądowym.- Tłumaczy się on, że spowodował wystrzał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z rewolwerem.-

Powiat Wys.-Mazowiecki Dnia 1 kwietnia dokonano włamania do lokalu agencji pocztowej w Pietkowie, gminy Poświętne, skąd skradziono znaczków pocztowych i gotówkę na ogólną sumę 900 zk.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	9,
2/ " " w innych okolicznościach	6,
3/ samobójstw	6,

- 4/ usiłowań zabójstwa 5₀
- 5/ różnych nieszczęśliwych wypadków 9₀ / 8 osób poniosło śmierć/
- 6/ Kradzieży zwykłych 9 na sumę 14.200 złotych,
- 7/ kradzieży z włamaniem 5 na sumę 5.300 zł.
- 8/ drobnych napadów rabunkowych 8₀
- 9/ dzieciobójstw 5₀
- 10/ zgwałcenia 7₀
- 11/ oporu policji 6₀
- 12/ " komornikom i sekwestratorom ... 9,
- 13/ fałszerstwa pieniędzy 4₀
- 14/ potajemnego gorzelnictwa 8₀
- 15/ nielegalnego posiadania broni 6₀
- 16/ świętokradztwa ... 1.
- c/ Wypadki samochodowe.
-

W ciągu miesiąca zanotowano 9 wypadków samochodowych, w których 6 osób odniosło lekkie obrażenia ciała.-

d/ P o ż a r y.

Zestawienie danych o pożarach.

W kwietniu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	-	7,
2/ z przyczyn nieustalonych	- - - -	2,
3/ podpalenia z zemsty	- - - -	1,
4/ " w celu otrzymania premij ubezpieczeniowych	- - - -	3.
Razem:		13.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ do 2.000 zł. każdy - 3,
2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy - 4,
3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy - 2,
4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy - 1,
5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy - 3.

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 60.000 zł.-

e/ Ocena ogólna

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym poprawił się znacznie we wszystkich powiatach Województwa z chwilą rozpoczęcia się robót w polu, pod względem zaś kryminalnym utrzymał się na poziomie z marca b.r.- Ogólnie oceniany może być jako dobry.-

:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2019/32.T.

Dnia 20 maja 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.35
za miesiąc kwiecień 1932r.

VI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n e . -

Nr.BP.2019/32.T.

Dnia 20 maja 1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Dnia 10 kwietnia przy moście wojskowym na Rumłówe koło Grodna został zatrzymany Jerzy Cylke, zamieszkały w Grodnie, Niemiec, syn nauczyciela gimnazjum państwowego w Grodnie, podający się za inżyniera - w chwili, gdy dokonywał zdjęcia fotograficznego wspomnianego mostu. W wyniku przeprowadzonej w jego mieszkaniu rewizji znaleziono dwie klisze zdjęcia fotograficznego mostów, odbitkę fotografii przeprawy przez rzekę w czasie manewrów, kartkę z szyfrem literowym /t.zw.szyfr Cezara/ i dwie kartki w bloc-notesie, stanowiące odbitki pisma cyfrowego i literowego. Wspomniane klisze i szyfry zostały przesłane do zbadania Oddziałowi II Sztabu Głównego w Warszawie. Zatrzymany Cylke został osadzony w więzieniu.-

Dnia 30 marca przez organa K.O.P.w Pułaczach, powiatu grodzieńskiego została zatrzymana z materiałem szpiegowskim dla wojskowego wywiadu litewskiego Petronela Czesnulewiczowa, mieszkanka kolonji Pułacze, gminy Marcinkanie, powiatu grodzieńskiego. Czesnulewiczową osadzono w więzieniu na Łukiszkach w Wilnie.-

Ustalono, że Czesnulewiczowa dostarczała wywiadowi litewskiemu materiały, zbierane przez jej syna, Jana Czesnulewicza, który zbiegł przed aresztowaniem i przebywa obecnie w Mereczu na Litwie.

OXOXOX

JĘZYKA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2570 /32.T.

sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.6 za mie-
siąc m a j 1932 r.

Białystok, dnia...¹⁰ l i p c a ...1932 roku

T A J N Y - P I L N Y !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament Polityczny

w W a r s z a w i e .

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr.6 za miesiąc maj 1932 r. / z zakresu bezpieczeństwa publicznego
ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/..

Z a W o j e w o d ę

/A. Wysokiński/

w/z. Naczelnika Wydziału Bezp.Publ.

Przysyłają do wiadomości:

Po przyjęciu do wiadomości

Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogrodku,
" " w Brześciu n/Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Stanisławowie,
" " w Tarnopolu,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,

Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,

" " " w Wilnie,

" " " Okręgowego w Białymstoku,

" " " w Grodnie,

" " " w Łomży,

" " " w Suwałkach,

Samodzielny Referat Informac. DOK. III. w Grodnie,

" " " DOK. IX. w Brześciu n/Bugiem,

" " " DOK. I. w Warszawie,

8/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,

9/ Pan Kierownik Placówki Wywiadowczej K.O.P. I. w Suwałkach,

10/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,

11/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi

Województwa Białostockiego,

12/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,

13/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

H.F.

I. Sytuacja ogólna.

Mimo trwającego strajku robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym bezrobocie w maju spadło z 12.343 do 11.839 /minus 517/.- Nastroje wśród bezrobotnych aczkolwiek nie nastroczały specjalnych obaw, niemniej jednakże wymagały bacznej czujności ze strony władz administracji ogólnej i organów bezpieczeństwa z uwagi na podsycanie ich przez elementy wywrotowe. W Grodnie i Białowieży miały miejsce drobne wystąpienia bezrobotnych, które jednak nie zagraziły bezpieczeństwu publicznemu.- Sytuacja bezrobotnych była naogół ciężka, większość z nich bowiem wyczerpała zasiłki ustawowe, a nadto została wstrzymana akcja pomocy doraźnej ze strony wojewódzkiego i Powiatowych Komitetów ds. spraw bezrobocia. Mimo to przyznać należy, że zachowanie się bezrobotnych było daleko spokojniejsze niż w maju ub.roku, co świadczyć może w dużym stopniu o odporności bezrobotnych na agitację czynników wywrotowych. Agitacja ta była szczególnie silną w ośrodkach wiejskich, w których wzrasta stale ilość bezrobotnego proletariatu wiejskiego, bardziej podatnego na traktowaną agitację, niż proletariąt miejski. Jeżeli chodzi o ruch wywrotowy, to po kampanji pierwszomajowej, zobrazowanej w sprawozdaniu do Ministerstwa dnia 9 maja b.r. Nr.BP. 1660/32.P., to wyczerpowano go dążenie czynników wywrotowych do umocnienia tych ośrodków, w których wspomniana kampanja odskoniła poważne braki co do wpływów i stanu posiadania organizacyjnego partji komunistycznej. Ponadto elementy wywrotowe znalazły podatny grunt dla swej działalności w Białymstoku w związku z ogólnym strajkiem

robotników przemysłu włókienniczego.- Szczególnie pod koniec miesiąca przychodziły one niejednokrotnie do głosu w kierownictwie akcją strajkową, co zmusiło organa bezpieczeństwa publicznego do przeprowadzenia odpowiednich represyj.-

Ruch zawodowy streszczał się w kierowaniu przez klasowe i chrześcijańskie związki zawodowe strajkiem robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, oraz w interwencji ^w poszczególnych wypadkach zatargach pomiędzy przemysłowcami i robotnikami.- W ruchu tym zaznaczyły się dość silnie wpływy elementów wywrotowych.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach województwa był naogół dobry.-

Nr.BP.2570/32.T,

za miesiąc m a j 1932 rok.

Dnia 20 czerwca 1932 roku.

488

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-miasto.

Dnia 28 kwietnia b.r. został zatrzymany na gorącym uczynku kolportażu wydawnictw komunistycznych Pinchus Rejman, członek techniki K.M.KPZB.Białystok.-

Dnia 28 kwietnia b.r. zostali zatrzymani Mojżesz Harkawy nauczyciel szkoły żydowskiej "Talmud-Tora", student, plutonowy podchorąży rezerwy, sekretarz OK.KPZB.Białystok, Szloma Przetrzeleniec, rysarz, członek techniki tegoż OK., Pejsach Najner, karany 4-letnim więzieniem z art.102 K.K. i Hersz Abramowicz, członek techniki OK.KMZB. W mieszkaniu Harkawego podczas rewizji znaleziono książkę do wstępu, arkusz szapirograficzny, faskowana matryca, różnego rodzaju okólniki i sprawczanie partyjne.-

Dnia 30 kwietnia b.r. grupa młodzieży komunistycznej w liczbie około 50 osób usiłowała urządzić w jednej z dzielnic demonstrację, do czego niedopuszczyła policja. Na miejscu demonstracji została aresztowana jedna osoba.-

Dniach 6 i 7 maja b.r. rozpracowano kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy K.M.KPZB.Białystok, opisującej przebieg dnia 1 maja w Białymstoku.-

Dnia 8 maja b.r. wywieszono transparent z napisem "Przed z rozbiorem Chin, Niech żyje rewolucja chińska. Białostockie OK.KPZB.i KMZB. --

Dnia 12 maja b.r. wywieszono transparent z napisem "Niech żyje powszechny strajk proletariatu białostockiego pod przewodnictwem komunistycznej partji i Komunistycznego Związku Ko-

4
dzieży.

Dnia 13 maja b.r. wywieszono transparent z napisem "Do walki przeciw redukcji płac, przeciw atakom kapitalistów i rządu na życie robotników. Żądamy odżywiania dzieci i strajkujących włókniarzy KZMZB." Pod zarzutem wywieszenia tego transparentu został zatrzymany Jakób Szapiro, ekspedjent, prawdopodobnie członek techniki KM KPZB.Białystok.-

Dnia 14 maja b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy szapirograficznej odezwy OK.KPZB.Białystok p.t. "Do dzieci strajkującego proletariatu włókienniczego w Białymstoku".-

Dnia 19 maja b.r. został aresztowany organizator i kierownik archiwum OK.KZMZB. ^{Grodno} ~~Białystok~~ Lejzor Slepak.-

Dnia 18 maja b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy szapirograficznej odezwy Lewicy "Włókniarzy p.t. "Do wszystkich włókniarzy w Białymstoku", zaś dnia 19 maja b.r. około 200 egzemplarzy odezwy OK.KPZB. i OK.KPZB.Białystok p.t. "Niech żyje strajk włókniarzy całej Polski".-

Dnia 21 maja b.r. wywieszono transparent z haskami "Przeciw wojnę imperialistyczną przeciw ZSRR., niech żyje Komunistyczna Partia Białorusi Zachodniej, niech żyje Związek "Rodziły Komunistycznej".-

Dnia 22 maja b.r. został zatrzymany z transportem literatury komunistycznej Azeł Nochim, technik KM.KPZB.Białystok. Literatura dotyczyła trwającego w Białymstoku strajku włókniarzy.

W dniach 22 i 23 maja b.r. rozrzucono około 300 egzemplarzy odezwy OK.KPZB. i OK.KPZB.Białystok, p.t. "Niech żyje powszechny strajk włókniarzy aż do zwycięstwa".-

Dnia 26 maja b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy Lewicy Szkolnej p.t. "Koleżdy i koleżanki, nawołującej do organizowania pomocy strajkującym włókniarzom".-

Dnia 29 maja b.r. rozwieszono kilkanaście plakatów z napisami: "Niech żyje powszechny strajk włókniarzy w Białymstoku aż do zwycięstwa, niech żyje solidarna walka pracujących i bezrobotnych OK.KPZB."

49 50
Białystok.-

Dnia 30 i 31 maja b.r. oraz 1 czerwca b.r. rozrzucone w Białymstoku większą ilość odezw KO.KPZB. i OK.KPZB. Białystok w sprawie strajku włóknarzy w Białymstoku.

Dnia 1 czerwca b.r. wywieszono plakaty z napisami "Precz z wojną prze iw ZSRR. i rewolucyjnym Chinom. Wszyscy w obronie rewolucyjnych Chin i ZSRR. Wszyscy do obrony ZSRR., ojczyzny międzynarodowego proletariatu!.-

miast Białostocki. Wywieszono w powiecie jeden transparent i rozrzucono około 100 egzemplarzy odezw, dotyczących strajku włóknarzy w Białymstoku.-

miast Bielski. Pod zarzutem działalności wywrotowej został aresztowany i przekazany władzom sądowym Michał Gryczuk ze wsi Karisniuki.

Mieszkańcy wsi Wierzbica-Nagórna w gminie Narajki, podburzeni przez znanego komunistę Stanisława Zahubienia stawili czynny opór wójtowi i sekwestratorowi gminnemu przy wykonywaniu przez nich czynności egzekucyjnych w asystencji dwóch szeregowych P.P. wobec agresywności i groźnej postawy tłumu nieśmiano zamiechać czynności egzekucyjnych.- te czynności tych powrócono dnia 11 maja b.r. w asystencji silniejszego oddziału policji. I w tym wypadku wspomniany Zahubień i inni usiłowali zorganizować opór wsi do czego jednakże nie doszło. Wynika przeprowadzonych dochodzeń zatrzymano i przekazano władzom sądowym 8-miu podżegaczy, z pośród których władze sądowe zastosowały areszt względem Stanisława Zahubienia i Stanisława Malinowskiego, zaś 6-miu pozostałych zwolnili pod dozór policji.-

miast Grodzieński. Dnia 28 kwietnia b.r. w Indurze został zatrzymany Chaim Rochkies pod zarzutem kolportażu wydawnictw komunistycznych. Rochkiesa przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 1 maja b.r. pod zarzutem działalności komunistycznej

został zatrzymany we wsi Milkowszczyzna. W Kamionka w powiecie szczuczyńskim Jan Pietruszek ze wsi Chaniszewo w gminie Skidel.

Tenże Pietruszek w areszcie na posterunku w Skidlu skaleczył się posiadany scyzorykiem w okolicę serca i symulował w ten sposób targnięcie się na swoje życie. Ponieważ rana, jaką zadał sobie Pietruszek, była lekka, przeto po nałożeniu opatrunku przez lekarza przekazano go władzom sądowym, których decyzją został osadzony w więzieniu.--

" związku z tym wypadkiem komuniści okuli i rozpowszechnili wersję, że Pietruszek został zamordowany na posterunku P.P. i z terrorem w gminach Skidel i Jeziory wywiesili 8 transparentów z napisami "Towarzysze, cześć towarzyszowi Janowi Pietruszkowi, który zamordowany został na posterunku policji skidelskiej, precz z Sądem dożnym, precz z białym terorem, niech żyje partja komunistyczna.

Dnia 22 maja b.r. młodzież komunistyczna ze wsi Bondary w drodze na odpust parafji prawosławnej w Hołowach spiewała pieśni komunistyczne i kolportowała sporządzone ręcznie ulatki, dotyczące rzekomego zabójstwa przez policję komunisty Jana Pietruszki.

" dniach 20 i 22 maja b.r. w gminie Brzostowica-Mała i Łasza wywieszono trzy transparenty z napisami "Niech żyje Republika ZSRR, precz z białym terorem, precz z faszystowskim rządem Piłsudskiego, śmierć prowokatorom i konfidentom, niech żyje ZSRR., niech żyje KZM., niech żyje rewolucja proletariacka, żądamy oswobodzenia więźniów politycznych".--

Osadzeni w więzieniu grodzieńskim komuniści, protestując przeciwko osadzeniu ich razem z więźniami kryminalnymi w jednych celach urządzili dnia 19 maja b.r. głodówkę, która została zakończona w dniu 20 maja b.r. wobec częściowego uwzględnienia ich postulatów.--

Dnia 24 maja b.r. w Indurze wywieszono 3 transparenty z napisami "Niech żyje solidarność więźniów politycznych w czasie głodu w więzieniu grodzieńskim, precz z faszystowskim regulaminem, niech żyje polska republika radziecka, cześć pamięci Jana Pietruszki".--

50

ofiarował swoje życie w czasie głodu więźniów politycznych w Grodnie.--

Smol:

Grodnie dnia 26 maja b.r. wywieszono transparent z napisem
Niech żyje solidarna walka bezrobotnych wszystkich narodowości,
OK.KPZB.Grodno".--

Powiat Sokolski.

Rozrzucano w trzech wypadkach około 100 egzemplarzy odezw,
wydawnictw i ulotek komunistycznych. Zatrzymany został i osadzony
decyzją władz sądowych w więzieniu pod zarzutem kolportażu odezw
Gabryel Dmitrjew ze wsi Usnarcz-Górny w gminie Odelsk.

Powiat Łódzki.

Nasutek podania 7-miu osób został zatwierdzony przez Mini-
sterstwo Reform Rolnych w roku 1930 plan przymusowej komasacji we
wsi Michalki, gminy Wiskocz. Początkowo ludność wspomnianej wsi
wykonywała chętnie prace scaleniowe, później jednakże, a zwłaszcza
po przybyciu z więzienia po odbyciu kary za działalność wywołową
Kłodzkiego Mirolubowa i Wasyła Waszkiewicza, podburzona przez
nich ustosunkowała się do nazwanych prac opornie. Gdy w połowie
maja przybył do wsi mierniczy celem przeprowadzenia prac scalenie-
wych, ludność stawiała mu opór i odmawiała dostarczenia robotników.
Pracy przy scaleniu zostały podjęte dopiero nasutek pobytu na
miejscu Starosty Powiatowego i wysłania do wsi oddziału policyjnego
go.--

Pozatem w ciągu miesiąca rozrzucano w powiecie kilkadziesiąt
egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw komunistycznych.--

Powiat Wysoko-Mazow. Rozrzucano w powiecie około 100 egzemplarzy różnych wydawni-
ctw komunistycznych.--

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

W Zambrowie w obrębie koszar rozrzucono w dniu 26 maja b.r. kilkanaście egzemplarzy szapirograficznej ulotki p.t. "Precz z biciem rekrutów", podpisanej przez grupę rewolucyjnych żołnierzy 71 p.p.-

Powiat Ostrowski.

W Ostrowi-Mazowieckiej dnia 24 maja b.r. uskuteczniłono przez szablon farbą na domach, w których mieszczą się żydowskie szkoły hasła: "Niech żyje pionier, wstępujcie masowo do organizacji dziecięcych Pionier, precz z wojną przeciwko Rosji Sowieckiej, precz z militaryzacją i faszyzacją szkół".-

Tamże dnia 30 maja b.r. wywieszono plakaty z napisami: "Niech żyje pionier, niech żyje międzynarodowy tydzień dziecka, wstępujcie masowo do organizacyjnej organizacji dziecięcej pionier, precz z zatrudnianiem dzieci do lat 16-tu, precz z ustawą przemysłową, precz z faszystowską ustawą Frystora, która wzbrania młodzieży pracować, żądamy chleba i pracy dla naszych ojców, żądamy szkoły państwowej w języku ojczystym dziecka, precz z faszyzacją szkół, precz z krwawą dyktaturą faszystowską, niech żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje Polska Republika Rad, precz z wojną przeciw Rosji Sowieckiej. Pionier w Ostrowi-Mazowieckiej".

Dnia 27 maja b.r. zostali aresztowani Józef Gałazka vel Zababaszkin z Długosiodła, sekretarz KD.KPP. w Długosiodle, uzależnionego OK.KPP. Warszawa-Podmiejska i Stanisław Iwański ze stacji kolejowej Przetycz.- Decyzją sędziego śledczego pierwszy z nich został osadzony w więzieniu, drugi zaś zwolniony pod dozór policji.-

Powiat Ostrołęcki.

Zostali aresztowani pod zarzutem-kolportażu odezw komunistycznych Jan Chętnik we wsi Grucele, gminy Troszyn i Chaskiel Szamelc z Goworowa, których Sędzia śledczy osadził w więzieniu.-

51

Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 6 maja b.r. skazał z art. 102 cz. I. K.K. Rozę Milsztejn na 3 lata więzienia i Abrama Kapitańczyka na 2 lata więzienia oraz z art. 129 K.K. Sanię Zurję i Korosz Zekłę na jeden rok twierdzy każdą.-

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 19 maja b.r. skazał z art.102 K.K. Chawę Pejsachowicz na 6 lat c.więzienia, Nachmana Kramara Antoniego Kaczana i Jakóba Puzewskiego na 5 lat c.więzienia, Abrama Kirszenbauma, Abrama Jelina, Chackiela Jelina i Naftalego Sztrausberga na 4 lata c.więzienia, Władysława Hośnika i Aleksego Siwko na jeden rok więzienia z.d.p. każdego.- Współoskarżony w tejże sprawie Aleksander Smogurys, emigrant litewski, pozostający na wolności nie stawik się na rozprawę sądową, wobec czego sprawa przeciwko niemu została wyłączona z równoczesnem rozpisaniem za nim listów gończych.-

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 30 maja b.r. uniewinnił oskarżonego z art.102 K.K. mieszkańca Łunny Wochima Wichniewskiego, przyczem w motywach wyroku podkreślił, że Wichniewski jako niepiśmienny nie mógł pełnić funkcji skarbnika organizacji komunistycznej w Łomży.-

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 19 maja b.r. skazał z art. 102 i 129 K.K. Libę Chojnę na 6 i Esterę Szrenkiewiczównę na 8 miesięcy cy wzięnia.-

W tenże sąd wyrokiem z dnia 25 maja b.r. skazał z art.102 K.K. Szejnę Chanę z Zambrowa na 3 lata o.więzienia. W czasie rozprawy na polecenie Podprokuratora został aresztowany na sali sądowej znany komunista Izrael Hotsztejn, ps. "Kiziak" z Łomży, który teroryzował świadków oskarżenia.-

Sąd Okręgowy w Łomży na sesji wyjazdowej w Grajewie dnia 30 kwietnia b.r. skazał z art. 102 K.K. Joska Markusfelda na 3 lata więzienia z.d.p.-

III. Ruch zawodowy.a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Ozerlaniec, gminy Białowieża utworzony został oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego.-

W Hajnówce, powiatu bielskiego dnia 14 maja b.r. na zebraniu członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego obmawiano sprawę urządzenia biblioteki w świetlicy Związku.-

W Czeremesze, powiatu bielskiego dnia 23 maja b.r. na posiedzeniu członków koła Związku Zawodowego Maszynistów przy udziale prezesa Zarządu Okręgowego Związku w Wilnie, Schabowskiego załatwiono szereg spraw natury organizacyjnej i opracowano memoriał do Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowej w Wilnie w sprawie warunków pracy maszynistów kolejowych i ich pomocników.-

W Grodnie dnia 27 kwietnia b.r. na zebraniu oddziału Z.Z.K. prezes Zarządu Okręgowego Związku w Wilnie, Wstażewski referował sprawę budowy domu związkowego w Grodnie.-

b/ Związek Związków Zawodowych.

Grodnie dnia 29 maja b.r. na zebraniu Związku Dozorców Pomocy Złóżby Pomocy przy udziale Józefa Kroszela z Zarządu Głównego Związków omawiano sprawy organizacyjne.- /62/

Białymstoku dnia 21 maja b.r. odbyło się w sprawach organizacyjnych zebranie Związku Zawodowego pracowników Państwowego Monopoli Tytoniowego i Spirytusowego przy udziale p. Gawlika i sekretarza generalnego Związku Zawodowego.-

c/ Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe.

W Białymstoku dnia 16 maja b.r. odbyło się poświęcenie sztandaru Zjednoczenia Pomocy przy udziale p. prejera Antoniego Ponikowskiego

4
52

posła Wacława Bitnera i prezesa Zarządu Głównego Zjednoczenia, b. posła Franciszka Urbaniekiego.- Zasługujących na uwagę przemówień podczas uroczystości nie wygłoszono.- /600/

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 20 czerwca na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11.839 osób, a mianowicie:

P o w i a t .	Bezrobocie dn.20.V.32 r.	dn.20.VI.32 r.	Zmniejsze- nienie.	Wzrost	Pobiera- zapomogi.
Augustowski	84	42	42	-	26
Białystok-Miasto	5.950	4.949	1201	-	1747
Białostocki	1.548	1.511	37	-	257
Grodziński	2.221	1.867	354	-	331
Łomżyński	760	740	20	-	20
Bielski	290	310	-	20	95
Ostrowski	140	76	64	-	55
Ostrołęcki	134	130	4	-	18
Suwałski	110	327	-	217	24
Sokólski	126	71	55	-	36
Szczuczynski	729	536	193	-	4
Wołkowyski	340	270	70	-	42
Wysoko-mazow.	14	10	4	-	9

XXXXXXXXXX: Z m n i e j s z e n i e - 517.

IV. Strajki.

Jak już Urząd Wojewódzki doniósł Ministerstwu w sytuacyjnym sprawozdaniu za miesiąc kwiecień b.r., właściciele fabryk włókienniczych w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym wypowiedzieli w kwietniu umowę zbiorową z robotnikami, zawartą w roku 1925 i wysunęli propozycję obniżki płac w poszczególnych działach fabryk i dla różnych kategorii robotników od 20 do 25%.

Zwołane w tej sprawie konferencje przy udziale władz administracji ogólnej i inspekcji pracy nie doprowadziły do porozumienia pomiędzy przemysłowcami i Związkami Zawodowymi.

Dnia 7 maja b.r. Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe, a w dniu 8 maja b.r. Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych proklamowały ogólny strajk robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu włókienniczym. Strajk ten rozpoczął się istotnie w dniu 9 maja b.r. w Białymstoku, a w połowie maja b.r. w Łaskowie, Urzędzie i Michalowie i trwał do końca miesiąca. O przebiegu strajku Urząd Wojewódzki donosił Ministerstwu w opracowaniach specjalnych i meldunkach corażnych. Przez cały maj kierownictwa strajkowe stały zdecydowanie na stanowisku bezwzględnej obrony umowy zbiorowej z roku 1925 r.

Dniami 23 i 24 maja b.r. trwał strajk 30-tu robotników Kafilarni w Urzędzie. Dnia 25 maja b.r. strajk został zlikwidowany przyczem robotnicy uzyskali od 8 do 10% podwyżki płac.

Groźnie dnia 22 maja b.r. zastrajkowało 13 pracowników technicznych teatru miejskiego. Dyrekcja teatru przyjęła na ich miejsce nowych pracowników i oświadczyła, że strajkujący niedotrzymali umowy wskutek porzucenia pracy bez uprzedzenia.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a) Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Augustowski. W nocy na 23 maja b.r. na przedmieściu m. Augustowa Biernatki został zamordowany Bronisław Karbowicki, prawdopodobnie przez braci Jana i Bolesława Karbowickich, których zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądownym.-

Powiat Białski. Dnia 29 kwietnia b.r. w majątku Kostuszyn, gminy Skórcz wystrzałem z dubeltówki przez niezamknięte okno została zastrzelona właścicielka tego majątku Anna Wichobabina, oraz postrzelony będący w tym czasie na czatach w okolicy o 3 km od majątku Kostuszyn wsi Dalec postulatnikowy Kurakowski z posterunku P.P. w Wichanowcu.- Zabójstwa i postrzelenia dokonał Józef Panas, mieszkaniec osady Łozko, gminy Łasiewo, który przyznał się do winy i dodał, że go zwerbował do tego ojciec, Zdzisław Panas, mieszkaniec wsi Gaj, gminy Łasiewo, który miał zatarg z Wichobabiną o majątek. Z majątku tego Panas "Zdzisław" miał być wysłany na nocny wyrok sądowny.

Powiat Grodzieński. Dnia 27 kwietnia podczas kłótni, wynikłej na tle zatargów osobistych w "rodzie Kazimiera Hajchner wystrzałem z rewolweru zabił Bronisława Ostapowicza. Hajchnera aresztowano.

Powiat Łowicki. W wsi Wianica - Nadrzeczny dnia 13 maja b.r. Aleksander Żelazny podczas sprzeczki wystrzałem z karabina zabił swego sąsiadę Aleksandra Łosiewicza. Aleksandra Żelaznego aresztowano.-

Pod wsią Poczaj dnia 15 maja b.r. wykłobiono z Harwi zwłoki b.kapra-
la 33 p.p., który w nocy z dnia 31 grudnia 1931 roku został zabi-
ty w drodze do wsi Czarnocin i wrzucony do rzeki.-

W nocy na 31 maja b.r. na szosie Kolno-Myszyniec został zamordo-
wany przez poderżnięcie gardła Stanisław Zickowski, mieszkaniec wsi
Mielonka w powiecie ostrołęckim.-

Powiat ostrołęcki. Aresztowani zostali i przekazani władzom sądowym Stanisław
Hoffman i Władysław Tomaszewski pod zarzutem włamania kasowego do
urzędu Nadleśnictwa ostrołęckiego w nocy na 30 kwietnia b. roku.

Powiat pokójski. Dnia 13 maja b.r. w Grabowie dokonano napadu rabunkowego na
mieszkanie Andrzeja Stasińskiego, któremu zrabowano 5 tysięcy złotych
w srebrze i 2 tysiące złotych w banknotach, 200 dolarów, 200 rubli w
złocie i 20 rubli w srebrze.- Pod zarzutem dokonania tego napadu zo-
stali aresztowani Jan Muchocki i Władysław Teul mieszkańcy wsi Por-
czy-Mostek Kazimierz Muchuka ze wsi Muchuki, gminy Janów jako bezpośredni
sprawcy oraz Katarzyna Muchuka i Bronisława Muchuka ze wsi Muchu-
ki jako biorące udział w przechowywaniu zrabowanych pieniędzy.-

Powiat radkowski. Dnia 9 maja b.r. na cmentarzu katolickim w Łaszkach popełnił
samobójstwo Komendant miejscowego posterunku P.P. Józef Beśdziak
przez strzał samobójstwa - rozstrój nerwowy.

W nocy na 5 maja b.r. usiłowano dokonać napadu rabunkowego
/kraźdieży zboża/ w osadzie wojskowej Jundziłowszczyzna, gminy Bisku-
pice stanowiącej własność generała Góreckiego. Napad uderzyła służba
która wystrzeliła kilkakrotnie na alarm z karabinu i rewolweru.-

Ze wsi Choćkowce, gminy Biskupice umysłowo-chory Józef
Skirucha zabił sikiarą swoją żonę Halwinę.-

Ze wsi Zaprudzie na pastwisku na tle zatargu o tę samą wisko-
sność dnia 15 maja b.r. do bójk pomiędzy mieszkańcami wspomnianej
wsi Zaprudzie i sąsiedniej Ziebkowce, gminy Międzyrzecz. Podczas bójk
kilka osób doznało lekkich uszkodzeń ciała a jedna odniosła ciężkie rany

wiat Wysoko-Mazow. W Zapach dnia 9 maja b.r. właściciel restauracji Leonard Butrynowicz zastrzelił usiłującego włamać się do tejże restauracji Edmunda Krugiera, mieszkańca Warszawy.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenie ciała w bójkach 7.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 9.
- 3/ Samobójstw 10.
- 4/ Usiłowań zabójstwa 6.
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 7./8 osób poniosło śmierć/
- 6/ Kradzieży zwykłych 11. /na sumę około 11.000 zł./
- 7/ Kradzieży z włamaniem 6 /na sumę 9.800 złotych/
- 8/ Drobnych napadów rabunkowych 6.
- 9/ Dzieciobójstw 7.
- 10/ Zgwałcenia 7.
- 11/ Oporu policji 5.
- 12/ Oporu komornikom i sekwestratorom 7.
- 13/ Fałszerstwa pieniędzy 3.
- 14/ Potajemnego gorzelnictwa..... 6.
- 15/ Nielegalnego powiadania broni 8.
- 16/ Świętokradztwa 1.-

c/ Wypadki samochodowe.

W ciągu miesiąca zanotowano 11 wypadków samochodowych, w których odniosło ciężkie obrażenia ciała 5, a lekkie - 6 osób.

d/ Pożary.

Zestawienie danych o pożarach:

18

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2570/32.T.

Dnia 30 czerwca 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr
za miesiąc maj 1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne .-

-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
1932 r.
12. 6. 32

Nr.BP.2779/32.T.

T A J N E - P I L N E !

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.7 za mie-
siąc czerwiec 1932 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I.Polityczny

w w a r s z a w i e .

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr.7 za miesiąc czerwiec 1932 r. /z zakresu bezpieczeństwa publiczne-
go, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/.-

Z a w o j e w o d ę

[Signature]
/A.Wysokiński/
w/z.Naczelnika Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Tarnopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " " w Łomży,
- 13/ " " " " w Grodnie,
- 14/ " " " " w Suwałkach,
- 15/ Samodzielny Referat Informac.DOK.III. w Grodnie,
- 16/ " " " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem,
- 17/ " " " " DOK. I. w Warszawie,
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Pan Kierownik Placówki Wywiadowczej KOP.I. w Suwałkach,
- 20/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w miejsou,
- 21/ Wszyscy Panowie Starostwie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
- 22/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku ,
- 23/ Pan Naczelnik Urzędu Śledcze o w/n.-

H.F.

J
Po przyjęciu do wiadomości

A. A.

Lubn. 2 / VII 1932 r.

[Signature]

Dnia 20 lipca 1932 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Trwający przez cały czerwiec strajk robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, stwarzając podniecenie nastrojów wśród strajkujących, sprzyjał w dużym stopniu działalności elementów wywrotowych, którzy ze swej strony dokładają starań w kierunku sprowokowania strajkujących do wystąpień ulicznych. Tem też należy tłumaczyć liczny kolportaż wydawnictw w formie ulotek i odeszów, wydawanych przez białostocki Okręgowy Komitet KPZB. niezwłocznie po każdym niemal ważniejszym wydarzeniu w akcji strajkowej. Mimo to strajk miał przebieg spokojny. Ostatecznie strajk został zlikwidowany dnia 11 lipca b.r. korzystnie dla robotników, jeśli zważyć sytuację, jaka istnieje w przemyśle włókienniczym ogólnie w Łodzi, a także w Łodzi i Bielsku. Zawarta umowa zbiorowa, określająca obniżkę płac w przemyśle włókienniczym białostockim o 5 do 14,5% w porównaniu z umową zbiorową z roku 1928 stwarza według oświadczeń przemysłowców, przywódców Związków Zawodowych i inspekcji pracy korzystniejsze warunki pracy dla włóknierzy w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, niż te, jakie mają włóknierze w Łodzi i Bielsku. Traktując o strajku należy podkreślić, że został on zlikwidowany prawie w przededniu załamania się go. Nie ulega zaś wątpliwości, że załamanie to zostałoby wykorzystane przez przemysłowców. Fakt jest również, że w chwili likwidacji strajku - kierownictwo strajkowe nie posiadało zaufania mas strajkujących i nie panowało nad sytuacją strajkową. Stąd też przy likwidacji strajku konieczny był udział czynnika administracyjnego. Poza Białymstokiem bardziej charakterystycznych przejawów akcji wywrotowej nie dostrzeżono. Bez większych

Dnia 20 lipca 1932 roku.-

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych .

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Ożywiona działalność elementów wywrotowych wiązała się nie mał całkowicie z długotrwałym strajkiem robotników przemysłu włókienniczego i zmierzała z jednej strony do przewlekania tego strajku, z drugiej zaś - do przeniesienia akcji strajkowej na ulicę i nadania jej form ostrych wystąpień.

Dnia 2 czerwca b.r. wywieszono trzy plakaty z napisami: "Niech żyje powszechny strajk włóknarzy w Białymstoku i okręgu aż do zwycięstwa. Niech żyje solidarna walka pracujących, bezrobotnych i chłopów. Białostocki Okręgowy Komitet KPZB.".-

Dnia 4 czerwca b.r. wywieszono plakat z napisami: "Niech żyje strajk powszechny, niech żyje jednolity front robotniczy, precz ze zdrajcami z PPS. i Bundu, niech żyje partja komunistyczna, niech żyje KZM.".-

Dnia 5 czerwca b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odbitej na powielaczu odezwy OK.KPZB.Białystok p.t. "Bezrobotni do walki przeciwko zamykaniu kuchen, o zasiłek dla wszystkich bezrobotnych w wysokości utraconych zarobków".

Dnia 6 czerwca b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy wydawnictwa Lewicy Związkowej z maja b.r. p.t. "Wiadomości Strajkowe Nr.2". Wydawnictwo to poświęcone zostało całkowicie strajkowi włóknarzy w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym i wymierzone - przeciwko PPS. i Bundu.-

Dnia 7 czerwca b.r. wywieszono w różnych dzielnicach miast 4 plakaty z napisami "Precz z wojną przeciw ZSSR i rewolucyjny Chinom, nie dajcie się okłamywać przez bandę PPS, Bundu i Ch.D.

Dnia 9 czerwca b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy majowej OK.KPZB. p.t. "Racy i chleba".-

Dnia 9 czerwca b.r. rozrzucono około 100 egzemplarzy odezwy białostockich Okręgowego i Miejskiego Komitetu KPZB. p.t. "Włókniarze, przepędzmy z pracy kamistrajków u Bekiera".

Dnia 10 czerwca b.r. rozrzucono około 70 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw, traktujących o strajku włókniarzy.-

Dnia 11 czerwca b.r. rozrzucono około 400 egzemplarzy odezwy OK.KPZB.Białystok p.t. "Kolejarze-do walki przeciwko procentowej obniżce płac. Poprzyjmy strajkujących włókniarzy, niech żyje strajk powszechny w Białymstoku, niech żyje ogólnokrajowy strajk kolejarzy".

Dnia 11 czerwca b.r. została aresztowana na gorącym uczynku kolportowania odezw komunistycznych Ajzen Chana, którą przekazano władzom sądowym.

Dnia 13 czerwca b.r. został zatrzymany działacz Lewicy Związkowej Lew-Lejwe-Lejb.-

Dnia 14 czerwca b.r. zostali zatrzymani członkowie kierownictwa akcji strajkowej z ramienia Lewicy Związkowej Motel Juchnowiecki, Zofja Grodzik, Wolf Jasinowski, Mojżesz Kaczalski, Jakób Gelbort i Abram-Noach Markiewicz, których przekazano z materiałami oskarżenia władzom sądowym.

Dnia 14 czerwca b.r. został zatrzymany Izrael Kac poszukiwany za działalność komunistyczną w Grodnie i powiecie.

Dnia 16 czerwca b.r. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy czerwcowej odezwy OK.KPZB.Białystok p.t. "Przec z wojną" wydanej w związku z "Tygodniem L.O.P.P.". -

Dnia 18 czerwca b.r. ujawniony został skład techniczny OK.KPZB.Białystok w mieszkaniu Millera Salomy przy ulicy Grunwaldzkiej 17. Skład ten obejmował kilkanaście tysięcy różnych wydawnictw, okólników, odezw i t.p. KCKPP.KPZB. i OK.KPZB. Białystok. Aresztowano w związku z tem Millera Salomę i Ilewicię Arję.-

Dnia 23 czerwca b.r. została zatrzymana Rywka Pytkowska, która uskuteczniała kredą napisy na ścianach domów o treści, związanej ze strajkiem włókniarzy.-

Dnia 29 czerwca b.r. wywieszono transparent z napisem "Włókniarz, walczmy przeciwko zdradzie Kapitułków, Pejgino z PPS. i Bundu o ogólny strajk. Na demonstrację przeciwko atakom fabrykantom .-

Powiat Bielski.

Dnia 12 czerwca b.r. w Bielsku-Podlaskim rozrzucono odezwy CK. i OK.KPZB.Białystok w sprawie strajku włókniarzy białostockich .

Dnia 20 czerwca b.r. w Puszczy Białowieskiej wywieszono dwa transparenty, jeden z napisem "Niech żyje KPZB.", drugi bez podpisu.-

Dnia 10 czerwca b.r. około Siemiatycz odbyła się masówka przy udziale znanego komunisty Kelmmana Dziuna z Warszawy, który zapoznawał zebranych z metodami pracy warszawskiej organizacji komunistycznej.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 28 ~~maja~~ maja b.r. na drodze koło majątku Kruglany w gminie Łasza został wywieszony transparent z napisami: "Precz z błym terorem, precz z przesładowaniem więźniów politycznych w grodzieńskim więzieniu, precz z szarwarkami, ani grosza podatku kapitalistycznemu rządowi Piłsudskiego".-

Dnia 29 maja b.r. koło wsi Swiskocz w gminie Łasza wywieszono transparent z napisem " Proletariusze wszystkich krajów łączcie się, cześć zamęczonemu towarzyszowi w więzieniu grodzieńskim, ani jednego dnia szarwarku faszystowskiemu rządowi Piłsudskiego, precz z faszystowskim terorem przeciwko więźniom politycznym przyszłą wojnę przekształćmy w rewolucję.-

Dnia 2 czerwca b.r. około majątku Gornica w gminie Łur rozrzucono ulotki z hasłami "Precz z Piłsudskim, precz z szarwarkami, precz z Polską".-

59

W nocy na dzień 8 czerwca b.r. na cmentarzu prawosławnym koło wsi Strzelce w gminie Skidel zostały poprzewracane pomniki i pokłamane krzyże. To samo uczyniono na cmentarzu prawosławnym we wsi Pieszczanka w gminie Skidel, wyniki przeprowadzonych dochodzeń wskazują, że w obu wypadkach przestępstwa dopuścili się komuniści ze wsi Strzelce i Pieszczanka. W tymże czasie na cmentarzu we wsi Pieszczanka na mogile Pawła Bubienia, zabitego w ubiegłym roku przez mieszkańca tejże wsi Michała Szmoję zawieszono cztery małe transparenty, żakobne z napisami ku czci tegoż Bubienia.-

Dnia 11 czerwca b.r. w Grodnie członkowie KZM. usiłowali urządzić demonstrację przed więzieniem, do czego jednakże nie dopuściły organa bezpieczeństwa publicznego.-

Dnia 17 czerwca b.r. w synagodze żydowskiej w Indurze znaleziono dwa kilogramy wydawnictw komunistycznych z czerwca b.r. i transparent. Fakt ten wywołał duże wrażenie wśród ludności żydowskiej.-

Dnia 23 czerwca b.r. w Grodnie wywieszono dwa transparenty z haskami: "W dniu 1 lipca wszyscy do strajku i demonstracji przeciw atakom kapitału i przeciw wojnie. OK.KPP".-

W tymże czasie na kilku gmachach w Grodnie wypisano haska: "Precz z Rządem, precz z przygotowaniami wojennymi przeciwko Związkowi Radzieckiemu, niech żyje Związek Radziecki" i t.p.

Dnia 21 czerwca b.r. w lesie koło majątku Kruglany w gminie Łasza wywieszono transparent z napisami: "Precz z kułacko-obszarnicką komasacją w Baranowie, precz z karnym oddziałem, precz z katem Piżendskim, precz z białym terorem, niech żyje rewolucja, niech żyje KPP."

Dnia 26 czerwca b.r. we wsi Ogrodniki w gminie Łasza wywieszono transparent z wezwaniami przeciwko komasacji we wsi Baranowo. Wywieszenie tych transparentów

4
- 5 -
pozostawiało w związku z oporem właścicieli wsi Baranowo usiłujących
zadopuszczyć do przeprowadzenia komasacji gruntów w tejże wsi.

Powiat Sokólski. We wsi Harkawicze, gminy Odelsk w powiecie sokólskim dnia 18
czerwca b.r. usiłowano podpalić zagrodę Piotra Hołubowicza. Ogień
został zauważony w czas i ugaszony przez sąsiada, Piotra Kiszkiela.
Zachodzi uzasadnione podejrzenie, że podpalenia usiłowań dokonał
jeden z członków miejscowej organizacji komunistycznej, która uważa
Hołubowicza za zdeklarowanego przeciwnika komunizmu i konfidenta
organów bezpieczeństwa.-

Powiat Łódzki. Zatrzymano i przekazano władzom sądowym pod zarzutem prowadze-
nia komunistycznej działalności antyreligijnej i antypodatkowej
mieszkańca wsi Nowosiółki, gminy Łosicze - Mikołaja Dziemiozuka,
który został osadzony w więzieniu.-

b/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Szczeciński. Dnia 2 maja b.r. w Sądzie Grodzkim w Szczecinie odbyła się
rozprawa przeciwko Abramowi Strzałce i 12-tu innym Żydom, skoma-
nizowanym członkom Stowarzyszenia Biblioteka Żydowska im. Pereca
w Radzikowie, oskarżonym o zakłócenie spokoju publicznego w miej-
scowej synagoge. Sąd skazał każdego z oskarżonych na zapłacenie
30-ci złotych grzywny z ewentualną zamianą na 7 dni aresztu.
Świadcami oskarżenia w tej sprawie byli m.in. Wolf Szlapak, prezes
i Józef Fajkowski, członek zarządu wyznaniowej gminy żydowskiej w
Radzikowie.

Dnia 12 czerwca b.r. otrzymali oni anonimowe z podpisami
KD.KPP. Żołnierz listy, grożące im, że jeśli nie przestaną pozostawać
na usługach policji, to temsamem ściągą na siebie wyrok śmierci.
Autorami tych anonimów są prawdopodobnie Wolf Szlapak i inni, zasa-
dzeni w powyższej sprawie.-

Powiat Ostrołęcki. Dnia 27 czerwca b.r. w pobliżu osady Czerwin ujawniono kryjów-
kę w której przechowywane są wydawnictwa komunistyczne. W kryjówce
tej znaleziono około 700 egzemplarzy różnych wydawnictw.-

nia 20 lipca 1932 roku.

III. Ruch ~~zawodowy~~ ^{zawodowy}.a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 26 czerwca b.r.--walne zebranie członków ko-
za Z.Z.K. przy udziale prezesa Zarządu Okręgowego Z.Z.K. w Wilnie, Piotra
"stażewskiego, który w dłuższym przemówieniu protestował przeciwko obniżce
płac kolejarzy, oraz scharakteryzował stosunki na kolejach i konkurencję
autobusów w odniesieniu do kolei. Na zebraniu uchwalono rezolucję nastę-
pującej treści: "Walne zebranie... protestuje przeciwko obniżaniu płacy
wstrzymaniu awansów i szczeblowania, gdyż uważa, że wszelkie obniżki płacy
nie poprawia sytuacji gospodarczej lecz ją pogłębia. Protestuje przeciwko
noweli, pogarszającej warunki klasy pracującej, zmniejszającej ilość godzin
pracy, urlopy, opłaty za godziny nadliczbowe i t.p. Protestuje przeciwko
redukcji dni pracy. Uchwaląby włożyć Z.Z.K. wystąpiły o zniesienie artykułu
103 i przyznanie zwrotu opłaty szkolnej. Protestuje przeciwko obecnym ce-
nom za węgiel, a to ze względu na obniżkę zarobków pracowników w górnictwie.
Walne zebrania uchwała i poleca swym członkom wziąć się do pracy o-
ganizacyjnej w kierunku zjednoczenia kolejarzy wszystkich w Z.Z.K." Na
temże zebraniu postanowiono przyjść z pomocą materialną strajkującym ro-
botnikom przemysłu włókienniczego w Białymstoku. /130/

W Hajnówce dnia 4 czerwca b.r./powiat bielski/ przy udziale posła
Stanisława Dubois odbyło się zebranie robotników, zorganizowanych w zwi-
zku Zawodowym Robotników Przemysłu Chemicznego w sprawie zalegania przez
miejscową fabrykę wytworów chemicznych z wypłatą zarobków robotniczych.
Uchwalono rezolucję następującej treści: "Zebrani w dniu dzisiejszym ro-
botnicy fabryki chemicznej w Hajnówce protestują stanowczo przeciw nie-
dotrzymania przez dyrekcję fabryki umowy zawartej w obecności Inspektora
Pracy w dniu 14.I.1932 r.mocą której dyrekcja zobowiązała się do dnia
1.V.r.b. uregulować zaległe wypłaty robotnikom, jednak tego nie uskutecz-

niono. Robotnicy w swoim czasie zgodzili się na obniżkę płac wynoszących do 8% jedynie pod tym warunkiem, że otrzymają wypłaty zaległe tymczasem dyrekcja warunków nie dotrzymała, robotnicy stale okazują dobrą wolę, a w rezultacie wprowadzeni są w błąd. Mając stosunkowo niskie zarobki odczuwają brak pieniędzy. Wobec powyższego wystawiają następujące postulaty: 1. zwrócić się do dyrekcji z żądaniem wypłaty wszystkich zaległości w ciągu miesiąca; 2. O ile postulaty nie zostaną uwzględnione roboty zmuszeni będą walczyć wszelkimi rozporządzalnymi środkami nie wykluczając nawet strajku. 3. O ile zaległość w przeciągu tego czasu zostanie nie uregulowana robotnicy dokonają obniżkę płac wobec nie dotrzymania umowy przez dyrekcję uważać będą jako za nie istniejącą i domagać się będą uregulowania płac według poprzedniego cennika".-

W Mielniku, powiatu bielskiego dnia 4 czerwca b.r. na zebraniu członków oddziału Związku Zawodowego Transportowców wykluczono ze związku członka komisji rewizyjnej Jankla Etelbauma, podejrzanego o działalność komunistyczną i powołano na jego miejsce Alfonsa Kałamczyńskiego.

W Paszuckiej-Budzie, powiatu bielskiego dnia 13 czerwca b.r. na zebraniu walnym oddziału Związku Zawodowego Robotników Przewoznych uchwalono rezolucję, skierowaną przeciwko kierownikowi miejscowe o tartaku, Józefowi Matuszewskiemu. Rezolucję zarzuca temż Matuszewskiego brutalne traktowanie robotników i wywoływanie zaburzeń, w którym musiała interwenjować policja poczem żąda usunięcia Matuszewskiego i podkreśla, że gdyby Matuszewski nie został ze stanowiska kierownika tartaku usunięty - Związek składa z siebie odpowiedzialność za wypadki mogące mieć miejsce w przyszłości.-

W Hajnówce, powiatu bielskiego dnia 19 czerwca b.r. na zebraniu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego postanowiono przyjąć z pomocą materialną strajkującym włókniarzom w Białymstoku i domagać się od komitetu budowy szkoły powszechnej w Hajnówce, aby niezwłocznie przystąpił do budowy tejże szkoły.

W Grodnie komunizujący związek Zawodowy Robotników Przemysłu pożywnego usiłował wprowadzić w przemyśle piekarskim pracę, opartą na zasadach kolektywnych.-/równość pracy i równość zarobków/

Wystąpili przeciwko temu właściciele piekarni i częściowo robotnicy. Związek począł stosować względem nich terror. Dnia 2 czerwca b.r. do zatrudnionego całym tygodniem w piekarni Lubicza robotnika Izzaka Rubinowicza przyszło kilku członków Związku o tem zdjęcie go z pracy. Rubinowicz w obawie przed podbiciem go strzelił do jednego z przybyłych, Mejera Anikowicza z rewolweru, lecz chybił. Zajście zlikwidowała policja.

Dnia 12 czerwca b.r. wspomniany Rubinowicz został dotkliwie pobity przez członków Związku.

Grodnie na zebraniu Związku Zawodowego Pracowników Drukarskich dni 27 czerwca b.r. postanowiono niedopuszczyć do projektowanej obniżki płac robotniczych w zakładach drukarskich o 30%, zdecydowano się natomiast na obniżkę 10%.

b/ Zjednoczenie Związków Zawodowych.

Dnia 2 czerwca w Grójcu i dnia 24 czerwca b.r. w Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego odbyły się walne zebrania miejscowych oddziałów Zjednoczenia Kolejowców Polskich. Przy udziale prezesa Zarządu Okręgowego w Warszawie, Pleszewskie o i członka Wydziału wykonawczego Z.K.F., Kazimierza Trzebińskiego. Na obu zebraniach uchwalono rezolucję następującej treści: "Członkowie...zakładają stanowczy protest przeciwko ponownej obniżce uposażenia, przeciwko dalszemu stosowaniu redukcji pracowników i pracy, domagają się cofnięcia dokonanej obniżki płac, oraz bezwzględnego skasowania świętówek. Zgromadzeni stwierdzają, iż mimo wzrostu drożyzny uposażenie pracowników kolejowych, które nigdy nie było dostateczne zostało w stosunku do statutowych obniżek o 25%, w stosunku do nieetatowych wskutek zastosowania świętówek obniżka wynosi 50% uposażenia uniemożliwiając tym pracownikom egzystencję i spychając ich na dno nędzy. Zgromadzeni protestują kategorycznie przeciwko spychaniu skutków kryzysu gospodarczego przede wszystkim na barki pracowników państwowych i kolejowych i oświadczają, iż z dokonaną obniżką płac rujnującą materialnie dziesiątki tysięcy pracowników nigdy się nie pogodzą, gdyż właśnie ona

godzi w ogólne interesy Państwa.-

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 20 lipca b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w stanie bez pracy 9.890 osób, a mianowicie:

P o w i a t .	Bezrobocie dn.20.VI.32.r.	dnia 20.VII.32.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	42	25	17	-	17
Białystok-Miasto	4949	4258	691	-	875
Białostocki	1511	1440	71	-	403
Grodziński	1867	1867	-	-	331
Łomżyński	740	720	20	-	20
Bielski	310	282	28	-	67
Ostrowski	76	61	15	-	32
Ostrołęcki	130	126	4	-	14
Suwalski	327	308	19	-	26
Sokółski	71	58	13	-	11
Szczyrzyński	536	500	36	-	9
Wołkowyski	270	236	34	-	37
Wysoko-Mazow.	10	9	1	-	6

Zmniejszenie : 949.-

za miesiąc czerwiec 1932 r.

IV. Straiki.

Dnia 21 czerwca b.r. w majątku Drozdowo, powiatu komżyński
zastrajkowało 17-tu robotników dniówkowych z powodu niewypłacenia
im zaległych zarobków.-

Dnia 20 lipca 1932 r.

63

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat grodzieński.

W Grodnie w nocy dnia 8 czerwca b.r. urzędnik II.kat.

Urzędu pocztowego II.Józef Łopatocki usiłował dokonać napadu rabunkowego na ekspedycję urzędu pocztowego I. W tym celu Łopatocki o godz.2-ej w nocy chciał wtargnąć do wspomnianej ekspedycji, w której znajdował się pocztyljon Konstanty Kanorowicz, którego Łopatocki położył trupem wystrzałem z rewolweru. Łopatocki nie zrabował nic z ekspedycji, gdyż został spłoszony przez urzędnika pocztowego Pawłowskiego, który na odgłos strzału wszczął alarm i spowodował przybycie na miejsce przechodzącego około urzędu pocztowego patrolu policyjnego. Łopatocki został zatrzymany przez patrol wywiadowczy, do którego usiłował oddać strzał z rewolweru jednakże bezskutecznie, gdyż rewolwer nie wypalił. Łopatockiego przy użyciu siły fizycznej zatrzymano i osadzono w areszcie gdzie usiłował popełnić samobójstwo przez poderżnięcie sobie gardła.Dochodzenie trwa.- Wyrzkiem Sądu Okręgowego w Grodnie z dnia 23 czerwca Łopatocki został skazany w trybie doraźnym na karę śmierci przez powieszenie. Karę tę Pan Prezydent Rzeczypospolitej zamienił na dożywotne więzienie.-

Powiat Łomżyński.

We wsi Zabiele dnia 12 czerwca b.r. podczas bójki na zabawie tanecznej Stanisław Chaszczyński zabił nożem Antoniego Nadolnego. Chaszczyńskiego aresztowano.-

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 26 czerwca b.r. mieszkaniec wsi Ruda-Osowiecka w gminie Gawrychy, Władysław Andrzejczyk, zwyrodniały przestępca usiłował zastrzelić siostrę i matkę Pecówny, a następnie podpalił z dwu stron wieś, wskutek czego spłonęły 3 zagrody,

16

c/ Wypadki samochodowe:

" ciągu miesiąca zanotowano w wielu wypadkach samochodowych, w których jedna osoba poniosła śmierć a 5 osób doznało lekkich obrażeń ciała. 6

d/ P o ż a r y

a/ Zestawienie danych o pożarach:

W czerwcu b.r. na terenie "ojewództwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe w skutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem19
- 2/ Z przyczyn nieustalonych20
- 3/ Podpalenia z zemsty 4
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premii ubezpieczeniowej 3.
- 5/ Od uderzenia piorunów8.

Razem: 54.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ Do 2.000 złotych każdy - - 19
- 2/ Od 2.000 do 5.000 zł. - 19
- 3/ od 5.000 do 10.000 zł. - 7
- 4/ od 10.000 do 20.000 zł. - 5
- 5/ od 20.000 do 30.000 zł. - 3
- 6/ Ponad 30.000 złotych - L.

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą 485.000 zł.

Dnia 12 czerwca b.r. we wsi Kałaszewo, gminy Skidel spłonęło wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem 40 zagrod. Straty wynoszą 168.260 złotych.-

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym poprawił się dość widocznie w sensie złagodzenia nastrojów ludności w ośrodkach przemysłowych i w powiatach wschodnich. Pogorszył się natomiast stan bezpieczeństwa w porównaniu z poprzednimi miesiącami pod względem kryminalnym. Pogorszenie to pozostaje w przyczynowym związku zubożeniem

17
64

potem zbiegł do sąsiedniego lasu, gdzie, osaczony przez policję popełnił samobójstwo.

Powiat Suwalski.

We wsi Sokołowo, gminy Kuków dnia 6 lipca b.r. szeregowy służby śledczej Benedykt Stefanowicz przy usiłowaniu zatrzymania podejrzanego Aleksego Gokubowskiego spowodował wystrzał z rewolweru, którym został ciężko ranny wspomniany Gokubowski który zmarł w szpitalu w Suwałkach.-

Powiat Wysoko-Mazow.

Dnia 15 czerwca b.r. Józef Franczuk ze wsi Dąbrowo-Nowawie w gminie Szepietowo z zemsty zastrzelił we wsi Dąbrowa-Wilki również gminy Szepietowo Władysława Szepietowskiego, a następnie w mieszkaniu własnem popełnił samobójstwo:-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W ubiegłym miesiącu zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 16.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 7.
- 3/ Samobójstw 11.
- 4/ Usiłowań zabójstwa 12.
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 25 / 9 osób poniosło śmierć.-/
- 6/ Kradzieży zwykłych 112. /na sumę 7.850 zł./
- 7 Kradzieży z włamaniem 17 /na sumę 2.125 złotych/
- 8/ Drobnych napadów rabunkowych 6
- 9/ Dzieciobójstw ::::::::::: 6.
- 10/ Zgwałcenia 9.
- 11/ Oporu policji 4.
- 12/ Fałszerstwa pieniędzy 2.
- 13/ Nielegalnego posiadania broni 6.
- 13/ Świętokradztwa 2.

Nr.BP.2779/32.T.

za miesiąc czerwiec 1932 rok.

dnia 25 lipca 1932 roku.

VI. Sprawy graniczne.Powiat Augustowski.

Około wsi Bajenek w gminie Kolonica dnia 4 czerwca b.r. zostali zatrzymani obywatele niemieccy Wilhelm Loch i Emil Nit, którzy przekroczyli granicę w Prusach wschodnich i usiłowali przedostać się do Grodna rzekomo w celu poszukiwania pracy. Przekazano ich właściwemu sądowi.--

Powiat grodzieński.

Dnia 26 czerwca na wysokości Bruskienik litewska straż graniczna zatrzymała należący do wojskowego klubu wioślarskiego w Grodnie statek pasażerski "Smigły", który przybył z Grodna do Bruskienik z wycieczką. Zatrzymanie statku nastąpiło w chwili, gdy zawracał w górę rzeki i zboczył cokolwiek ku brzegowi litewskiemu. Na statku znajdowało się 40 pasażerów. Wskutek interwencji lokalnych władz KOP. statek po 4-godzinnej przytrzymaniu został zwolniony. Rewizji na statku władze litewskie nie przeprowadziły.--

Powiat Ostrołęcki.

Zandarmierja niemiecka wysiedliła z Niemiec do Polski Teofila Bierlatkę, Zdzisława Jędrzejczyka, Stefana Rozkowskiego, Józefa Kłosa i Helenę Kłos, którzy przedostali się do Niemiec nielegalnie.--

Dnia 25 czerwca b.r. został zatrzymany dezerterski niemiecki Galt z IV.kompanji 2 p.p. w Poczynie. Galtę przekazano Samodzielnemu Referatowi Informacyjnemu ROK.I. w Warszawie.--

powiat suwalski.

Dnia 5 czerwca b.r. we wsi Podwojponie w gminie Andrzejewo mieszkający tejże wsi Józef Wierzbicki oddał trzy strzaski rewolwerowe do patrolu KOP. ze strażnicy w Krajonach.

Powiat szczuczynski. Dnia 8 czerwca b.r. strażnicy placówki Straży Granicznej Kurki w pościgu za uciekającym z przemytem sacharyny przemysł-
nikiem Aleksandrem Gasińskim użyli broni palnej. Gasiński
został ranny i zmarł w szpitalu w Szczuczynie.

Dnia 16 czerwca b.r. w Boguszkach został zatrzymany Michel Rabuchyn z Warszawy, który usiłował przekroczyć nielegalnie granicę do Niemiec. -

Dnia 23 czerwca b.r. także został zatrzymany Franciszek Burdelski za usiłowanie przekroczenia nielegalnie granicy do Niemiec.

[illegible]

20

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP. 2779/32.T.

Dnia 20 lipca 1932 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.7.

za miesiąc czerwiec 1932 rok.

VII. Szpiegostwo, dywersja , sabotaż.

- Negatywne. -

CJTB.1932

r.BP.3

Sytuacyjne
miesięczne
miesiąc lip

Lubelski

Poznański

trzymujący

Pan Wo

"

"

"

"

"

"

"

"

Pan Pr

"

"

"

"

"

Sambor

"

"

K.O.P.

Wszystko

Wojewo

Pan St

Pan W

Pan Na

.F.

OJECIOWA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 14/VIII. 1932 r.

66

Nr.BP.3415/32.T.

T A J N E - P I L N E !

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.8 za mie-
siąc lipiec 1932 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I.Polityczny

w Warszawie

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesię-
czne Nr.8 za miesiąc lipiec 1932 r. /zakresu bezpieczeństwa
publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/..-

Lubelski Urząd Wojewódzki

Podano an. 13 WRZ1932

zat.

waga

Za Wojewodę

Modliński
/ St.Modliński/
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

trzymują do wiadomości

Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku,
" " w Brześciu nad Bugiem,
" " w Stanisławowie,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,

Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Wilnie,
" " " w Warszawie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " w Grodnie,
" " " w Łonży,
" " " w Suwałkach,

Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
" " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
" " " DOK. I. w Warszawie,

K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,

Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi

Województwa Białostockiego,

Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,

Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,

Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu..-

5

do przyjęcia do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 14 /IX/ 1932

May
3

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3415/32.T.

Białystok, dnia 20.VIII.1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.8.

za miesiąc lipiec 1932 r.

I. Ocena ogólna.

Wyznaczona na dzień 1 lipca b.r. komunistyczna kampanja dnia głodu nie dała czynnikom wywrotowym spodziewanych przez nie efektów, nigdzie bowiem na terenie Województwa Białostockiego nie doszło do wystąpienia bezrobotnych. Nie udało się również komunistom sprowokować strajkujących w Białymstoku i Białostockim okręgu przemysłowym robotników przemysłu włókienniczego do przeniesienia akcji strajkowej na ulicę, ani też uniemożliwić podjętych przez czynnik administracyjny medjacyj w kierunku rychłego zlikwidowania strajku. Strajk ten, który trwał 10 tygodni, jak już Urząd Wojewódzki doniósł Ministerstwu, został definitywnie zlikwidowany przy udziale czynnika administracyjnego w dniu 11 lipca b.r. pomimo wyraźnych przeszkód zarówno ze strony komunistów, jako też PPS. OKW. i Bundu. Komunistom, jak zresztą podkreślały instancje kierownicze KPZB., chodziło o przedłużenie strajku jeszcze o kilka tygodni i doprowadzenia do tego, by akcja strajkowa wylała się na ulicę, zaś PPS. OKW. i Bund, aczkolwiek zdawały sobie sprawę, że strajk nie może trwać dłużej jest niemożliwy do wygrania w sensie przyjęcia przez przemysłowców pierwotnych żądań strajkujących, to jednakże z obawy przed utratą wpływów dążyły do wytworzenia takiej sytuacji, w której wszelkie pozory przemawiałyby zatem, że tylko pod naciskiem ogółu strajkujących zdecydowały się na likwidację strajku. Zaznaczyć zaś należy, że strajk był popierany przez centralne instancje Bundu i PPS., a także przez Centralę Związku Pracowników Przemysłu Włókienniczego w Berlinie i Miasko, co zostało

ustc

dzie

6102

11

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3415/32.T.

Dnia 20 sierpnia 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.8

za miesiąc lipiec 1932 r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto. Przypadający w okresie sprawozdawczym "Międzynarodowy Dzień Głodnych", ostatnie dni strajku robotników przemysłu włókienniczego, oraz akcja elementów wywrotowych, mająca na celu przedłużenie za wszelką cenę i naognienia wspomnianego strajku, a także przygotowania do dnia antywojennego spotęgały akcję wywrotową na terenie całego Województwa, specjalnie zaś m.in. w Białymstoku jako ośrodku uprzemysłowionym.

Dnia 30 czerwca b.r. wywieszono 2 plakaty z napisami: "Niech żyje powszechny strajk włóknarzy w całej Polsce, aż do zwycięstwa, niech żyje powszechny strajk w Białymstoku", podpisana przez Białostocki Okręgowy Komitet KPZB.-

W związku z "Międzynarodowym Dniem Głodnych" zorganizowana została w dniu 1 lipca b.r. komunistyczna manifestacja uliczna z udziałem około 50 osób, przeważnie młodzieży żydowskiej. Podczas likwidacji manifestacji odebrano niesiony transparent z napisami: "Niech żyje Kompartja w Polsce, niech żyje kompartja Białorusi Zachodniej! Niech żyje Kom.Zw.Młodzieży Zachodniej Białorusi". i aresztowano Fajwela Laufera, członka techniki OK.KZMZB.-

Dnia 1 lipca b.r. w różnych dzielnicach miasta rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy w języku polskim i żydowskim p.t. "Niech żyje strajk włóknarzy, aż do zwycięstwa. Zwolnić aresztowanych włóknarzy. Wszyscy na pomoc strajkującym", wyde-

ne przez Białostocki Komitet Okręgowy KPZB.

Tegoż dnia wywieszone zostały dwa plakaty z napisem "Niech żyje powszechny strajk włókniarzy w całej Polsce, aż do zwycięstwa. Niech żyje powszechny strajk w Białymstoku" z podpisem Białostocki Komitet Okręgowy KPZB.

Dnia 11 lipca b.r. wywieszono transparent z napisem "Precz z Rządem faszystowskim! Precz z redukcją kolejarzy! Niech żyje Związek Komunistycznej Młodzieży".-

Tegoż dnia zostało rozrzucono około 150 egzemplarzy odezw KC.KPZB. p.t. "Chleba i pracy" p.t. "Strajk się rozszerza. Niech żyje strajk włókniarzy białostockich".-

Dnia 14 lipca b.r. wywieszono transparent z napisem "Precz z napadem na ZSSR.! Precz z rządem faszystowskim w Polsce! Niech żyje komunistyczny Związek Młodzieży w Polsce".-

Dnia 16 lipca w dwóch wypadkach ujawniono napisy uskutecznione krecią, lub ołówkiem na parkanach i murach: "Precz faszyzm, precz sądy doraźne".-

Dnia 24 lipca b.r. ujawniono paczkę, zawierającą w ilości 553 egzemplarzy odezw: 1/ "Na ulicę w dniu 1 lipca, do demonstracji, do walki", "Do młodzieży pracującej Z zachodniej Białorusi", wydany przez OK.KZMZB. i 2/ "Precz z potworami politycznymi, precz z białym terorem, precz z sądami doraźnymi, wszyscy do szeregów Mopru", wydanej przez Wileński Komitet Okręgowy Mopru".-

Dnia 24 lipca b.r. w mieszkaniu Osiańskiego Zygryda podczas rewizji, przeprowadzonej w związku z ujawnieniem fałszywych monet jednozłotowych, odnaleziono 57 sztuk odlanych jednozłotowych monet, oraz egzemplarz "Międzynarodówki Komunistycznej" Nr.4, okólnik p.t. "Do wszystkich organizacji partyjnych KPZB. i OK.KZMZB. w sprawie kampanii antywojennej antywojennego międzynarodowego kongresu 29 maja, antywojennego

569

tygodnia 23 czerwca-sierpnia" i jeden numer czasopisma "Prawda".-

Dnia 28 lipca b.r. zawieszono transparent z napisem "Precz z redukcjami, precz z obniżką płac, walczmy za stary zasiłek, lub pracy dla bezrobotnych, precz z wojną na ZSSR."

Dnia 29 lipca b.r. zawieszono transparent z napisem: "Bronimy ZSSR. Precz z katem polskiego Marszałka Piłsudskiego. Niech żyje Republika Radziecka".-

Tegoż dnia rozrzucono 50 egzemplarzy odezwy p.t. "Do wszystkich pracujących Białorusi Zachodniej. Do włóknarzy Białostockich do wszystkich robotników i chłopów Białorusi Zachodniej", wydanej przez OK.KPZB.

Dnia 30 lipca b.r. rozrzucono około 110 egzemplarzy odezw p.t. "Do ogółu włóknarzy w Polsce", wydanej przez KO.KPP., 2/ p.t. "Robotnicy i Chłopi stryczkiem nam grozi Piłsudski", wydanej przez KO.KPZB. Białystok i 3/ p.t. "Do wszystkich pracujących Białorusi Zachodniej", wydanej przez KO.KPZB. W związku z kolportażem tych odezw zatrzymano Sruła Milendera i Dawida Rajborta.-

Dnia 30 lipca b.r. rozrzucono około 300 egzemplarzy odezwy p.t. "Robotnicy i chłopi stryczkiem grozi wam Piłsudski" wydanej przez OK.KPZB. Białystok w językach polskim i żydowskim.-

Dnia 30 lipca b.r. ujawniono paczkę zawierającą 37 egzemplarzy odezwy p.t. "Robotnicy i pracujący chłopi, kobiety i młodzież, wszyscy na demonstracje przeciwko nowej wojnie", wydanej przez KO.KPZB.-

Dnia 31 lipca b.r. został zawieszony transparent z napisem "Precz z ustawą Pryskora o pozwoleniu pracy młodocianym, bronimy ZSSR. Komunistycznego Związku Młodzieży". W związku z tem został przytrzymany Jospe Judkias, u którego podczas re-

wizji znaleziono 6 ulotek p.t. "Robotnicy i pracujący chłopci, kobiety i młodzież. Pierwszego sierpnia wszyscy na demonstrację przeciwko nowej wojnie. W obronie ojczyzny robotniczo-chłopskiej, 1-go sierpnia wszyscy na demonstrację", oraz 10 połówek tychże ulotek.-

Dnia 1 sierpnia b.r. grupa młodzieży komunistycznej w liczbie około 20 osób usiłowała zorganizować pochód, jednakże na widok policji rozbiegła się, zostawiając na miejscu 13 sztuk odezw p.t. "Towarzysze. Kryzys światowy coraz bardziej - dalej nieczytelne". Odezwy podpisane przez Rewolucyjny Związek Poborców z datą - Białystok lipiec 1932 rok.

powiat Białostocki.

Dnia 12 lipca b.r. w Gródku został zamalowany czarną farbą szyld Związku Strzeleckiego. Istnieje podejrzenie, że uczynili to Julian Gryczuk i Aleksander Misiczuk, członkowie TSB., poszlakowani o należenie do KPZB.-

Dnia 23 lipca b.r. w Supraślu został zatrzymany Boruch Łoms, przy którym znaleziono 571 odezw komunistycznych w języku polskim i żydowskim wydanych przez OK.KPZB. w Białymstoku

Dnia 1 sierpnia b.r. ujawniono w Starosielcach 27 sztuk odezw komunistycznych.-

powiat Bielski.

Dnia 30 czerwca b.r. została przeprowadzona rewizja w mieszkaniu Wasyla Kasjaniuka i Zojki Mikołaja we wsi Szczytach, gminy Orla, w której wyniku znaleziono kilkanaście egzemplarzy odezwy OK.KPZB. w języku białoruskim p.t. "Towarzysze włościanie i włościanki. Młodzież włościańska", oraz kilka egzemplarzy odezwy w języku polskim p.t. "Niech żyje powszechny strajk włóknarzy, aż do zwycięstwa, oraz egzemplarz instrukcji w języku rosyjskim o najbliższych zadaniach partji w przedmiocie pracy na wsi.-

Jak ustalono Wasył Kasjaniuk pełnił obowiązki instruktora OK.KPZB.Białystock na wschodnią część powiatu bielskiego. Jego to staraniem zostały odbudowane po likwidacji rejonowe Komitety KPZB. w Hajnówce i Białowieży. Stwierdzono ponadto, że Kasjaniuk utrzymywał ścisły kontakt z wybitniejszymi działaczami KPZB., KZM., MOPR-u i Lewicy Związkowej. Kasjaniuk w akcji technicznej posługiwał się stale nieskompromitowanym dotąd Mikołajem Łojko.-

Dnia 5 lipca w osadzie Hajnówka zostały ujawnione 2 paczki odezów komunistycznych.-

Dnia 23 lipca b.r. nastąpiła likwidacja organizacji komunistycznej w Siemiatyczach. Zatrzymano 11 osób z pośród których w stosunku do - Jankla Piekarza, Josela Lejby Wiszera, Szymona Niemcewicza, Minki Muzywańczyka zamieszkałych w Siemiatyczach, Nikity Owkasiaka, zamieszkałego w Nowoberezowie, gm.Łosinka, Aleksandra Morwrko, zamieszkałego w Białowieży, Jana Abramowicza, Grigorza Janowicza i Chawę Cukier, zamieszkałych w Milejczycach - sędzia śledczy w Siemiatyczach zastosował bezwzględny areszt, zaś względem Władysława Doroszkiewicza, zamieszkałego w Nurcu i Sruła Cukiera, zamieszkałego w Grabowce, gminy Milejczyce - pod dozór policyjny.-

Dnia 27 lipca b.r. w Bielsku-Podlaskim wywieszono transparent z napisem: "Pracuj z wojną".-

Dnia 28 lipca b.r. w Bielsku-Podlaskim rozrzucono 18 egzemplarzy odezwy szapirograficznej p.t. "Do młodzieży robotniczej i wiejskiej Bielska".-

Dłaczając z dnia 29 lipca b.r. Sędzia śledczy w Bielsku-Podlaskim osadził w areszcie śledczym sześciu wybitniejszych działaczy komunistycznych w powiecie bielskim a mianowicie: Piotra Korzeniukiewicza, Abła Dąba, Jana Łordziukiewicza, Włodzimierza Przybyłowskiego, Jana Iljaszewicza i Aleksandra Chirko.-

8 6
Dnia 1 sierpnia b.r. w Bielsku-Podlaskim i Hajnówce rozdano 203 egzemplarze odezwy i 35 ulotek komunistycznych.-

W tymże dniu na drzewie przy drodze wiodącej ze wsi Czyżów do Hajnówki wywieszono transparent z napisem: "Niech żyje rewolucja proletariatu". Uzyskano informacje, że znany działacz komunistyczny, Jakób Strelczuk zamieszkały we wsi Krzywa, gm. Pasynki z obawy przed aresztowaniem zbiegł do Rosji Sowieckiej.

powiat Grodzieński.

Dnia 29 czerwca b.r. w związku z "Dniem Głodnych" komunistów w Grodnie rozrzucono odezwy, wydane przez OK.KPZB., wywieszono transparent, wzywający do strajku powszechnego w dniu 1 lipca b.r., wypisali hasła wywrotowe na murach i płotach oraz w kilku dzielnicach miasta.-

Dnia 30 czerwca b.r. kolportowane były w Grodnie odezwy OK.KPZB.Grodno wzywające do strajku dnia 1 lipca b.r. robotników, zatrudnionych przez samorząd przy robotach publicznych nad Niemnem.-

Dnia 9 lipca b.r. w związku z obniżką płac pracowników miejskich w Grodnie i zatargiem robotników sezonowych z Magistratem, kolportowane były odezwy komunistyczne, wydane przez OK.KPZB.Grodno.-

Dnia 11 lipca b.r. na terenie robót ziemnych nad Niemnem rozrzucono odezwy komunistyczne w języku polskim i rosyjskim odbijane na szapirografie, podpisane przez OK.KPZB.

Dnia 11 lipca b.r. w Krykach wywieszony został transparent z napisem "Niech żyje 12-ta rocznica zwolnienia Radzieckiej Białorusi - KPP.

Dnia 12 lipca b.r. w Indurze zostały wywieszone 2 transparenty /jeden na drzwiach wejściowych do Magistratu i drugi na ścianie. "Niech żyje 12-tolecie wyzwolenia Wschodniej Białorusi z krwiożernym okupantem Zachodniej Białorusi 12 lipca r.b.".-

71

Dnia 13 i 14 lipca b.r. w Grodnie rozrzucono odezwy OK.KPZB. Grodno w języku polskim, rosyjskim i żydowskim, wydane w związku z zatargiem pracowników miejskich z magistratem grodzieńskim.-

Dnia 23 lipca b.r. zostały w Grodnie rozrzucone odezwy w językach rosyjskim i litewskim nawołujące do strajku pracowników miejskich instytucji użyteczności publicznej.-

Dnia 24 lipca b.r. w Grodnie została zlikwidowana technika OK.KPZB.Grodno zatrzymano Morducha Wapnera, instruktora OK.KPZB., Konstantego Baranowskiego ze wsi Baranowo, gminy Łasza w powiecie grodzieńskim, instruktora komitetów rejonowych KPZB. Indurze i Hornicy, Tamare Blechman z Wilna, członkinię techniki wspomnianego K. i Fejgę Bazarz, łącznika partyjnego. Zrzędky podane zostaną Ministerstwu w oddzielnym sprawozdaniu.-

Dnia 25 lipca b.r. ujawniono w Grodnie odezwy komunistyczne w ilości 300 sztuk, wydane przez "Lewicę Związkową".-

Dnia 30 lipca b.r. w Krynkach został wywieszony transparent z napisem "Niech żyje dzień antywojenny-Krynki KPP".-

Dnia 31 lipca b.r. zostały wywieszone transparenty o następujących osiedlach powiatu grodzieńskiego na szosie Grajewo, gminy Indura, między wsiami Remuciołce-Kajeniowce, w Indurze, między wsią Hybaki i Hołynką oraz przy drodze Krynki-Ozierany-Kielkie, gminy Hołynka.-

Dnia 1 sierpnia b.r. wywieszono po jednym transparentie w gminach Brzostowica-Mała, Jezioro, Skidel i Lunna.-

Dnia 1 sierpnia b.r. rozrzucono odezwy komunistyczne w Grodnie w związku z dniem "antywojennym".-

Tegoż dnia aresztowano w Grodnie Kazimierza Sidorowicza z paczką, zawierającą kilka tysięcy odezw komunistycznych wydanych przez KPZB., a przeznaczonych dla rejonowych komitetów KPZB. w Indurze, Hornicy, Krynkach, Brzostowicy-Kielkiej i Olekszcach.-

Powiat Sokólski.

Dnia 1 lipca b.r. rozrzucono w Sokółce około 200 sztuk odezw komunistycznych wydanych przez KPZB.-

Dnia 1 sierpnia b.r. w Sokółce na terenie koszar wojskowych rozrzucone zostały odezwy komunistyczne w języku polskim i białoruskim, nawołujące do wystąpień demonstracyjnych w dniu 1 sierpnia.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 31 lipca b.r. w Wołkowysku zawieszono 3 transparenty z napisami: "Niech żyje dzień 1 sierpnia, precz z wojną imperialistyczną, niech żyje walka klasowa, niech żyje dzień 1 sierpnia, precz z wojną przeciwko ZSRR", precz z wojną przeciwko "Czerwom, niech żyje rewolucja".-

Powiat Wysoko-Maz.

Dnia 29 lipca b.r. na szosie wiodącej z Wysokiego-Mazowieckiego do Sokół zawieszony został transparent z hasłami kampanii pierwszsierpniowej.-

Dnia 1 sierpnia b.r. w Łapach rozrzucono 70 egzemplarzy odezwy OK.KPZB.Wilno z hasłami: "Chleba i pracy dla bezrobotnych, precz z głodową ustawą rządu faszystowskiego, która wchodzi w życie od 11 lipca, żądamy zapomóg dla wszystkich bezrobotnych na cały czas bezrobocia, w dzień wszyscy na ulicę do demonstracji" -

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 3 lipca b.r. zostali ujęci na gorącym uczynku rozrzucańa odezw komunistycznych, wydanych przez KO.KPP., we wsi Łubotyń - Moszko Nagórny i Motel Zelazko, względem których sędzia śledczy w Łomży zastosował jako środek zapobiegawczy bezwzględny areszt.-

Dnia 8 lipca b.r. dokonano rewizji w mieszkaniu Abrama Zabiela, zamieszkałego w Kolnie, u którego znaleziono kompromitujący materiał, stwierdzający, że w mieszkaniu Zabiela znajdował się skład literatury komunistycznej Komitetu Rejon-

72 H.

wego KPP. w Kolnie. W związku z tem zostali aresztowani Geli Dzięgiel, Leję Zabielak, ~~Abraham~~ Akmonowicza i właścicieli wspomnianego mieszkania, Abram Zabelak.-

Dnia 10 lipca b.r. został aresztowany Mejer Edelsztejn sekretarz KM.KPP. w Rutkach w momencie kolportowania odezw komunistycznych. Aresztowanego przekazano władzom sądowym.-

Dnia 13 lipca b.r. w związku z rozpracowywaniem organizacji komunistycznej w Kolnie i najbliższej okolicy zostali aresztowani Szoska Guzikiewicz z Łomży, Kielman Gałdecki, zamieszkały w Kolnie, których władze sądowe osadziły w areszcie śledczym.-

Dnia 24 lipca b.r. zostali ujęci w chwili rozrzucania odezw komunistycznych i wywieszaniu transparentów we wsi Pruski, gm. Długoborz-Szoszka Grudzień, Josel Podgoszewicz i Dwejra Kalina wszyscy zamieszkali w Zambrowie.-

Dnia 24 lipca b.r. w całym szeregu wsi zawieszono transparenty z napisami: "Precz z krwawym regulaminem więziennym, uwolnijcie więźniów politycznych, niech żyje komunistyczny antywojenny dzień 1 sierpnia. Precz z wojną przeciw ZSRR., precz z polityką zaborczą państw imperjalistycznych, niech żyje Polska Republika Rad. Niech żyje KPP". W miejscach zawieszenia transparentów znajdowano również rozrzucone odezwy p.t. "Do chłopów Okręgu Łomżyńskiego", wydane przez OK.KPP.Łomża, oraz inne wydane przez OK.KPP.-

Dnia 28 lipca b.r. we wsi Lubotyń rozrzucono 23 egzemplarzy odezw komunistycznych wydanych w części przez OK.KPP.Łomża częściowo zaś przez KO.KPP.

Kredkowanie haseł miało miejsce w Piątnicy i Łomży. Haski brzmiały: "Precz z wojną militarną, precz z kapitałem, niech żyje ZSRR.-

Dnia 25 lipca b.r. znaleziono na drodze wiodącej z Wydy + Zambrow do wsi Polki 30 odezw komunistycznych.-

12
Dnia 2 sierpnia b.r. ujawniono na ławkach pomiędzy Łomżą i
Kiatnicą paczkę wydawnictw CK.KPP-u i CK.KPP. wagi do 8 kg.

Wiat Ostrowski.

Dnia 17 lipca b.r. w Ostrowi-Łazowieckiej wywieszono transpa-
rent z hasłami: "Niech żyje 1-szy sierpnia dzień walki przeciw
przygotowaniu wojennym. Przeciw wojnie imperialistycznej, przeciw
KBR. i Chinom! Przeciw bandyckiej faszystowskiej dyktaturze Piłsud-
skiego. Niech żyje rewolucja komunistyczna! Niech żyje zbrojne
powstanie robotników, chłopów i żołnierzy! Niech żyje Rząd robo-
tniczo-chłopski. Niech żyje KPP., KZ., PKK. KZ.P.".

Dnia 16 lipca b.r. na odbywającym się weselu w Murcu do
zebranych około 60 osób gości weselnych wygłosił przemówienie
nie antypaństwowe Rudolf Kryształ, sekretarz rejonowy KPP. w Cie-
chanowcu i instruktor KPP. na terenie tejże gminy, oraz Józef
Eajnbrum sekretarz K.KPP. w Murcu. Po przemówieniach zebrani zko-
zyli 45 złotych na KPP. Kryształ i Eajnbrum zostali zatrzymani
i przekazani sędziemu śledczemu z materiałem oskarżenia.

Dnia 21 lipca b.r. w czasie odbywającego się w Ostrowi-Łazo-
wieckiej jarmarku rozrzucone zostały odezwy CK.KPP. Łomża p.t.:
"Do chłopów okręgu łomżyńskiego", drugiej p.t. "Do nas pracujących
Polaki" zawierające wezwania do wzięcia udziału w dniu 1 sierp-
nia w manifestacjach antywojennych, podpisane przez Romain Rollan-
da i Henriego Barbusse i odezwy CK.KPP. p.t. "Do członków i zwol-
ników Stronnictwa Ludowego, do ogółu średnich i niższych pracow-
ników państwowych". Tamże rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odez-
wy CK.KPP. p.t. "Wezwanie komunistycznej Partji Polaki do robot-
ników z PPS., Bundu, niemieckiej SP. i wszystkich innych partji,
do robotników wszystkich i innych partji, do robotników wszystkich
innych partji, do robotników wszystkich narodowości w Polsce".
Odezwy rozrzucił Józef Popłowiec, członek miejscowej komórki KZ
który po dokonaniu kolportażu zbiegł.

Dnia 20 lipca rozrzucono w Ostrowi-Łazowieckiej odezwy w ilo-
ści 10 sztuk wydane przez CK.KPP. w związku z akcją przeciwwojenną

71 - 73
oraz odezwy do chłopów okręgu Łomżyńskiego nawołujące do nieplacenia podatków, wydane przez KO.KPP. Łomża.-

73 -
Dnia 24 lipca b.r. podczas odbywającego się w Ostrowi-Mazowieckiej wiecu protestacyjnego przeciw zakusom niemieckim na całość granic Rzeczypospolitej został wypuszczony chłop z przywiązany do nogi czerwonym transparentem, na którym widniał napis: "Precz z krwawą wojną imperjalistyczną! Precz z wojną przeciw ZSRR!."

Dnia 24 lipca b.r. we wsi Gąsiorowo, gminy Zaręby-Kościelne zawieszono transparent z napisami treści następującej: "Niech żyje 1-szy sierpień, dzień walki przeciw przygotowaniom wojennym! Precz z wojną imperjalistyczną przeciw Chinom i ZSRR., precz z dyktaturą faszystowską! Precz z zdzierstwem podatkowym i szarwarkami, ani grosza podatku rządowi faszystowskiemu! Niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy".-

Dnia 28 lipca b.r. w Ostrowi-Mazowieckiej ujawniono paczkę odezw komunistycznych w ilości 300 sztuk, wydanych przez OK.KPP. Łomża w związku z kampanją pierwszosierpniową.-

Dnia 29 lipca b.r. wywieszono w Ostrowi-Mazowieckiej pisany ręcznie plakat z następującymi hasłami: "Niech żyje 1-szy sierpień międzynarodowy dzień walki przeciw wojnie imperjalistycznej - precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, niech żyje ZSRR. - niech żyje KPP., KZMP. Komitet Ostrowski".-

Dnia 31 lipca b.r. w Ostrowi-Mazowieckiej na chodniku w Al. Kościuszki ujawniono napis: "Precz z wojną imperjalistyczną".-

Tamże dnia 31 lipca b.r. zawieszono transparent z hasłami: "Niech żyje 1-szy sierpień, dzień walki przeciw przygotowaniom wojennym, precz z wojną socjalistyczną przeciw ZSRR. i Chinom, Precz z bandycką faszystowską dyktaturą Piłsudskiego - niech żyje rewolucja komunistyczna - niech żyje zbrojne powstanie robotników, chłopów i żołnierzy - niech żyje polska republika rad - niech żyje rząd robotniczo-chłopski - niech żyje KPP. KM.KPP.". -

Dnia 31 lipca b.r. przy drodze do wsi Blochy zawieszono transparent z hasłami: "Precz z dyktaturą burżuazyjną Piłsudskiego"

14 12
precz z wojną przeciw ZSRR. - niech żyje za przykładem Rosji -
niech żyje rewolucja - niech żyje Polska Republika Rad - niech żyje
Komunistyczna Partja i Związek Młodzieży Polskiej".

Powiat Szczuczynski. Dnia 29 lipca b.r. w Szczuczynie wywieszony został tran-
sparent z napisami: "Precz z wojną". "Precz z dyktaturą". "Niech żyje
KPP".

2
Dnia 31 lipca b.r. w osadzie Radzików w dniu odbywającego
się odpustu, podczas uchwalania rezolucji antyniemieckiej, wypu-
szczono z tężni dwa pomalowane na czerwono gołębie z wstęgami, na
których uskutecznił napisy: "Precz z krwawym rządem kapt. Piłsud-
skiego", "Niech żyje Polska Republika Rad", "Niech żyje KPP", "Niech
żyje pierwszy sierpnia, międzynarodowy dzień antywojenny", "Wojna
wojnie", "Precz z wojną przeciw ZSRR", Sprawcy wypuszczenia gołę-
bi, Chona Moruszewski i Zajdel Rozenbaum zostali zatrzymani i
przekazani władzom sądowym.

Dnia 29 lipca b.r. na drodze z Wysokiego-Mazowieckiego
do Sokół zawieszono transparent czerwony bez napisu.

Powiat Ostrołęcki. Dnia 3 lipca b.r. w osadzie Ozerwin został zatrzymany
Bral Szwarcbort, zamieszkały w Ostrowi-Mazowieckiej, przy któ-
rym znaleziono paczkę odezw komunistycznych w ilości 491 egzempla-
rzy. Odbiorcą tej paczki miał być Szymon Korencwajd, członek
miejscowej komórki partyjnej. Obaj zostali decyzją sądzięgo śled-
czego osadzeni w areszcie.

Dnia 1 lipca b.r. kolportowane były we wsi Krzewin, gminy
Szczawin odezwy, wydane przez K.R.KPP. w Różanie, powiatu makowskie-
go.

We wsi Lipniki, gminy Łyse instruktor KPP. Kolno, Stanisław
Kowalski organizuje komórkę partyjną, na której czele stanął m.
Kowalczyk.

Dnia 7 lipca b.r. stwierdzono, że wzdłuż granicy Państwa
po stronie niemieckiej przechodziło 5-ciu osobników, z których je-
den, przeszedłszy na stronę polską, wroczył pastusząc, zamieszka-

- 13 -

15
74

1930-1931 1932-1933 1934-1935 1936-1937 1938-1939 1940-1941 1942-1943 1944-1945 1946-1947 1948-1949 1950-1951 1952-1953 1954-1955 1956-1957 1958-1959 1960-1961 1962-1963 1964-1965 1966-1967 1968-1969 1970-1971 1972-1973 1974-1975 1976-1977 1978-1979 1980-1981 1982-1983 1984-1985 1986-1987 1988-1989 1990-1991 1992-1993 1994-1995 1996-1997 1998-1999 2000-2001 2002-2003 2004-2005 2006-2007 2008-2009 2010-2011 2012-2013 2014-2015 2016-2017 2018-2019 2020-2021 2022-2023 2024-2025 2026-2027 2028-2029 2030-2031 2032-2033 2034-2035 2036-2037 2038-2039 2040-2041 2042-2043 2044-2045 2046-2047 2048-2049 2050-2051 2052-2053 2054-2055 2056-2057 2058-2059 2060-2061 2062-2063 2064-2065 2066-2067 2068-2069 2070-2071 2072-2073 2074-2075 2076-2077 2078-2079 2080-2081 2082-2083 2084-2085 2086-2087 2088-2089 2090-2091 2092-2093 2094-2095 2096-2097 2098-2099 2100-2101 2102-2103 2104-2105 2106-2107 2108-2109 2110-2111 2112-2113 2114-2115 2116-2117 2118-2119 2120-2121 2122-2123 2124-2125 2126-2127 2128-2129 2130-2131 2132-2133 2134-2135 2136-2137 2138-2139 2140-2141 2142-2143 2144-2145 2146-2147 2148-2149 2150-2151 2152-2153 2154-2155 2156-2157 2158-2159 2160-2161 2162-2163 2164-2165 2166-2167 2168-2169 2170-2171 2172-2173 2174-2175 2176-2177 2178-2179 2180-2181 2182-2183 2184-2185 2186-2187 2188-2189 2190-2191 2192-2193 2194-2195 2196-2197 2198-2199 2200-2201 2202-2203 2204-2205 2206-2207 2208-2209 2210-2211 2212-2213 2214-2215 2216-2217 2218-2219 2220-2221 2222-2223 2224-2225 2226-2227 2228-2229 2230-2231 2232-2233 2234-2235 2236-2237 2238-2239 2240-2241 2242-2243 2244-2245 2246-2247 2248-2249 2250-2251 2252-2253 2254-2255 2256-2257 2258-2259 2260-2261 2262-2263 2264-2265 2266-2267 2268-2269 2270-2271 2272-2273 2274-2275 2276-2277 2278-2279 2280-2281 2282-2283 2284-2285 2286-2287 2288-2289 2290-2291 2292-2293 2294-2295 2296-2297 2298-2299 2300-2301 2302-2303 2304-2305 2306-2307 2308-2309 2310-2311 2312-2313 2314-2315 2316-2317 2318-2319 2320-2321 2322-2323 2324-2325 2326-2327 2328-2329 2330-2331 2332-2333 2334-2335 2336-2337 2338-2339 2340-2341 2342-2343 2344-2345 2346-2347 2348-2349 2350-2351 2352-2353 2354-2355 2356-2357 2358-2359 2360-2361 2362-2363 2364-2365 2366-2367 2368-2369 2370-2371 2372-2373 2374-2375 2376-2377 2378-2379 2380-2381 2382-2383 2384-2385 2386-2387 2388-2389 2390-2391 2392-2393 2394-2395 2396-2397 2398-2399 2400-2401 2402-2403 2404-2405 2406-2407 2408-2409 2410-2411 2412-2413 2414-2415 2416-2417 2418-2419 2420-2421 2422-2423 2424-2425 2426-2427 2428-2429 2430-2431 2432-2433 2434-2435 2436-2437 2438-2439 2440-2441 2442-2443 2444-2445 2446-2447 2448-2449 2450-2451 2452-2453 2454-2455 2456-2457 2458-2459 2460-2461 2462-2463 2464-2465 2466-2467 2468-2469 2470-2471 2472-2473 2474-2475 2476-2477 2478-2479 2480-2481 2482-2483 2484-2485 2486-2487 2488-2489 2490-2491 2492-2493 2494-2495 2496-2497 2498-2499 2500-2501 2502-2503 2504-2505 2506-2507 2508-2509 2510-2511 2512-2513 2514-2515 2516-2517 2518-2519 2520-2521 2522-2523 2524-2525 2526-2527 2528-2529 2530-2531 2532-2533 2534-2535 2536-2537 2538-2539 2540-2541 2542-2543 2544-2545 2546-2547 2548-2549 2550-2551 2552-2553 2554-2555 2556-2557 2558-2559 2560-2561 2562-2563 2564-2565 2566-2567 2568-2569 2570-2571 2572-2573 2574-2575 2576-2577 2578-2579 2580-2581 2582-2583 2584-2585 2586-2587 2588-2589 2590-2591 2592-2593 2594-2595 2596-2597 2598-2599 2600-2601 2602-2603 2604-2605 2606-2607 2608-2609 2610-2611 2612-2613 2614-2615 2616-2617 2618-2619 2620-2621 2622-2623 2624-2625 2626-2627 2628-2629 2630-2631 2632-2633 2634-2635 2636-2637 2638-2639 2640-2641 2642-2643 2644-2645 2646-2647 2648-2649 2650-2651 2652-2653 2654-2655 2656-2657 2658-2659 2660-2661 2662-2663 2664-2665 2666-2667 2668-2669 2670-2671 2672-2673 2674-2675 2676-2677 2678-2679 2680-2681 2682-2683 2684-2685 2686-2687 2688-2689 2690-2691 2692-2693 2694-2695 2696-2697 2698-2699 2700-2701 2702-2703 2704-2705 2706-2707 2708-2709 2710-2711 2712-2713 2714-2715 2716-2717 2718-2719 2720-2721 2722-2723 2724-2725 2726-2727 2728-2729 2730-2731 2732-2733 2734-2735 2736-2737 2738-2739 2740-2741 2742-2743 2744-2745 2746-2747 2748

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrok z dnia 14 lipca b.r. skazał z art.129 K.K. m. szkarńców Indury kadjusza Szypicę na 2 lata c. więzienia i Hiroma Toli na 1 rok i zienia z.d.p.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 4 lipca b.r. zostali skazani Nachman Londe z art. 102 K.K. na 6 lat c.więzienia, i Hajner Lejb z art. 173 K.K. jeden rok więzienia z.d.p. Sąd uniewinnił współoskarżonych Rebe Kapana, Anszela Kapana, Michberga Berela i Grynglasa Biepsa.

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 24 lipca b.r. skazał z art.129 K.K. Rejmara Pinchusa na jeńnię rok więzienia.-

1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100	2101	2102	2103	2104	2105	2106	2107	2108	2109	2110	2111	2112	2113	2114	2115	2116	2117	2118	2119	2120	2121	2122	2123	2124	2125	2126	2127	2128	2129	2130	2131	2132	2133	2134	2135	2136	2137	2138	2139	2140	2141	2142	2143	2144	2145	2146	2147	2148	2149	2150	2151	2152	2153	2154	2155	2156	2157	2158	2159	2160	2161	2162	2163	2164	2165	2166	2167	2168	2169	2170	2171	2172	2173	2174	2175	2176	2177	2178	2179	2180	2181	2182	2183	2184	2185	2186	2187	2188	2189	2190	2191	2192	2193	2194	2195	2196	2197	2198	2199	2200	2201	2202	2203	2204	2205	2206	2207	2208	2209	2210	2211	2212	2213	2214	2215	2216	2217	2218	2219	2220	2221	2222	2223	2224	2225	2226	2227	2228	2229	2230	2231	2232	2233	2234	2235	2236	2237	2238	2239	2240	2241	2242	2243	2244	2245	2246	2247	2248	2249	2250	2251	2252	2253	2254	2255	2256	2257	2258	2259	2260	2261	2262	2263	2264	2265	2266	2267	2268	2269	2270	2271	2272	2273	2274	2275	2276	2277	2278	2279	2280	2281	2282	2283	2284	2285	2286	2287	2288	2289	2290	2291	2292	2293	2294	2295	2296	2297	2298	2299	2300	2301	2302	2303	2304	2305	2306	2307	2308	2309	2310	2311	2312	2313	2314	2315	2316	2317	2318	2319	2320	2321	2322	2323	2324	2325	2326	2327	2328	2329	2330	2331	2332	2333	2334	2335	2336	2337	2338	2339	2340	2341	2342	2343	2344	2345	2346	2347	2348	2349	2350	2351	2352	2353	2354	2355	2356	2357	2358</
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--------

Dnia 20 sierpnia 1932 r.

III. Ruch zawodowy.a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Zabłudowie dnia 17 lipca b.r. na wspólnym zebraniu oddziałów Klasowego i Chrześcijańskiego Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Skórzanego odrzucono propozycję Zrzeszenia Przemysłowców Garbarzy Ziemi Północno-Wschodnich co do obniżenia płac robotnikom w garbarniach o 15%.

Nasutek tego właściciele garbarni w dniu 23 lipca b.r. ogłosili wypowiedzenie pracy wszystkim robotnikom z dniem 6 sierpnia b.r.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego w Młonachowie zamierzał urządzić dnia 18 lipca b.r. strajk protestacyjny i pochód demonstracyjny przez miasto - przeciwko zmuszaniu lonkietników /właścicieli warsztatów zarobkowych/ do zawierania umów dzierżawnych i wykupywania świadectw przemysłowych, do czego jednakże nie doszło z powodu odmownego załatwienia podania za zgodą oddziału przez Starostę Powiatowego w Białymstoku w kwestji urządzenia wspomnianego pochodu.-

Dnia 21 czerwca b.r. w Paszuckiej-Budzie i dnia 22 czerwca b.r. w Zarzance, powiatu bielskiego odbyły się przy udziale pioska Stanisław Kubois zebrania członków miejscowych oddziałów Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w sprawach organizacyjnych i sytuacji politycznej./120,80/.-

W Mielniku, powiatu bielskiego dnia 26 czerwca b.r., zebranie oddziału Związku Transportowców przy udziale sekretarza generalnego Związku, Stanisława Hongena z Warszawy.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce, powiatu bielskiego na walnym zebraniu w dniu 23 lipca b.r. na wniosek Leona Pasiała pochwalił bezwzględny bojkot sklepów Piotra Zakrzewskiego i Stanisława Biedleckiego za organizowanie przez nich Związku Robotników Zawodowych tamże.-

75

W Białowieży, powiatu białskiego dnia 24 lipca b.r. na zebraniu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego postanowiono opodatkować się dobrowolnie na rzecz bezrobotnych robotników tartaku w Paszuckiej-Budzie i wypowiedziano się, że bezrobotni ci po wyczerpaniu udzielonej im pomocy doraźnej winni w drodze demonstracji domagać się całszczych zasiłków.

W Łomży dnia 10 lipca b.r. odbył się zjazd Związku Zawodowego Młodo-rolnych z inicjatywy działaczy P.P.O.K. Bronisława Załęckiego i Franciszka Bazydki. Na zjeździe omówiono sprawy organizacyjne i wybrano tymczasowy zarząd, złożony z działaczy P.P.O.K.

W Łapach dnia 25 czerwca b.r. na walnym zebraniu oddziału Z.Z.K. powzięto rezolucję, protestującą przeciwko oddawaniu wagonów kolejowych do naprawy stoczni w Gdańsku i przeciwko redukowaniu poborów pracowników kolejowych wówczas, by niepodlegały redukcji pensje wyższych dygnitarzy państwowych.

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 20 sierpnia b.r. na terenie województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 7.147 robotników.

P o w i a t:	Bezrobocie na dn. 20.8.32 r.	Bezrobocie na dn. 20.8.32 r.	Zmiej- szanie	Wzrost	Łobier zapom.
Augustowski	25	34	-	9	3
Białystok-Miasto	4258	2982	1276	-	603
Białostocki	1440	547	893	-	120
Grodziński	1867	1772	95	-	232
Łomżyński	720	480	240	-	14
Bielski	282	242	40	-	157
Ostrowski	61	55	6	-	19
Ostrołęcki	126	122	4	-	14
Suwalski	308	273	35	-	12
Sokółski	58	34	24	-	9
Białoczyński	500	455	45	-	12
Wołkowycki	236	148	88	-	43
Wysoko-Mazow.	9	3	6	-	-

Zmniejszenie: 2.752.

Nr.BP.3415/32.T.

za miesiąc lipiec 1932 rok.

Dnia 20 sierpnia 1932 r.

IV. S t r a j k i .

Od dnia 5 do dnia 8 lipca b.r. w Białymstoku i powiecie białostockim strajkowali brukarze, zatrudnieni przy robotach brukarskich przez Magistrat m. Białegostoku i samorząd powiatowy białostocki. Strajkujący, opłacani z funduszków państwowych i samorządowych na zatrudnienie bezrobotnych, domagali się podwyżki płac. Do pracy przystąpili na poprzednich warunkach /119/..

Trwający od dnia 27 czerwca b.r. strajk robotników garbarskich w Krynkach, powiatu grodzieńskiego został zlikwidowany. Strajkujący przystąpili do pracy na poprzednich warunkach wbrew wezwaniom komitetu strajkowego, opieranego przez komunistów.

Od dnia 10 do dnia 26 lipca b.r. trwał strajk 80 pracowników zakładów graficznych "Łapina" w Grodnie, którzy odrzucili propozycję obniżki płac o 30%. Strajk zakończył się kompromisowo-zniżką płac o 20%.

Od dnia 26 do dnia 29 lipca b.r. trwał strajk 29 robotników w majątku Lachowo, powiatu szczuczyńskiego z powodu niewypłacania im ~~nn~~ pensji i niewydawania ordynarji od maja b.r.--

222a 222b 222c 222d 222e 222f 222g 222h 222i 222j 222k 222l 222m 222n 222o 222p 222q 222r 222s 222t 222u 222v 222w 222x 222y 222z

Dnia 15 sierpnia 1932 roku.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Białystok-Miasto

Dnia 24 lipca ujawniono tajną fabrykację jednozłotowych monet w mieszkaniu Zygryda Osińskiego, który został aresztowany.-

Powiat Bielski

Dnia 19 lipca b.r. we wsi Kotówka, gminy Osinka na tle zemsty osobistej bracia Józef i Marek Andrzejewscy postrzelili przez okno Grzegorza Mielaszko i żonę jego Dominikę. Marka Andrzejewskiego, uzbrojonego w karabin aresztowano.-

Powiat Wołkowyski

Dnia 28 lipca r.b. Marja Jakutówna, panna zamieszkała we wsi Rożki, gminy Swiskocz, urodziła nieślubne dziecko, które pozbawiła życia przez poderżnięcie nożem gardła.

Powiat Ostrowski

Dnia 21-lipca b.r. we wsi Oxtarze-Golacze, Izidor Góral wysłannikiem z rewolweru pozbawił życia Stanisława Okowskiego. Powodem zabójstwa były nieporozumienia na tle majątkowym. Zabójca Góral został aresztowany i przekazany władzom sądownym.-

Powiat Wysoko-Mazowiecki.

Dnia 14 lipca we wsi Piekuty-Urbany, gminy Piekuty Natalja Szymborska zabiła siekierą wychowaną swą Józefę Brzozowską. Tło zabójstwa nieznane.

Dnia 30 lipca we wsi Joski, gminy Piekuty Józef i Leopold Dziemankowie zabili na tle porachunków majątkowych brata swego Adolfa Dziemiankę.-

Powiat Szczuczynski

W Osowcu w urzędzie pocztowym zaginął list wartościowy 725 mk.nienieckich/, adresowany do Ahieili Ruhl ze wsi Osowiec. Kierownik poczty Sawicki, chce sprawę załatwić, poradą proboszcza w Osowcu, ks. J. J. wioząc przyjaźń szlachecką

20
ne upoważnienie przez gospodynię ks. Janowicza, a poświadczone przez proboszcza Janowicza za odbiór pieniędzy jako podpisane własnoręcznie przez Anielę Rühl.-

b/ Wypadki samochodowe.

Dnia 16 lipca b.r. na szosie Kuźnica-Grodno przez samochód wojskowy został przejechany strzelec 81 p.p. Stefan Eksterowicz, który zmarł.

Dnia 19 lipca na szosie Augustów-Grodno rozbił samochód, na jeżdżąc na drzewo obywatel estoński Artur Nietens. Lekkie obrażenia odniosły żona i córka wspomnianego.-

c/ Pożary.

a/ Zestawienie danych o pożarach.

W lipcu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem24,
- 2/ z przyczyn nieustalonych19,
- 3/ podpalenia z zemsty 5,
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premji asekuracyjnej 3,
- 5/ od uderzenia pioruna49.

R a z e m : 100.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ od 2.000 złotych każdy 46,
- 2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy 23,
- 3/ od 5.000 do 10.000 " " 17,
- 4/ od 10.000 do 20.000 " " 9,
- 5/ od 20.000 do 30.000 " " 3,
- 6/ Ponad 30.000 złotych 2.

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą 700.000 złotych.

Dnia 11 1° a we wsi Kukielki gminy Szydłowskiej, powiatu wołkowyskiego spłonęło wskutek nieostrożnego obchodzenia się

772

z ogniem 12 zagród. Straty wynoszą około 70.000 złotych.-

Dnia 1 sierpnia b.r. we wsi Mienaszkach powiatu sokólskiego spłonęło 8 zagród. Straty wynoszą 67 tysięcy zł. Przyczyna pożaru - narazie nieustalona.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W lipcu zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	13,
2/ uszkodzenia ciała w innych okolicznościach	18,
3/ samobójstw	15,
4/ usiłowań zabójstwa	14,
5/ różnych nieszczęśliwych wypadków.....	64,
6/ Śmierć poniosło 52 osób, utonięć 32, zabitych przez pioruny 17 i 3 inne wypadki śmiertelne/.	
6/ kradzieży zwykłych	56, /na sumę 8.500 zł./
7/ " z włamaniem	26, /na sumę 6.500 zł./
8/ drobnych napadów rabunkowych	2,
9/ dzieciobójstw	6,
10/ zgwałceń	1,
11/ oporu policji	7,
12/ fałszerstw pieniędzy	1,
13/ nielegalne posiadanie broni	2,
14/ tajne gorzelnictwo	1.

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym pogorszył się w powiatach ostrowskim i ostrołęckim, w których dostrzegane było specjalne nasilenie akcji komunistycznej na gruncie wiejskim, oraz w Białymstoku w związku z zastraszonymi nastrojami robotników podługotrwałym strajku w przemyśle. Pod względem kryminalnym stan bezpieczeństwa zmianom nie uległ.-

22
URZĘDZĄ BIAŁOSTOCKI

Ur. BP. 3415/32.T.

dnia 20 sierpnia 1932 r.

Sytuacja i sprawozdanie miesięczne Nr. 3.
za miesiąc lipiec 1932 r.

VI. Sprawy graniczne.

Powiat augustowski.

Dnia 3 lipca b.r. o godzinie 23 minut 25 w pobliżu słupa granicznego 208 w rejonie wsi Lipówka w pościgu za spłoszonym i uciekającym z pastwiska koniem mieszkaniec tejże wsi Aleksander Riecko przekroczył rów graniczny do Prus Wschodnich. W tej chwili został ostrzelany z Prus Wschodnich przez kilku cywilnych, uzbrojonych osobników. Otrzymał on dwa postrzały w głowę i jeden w leńdzwie. Drugi z włościan, Antoni Gliniecki, również ścigający konia, otrzymał lekką ranę postrzałową w momencie, kiedy znajdował się w odległości 30 mtr. od rowu granicznego po stronie polski. Ogółem oddano około 30-tu strzałów, które jak ustalono, padały z terenu Prus Wschodnich prostopadle do linii rowu granicznego. Strzały ucichły, kiedy zaalarmowana nimi placówka KOP. "Lipówka" oświetliła pole rakietami. - Szczegóły sprawy podane zostały Ministerstwu w oddzielnym sprawozdaniu. -

Dnia 25 lipca b.r. o godzinie 10 minut 30 nad rowem granicznym w rejonie strażnicy Wierciochy-Lipówka został zauważony samolot niemiecki na wysokości około 400 mtr. Samolot ten wrócił od strażnicy Wierciochy wgłąb terytorjum Niemiec skąd po pewnej chwili zawrócił i przeleciał granicę polsko-niemiecką pod wsią Wasilówka, a następnie skierował lot na Raczkę-Zawadki. O godzinie 11 minut 33 przeleciał granicę polsko-niemiecką w kierunku Prus Wschodnich nad strażnicą Wierciochy i osiadł na jeziorze w okolicach miejscowości Rocken. Jak wynika z przyjętych za zgodą Ministerstwa do wiadomości wyjaśnień władz niemieckich, był to samolot polityczny, który wskutek nieznanego powodu przez pi-

78
23

lota, przeleciał dwukrotnie nad granicą.-

iat Ostrołęcki.

Dnia 12 lipca b.r. we wsi Cupel, gminy Czarnia został postrzelony przez szeregowych straży granicznej podczas przekraczania granicy z Niemiec do Polski mieszkaniec tejże wsi Stanisław Mróz, który zmarł dnia następnego.

Dnia 14 lipca b.r. w Myszynie u Dawida Olchowskiego zakwestjonowano 23 serwetki ze strusiego jedwabiu, od których cło wyniosłoby około 1500 złotych. Serwetki te zostały przemycone z Niemiec.

24

407001 Nr. BP. 3415/32.T.

32.T. Dnia 20 sierpnia 1932 r.

page 1

za miesiąc lipiec 1932 rok.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

gustowsl

Negatywne .

1972 1971 1970 1969 1968 1967 1966 1965 1964 1963 1962 1961 1960 1959 1958 1957 1956 1955 1954 1953 1952 1951 1950 1949 1948 1947 1946 1945 1944 1943 1942 1941 1940 1939 1938 1937 1936 1935 1934 1933 1932 1931 1930 1929 1928 1927 1926 1925 1924 1923 1922 1921 1920 1919 1918 1917 1916 1915 1914 1913 1912 1911 1910 1909 1908 1907 1906 1905 1904 1903 1902 1901 1900 1899 1898 1897 1896 1895 1894 1893 1892 1891 1890 1889 1888 1887 1886 1885 1884 1883 1882 1881 1880 1879 1878 1877 1876 1875 1874 1873 1872 1871 1870 1869 1868 1867 1866 1865 1864 1863 1862 1861 1860 1859 1858 1857 1856 1855 1854 1853 1852 1851 1850 1849 1848 1847 1846 1845 1844 1843 1842 1841 1840 1839 1838 1837 1836 1835 1834 1833 1832 1831 1830 1829 1828 1827 1826 1825 1824 1823 1822 1821 1820 1819 1818 1817 1816 1815 1814 1813 1812 1811 1810 1809 1808 1807 1806 1805 1804 1803 1802 1801 1800 1799 1798 1797 1796 1795 1794 1793 1792 1791 1790 1789 1788 1787 1786 1785 1784 1783 1782 1781 1780 1779 1778 1777 1776 1775 1774 1773 1772 1771 1770 1769 1768 1767 1766 1765 1764 1763 1762 1761 1760 1759 1758 1757 1756 1755 1754 1753 1752 1751 1750 1749 1748 1747 1746 1745 1744 1743 1742 1741 1740 1739 1738 1737 1736 1735 1734 1733 1732 1731 1730 1729 1728 1727 1726 1725 1724 1723 1722 1721 1720 1719 1718 1717 1716 1715 1714 1713 1712 1711 1710 1709 1708 1707 1706 1705 1704 1703 1702 1701 1700 1699 1698 1697 1696 1695 1694 1693 1692 1691 1690 1689 1688 1687 1686 1685 1684 1683 1682 1681 1680 1679 1678 1677 1676 1675 1674 1673 1672 1671 1670 1669 1668 1667 1666 1665 1664 1663 1662 1661 1660 1659 1658 1657 1656 1655 1654 1653 1652 1651 1650 1649 1648 1647 1646 1645 1644 1643 1642 1641 1640 1639 1638 1637 1636 1635 1634 1633 1632 1631 1630 1629 1628 1627 1626 1625 1624 1623 1622 1621 1620 1619 1618 1617 1616 1615 1614 1613 1612 1611 1610 1609 1608 1607 1606 1605 1604 1603 1602 1601 1600 1599 1598 1597 1596 1595 1594 1593 1592 1591 1590 1589 1588 1587 1586 1585 1584 1583 1582 1581 1580 1579 1578 1577 1576 1575 1574 1573 1572 1571 1570 1569 1568 1567 1566 1565 1564 1563 1562 1561 1560 1559 1558 1557 1556 1555 1554 1553 1552 1551 1550 1549 1548 1547 1546 1545 1544 1543 1542 1541 1540 1539 1538 1537 1536 1535 1534 1533 1532 1531 1530 1529 1528 1527 1526 1525 1524 1523 1522 1521 1520 1519 1518 1517 1516 1515 1514 1513 1512 1511 1510 1509 1508 1507 1506 1505 1504 1503 1502 1501 1500 1499 1498 1497 1496 1495 1494 1493 1492 1491 1490 1489 1488 1487 1486 1485 1484 1483 1482 1481 1480 1479 1478 1477 1476 1475 1474 1473 1472 1471 1470 1469 1468 1467 1466 1465 1464 1463 1462 1461 1460 1459 1458 1457 1456 1455 1454 1453 1452 1451 1450 1449 1448 1447 1446 1445 1444 1443 1442 1441 1440 1439 1438 1437 1436 1435 1434 1433 1432 1431 1430 1429 1428 1427 1426 1425 1424 1423 1422 1421 1420 1419 1418 1417 1416 1415 1414 1413 1412 1411 1410 1409 1408 1407 1406 1405 1404 1403 1402 1401 1400 1399 1398 1397 1396 1395 1394 1393 1392 1391 1390 1389 1388 1387 1386 1385 1384 1383 1382 1381 1380 1379 1378 1377 1376 1375 1374 1373 1372 1371 1370 1369 1368 1367 1366 1365 1364 1363 1362 1361 1360 1359 1358 1357 1356 1355 1354 1353 1352 1351 1350 1349 1348 1347 1346 1345 1344 1343 1342 1341 1340 1339 1338 1337 1336 1335 1334 1333 1332 1331 1330 1329 1328 1327 1326 1325 1324 1323 1322 1321 1320 1319 1318 1317 1316 1315 1314 1313 1312 1311 1310 1309 1308 1307 1306 1305 1304 1303 1302 1301 1300 1299 1298 1297 1296 1295 1294 1293 1292 1291 1290 1289 1288 1287 1286 1285 1284 1283 1282 1281 1280 1279 1278 1277 1276 1275 1274 1273 1272 1271 1270 1269 1268 1267 1266 1265 1264 1263 1262 1261 1260 1259 1258 1257 1256 1255 1254 1253 1252 1251 1250 1249 1248 1247 1246 1245 1244 1243 1242 1241 1240 1239 1238 1237 1236 1235 1234 1233 1232 1231 1230 1229 1228 1227 1226 1225 1224 1223 1222 1221 1220 1219 1218 1217 1216 1215 1214 1213 1212 1211 1210 1209 1208 1207 1206 1205 1204 1203 1202 1201 1200 1199 1198 1197 1196 1195 1194 1193 1192 1191 1190 1189 1188 1187 1186 1185 1184 1183 1182 1181 1180 1179 1178 1177 1176 1175 1174 1173 1172 1171 1170 1169 1168 1167 1166 1165 1164 1163 1162 1161 1160 1159 1158 1157 1156 1155 1154

WIOSNA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 4. października 1932 roku

nr.BP.3357/32.P.

TRAJEN - FILN

sytuacyjne sprawozdanie
miejscowe Nr.9. za
miesiąc sierpień 1932 r.

B

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miejscowe Nr.9 za miesiąc sierpień 1932 r. /z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/..

Za Wojewodę

Modliński

(St.Modliński)
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

trzymają do wiadomości:

- Pan Wojewoda w Wilnie,
- " " w Nowogródku,
- " " w Brześciu nad Bugiem,
- " " w Stanisławowie,
- " " w Warszawie,
- " " w Tarnopolu,
- " " w Lublinie,
- " " w Łodzi,
- Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Wilnie,
- " " w Warszawie,
- " " Okręgowego w Białymstoku,
- " " w Grodnie,
- " " w Łonży,
- " " w Suwałkach,
- Samodzielny Referat Informacyjny LOK. III. w Grodnie,
- " " LOK. I. w Warszawie,
- " " LOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
- K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
województwa Białostockiego,
- Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
- Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w mieście..

all
Kor

Lnia 1 października 1932 r.

I. Sytuacja ogólna.

Wszystkie przejawy działalności zewnętrznej i propagandy-
tycznej elementów wywrotowych w sierpniu b.r. związane były ściśle
kampanią antywojenną. Szczegóły tej kampanji, jak również przebieg
"dnia antywojennego" zostały przedstawione Ministerstwu w specjal-
nych sprawozdaniach. Oceniając je ogólnie, należy podkreślić wzrost
aktywności ogniw organizacyjnych KPP. i KPZB., jeżeli chodzi o wyrzu-
canie transparentów i kolportaż wydawnictw komunistycznych i zmniej-
szoną ich skłonność do organizowania takich wystąpień masowych,
które musiałyby spowodować niewątpliwie represje ze strony władz
prokuratorskich i organów bezpieczeństwa publicznego.-

każdym bądź razie traktowane szczegóły świadczą o wzros-
cie nasilenia działalności partji komunistycznej, obliczonej głów-
nie na pogłębianie niezadowolenia ludności z istniejącego stanu
rzeczy w Państwie i wywoływanie pewnego rodzaju dywersji w umysłach
tej ludności.-

Skutki tej działalności osłabiały w dużym stopniu represje
organów bezpieczeństwa w odniesieniu do jednostek kierowniczych.-

Ruch zawodowy nie nastroczył Urzędowi Wojewódkiemu bardziej
charakterystycznych spostrzeżeń. Wyczerpywały go niemal całkowicie in-
terwencje poszczególnych związków zawodowych dotyczące obrony dotych-
czasowych norm zarobkowych w związku z wzrastającą stale tendencją
mi przemysłowców do obniżki tych płac.-

Liczba bezrobotnych zmalała w sierpniu z 7147 do 6690

/-557/-

80

II. Much wyrotowy.

a) Przejawy działalności elementów wyrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Biłystok-Mesto.

Porównanym dnia "antywojennym" akcja czynników wyrotowych znacznie osłabła. Do końca miesiąca przejawiały one nieznaczna działalność w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych.-

Dnia 14 sierpnia b.r. wywieszono transparent z napisem: "Niech żyje 1 sierpień, Precz z napadem na ZSRR! Precz z rządem kuszysowskim "Komunistycznego Związku Młodzieży".-

Dnia 16 sierpnia b.r. zawieszono transparent z hasłami: "Precz wojna!, Broń ZSRR., Precz z białym terorem! Niech żyje KPZB".-

Dnia 17 sierpnia b.r. wywieszono transparent z napisem: "Precz z bandami goralskimi, precz z nowym reżimem wpiętym! Niech żyje Komunistyczny Związek Młodzieży".-

Dnia 21 sierpnia b.r. ujawniono paczkę wagi około 16 klg., egzemplarze odezw KC.KPZB. w języku białoruskim pt. "Okupanci zaatakowali 4 działaczy Nowogródzyszy na karę śmierci podpisanych przez KC.KPZB. "Ino.-

Dnia 24 sierpnia b.r. rozrzucono 20 egzemplarzy graficznych odezw pt. "Do wszystkich młodocianych robotników metalowych w Biłystoku", podpisane przez "Komit. Metalowców przy Komunistycznym Związku Młodzieży".-

Dnia 26 sierpnia b.r. aresztowano Benjaminą Lukieruk, delegata KC.KPZB. i Majora Bened. Elino, o czym szczegółowo doniesiono Ministerstwu w sprawozdaniu Nr. 32.3857/32.2. z dnia

16 sierpnia b.r..-

Dnia 27 sierpnia b.r. usiłowali nieznani sprawcy zawiesić transparent komunistyczny, lecz spłoszeni zbiegli..-

Dnia 28 sierpnia b.r. wywieszono transparent z napisem "Precz z Wojną! Bronimy ZSSR. Niech żyje KPZB."..-

Dnia 29 sierpnia b.r. do lokalu "Brith-Trumpeldor" podczas odbywającego się tamże zebrania nazwanej organizacji wtargnęła grupa komunistów, która wszczęła awanturę i rozrzuciła 50 egzemplarzy odezwy w językach polskim i żydowskim, odbitej na szpirogracie i zatytułowanej pt. "Do wszystkich młodocianych robotników metalowych w Białymstoku", wydane przez KZM. Białystok..-

Dnia 31 sierpnia b.r. wywieszono transparent z napisami: "Precz z wojną z Rosją Sowiecką! Niech żyje dzień młodzieży! Zwolnić więźniów politycznych"..-

Powiat Augustowski.

Dnia 24 sierpnia b.r. rozrzucono w Augustowie kilkadziesiąt egzemplarzy odezw komunistycznych, dotyczących kampanii dnia antywojennego..-

Powiat Bielski.

W związku z aresztowaniem w powiecie nieswieskim za usiłowanie ucieczki do Rosji Sowieckiej Grzegorza Lemisza, ze wsi Dubicze-Cerkiewne, gminy Orla, który zbiegł przed aresztowaniem za działalność antypaństwową, zostali aresztowani mieszkańcy tejże wsi Teodor Filimoniuk i Jan Filimoniuk, u których znaleziono 80 egzemplarzy odezw w języku polskim i białoruskim pt. "Okupanci zasadzili rewolucyjnych chłopów z Nowogródczyzny na karę śmierci", oraz pt. "Do wszystkich pracujących Białorusi Zachodniej", wydanych przez KC.KPZB.. Szczegóły sprawy zostały przedstawione Ministerstwu w oddzielnym sprawozdaniu..-

Dnia 24 sierpnia b.r. z Siemiatycz wyjechał Stanisław Tomczuk, jeden z aktywniejszych działaczy komunistycznych, do Łosic w powiecie siedleckim, gdzie ma zamieszkać na stałe..-

Wt. Grodzieńsk.

Data 1 sierpnia b.r. na polach wsi Rajeniówka, gm. Bismonty-Mielkie został wywieszony transparent z napisem w języku białoruskim: "Niech żyje KPZR., przez z Rządem Wołoskiego i Piłsudskiego, na szablone ich, niech żyje ZSRR., proletariusze wszystkich krajów łączcie się, niech żyje 1. sierpnia - antywojenny dzień proletariatu, przez z białym terorem faszystowskim, przez z Piłsudskim".- W pobliżu tego miejsca znaleziono egzemplarz numeru "Partyzjnika" ze stycznia b.r.-

Tegoż dnia w pobliżu majątku Hornica wywieszono transparent z napisem w języku białoruskim "Proletariusze wszystkich krajów łączcie się, przez z Piłsudskim i jego sądami i porządkami, przez z okupantami, niech żyje nacjonalne wyzwolenie i walka, niech żyje rewolucja proletariatu KPZR".-

Dnia 1 sierpnia b.r. we wsi Łasza, gminy tejże nazwy wywieszono transparent z napisem w języku rosyjskim: "Przeciz wojnę przeciw ZSRR, robotnicy wszystkich krajów łączcie się

W związku z dokonaną w lipcu b.r. likwidacją OK.KPZR. w Grodnie został aresztowany w Wilnie Hirez Zybel-Bryn, inżynier strukturalny OK.KPZR.Grodno.-

Stwierdzono, że we wsi Głiminowce, gminy Brzostowica-Mielka zbierane są pieniądze na rzecz więźniów politycznych. Zbióraniem tych pieniędzy zajmują się mieszkańcy tejże wsi - Arkadiusz Zdaniczuk i Jan Janczewski.-

Taką samą akcję zauważno na terenie całego szeregu wsi. Między innymi na rzecz Koprou zbierane były skłódki w - Włocławcach, Pluskaczowcach, gminy Brzostowica-Mielka.-

W związku z aresztowaniem Konstantego Baranowskiego, sekretarza KK. w Baranowie, gminy Łasza została także przeprowadzona zbiórka na Kopro.-

Dnia 14 sierpnia b.r. na drodze z maj. Bojary, gm. Łasza została ujawniona odczyna pt. "Przeciz Rząd faszystowski, przez z białym terorem, robotnice i robotnicy łączcie się

4

pod sztandar czerwony".-

Dnia 19 sierpnia b.r. na drodze wiodącej do majątku Horny, gminy Hornica wywieszony został transparent z napisem w języku białoruskim: "Proletariusze wszystkich krajów łączcie się, precz z Piłsudskim, precz z białym terorem, niech żyje KPZB., precz z faszystowskim rządem".-

Dnia 20 sierpnia b.r. w Grodnie na gmachu Magistratu został wywieszony plakat wzywający do urządzenia demonstracji i wybrania komitetu strajkowego w związku ze strajkiem pracowników elektrowni.-

Dnia 21 sierpnia b.r. miała się odbyć w Grodnie, masówka komunistyczna, połączona z rozrzucaniem specjalnych odezw w związku ze strajkiem pracowników elektrowni miejskiej, jednakże wobec nieprzybycia członków KZM. masówka ta się nie odbyła.-

Dnia 25 sierpnia b.r. został aresztowany w Grodnie Szmmel Rebejków, sekretarz HK.Jeziorzy, przy którym znaleziono kompromitujące go materiały. Rebejkow zmarł na udar serca w areszcie P.P. w Grodnie.-

W związku z nagłą śmiercią Rebejkowa, OK.KPZB.Grodno zwołał masówkę komunistyczną - która miała się odbyć w podwórzu synagogi. Masówka ta nie odbyła się z powodu nieprzybycia funkcjonariusza K.KZMZB., który miał wygłosić referat. Organa bezpieczeństwa przytrzymały w związku z tą masówką Mojżesza Gorbulskiego, Lejbę Burdę, Nisiel Nowika i Rachm Górnickiego, wszystkich członków miejscowego KZM. Równocześnie został zatrzymany Hirsz Obersztaj w towarzystwie Jadwigi Kaczanówny, którzy na masówce znaleźli się przypadkowo. O powyższym przesłano sprawozdanie do Ministerstwa dnia 5 września b.r. za Fr.BP.3901/32.P.

Dnia 28 sierpnia b.r. w Grodnie rozrzucone zostały

odczyty odbijane na szapirografie, nawołujące do wystąpienia w dniu 4 września i do urządzenia demonstracji ku czci zmarłego Rebejkowa.-

Powiat Sokółski.

Dnia 23 sierpnia b.r. w Sokółce rozrzucono 15 egzemplarzy odezw wydanych przez KZMZ, wzywających do poparcia strajkujących włóknierzy białostockich.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 24 lipca b.r. w lesie pod Gw. Słoczą odbyło się zebranie członków KZMZ, na którym Szloma Tajmowski instruiował zebranych, jak należy organizować komórki, oraz wzywał dziewczęta do pracy w kompartji.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 12 sierpnia b.r. w Łomży rozrzucono 100 egzemplarzy odezw wydanych przez O.K.F.P.P. odbitych na powielaczu pt. "Do żołnierzy garnizonów, łomżyńskiego, ostrowskiego i ostrołęckiego!.-

Powiat Ostrowski.

Dnia 3 sierpnia b.r. podczas jarmarku w Długosiodle, usiłował przetrząsnąć wieś komunistyczny Jan Jagiełło, który zgromadzonych włóścian wzywał do niepłacenia podatków. Interweniujący szeregowy P.P. został pobity. Przy likwidacji zajęcia zostali zatrzymani Jan Jagiełło, Antoni Suchto i Józef Kzbiel, mieszkańcy Długosiodła. Zgodnie z wytycznymi niech się dąży do zastosowania aresztu - jako środka zapobiegawczego.

Dnia 20 i 21 sierpnia b.r. we wsi Białobrzoto i Długosiodło wywieszona zostały plakaty z napisami: "Komunistyczna Partja Polski - towarzysze i towarzyszk! - ani grosza podatków rządowi faszystowskiemu, bezrobocie, terror i wojny - przez i wojnę imperialistyczną przeciw Z.S.S.R., przeciw rzezi od Chin, nie płacić opłat targowych, fałszować za przykładem robotników i chłopów Rosji Sowieckiej, przeciw zmasakrowaniu Polaków i

III. Rach zawodowy.

a/ klasowe Związki Zawodowe.

Dnia 11 sierpnia b.r. w Białymstoku odbyło się organizacyjne zebranie oddziału lokalnego Centralnego Związku Zawodowego Robotników i Robotnic Przemysłu Szklanego. Dokonano wyboru zarządu. Postanowiono zwrócić się do miarodajnych czynników z prośbą o przedłużenie okresu pobierania zasiłku przez bezrobotnych.-

Dnia 30 sierpnia b.r. w Białymstoku odbyło się zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Szklanego, na którym przyjęto do wiadomości decyzję Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie przedłużenia okresu zapomóg dla bezrobotnych przekazało sumę 15 zł. na doraźną pomoc dla strajkujących szweców i upoważniono zarząd oddziału do pertraktacji z pracodawcami.-

Dnia 15 sierpnia b.r. w Białowieży, powiatu białskiego odbyło się posiedzenie zarządu oddziału Związku Zawodowego Przemysłu Drzewnego. Na zebraniu usunięto dotychczasowego sekretarza związku Franciszka Łaznego i wyznaczono na jego miejsce Edwarda Bielickiego.-

Dnia 28 sierpnia b.r. w Paszuckiej-Bużie, powiatu białskiego, odbyło się zebranie robotników tartaczanych, zwołane przez miejscowy oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Uchwalono usunięcie dwóch członków związku, jednego za zdradę tajemnic związku w jednym wypadku, drugiego zaś jako posiadającego kilka ha ziemi.

Na miejsce wydalonych zebrani postanowili zaproponować 3 bezrobotnych.-

10
Dnia 28 sierpnia b.r. odbyło się w Bielsku-Podlaskim zebranie członków nowopowstałego oddziału Związku Zawodowego Robotników Budowlanych, na którym omawiano sprawy organizacyjne.-

W Zabłudowie, powiatu białostockiego dnia 4 sierpnia b.r. na zwołanem przez oddział Klasowego Związku Zawodowego Garbarzy zebraniu pracowników garbarskich zdecydowano odrzucić p. pozycję właścicieli garbarni co do obniżki płac o 15%. W związku z tem w dniu 8 sierpnia b.r. zostały unieruchomione 4 garbarnie, zatrudniające około 50 robotników.-

Dnia 18 sierpnia b.r. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w sprawach organizacyjnych.-

Dnia 24 sierpnia b.r. w Sokółce odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego. Na zebraniu tem poruszane były wyłącznie sprawy organizacyjne.-

Dnia 28 lipca b.r. we wsi Hryniewicze, gminy Izabelin w powiecie wołkowyskim, instruktor Związku Zawodowego Maszynowych w Wołkowysku zwołał nielegalne zebranie, na którym zwerbował około 70 członków, pobierając od nich po 1 zł. tytułem składek członkowskich.-

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 20.IX.b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 6.590 robotników.

Powiat	Bezrobocie na dz. 20.8.	Bezrobocie na dz. 20.9.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobiera zapomog.
Augustowski	34	15	19	-	4
Białystok-Miasto	2984	2466	18	-	405
Białostocki	547	455	92	-	66

84H

Grodziński	1772	1712	60	-	96
Bielski	242	239	3	-	32
Łomżyński	480	470	10	-	17
Ostrołęcki	122	224	-	102	9
Ostrowski	55	35	20	-	12
Suwalski	273	299	-	26	13
Dokólski	34	35	-	1	2
Szczuczynski	455	382	73	-	16
Wołkowyski	148	154	-	6	39
Wysoko-Mazowiecki	3	4	-	1	1

Zmniejszenie: 557

Dnia 1 października 1932 r.

IV. S t r a j k i

Dnia 17 sierpnia b.r. w Białymstoku zastrajkowali szewcy I., II. i III. kategorii oraz czeladnicy żądając, zapłaty za 1 parę bucików w myśl cennika z roku 1931. Strajk trwał do końca sierpnia b.r.

Dnia 15 sierpnia b.r. w Białymstoku zastrajkowali krawcy chałupnicy, żądając podwyżki od 15 do 20%.

Od dnia 28 sierpnia do 30 sierpnia b.r. w Białymstoku trwał strajk około 400 pracowników tkackich warsztatów zarobkowych, którzy uzyskali podwyżki w wysokości 5 groszy od 1000 rzutów.

Dnia 16 sierpnia b.r. w Paszuckiej-Budzie, powiatu bielskiego wybuchł jednoczesny strajk protestacyjny robotników tartacznych na znak protestu zeracji przyjęcia przez dyrekcję tartaku do pracy 4 robotników, niezrzeszonych w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Drzewnego. Wspomnianych robotników Dyrekcja przydzieliła do pracy wewnątrz tartaku.

Dnia 25 sierpnia b.r. w Hajnówce trwał jednoczesny strajk 60 robotników tartacznych, pracujących w tartaku państwowym. Żądania robotników powiększenia zarobków o 5 groszy od metra Zarząd Związku Zawodowego robotników przemysłu drzewnego nie aprobował i uznał strajk za "dziki", wobec czego robotnicy ci przystąpili do pracy na poprzednich warunkach.

Od dnia 17 sierpnia do dnia 19 sierpnia b.r. w Grodnie trwał strajk pracowników elektrowni miejskiej. Podłożem strajku były zaległości w wypłacaniu zarobków robotnikom. Magistrat zobowiązał się wszelkie zaległości wypłacić do dnia 15 września b.r. Szczegóły w sprawozdaniu specjalnym.

dnia 1 października 1932 r.

za miesiąc sierpień 1932 rok.

85

Wzrost bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Bielski.

Dnia 23 sierpnia b.r. we ws. jsk, gminy Wyszki został zamordowany Grzegorz Szymgolec. Podejrzany o morderstwo jest brat zabitego, Mikołaj Szymgolec.-

Dnia 25 sierpnia b.r. w Białowieży została ujawniona tajna fabrykacja monet jednozłotowych. Zostali w związku z tem aresztowani Antoni Laszkiewicz i Piotr Śmieńczuk, których wraz z dowodami rzeczowymi przekazano władzom sądownym.-

Powiat Ostrowski.

Dnia 8 sierpnia b.r. w lesie przy szosie w odległości 13 kilometrów od Ostrowi-Mazowieckiej znaleziono zwłoki zamordowanych w celach rabunkowych handlarzy koni: Pinhusa Rodzstejna i Berka Frydmana, pochodzących z Radzymina.-

Dnia 28 sierpnia b.r. pod wsią Kamionka-Stokowo w gminie Boguty, znaleziono zwłoki zamordowanego Franciszka Wojtkowskiego, mieszkańca wsi Zebry-Laskowiec.-

W związku z powyższym zabójstwem zostali zatrzymani Jan i Józef Lipscy, mieszkańcy wsi Krawki.-

b/ Wypadki samochodowe.

Dnia 25 sierpnia b.r. autobus pasażerski najechał na szosie w okolicy Choroszczy, powiatu białostockiego na jadącego motocyklem Fiszela Nowosielskiego, który wskutek otrzymanych ran zmarł.-

Pozatem miało miejsce 9 innych wypadków samochodowych,

14
w których 5 osób odniosło lekkie obrażenia ciała.-

c/ Wypadki lotnicze.

Dnia 7 sierpnia b.r. na polach wsi Uzarna-Kieś, powiatu Białostockiego spadł i uległ rozbiciu samolot wojskowy. Pilot i obserwator wyszli bez szwanku.-

Dnia 24 sierpnia b.r. w Grodzie runął na ziemię samolot wojskowy, który uległ rozbiciu.

Żałoga samolotu odniosła lekkie obrażenia.-

d/ P o ż a r y .

1/ zestawienie danych o pożarach.

W sierpniu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.....	25.
2/ Z przyczyn nieustalonych	14.
3/ Podpalenia z zemsty	4.
4/ Podpalenia w celu utrzymania premji asekurac.	2.
5/ Od uderzenia pioruna	4
6/ Wadliwej budowy komina	1

Razem 50.

Pożary te wyrządziły straty:

1/ od 2.000 złotych każdy	25
2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy.....	10
3/ od 5.000 zł. do 10.000 zł. każdy	8
4/ od 10.000 zł. do 20.000 zł. każdy	3
5/ od 20.000 zł. do 30.000 zł. każdy	1
6/ Ponad 30.000 złotych	3

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 530.000 z

Dnia 2 sierpnia b.r. we wsi Radowo-Piotrowo, gminy Sniadowo w powiecie łomżyńskim wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonęło 6 domów mieszkalnych i 9 budynków gospodarskich z inwentarzem martwym. Straty wynoszą około 60.000 złotych.- Jednocześnie spłonął furaz kwaterującego oddziału wojskowego, a mianowicie słoma, siano i owiec wartość około 10.000 złotych.-

Dnia 13 sierpnia b.r. we wsi Modzele-Stare, gminy Puchały w powiecie łomżyńskim spłonął dom mieszkalny i 7 stodół z tegorocznymi zbiorami. Straty wynoszą 50.000 złotych. Przyczyna pożaru denifikatywnie nie została ustalona, zachodzi jednak przypuszczenie, że pożar powstał wskutek zaproszenia ognia przez żołnierzy opuszczających w tym dniu kwatery.-

Dnia 22 sierpnia b.r. we wsi Bienbowce, gminy Nowy-Dwór w powiecie sokólskim wskutek defektu budowy komina w jednym z domów wybuchł pożar, który strawił 12 domów mieszkalnych z chlewami i 11 stodół z tegorocznym sprzętem.- Straty wynoszą ponad 150.000 złotych.-

f/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W sierpniu zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach.....13
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach.....12
- 3/ Samobójstw.....11.
- 4/ Usiłowań zabójstw..... 9.
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków..... 20.
śmierć poniosło 14 osób z tego: utonęło 7 osób,
od pioruna zginęło 5 i innych 2 wypadki.
- 6/ Kradzieży zwykłych 21. na sumy 5.500 zł.
- 7/ Kradzieży z włamaniem 3. na sumę 9.000 zł.
- 8/ Drobnych napadów rabunkowych 8.

- 9/ Działobójstw 5.
10/ Zgwałcenia 4.
11/ Opór policji 3.
12/ Falszersztw pieniędzy 1.
13/ Nielegalne posiadanie broni -.

g/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego ogólnie w województwie pod względem politycznym pogorszył się, nastąpiło bowiem zaostrzenie się nastrojów wśród bezrobotnych w Grodzie i powiecie białskim, a także wśród ludności wiejskiej w powiatach ostrowskim, białskim i wołkowyskim. Jeżeli chodzi o ludność wiejską, to zaostrzenie nastrojów należy tłumaczyć skutkami kryzysu gospodarczego i wykorzystywaniem ich w agitacji przez czynniki wyrotowe i nieodpowiedzialne.-

Pod względem kryminalnym stan bezpieczeństwa pogorszył się we wszystkich powiatach, czego wyrazem jest wzrost drobnych przestępstw, wypływających z chęci zysku. Jest to skutkiem zubożenia ludności i braku pracy.-

87

nr. 3357/32.T.

nr. 3357/32.T.

dnia 1 października 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 9.
za miesiąc sierpień 1932 r.

iesięc z
1932 r.

VI. Sprawy graniczne.

Dnia 25 sierpnia b.r. w Janowiecach, gminy Czesław/wydziałowa litewski samolot, który w dniu 29 sierpnia b.r. poleciał na Litwę. Szczegóły w sprawozdaniu do Ministerstwa z dnia 25.VIII.1932 roku Nr. BP.20/61/32. Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-litewskiej zatrzymano i przekazano władzom sądowym 4 osoby.-

przejaw
al wyszys
tej kamp
ie wpływ
i narod
organiz
o nowej
e przez
i nawiąz
aterji z
Towarzy
somy obel
był si
a terenie
za s zam
L. Inten
te ruchu
przenys
gach tyc
ywali w
ai, pows
chczasow

18
WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Mr. BP. 3857/32.T.

Dnia 1 października 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 9.
za miesiąc sierpień 1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne. -

WOJEWODA B.
r. BP. 4305,
Sytuacyjne
miesięczne
z 1-go wrzes

Przyjmują

/Pan Wojew

" "

" "

" "

" "

" "

" "

" "

Pan Prok

" "

" "

" "

" "

" "

Samodzie

" "

" "

K.O.P. "

Wszyscy

Wojewódz

Pan Star

Pan Kom

Pan Na z

P.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 1. listopada 1932 roku

88

4305/32.T.

TAJNE - PILNE

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr. 10 za mie-
siąc wrzesień 1932 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament I. Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 10 za miesiąc wrzesień 1932 rok /z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/.

Za Wojewodę

A. Wysokiński
/A. Wysokiński/
w/z. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Przytaczają do wiadomości:

Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku,
" " w Brześciu nad Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Stanisławowie,
" " w Tarnopolu,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " w Grodnie,
" " " w Łomży,
" " " w Suwałkach,
Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
" " " DOK. I. w Warszawie,
" " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w Białymstoku.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.4305/32.T.

Dnia 20 października 1932 r.

89
Sytuacyjne sprawozdanie miesiąc z Nr.10

za miesiąc wrzesień 1932 r.

I. Sytuacja ogólna.

W ruchu wywrotowym dominowały w dalszym ciągu przejawy kampanji antywojennej, z którą wiązane były ściśle niemal wszystkie poczynania elementów wywrotowych. Spostrzeżenia co do tej kampanji wskazują, że umożliwia ona w dużym stopniu przenikanie wpływów komunistycznych do organizacji legalnych, zawodowych i narodowościowych. Dowodzą tego fakty uchwalania przez wspomniane organizacje rezolucyj, protestujących przeciwko przygotowaniu do nowej wojny. Ustalono, że tego rodzaju rezolucje zostały uchwalone przez poszczególne koła Towarzystwa Szkoły Białoruskiej, z którymi nawiązał kontakt senator Boguszeński. Posiadane szczegóły w tej materji zostaną wykorzystane dla celów sanacji stosunków w nazwanem Towarzystwie. Pod znakiem kampanji antywojennej został przeprowadzony obchód Międzynarodowego Dnia Młodzieży, który, biorąc ogólnie, był silniejszy w przejawach, niż w latach poprzednich, zwłaszcza na terenie wileńskim. W ośrodkach miejskich zostały sparaliżowane w czas zamierzenia organizacyj wywrotowych, związane z tym obchodem. Intensywną była działalność elementów komunistycznych na gruncie ruchu zawodowego, zwłaszcza w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym oraz w bielskim okręgu przemysłu drzewnego. W okręgach tych komuniści usiłowali doprowadzić do strajków i wykorzystywali w tym kierunku zatargi pomiędzy robotnikami i przedsiębiorcami, powstające z racji tendencji przemysłowców do pogorszenia dotychczasowych wa-

runków płacy robotników. Tendencje te uzewnętrzniały się specjalnie w przemyśle włókienniczym, gdzie przemysłowcy w kilkunastu wypadkach z pominięciem inspekcji pracy obniżyli przewidziane w umowie zbiorowej z dnia 12 lipca b.r. stawki zarobkowe o 10%. Wprawdzie przeciwko obniżce tych stawek demonstrowały zawodowe organizacje robotnicze, grożąc strajkiem, nie mniej jednakże robotnicy w obawie utraty pracy poszli na proponowane przez przemysłowców ustępstwa. Ogólnie zaznaczyć należy, że prawie we wszystkich gałęziach przemysłu przemysłowcy w ciągu miesiąca dążyli do pogorszenia warunków pracy robotników. Wyjątek pod tym względem stanowi przemysł garbarski, dla którego we wrześniu konjunktura kształtowała się dość dobrze. Z tej też racji poszczególne garbarnie uwzględniły żądania robotników co do podwyżki płas od 8 do 10%.

Na rynku pracy zaszkły zmiany o tyle, że ilość bezrobotnych zmniejszyła się z 6.590 do 5.439, co tłumaczyć należy okresem trwających robót polnych, znacznem rozszerzeniem stanu zatrudnienia robotników w przemyśle drzewnym, włókienniczym i garbarskim i okresowemi pracami, podjętymi przez samorządy.

Stan bezpieczeństwa publicznego poważniejszym zmianom w porównaniu z sierpniem nie uległ. Ważniejsze wypadki z dziedziny bezpieczeństwa publicznego były: kradzież karabinów i aparatu telefonicznego z posterunku P.P. w Jedwabnem, powiatu komżyńskiego, napad rabunkowy na osadę Liwopol w powiecie wołkowyskim i pożar miasta Kolna, omówione szczegółowo w oddzielnych sprawozdaniach do Ministerstwa.

—00000—

Dnia 20 października 1932 r.

za miesiąc wrzesień 1932 rok.

3
90

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.Białystok-Miasto.

Nastawienie działalności elementów wywrotowych w okresie sprawozdawczym nie uległo zmianie. Działalność ta w związku z "Międzynarodowym Dniem Młodzieży Komunistycznej" była co najmniej intensywniejsza niż w poprzednim miesiącu.

Dnia 2 września b.r. został zatrzymany na gorącym uczynku wywieszania transparentu z napisami: "Niech żyje dzień młodzieży, precz z okupacją na Białej-Rosi! Precz z białym terorem! Zwolnić więźniów politycznych" - Hersz Niszt, znany działacz komunistyczny, którego z materiałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

W nocy z 2-go na 3-go września b.r. w związku z obchodem Międzynarodowego Dnia Młodzieży organa bezpieczeństwa publicznego dokonały szeregu rewizji, w których wyniku znaleziono u Mojżesza Kulewskiego resztki spalonych rękopisów odezw komunistycznych, pisanych w języku polskim i żydowskim o treści związanej z obchodem dnia 4 września i u Włodzimierza Wasilenko wycinki z artykułów z "Komunistycznej Międzynarodówki".-

Zatrzymano ogółem 10 osób, z pośród których bezwzględny areszt został zastosowany względem Mojżesza Kulewskiego i Włodzimierza Wasilenko.

Dnia 3 września b.r. został zatrzymany Chaim Siemiatycki, członek biura politycznego CK.KPP.

Dnia 4 września b.r. została zatrzymana podczas kolportowania odezw wydanych przez OK.Białystok Tema Satir, którą przekazano władzom sądowym.

W tymże dniu rozrzucono około 300 odezw w języku polskim, białoruskim i żydowskim, odbijanych na szapirografie - p.t. "Niech żyje walka robotników szewskich w Białymstoku przeciw obniżce płac za podwyżką płac. Do wszystkiej pracującej młodzieży Białorusi Zachodniej. Do dzieci robotników i chłopów. Do pracujących i uczących się dzieci".-

Dnia 8 września b.r. rozrzucono około 200 egzemplarzy odezwy KO.KPZB.Wilno, p.t. "Robotnicy i chłopci Białorusi Zachodniej".-

W tymże dniu organa bezpieczeństwa podczas dokonywanej rewizji u Abrama Winer'a ujawniły partyjną maszynę do pisania firmy "Remington" Nr.12860, przerobioną na tekst żydowski, oraz notatki z zakupów czynionych dla więźniów politycznych. Maszyna wspomniana owinięta była w szary pakunkowy papier, na którym widniał adres "Pan Starosta w Siedlcach L.4990/Og.Uzup.", jako też odbitki pieczęci podkuwej, oraz nalepki "Dowództwo Korpusu Nr.IX".- W związku z powyższym zostali zatrzymani Abram Winer, Abram Kapłan, oraz Szymon i Judel Gelanty, dwaj ostatni znani władzom bezpieczeństwa jako członkowie miejscowej techniki komunistycznej. Podczas dokonywania rewizji u Abrama Kapłana ten ostatni stawiał czynny opór, usiłując obezwładnić i pobić szeregowych P.P.

Dnia 17 września b.r. rozrzucono około 150 egzemplarzy wydanej przez KM.KZMZB. odezwy p.t. "Do młodzieży Cukunft".-

Dnia 21 września b.r. zostały dokonane rewizje u osób podejrzanych o kolportaż. Rewizje przeprowadzono u Berela Pregiera, Neszki Sibirskiej, Jankła Pereja i Rejzli Grynberg których zatrzymano i przekazano władzom sądowym.-

Dnia 22 września b.r. zostały rozrzucone w ilości około 300 sztuk odezwy trzech rodzajów, a mianowicie: 1/drukowane p.t. "Robotnicy i chłopci Białorusi Zachodniej; 2/pisane

na maszynie i powielane p.t. "Do walki z krwawym terorem faszystowskim, brońmy partję komunistyczną, brońmy wszystkich rewolucyjnych robotników i chłopów i 3/ pisane ręcznie, odbijane na szapirografie p.t. "Do robotników i chłopów 1911 r.", wszystkie wydane przez OK.KPZB.Białystok.-

W nocy z dnia 29 na 30 września b.r. dokonana została rewizja w mieszkaniu Manichesa Gerszona, podejrzanego o działalność wywrotową. Gerszona zatrzymano i wraz z materiałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Powiat Białostocki.

Dnia 4 września b.r. w Starosielcach został wywieszony transparent z hasłami wywrotowemi.-

Dnia 7 września b.r. na drodze ze wsi Bielewina do Skidła ujawniono transparent z napisami w języku białoruskim: "Niech żyje dzień siódmego...?..., preez z faszystowską dyktaturą".-

Dnia 24 września b.r. został zatrzymany Szkolnik, przy którym znaleziono bloczek z biletami ostemplowanymi przez Bibliotekę Żydowską w Wasilkowie. Szkolnik przeprowadzał kwestę na Mopr. W związku z powyższem w dniu 4 października zostały przeprowadzone w Wasilkowie rewizje u Borucha Kuca, Wolfa Kagan, Chonela Perelsztejna i Sory Sidrańskiej-których zatrzymano i wraz z materiałem oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Powiat Bielski.

W nocy z 3 na 4 września b.r. w Bielsku ujawniono na budynku szkoły hebrajskiej napisy: "Precz z wojną z ZSRR., niech żyje międzynarodowy dzień młodzieży".-

Dnia 7 września b.r. na szosie Bielsk-Hajnówka rozrzucono kilkanaście sztuk odezw w języku białoruskim p.t. "Okupanci zasadzili 4 chłopów rewolucyjnych z Nowogrodziny na karę śmierci. Do wszystkich pracujących Białorusi Zachodnią Do ogółu robotników rolnych", wydanych przez KC.KPZB.-

6
Dnia 29 września b.r. w Bielsku-Podlaskim zostali zatrzymani Mojsiej Abramowicz, mieszkaniec Lidy, Miron Deweltow i Liza Trocka, mieszkańcy Wilna, przy których w czasie osobistej rewizji znaleziono odezwy wydane przez "Lewicę Akademicką".-

Powiat Grodzieński.

W związku z obchodem Międzynarodowego Dnia Młodzieży komunistycznej nieznacznie wzmożła się akcja wywołowa, przejawiająca się w wzmożonym kolportowaniu odezw i rozwieszaniu transparentów.-

Dnia 31 sierpnia b.r. KZM. w Bonardach wywiesił transparent komunistyczny z haskami dotyczącymi komunistycznej akcji antywojennej.-

Dnia 4 września b.r. w następujących miejscowościach wywieszone były transparenty komunistyczne: w pobliżu maj.Świsłocz-Dolna, gm.Łasza, z napisem: "Proletariusze wszystkich krajów łączcie się. Niech żyje światowe święto robotniczej młodzieży 4 sierpnia. Precz z wojną przeciw ZSSR. Za Polskę Republikę Sowiecką, za sowiecką krwawą dyktaturę Piłsudskiego/?/. Ni grosza podatku Rządowi";

przy cerkwi prawosławnej w Dereczynku, gm.Łasza, z napisem: "Proletariusza wszystkich krajów, łączcie się, niech żyje święto młodzieży ZSSR., precz z wojną przeciw ZSSR., wszyscy za broń dla pomocy ZSSR., nie płacić podatku, nie odbywać szarwarku Młod.Kom.";

na drodze do wsi Stecki, gm.Łasza, z napisem: "Towarzyszy, Przysposobienie wojskowe to jest broń przeciw rewolucyjnym robotnikom chłopom, niech żyje zbrojne powstanie proletariatu w Polsce. Niech żyje dzień komunistyczny młodzieży, precz z rządem teroru wojny i głodu";

obok majątku Nowosiółki, gminy Indura, z białoruskim napisem: "Niech żyje dzień proletariackiej walki młodzieży. Dałoj krwawy faszyzm dykt. Piłsudskiego. Niech żyje dyktatura proletariatu Młodzieży";

92 4

na drodze obok wsi Wiski, gminy Hornica z napisem w języku białoruskim: "Proletariusze wszystkich krajów łączcie się. Wszystka młodzież na demonstracji w dniu 4.IX.b.r. Niech żyje ogólne święto 4 września. Dałoj wojna przeciw ZSSR. Wojna! Wojna! N.M. przeciw podatkom, prawicy, sądom i rozstrzelaniom".

W tymże dniu w Indurze, na domie Litecia Mowszy, schwytano gołębia z przyczepionym transparentem komunistycznym o napisie: "Wszyscy wziąć się za broń, by obronić ZSSR".-

Dnia 6 września b.r. na polach maj. Swiskocz-Dolna, gminy Łasza wywieszono transparent z napisem polskim: "Proletariusze! Młodzie tow. demonstracji dnia 4 września. Niech żyje święto pracującej młodzieży 4 września. Precz z wojną, wojną imperjalistyczną, za Polską republikę sowiecką".-

W dniu 16 września b.r., w kursującym między Grodnem a Indurą autobusie wykryto odezwy komunistyczne, odbite na szapce rogafie. Odezwy te według danych konfidenacyjnych - miał zredagować i wykonać mieszkaniec m. Grodna, Kłowski Ajzyk.-

Dnia 18 września b.r. w Krynkach, przy ul. Jagiellońskiej znaleziono przymocowany do straganu, plakat z czerwonego papieru, pisany ołówkiem, o następującej treści: "Precz z rządem faszystowskim, okupacyjnym, precz z nowym regulaminem więziennym, precz z głodem i nędzą mas pracujących, niech żyje Polska Radziecka, niech żyje KPZB., precz z łapami od ZSSR".-

W dniu 24 września b.r. zatrzymano w Grodnie sekretarza OK. KPZB. Grodna, Czernichowa Abrama, mieszkańca os. Narewka, powiat Bielsk-Podlaski. Czernichow w r. 1929 przez Sąd Okręgowy w Białymstoku skazany był z art. 102 K.K. na 6 lat ciężkiego więzienia i odbywał karę w więzieniu w Woronowie, skąd w marcu b.r. zwolniony został na 4-miesięczny urlop kuracyjny. Po upływie urlopu do więzienia już nie zgłosił się, a przybył do Grodna w celu prowadzenia działalności wyrotowej. Mieszkał na leśniku Łosośna pod Grodnem bez meldowania.-

6

W toku dochodzenia przeciwko Czernichowowi, aresztowany został w dniu 25 września b.r. drugi wybitny komunista, pełniący funkcję sekretarza OK.KZM.Grodno, Gochberg Eljasz, mieszkaniec os.Zofjówka, pow.Luck. W chwili zatrzymania, legitymował się on zaświadczeniem na nazwisko Dytmana Szmula, który od kilku miesięcy za działalność antypaństwową, przebywa w więzieniu w Wilnie. Wzmiankowany dokument Gochberg otrzymał od Dytmana w chwili wyjazdu z Wilna w obawie przed aresztowaniem za działalność antypaństwową na tamt. terenie. Gochberg, przed przybyciem do Grodna, uczęszczał do klasy VIII.gimnazjum żydowskiego w Wilnie i znany był Wydziałowi Śledczemu w Wilnie, jako wybitny członek KZM.

Razem z Gochbergiem zatrzymany został Płachowicz Wasyl, mieszkaniec Grodna, robotnik magistracki. Otrzymał on polecenie od Gochberga na założenie jacejki wśród bezrobotnych, zatrudnionych przy robotach magistrackich.-

Wszyscy zatrzymani przekazani zostali władzom sądowym.-

Dnia 29 września b.r. aresztowano Tankus Lubę, właścicielkę piekarni przy ulicy Listowskiego 9. w Grodnie. Tankus była jedną z w bitniejszych członków KZMZB. i wchodziła ostatnio do techniki OK.KZM. W piekarni, pod pretekstem sprzedaży pieczywa, odbywały się kontakty rejonowych działaczy komunistycznych z przybywającymi do Grodna funkcjonariuszami OK. Tankus pełniła rolę łącznika. Nadto na ręce aresztowanej Tankus składały przeznaczone na Mopr pieniądze poszczególne rejonowe komitety. Z funduszy tych czynione były zakupy dla znajdujących się w więzieniu w Grodnie komunistów.-

Pogrzeb zmarłego nagle dnia 25 sierpnia b.r. na uder serce Szmuela Rebejkowowa, sekretarza rejonowego komitetu KZM.Jeziorzy - o czym przesłano do Ministerstwa sprawozdanie dnia 5 września b.r. za Nr.3901/32.P.-odbył się dnia 28 sierpnia b.r. w Jeziorach przy udziale członków różnych organizacyj komuni-

93 2
stycznych. Pogrzeb miał przebieg spokojny.-

Drogą wywiadów stwierdzono, że członkowie spółdzielni białoruskiej "Niwa" we wsi Nowosiołkach, gminy Zydomla, podejrzani o działalność komunistyczną, a byli członkowie BWRHromady, - Piechonec Mikołaj, Pietrewicz Aleksander, Waniukiewicz Jan i Pietrewicz Dymitry wywierają wielki wpływ na młodzież tejże wsi, wysmiewając przytem tych, którzy uczęszczają do cerkwi. Uprawianie agitacji mają o tyle ułatwione, że mogą często zbierać się pod pozorem omawiania spraw spółdzielni. Wymienieni działacze agituja wśród młodzieży prawdopodobnie za wyjazdu do Rosji.-

Zauważoną ostatnio żywszą działalność wywrotową na terenie gminy Brzostowica-Wielka uprawiają Łagoda Włodzimierz i Wojzier Mowsza. Pozostają oni w kontakcie z osobami, politycznie podejrzanymi. Kolportują przytem wśród swych sympatyków czasopismo "Swit".-

Zbiegły na Litwę Czesnulewicz Józef z Marcinkańca otrzymał od władz litewskich posadę w policji i w tym charakterze widziany był kilkakrotnie na granicy litewsko-polskiej.-

Powiat Sokólski.

Dnia 4 września b.r. na przewodach elektrycznych w Sokółce, przy ulicy Białostockiej wywieszono transparent komunistyczny z oświetleniem elektrycznym i dzwonkiem, oraz napisem: "Precz z rządem faszystowskim, precz z podatkami i wojną". Transparent ten, przed przybyciem organów policyjnych, zdjęła i ukryła młodzież żydowska.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 25 sierpnia b.r. technik OK.KPZB. Wołkowyc, Ogólni Icko, przyjechał autobusem z Wołkowyska do Swiskoczy i konferował z działaczami partji komunistycznej Suwalskim Jeruchimem i in.-

Dnia 27 sierpnia b.r., zebrani na cmentarzu katolickim w Rosi mieszkańcy tejże osady: Iulew Jankiel, Woczulski Judel

Binkowicz Syncha, Łapowski Iser, Rosjański Szymel, Orlański Mowsza, Lelczuk Lew i Rosjański Brenia odspiewali publicznie "Międzynarodówkę".-

Dnia 22 sierpnia b.r., znany działacz KPZB. na terenie gminy Łysków Macewicz Paweł, konferował w Różanie, powiat kossowskiego z czynnymi członkami KPZB. Gabermanem Girszem i Marką, mieszkańcami tejże osady. Następnie w dniu 1 września b.r. tenże Macewicz złożył we wsiach Mogilowce i Krupa - siedzibach komórek KPZB. - kasy partyjne, fundusze, których przeznaczono na prenumeratę czasopism i inne nieprzewidziane wydatki komórek.-

Stan kasy w Mogilowcach wynosi obecnie zł.60, w Krupie - zł. 50. Wzmiankowany Macewicz zwołał w dniu 12 września b.r., pod pozorem zabawy tanecznej, zebranie partyjne we wsi Mogilowcach. Na zebraniu tem omawiano sprawę urządzania w dniu 27 września b.r. pochodu komunistycznego, połączonego z wywieszaniem transparentów i kolportażem bibuły. Pochód miał wyruszyć ze wsi Krupa do wsi Zelzin. W pochodzie mieli brać udział także członkowie partji komunistycznych z powiatu kossowskiego. Drugi taki pochód miał wyruszyć od strony wsi Zieleniewicz, przyczem pod Zelzinem nastąpiłoby połączenie obu pochodów. Pochody te jednak nie odbyły się i dzień 27 września b.r. upłynął zupełnie spokojnie, mimo znacznego w tym dniu udziału ludności w odpuście prawosławnym, jaki miał miejsce w Zelzinie.-

W dniach 1 i 2 września b.r. na terenie gminy Swiskocz bawiła sekretarka Okr.Zarządu Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w Białymstoku, Budnik Helena, która nawiązała kontakt z członkami RK.KPZB.w Kaczkach, gminy Swiskocz, celem ustalenia współpracy TSB. z organizacją wywrotową.-

Dnia 4 września b.r. we wsi Siniewiczze, gminy Piaski, wywieszono na przydrożnym płócie transparent z napisem "Proletariusze wszystkich krajów łączcie się. Niech żyje Międzynarodowy

124 99-44
dzień. Wszyscy na demonstrację przeciw szubienic i białego teroru. Ni grosza podatku rządowi. Niech żyje KZM. i KPZB".-

Dnia 9 września b.r. w Wołkowysku 2-ch nieznanych osobników przeprowadzało zbiórke na rzecz więźniów politycznych. Wymienieni osobnicy informowali ofiarodawców, że kwestują z ramienia i na rzecz Zw.Rezerwistów w Białymstoku. Zarządzone natychmiast poszukiwanie kwesterzy nie odniosło skutku.-

Dnia 15 września b.r., podczas poszukiwań nielegalnych składów surowca tytoniowego w Wołkowysku, organa policyjne wykryły w mieszkaniu Ajona Szmula plik odezw komunistycznych w języku polskim, z datą "czerwiec-Wilno", oraz w mieszkaniu Włoskiego Judela - 1 egzemplarz pisma "Czerwona Pomoc" i 2 odezwy w języku polskim i białoruskim, datowane "Czerwiec-Wilno". W związku z wykryciem tych odezw zatrzymano Włoskiego Judela, Ogólnika Icka i Grunesa Abrama, z których pierwsi dwaj osadzeni zostali w więzieniu. Ajon Szmula prz 1 aresztowaniem zbiegł.-

Dnia 17 września b.r. we wsi Lichinicze, gminy Piaski, odbyło się zebranie członków komórki KPZB., trwające przeszło godzinę.-

W nocy na 21 września b.r. we wsi Dzieciołkowicze, gminy Roś, na wierzchu lipy, obok domu proboszcza prawosławnego wywieszono transparent z napisem białoruskim "Precz z białym terorem".-

Dnia 27 września b.r. na topoli prawosławnego cmentarza we wsi Kołataje, gminy Biskupice zawieszono transparent z napisami polskim po obu stronach: Precz z wojną z ZSSR. Niech żyje KPP. i KPZB. Precz sądy doraźne. Niech żyje rewolucja światowa".-

Mieszkaniec m.Swisłoczy, czynny komunista, Tajner Pejsac usiłował w dniu 19 września b.r. przekroczyć nielegalnie granicę polsko-rosyjską, lecz został zatrzymany i przekazany Sądowi Grodzkiemu w Mołodiecznie.-

12

Znany komunista, Lewin Fajwel, zamieszkały w Warszawie przy ulicy Dzikiej, przyjeżdża autobusem co dwa tygodnie do Wołkowyska i przywozi okólniki i instrukcje wywrotowe, które doręcza Złotnickiemu Szlomie w Podrosi, gminy Roś.-

13

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 2 września b.r. zatrzymano w Jedwabnem mieszkańca tegoż miasta Kubrzeńskiego Dawida, przy którym znaleziono notatki w języku żydowskim, zawierające treść haseł antypaństwowych.-

Tegoż dnia rozrzucono odezwy komunistyczne na drodze Lubotyń-Włóki, gminy Lubotyń. Odezwy te, odbite na powielaczu, były zatytułowane "Do strzelców Okręgu Łomżyńskiego". Strzelcy "Towarzysze-Bracia" i "Towarzysze Chłopi"! i podpisane są przez OK.KPP.w Łomży.-

Dnia 10 września b.r. przejęto t.zw. grypsy z więzienia w Łomży, zawierające konspekty odezw "Do Robotników, Chłopów i Żołnierzy".-

Dnia 19 września b.r. zwolniono z więzienia w Łomży komunistkę Chaję Sztejn z Przemyśla, po odbyciu przez nią 6-ciu lat c.więzienia. Sztejn w tymże dniu wyjechała pociągiem w kierunku Warszawy.-

Dnia 20 września b.r. rano, 74 więźniów politycznych w więzieniu w Łomży rozpoczęło głodówkę, która pozostawała prawdopodobnie w związku z zapowiedzianą przez CK. Mopr akcją protestacyjną w rocznicę ogłoszenia nowego regulaminu więziennego i postępowania doraźnego przed sądami powszechnymi. Już w drugim dniu głodówki, 21 września b.r., przerwały ją 22 kobiety, zaś w dniu 23 września głodówkę całkowicie zakończono.

Dnia 27 września b.r. w skrzynce pocztowej w Łomży ujawniono 1 egz. odezwy podpisanej przez Łomżyńską Komunę W.P. i zatytułowanej "Towarzysze". Takież dwie odezwy znaleziono dnia 3 października b.r. w Piątnicy.-

14
- 11 -
43-95
Powiat Ostrołęcki.

W dniu 3 września b.r., w nocy w os. Myszyniec rozklejono dwa plakaty o treści, przeznaczonej na dzień obchodu Międzynarodowego Dnia Młodzieży i zaopatrzone iniejałami KPP....

Powiat Ostrowski.

W nocy na 2 września b.r. na szosie obok koszar Szkoły Podchorążych rzucono 34 egzemplarze ulotek, rozpoczynających się od słów: "Niech żyje 1-szy sierpnia - międzynarodowy dzień walki przeciw krwawej wojnie imperjalistycznej - do żołnierzy garnizonu łomżyńskiego, zambrowskiego, ostrowskiego i ostrołęckiego", a podpisanych przez Okręgowy Komitet KPP. w Łomży w lipcu.-

W dniu 2 września b.r. na szosie Ostrów-Łomża, obok maj. Lubiejewo, rozrzucono 31 egz. odezw, zaczynających się od słów: "Do strzelców okręgu łomżyńskiego - strzelcy, towarzysze bracia".-

Tegoż dnia w Broku zatrzymana została w trakcie rozklejania plakatów, wybitna komunistka, Lila Grynberg. Plakaty te opiewały nas epując: "Niech żyje międzynarodowy dzień młodzieży, młodzież pracująca, zarówno starsi, w dniu 4 września na ulicę, do demonstracji przeciwko wojnie - precz z wojną imperjalistyczną - wszyscy do obrony sowietów, kraju budującego się socjalizmu, precz z faszystowskim rządem bezrobocia, głodu i teroru - ani grosza podatków rządowi wojny - wszyscy pod sztandary KPP. i KZMP. - niech żyje rząd robotniczo-chłopski - niech żyje KPP. i KZMP." . Zatrzymaną Grynberg osadzono w więzieniu.-

W tymże dniu w Ostrowi-Maowieckiej rozrzucono 43 egz. odezw, zatytułowanych: "Do robotników i chłopów powiatu ostrowskiego, grajewskiego, ostrołęckiego i łomżyńskiego. Niech żyje Polska Republika Rad - Komitet Okręgowy KPP. w Łomży"; 25 egz. odezw - "Niech żyje związek młodzieży komunistycznej polskiej 17 sztuk odezw - "Towarzysze i chłopie - wszyscy pod sztandary komunistyczne, mobilizujcie się do walki o uwolnienie młodości i

średnio rolnych od podatków i długów lichwiarskich. Komitet Okręgowy Partji Kom. w Łomży" i 15 egz. odezw "Do Strzelców okręgu Łomżyńskiego. Niech żyje partja komunistyczna, jedyny wódz mas pracujących. Komitet Okręgowy w Łomży. Łomża w lipcu 1932 roku" . W związku z tym kolportażem odezw zostały zatrzymane na przeciąg 48 godzin, celem sparaliżowania zamierzonej roboty wywrotowej wśród wojska, z uwagi na odbywające się w tym czasie manewry dywizyjne, następujące osoby: Symcha Garberz, Abram Goldsztejn, Liba Grabina, Jankiel Ostrów, Cyrla Ofman, Jankiel Dąb, Srul Dąb, Jankiel Taubman, Chaim Słomka, Sura Goldsztejn, Dora Czapnicka, Jankiel Modrykamień, Moszek Malowany, Hersz Szafran, Jankiel Kryształ - członkowie miejscowego KZMP., oraz Judel Lewkowicz - sekretarz KPP., sędzią Jan Brzeziński - sekretarz KM.KPP.Długosiodło.-

Ulotki, o podobnej treści, co w dniu 2 września b.r., rozrzucono również w Ostrowi-Mazowieckiej w ilości 40 sztuk w dn 4 września, oraz na szosie Ostrów-Brok, a następnie w dniu 5 września ponownie w Ostrowi-Mazowieckiej w ilości 27 egz.

W dniu 4 września na drodze Nur-Strynkowo zawieszono transparent na przydrożnej topoli z wypisami^{mi} następującymi haskami: "Niech żyje międzynarodowy dzień młodzieży komunistycznej 4 września - precz z wojną - niech żyje rząd robotniczo-chłopski - niech żyje ZSSR".-

Dnia 8 września b.r. na przydrożnym drzewie, obok wsi Wąsewo, wywieszono plakat z napisem : "Precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, precz z przygotowaniem wojny przeciwko sowietom, budujmy socjalizm - niech żyje rząd robotniczo-chłopski, -niech żyje republika rad w Polsce".-

W dniu 8 września b.r. przybył do Ostrowi z Warszawy /Miła 45/37/ funkcjonariusz CK.Czerwonej Pomocy w P., Fronczak Juljan i nawiązawszy na podstawie hasła "Od Adama do Szymona" kontakt z sekretarzem dzielnicowym KPP., Lewkowiczem Ju-

1596

16
ulicy Różańskiej 44. W lokalu tym obaj zostali przez organa policji zatrzymani i decyzją Sędziego Śledczego - osadzeni w więzieniu w Łomży.-

Dnia 9 września b.r., na przydrożnym drzewie obok wsi Białebloto zawieszono plakat z napisami: "Towarzysze i towarzyski, ani grosza podatków rządowi faszystowskiemu, który obraca waszą pracę na wojnę - precz z wojną przeciw ZSSR., -precz ręce od Chin,-nie płacie targowego - idźcie za przykładem robotników i chłopów Rosji Sowieckiej,- precz z nowym regulaminem dla więźniów politycznych,-żądamy zwolnienia więźniów politycznych, żądamy zapomogi dla młodzieży wiejskiej, - niech żyje rewolucja, - niech żyje zbrojne powstanie robotników, " precz ręce od ZSSR.".-

W dniu 10 września b.r., w czasie kolportowania odezw komunistycznych wśród pracowników piekarni Szydzkowskiego w Zarębach-Kościelnych, zatrzymano działacza KPP., Jankiela Te Fajncajga i osadzono w więzieniu w Łomży.-

W nocy na 21 października b.r. na drogach wiodących z Poręby do Udrzyna, z Poręby do Przyjm, z Poręby do szosy Warszawskiej i z Poręby do Białegostoku rozwieszono plakaty o napisach: "Precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, ani grosza podatków dla rządu faszystowskiego, niech żyje zbrojne powstanie, niech żyje dzień międzynarodowej młodzieży, KZMP.".-

W związku z wywieszeniem tych plakatów zostali zatrzymani i oddani do dyspozycji władz sądowych Sruł Spaleniec, Hers Blumsztejn, Jankiel Niemira i Szmul Węgier, mieszkańcy wsi Poręba.-

W dniu 21 września b.r. wywieszono na drutach telegraficznych na drodze Białebloto-Poręba transparent z napisami: "Polska Partja Komunistyczna, towarzysze i towarzyski, niech żyje 15-ta rocznica dnia 4-września, niech żyje protest Karo

dnia 30 września b.r. - z art.132 p.2 K.K. i art.22 rozporz.
o granicach Państwa - Narelewskiego Józefa na 1 rok więzienia,
Władysław i Bolesław braci Wroczyńskich oraz Abrama Wajnara - po
6 miesięcy więzienia, tudzież Jana , Aleksandra i Stanisława braci
Grzechowskich - po 2 miesiące więzienia.

1297

la Lebknechta i Róży Luksenburg, niech żyje dzień młodzieży, precz z wojną przeciwko ZSSR., precz ręce od Chin nie płacić targowego, idźcie za przykładem robotników i chłopów Rosji Sow., żądamy zwolnienia więźn. pol., żądamy zapomogi dla młodzieży wiejskiej, niech żyje rewolucja, precz z katami Piłsudskiego".-

W trybie prowadzonego dochodzenia przeciwko podejrzanemu o działalność komunistyczną, Siedleckiemu Iserowi, ujawniono, że Komitet miejscowy Poalej-Sjon w Zarębach-Kościelnych, w związku z obchodem Międzynarodowego Dnia Młodzieży, wydał odezwę o treści antypaństwowej.-

iat Szczuczyński. W dniu 4 września b.r. w Szczuczynie rozrzucono odezwy komunistyczne, zatytułowane: "Do strzelców okręgu Łomżyńskiego", "Towarzysze Chłopi" i "Do chłopów i robotników okręgu Łomżyńskiego".-

Dnia 10 września działacz komunistyczny Bursztyn Abram-Moszek z Radzikowa wręczył do rozkolportowania konfidentowi 66 odezw komunistycznych, podpisanych przez OK.KPP. w Łomży, a odbitych na powielaczu.-

W nocy na 11 września b.r., na pastwisku przy osadzie Radzików rozrzucono około 100 odezw zatytułowanych: "Do chłopów i robotników Okręgu Łomżyńskiego", "Do strzelców okręgu Łomżyńskiego" i "Towarzysze chłopi".-

b/ Wyroki Sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 5 września b.r. skazał z art.155, p.2 K.K. Dobę Wolę i Gitle Giełczyńską na 1 rok więzienia każdą.-

Tenże Sąd Okręgowy w dniu 26 września b.r. skazał z art.102, 154, i 97 K.K. Lewin Chanę na 2 lata więzienia, Arefa Nochima, na 3 lata więzienia, zaś trzecia oskarżona Sibirska Chaja została uniewinniona.-

Następnie w dniu 30 września b.r., tenże Sąd skazał z art. 102 K.K. Horbawego Mojżesza na 4 lata a Abramowicza Birsza na 3 lata więzienia, zaś trzeciego oskarżonego, Przestrzeleńca Szłomę-uniewinnił.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.4335/32.T.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.10.

za miesiąc wrzesień 1932 rok.

Dnia 20 października 1932 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Dnia 5 września b.r. w sali OK.PPS. w Białymstoku odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Garbarskiego. Na zebraniu omawiano sprawy organizacyjne oraz wybrano nowy zarząd.-

Dnia 9 września b.r. w lokalu OK.PPS. odbyła się konferencja delegatów fabrycznych i przedstawicieli związków zawodowych celem poparcia strajku szewców przez przyjęcie im z pomocą materialną oraz niedopuszczenie do pracy kamistrajków.-

W dniu 11 września b.r. w lokalu PPS. w Białymstoku odbyło się zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Zarząd związku wdał sprawę ze swych poczyniń w kierunku przestrzegania 8-godzinnego dnia pracy, zwolnienia z fabryk mężatek, których mężowie mają posady, niedopuszczenia by jedni i ci sami robotnicy pracowali w dwóch zmianach /16 godzin/, wreszcie podniesiono sprawę niehonorowania przez fabrykantów ostatniej umowy, dotyczącej wynagrodzenia za pracę. Przy tej sposobności poczyniono zarzuty policji za jej bezczynność w wypadku przekraczania przez fabrykantów ustawy o czasie pracy. Brak ingerencji policji w wielu wypadkach tłumaczy się tem, że niektórzy policjanci znają swych protegowanych w poszczególnych fabrykach, a stąd i płynące pewne zobowiązania grzecznościowe w stosunku do fabrykantów. W końcu członek zarządu, Reginała n woływał, by do fabryk gdzie robotnicy pracują ponad 8 godzin, szli bezrobotni, robili tam burdy, domagając się jednocześnie przyjęcia ich do pracy.-

20 28 12
Dnia 16 września b.r. w lokalu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Białymstoku odbyło się zebranie komisji fachowej krawczyń okryć damskich. Na zebraniu tem poruszono sprawę zapowiedzianej przez pracodawców obniżki płac o 15% i postanowiono zastrajkować, gdyby obniżka ta istotnie nastąpiła.-

W dniu 22 września b.r. odbyło się zebranie majstrów i ich pomocników huty szklanej w Białymstoku, a w dniu 29 tegoż miesiąca - robotników tejże huty. Oba zebrania odbywały się w lokalu hutniczym przy ulicy Łąkowej 7. Omawiano sprawę niedopuszczenia do ~~obniżki~~ obniżki zarobków w hucie i do redukcji robotników. W tym celu wybrano delegację do właściciela huty oraz do Inspektora Pracy, tudzież powołano komitet samopomocy. Nadto postanowiono poprzeć strajk szewców.-

Dnia 29 sierpnia b.r. w Paszuckiej - Budzie, powiatu bielskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Zebranie to miało na celu zlikwidowanie nieporozumień, istniejących wśród członków związku. Przy tej sposobności potępiono inicjatorów strajku, jak miał miejsce w Paszuckiej - Budzie w dniu 16 sierpnia b.r.

Na następnem zebraniu członków tegoż związku w Paszuckiej - Budzie w dniu 17 września b.r. debatowano nad skierowaniem żądania do D.L.P. w Białowieży o przyjęcie do pracy zwolnionych w swoim czasie dwóch robotników. Proponowany na poparcie tego żądania strajk, nie uzyskał zwolenników, uchwalono natomiast przyjść z pomocą materialną zwolnionym. Postanowiono również założyć oddział T.U.R. w Paszuckiej - Budzie.-

Dnia 4 września b.r. a następnie w dniu 2.X.b.r. w Hajnówce, powiatu bielskiego w lokalu fabryki chemicznej zwołano zebrania członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Prze-

20
mysłu Chemicznego. Rozważano wyłącznie sprawy organizacyjne.

Tegoż dnia odbyło się w Hajnówce zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Podnoszono skargę za prześladowanie oddziału Związku przez władze administracyjne, oraz przez kierownictwo tartaku i kolejek leśnych, czego wyrazem miało być zamknięcie sali tartacznej dla zebrań robotniczych. Jeden z mówców, Wiołczak, podkreślił, że za zamknięcie sali tartacznej robotnicy winni byli odpowiadać strajkiem, że władze polskie tylko kradną, a nie budują i, że "rząd taki należałoby bić po łbie, jak powyhiłano szyby w sali tartacznej".-

Drugie zebranie tegoż Związku Zawodowego odbyło się w Hajnówce w dniu 11 września b.r. przy udziale posła Stanisława Dubois. Krytykowano działalność Z.Z.Z., jako rozbiłającego inne związki zawodowe i solidarność robotniczą, nie dbającego przytem o dobrobyt robotnika. Uchwalono rezolucję o wezwanie wszystkich związków zawodowych do wywołania jednodziennego strajku, jako poparcia żądania do zatrudnienia bezrobotnych. Poseł Dubois za przemówieniem swem zaatakował starostę powiatowego i Komendanta Powiatowego P.P. za zakazanie i niedopuszczenie do zebrania publicznego i wiecu w tymże dniu, wspominał o przenoszeniu sędziów na emeryturę i nadmieniał o zbliżającej się rozprawie "Brzeskiej" w Sądzie Apelacyjnym.-

Dnia 25 września b.r. w tartaku państwowym w Gródku, powiatu bielskiego zwożano zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Drzewnego. Podnoszono sprawę zapowiedzianego przeniesienia do Hajnówki tartaków państwowych ze Stoczka i Gródka oraz wysuwano konieczność zwrócenia się do D.L.P. w Białowieży, by w przeniesionym tartaku w Hajnówce zatrudnieni byli przede wszystkim pracownicy likwidowanych tartaków w Stoczku i Gródku.-

22

9921

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach, powiatu grodzieńskiego zwołał trzy zebrania, z których na zebraniu w dniu 28 sierpnia b.r. wybrano nowy zarząd oddziału Związku, zaś w dniach 17 i 18 września b.r. uchwalono zażądać od pracodawców podwyżki zarobków o 8% w razie zaś nieuwzględnienia tego żądania - ogłosić strajk w dniu 19 września b.r.

Podobne zebranie robotników takiegoż oddziału Związku Zawodowego, odbyło się w dniu 4 września b.r. w Sokółce. Tutaj również uchwalono zażądać od pracodawców podwyżki płac do norm jakie obowiązują w innych miastach, w przeciwnym zaś razie - ogłosić strajk.-

Dnia 24 września b.r. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Z.Z.K. kolejowych, poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych, pragmatyce służbowej i ustawie emerytalnej.-

b/ Związek Związków Zawodowych.

Dnia 24 września b.r. odbyło się w Hajnówce zebranie członków oddziału Związku Związków Zawodowych. Omawiano sprawę budowy kolonji robotniczej w Hajnówce, zabezpieczenia robotników na zimę i na wypadek bezrobocia, oraz sprawę budowy domu ludowego tamże.¹

c/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 20.X.b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 5.489 osób.-

Powiat.	Bezrobocie na dz.20.IX.	Bezrobocie na dz.20.X.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobiera zapomogi.
Augustowski	15	15	-	-	4
Białystok-Miasto	2466	2327	139	-	48
Białostocki	455	22	433	-	22

22

Gr. dzieński	1712	2027	-	315	58
Bielski	239	265	-	26	247
Łomżyński	470	49	421	-	3
Ostrołęcki	224	20	204	-	-
Ostrowski	35	156	-	121	138
Suwałski	299	405	-	106	14
Sokółski	35	43	-	8	4
Szczuczynski	382	67	315	-	50
Wołkowyski	154	92	62	-	16
Wysoko-Mazow.	4	1	3	-	-

Zmniejszenie - 1001.

IV. S t r a j k i .

Trwający od dnia 17 sierpnia b.r. strajk szewców w Białymstoku przedłużył się do końca września b.r., przyczem w ostatnich dniach tego miesiąca niektórzy z pracodawców podpisali z pracownikami szewskimi nowe umowy co do wynagrodzeń za pracę. Strajk ten został ostatecznie zlikwidowany dnia 3 października b.r.

W dniach 18-22 września b.r. w Białymstoku strajkowali częściowo pracownicy włókienniczych warsztatów zarobkowych. Strajkujący żadaną podwyżkę płac uzyskali.-

W dniach 30 sierpnia b.r. o i 19 września b.r. trwały po jednym dniu strajki robotników garbarskich w Krynkach, powiatu grodzieńskiego, na tle ekonomicznem. W pierwszym wypadku robotnicy uzyskali podwyżkę płac o 12%, w drugim zaś - o 8%.-

W dniu 5 września b.r. wybuchł strajk służby folwarcznej i robotników rolnych w liczbie 60 osób w majątku Książewodce, gminy Indura, powiatu grodzieńskiego, na tle zalegania zarządu majątku z wypłatą zarobków. Po złożeniu przez administrację majątku zobowiązania, że należności z tytułu zarobków, będą niezwłocznie uregulowane, strajk skończył się w dniu 6 września b.r.

W dniu 22 września b.r. w majątku Kołomyja, gminy Rutki, I powiatu łożyńskiego zastrajkowali formale, wobec niewydania im we właściwym czasie należnej ordynarji. W dniu 24 września b.r. 5 formalni, z ogólnej liczby 7 strajkujących, przystąpiło do pracy, pozostali dwaj, którzy w czasie strajku przestali nawet karmić konie, zostali przez administrację majątku zwolnieni~~ę~~ ze służby.-

Dnia 7 września b.r. trwał w Sokółce jednodzienny strajk około 50 pracowników garbarskich na tle ekonomicznym. Żądania robotników co do wynagrodzenia za pracę pracodawcy uwzględnili.

Dnia 20 października 1932 r.

24

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.-

Powiat Białostocki.

Dnia 11 września b.r. w Choroszczy, pacjent szpitala psychiatrycznego, Kalinowski Mikołaj dokonał zabójstwa nieznanej kobiety, która przyszła do niego w odwiedzin.-

Dnia 2 września b.r. u Szeremety Michała mieszkańca uroczyska Sokolisko, pod wsią Królowe-Stojło, wykryto czynną potajemną gorzelnię. Ujęci na gorącym uczynku pędzenia wódki Szeremeta Michał, Szeremeta Joachim i Dziermański Jan przekazani zostali władzom sądownym.-

Powiat Bielski.

W dniu 22 września b.r. zostali zatrzymani i przekazani władzom sądownym członkowie bandy, która dokonywała bandzina kradzieży koni na terenie wsi Rajsk, gminy Wyszki, terroryzując przytem mieszkańców. Wszyscy zatrzymani pochodzą ze wsi Rajsk. Są to: Knesto Zacharjusz, Tiszuk Aleksander, Szczerbiński Jan, Szczerbiński Grzegorz i Siemieniuk Bazyli.-

Powiat Łomżyński.

W nocy na 3 września b.r. dokonano włamania do lokalu posterunku P.P. w Jedwabnem. Zabrano 3 karabinki, aparat telefoniczny ścienny i 1 flower. Sprawców włamania ujawniono i skradzione przedmioty odnaleziono.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 23 września b.r. o godzinie 21, do mieszkania Sebastjanczyka Wiktora, zamieszkałego w osadzie Libierpol, w Łysków wtargnęło 6 uzbrojonych w rewolwery bandytów z żądaniem wydania pieniędzy. Gdy Sebastjanczyk rzucił się na jednego z bandytów, celem obezwładnienia go. bandyta strzelił kilkakrotnie raniąc ciężko Sebastjanczyka, który po

26

101
25

chwili zmarł wskutek odniesionych ran. Następnie bandyci powiązali domowników i znęcając się nad nimi, żądali pieniędzy. Szczególnie znęcano się nad Sebastjanczykową, która oddała bandytom 21 zł., 2 dolary amer. Po dwu godzinach plądrowania, bandyci odjechali swoją furmanką w kierunku powiatu prużańskiego. Bandytów ujęto w październiku b.r., o czym Ministerstwo zostało powiadomione specjalnem sprawozdaniem.-

b/ Ustalenie przestępstw i innych wypadków.

We wrześniu b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach15,
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach3,
- 3/ Samobójstw11,
- 4/ Usiłowań zabójstw2,
- 5/ Różnych nieszczęśliwych wypadków.... 12; śmierć poniosło 9 osób, z tego: utonęło 2 osoby, od pioruna zginęła 1 osoba i innych 6 osób.
- 6/ Kradzieży zwykłych 94 na sumę ... 10.480 zł.
- 7/ Kradzieży z włamaniem 6 na sumę ... 3.680 zł.
- 8/ Drobnych wypadków rabunkowych7,
- 9/ Dzieciobójstw 1,
- 10/ Zgwałceń 1,
- 11/ Oporu policji 5,
- 12/ Fałszerstw pieniędzy
- 13/ Nielegalne posiadanie broni 2,
- 14/ Zabójstw 7.

c/ Wypadki samochodowe.

W ubiegłym miesiącu zanotowano 5 wypadków samochodowych, w których 3 osoby odniosły lekkie obrażenia ciała.

d/ P o ż a r y .

Zestawienie danych o pożarach.

We wrześniu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	20.
2/ Z przyczyn niezstalonych	24.
3/ Podpalenia z zemsty	17.
4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej...	1.
5/ Od uderzenia pioruna	14.
6/ Wadliwej budowy komina	18.
razem :	93.

Pożary te wyrządziły straty:

1/ do 2.000 złotych każdy	46.
2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy	21.
3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy	10.
4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy	3.
5/ od 20.000 zł. do 30.000 zł. każdy	1.
6/ Ponad 30.000 zł. każdy	7.

Straty , wyrządzone przez te pożary, wynoszą około 970.000 z

W dniu 6 września b.r. spłonęła w Białymstoku fabryka sukna, należąca do Icka-Mejera Sokoła, a wydzierżawiona przez Demerackiego. Właściciel oblicza straty na 300. tysięcy złotych. Wskutek pożaru tej fabryki pozostało bez pracy 130 robotników.-

Dnia 14 września b.r. we wsi Przytulanka, gminy Kalinówka, powiatu białostockiego spłonął 1 dom i 19 stodół z tegorocznymi zbiorami. Przyczyna pożaru nieustalona. Straty wynoszą około 40. tysięcy złotych.-

Dnia 15 września b.r. we wsi Rynki, gminy Zawyki, powiatu białostockiego z nieustalonej dotychczas przyczyny wybuchł pożar który strawił 16 domów, 26 stodół ze zbiorami, 30 chlewów i 4

spichlerze. Poszkodowanych jest 26 gospodarzy. Straty wynoszą około 200 tysięcy złotych.-

W dniu 17 września b.r. we wsi Zylicze, gminy Łunna, powiatu grodzieńskiego wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, spłonęło 19 wypełnionych zbożem stódół, 8 chlewów oraz jedna krowa i jeden wieprz. Straty sięgają 31.800 złotych.

W dniu 20 września b.r. we wsi Kołpakach, gminy Hornica, w powiecie grodzieńskim ogień strawił wraz z inwentarzem 8 stódół ze zbiorami, oraz 5 sztuk bydła. Straty wynoszą około 40 tysięcy złotych. Przyczyna pożaru i nieostrożne obchodzenie się z ogniem.-

W dniu 26 września b.r. we wsi Zapole, gminy Dubno, powiatu grodzieńskiego wskutek podpalenia, padło pastwą płomieni 8 domów i 4 stodoły ze zbożem. Straty sięgają 20 tysięcy złotych.-

Dnia 12 września b.r. wybuchł pożar w Kolnie, powiatu żyńskiego, rozszerzając się gwałtownie na całe miasto. Spłonęło 161 obiektów. Bez dachu nad głową pozostało 1030 osób.

Straty znaczne. Pożar wybuchł prawdopodobnie wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.-

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego ogólnie w Województwie pod względem politycznym nie pogorszył się wprawdzie w porównaniu ze stanem w sierpniu, niemniej jednakże nastąpiło znaczne zaostrzenie i zradyzalizowanie umysłów ludności z racji odczuwanych przez nią skutków kryzysu gospodarczego i naskutek agitacji elementów nieodpowiedzialnych i wyrotowych.-

Zmuszało to organa bezpieczeństwa do stosowania ciągłych represyj względem tych ogniw partji komunistycznej, które wykonywały silniej wytworzoną w ten sposób sytuację.-

Pod względem kryminalnym zagrożony był szczególnie powiat

[illegible]

VI. Sprawy graniczne.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano w powiecie szczuczynskim jedną osobę, którą przekazano władzom sądowym.-

100 0 20 0 40 0 60 0 80 0 100 0 120 0 140 0 160 0 180 0 200 0 220 0 240 0 260 0 280 0 300 0 320 0 340 0 360 0 380 0 400 0 420 0 440 0 460 0 480 0 500 0 520 0 540 0 560 0 580 0 600 0 620 0 640 0 660 0 680 0 700 0 720 0 740 0 760 0 780 0 800 0 820 0 840 0 860 0 880 0 900 0 920 0 940 0 960 0 980 0 1000 0

28

BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 4305/32. T.

Białystok, dn. 20 października 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr. 10 za miesiąc wrzesień 1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne. -

Otrzy
1/ P
2/ "
3/ "
4/ "
5/ "
6/ "
7/ "
8/ "
9/ "
10/ "
11/ "
12/ "
13/ "
14/ "
15/ Sa
16/ "
17/ "
18/ K
19/ Ws
20/ wo
21/ Pa
22/ "
H. B.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

104
- T A J N E - - P I L N E -

Nr.BP.4701/32.T.

Białystok, dnia 2/XII.1932r.

Do

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.11 za mie-
siąc październik 1932 r.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament I.Polityczny

w Warszawie

VB

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.11 za miesiąc październik 1932 roku /z zakre-
su bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu za-
wodowego/.-

Za Wojewodę

Modliński
/St.Modliński/

Otrzymują do wiadomości:

Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa
Publicznego

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/B.,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Stanisławowie,
6/ " " w Tarnopolu,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ " Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
10/ " " " w Wilnie
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " w Grodnie,
13/ " " " w Łomży,
14/ " " " w Suwałkach,
15/ Samodzielny Referat Informacyjny DOK III w Grodnie
16/ " " " DOK. I w Warszawie,
17/ " " " DOK. IX w Brześciu n/B.,
18/ K.O.P."Brygada Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowi Powiatowi
województwa białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ " Komendant Wojewódzki P.P.w Białymstoku,
22/ " Naczelnik Urzędu Sledczego w Białymstoku.

H.B.

J
a.a.
du. 15. XII. 32r.
lly

Województwo Białostockie
nr 4701/32-2.
dnia 20 listopada 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 11
za miesiąc październik 1932 r.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy rozpoczął się pod znakiem przygotowań elementów wywrotowych do kampanji obchodu XV rocznicy rewolucji październikowej w Rosji Sowieckiej. Hasłami tej kampanji były przede wszystkim - demonstracja mas przeciwko przygotowaniom do nowej wojny i w obronie ZSSR. Jakkolwiek wspomniane przygotowania były daleko silniejsze niż w roku ubiegłym, to jednak przebieg dnia 7 listopada nieznacznie przewyższa pod względem efektów zewnętrznych wyniki przeszłorocznej kampanji obchodu nazwanej rocznicy. Zauważyć oczywiście należy, że organa bezpieczeństwa publicznego w porozumieniu z władzami sądowni zastosowały dość silne represje względem tych jednostek, które w jakikolwiek sposób mogły spowodować niepożądane wydarzenia w dniu 7 listopada. Zasluguje na uwagę, że dzień 7 listopada unaoczniał powstrzymywanie się ludności wiejskiej od udziału w poczynaniach elementów wywrotowych. Poza to w ruchu wywrotowym dominowały jako ważniejsze - akcja antypodatkowa, akcja wśród bezrobotnych i propagowanie konieczności rabowania przez biedotę wiejską majątków i lasów większej własności ziemskiej.

Szczególniejszem wydarzeniem było zabójstwo dnia 12 października b.r. w Grodnie konfidenta Sznerela Ławlera z wyroku partyjnego OK KPZB Grodno. Niejako w odpowiedzi na powtarzające się stale aresztowania tamże wybitniejszych działaczy komunistycznych. Dość silna była działalność elementów wywrotowych na gruncie ruchu zawodowego wywołana z jednej strony tendencją przewyskoców do po-

gorszenia dotychczasowych warunków pracy robotników i zapowiedziami robotników co do obniżenia tych warunków. Wspomniane tendencje zostały zrealizowane częściowo przez przemysłowców włókienniczych w Białymstoku, gdzie cennik zbiorowy z 12 lipca b.r. dla przemysłu włókienniczego zasadniczo już pod koniec października b.r. został złamany w sensie obniżki przewidzianych w nim stawek zarobkowych o 10% w poszczególnych fabrykach. Obniżka ta została dokonana przez przemysłowców z zachowaniem pozorów zgody na to robotników, którzy istotnie zgodzili się na obniżkę płac w obawie przed zamknięciem fabryk i utratą pracy. Jak Urząd Wojewódzki wyjaśnił Ministerstwu specjalnem opracowaniu, cennik zbiorowy z 12 lipca b.r. ze względu na pogarszającą się sytuację na rynkach zagranicznych dla przemysłu białostockiego nie był do utrzymania, nie mniej jednakże przemysłowcy uchylili się od oficjalnego wypowiedzenia tegoż cennika wobec inspekcji pracy, nie chcąc doprowadzić do wybuchu strajku. Na kompromisowe stanowisko robotników co do obniżenia tego cennika wpłynęła w dużym stopniu ta okoliczność, że wskutek długotrwałego strajku w maju - lipcu br. nie wypracowali oni jeszcze przewidzianego ustawą okresu, uprawniającego do pobierania zasiłków z fundusza bezrobocia.

Na rynku pracy ważniejsze zmiany nie zaszły. Liczba bezrobotnych pod koniec miesiąca wynosiła 5457 /- 32 / ogólnie w województwie. Liczba ta poczęła wzrastać dość szybko po 10 listopada w miarę zwięzania się stanu zatrudnienia robotników w poszczególnych gałęziach przemysłu, szczególnie zaś w przemyśle włókienniczym. Przypuszczać można, że pod koniec grudnia stan bezrobocia w województwie będzie się wyrażał cyfrą ponad 8.000.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.4701/32 T.

Dnia 20 listop. 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.11
za miesiąc październik 1932 r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Okres sprawozdawczy znamionuje pewne ożywienie w działalności KPZB, a to wobec zbliżającej się 15-tej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji. Akcja obchołu nie przybrała jednak szerszych rozmiarów, głównie z powodu aresztowań, przeprowadzonych wśród działaczy komunistycznych w ośrodkach, gdzie mogła ona być najbardziej intensywna.

Poszczególne etapy akcji wywrotowej - miesiącu październiku ręb. wyrażają się w następującem:

Wydawnictwa i transparenty komunistyczne.

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transparentów	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemplarzy
Białostocki	Białystok	6	17, w tem jeden raz wśród żołnierzy.	700 paczka o wadze kilku kilogramów i kosz z odezwaniami. Nadto ujawniono szapirograf, na którym odbijano odezwy
	Gródek	1	1	100
	Starosielce	-	1	100
Bielski	w. Skórzec	-	1	4
Grodzieński	Krynki	4	-	-
	gm. Hołynka	3	-	-

Grodziński	gm. Rysmonty-Wielkie	1		
Sokółski	Sokółka	3	2	17

Napisy na transparentach, za wyjątkiem wywieszonych w powiecie grodzieńskim zawierały stereotypowe hasła komunistyczne, jak "Niech żyje bohaterska walka wyzwolencza narodów ujarzmionych, aż do oderwania się od faszystowskiej Polski i samookreślenia się!", "Precz z rządem szubienic, głodu, teroru, bezrobocia i wojny", "Niech żyje wszechświatowa rewolucja, niech żyje 7 listopad", "Niech żyje bohaterska walka wyzwolencza Białorusinów aż do oderwania się od faszystowskiej Polski i samookreślenia się" i "Towarzysze, nie wiercie duchowieństwu, bo to opera burżuazji, niech żyje młódzież Partji Komunistycznej Polskiej"; w powiecie zaś grodzieńskim napisy na transparentach poświęcone były pamięci zmarłego nagle w areszcie w Grodnie komunisty Szmula Rebejkowa i brzmiały: "W dniu 26 sierpnia został zamordowany w grodzieńskiej defensywie przez krwawe ręce faszystów, z Jezior kom. Szmul Rebejkow. Precz z białym terorem. Cześć jego pamięci. Niech żyje partja komunistyczna".

Kolportowane odezwy komunistyczne, podpisane przez OK.KPZB, przeważnie dotyczyły obchodu 15-letniej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji, a nadto, niektóre z nich kolportowane w Białymstoku, poruszały sprawy lokalne i zaczynały się od słów: "Do włóknarzy Białegostoku i Okręgu", "Kapitałki, Reginele, Fejginy, Korbuty i Józefowicze strajk zdradzili! Walka trwa!", "Do robotników i robotnic włókienniczych w Białymstoku" - ta odezwa wydana została przez Białostocki Komitet Lewicy Związkowej.

Zebrań komunistyczne KPZB.

Dnia 4 października b.r. we wsi Pieszczykach, gminy Gródek odbyła się konferencja działaczy komunistycznych z terenu gminy Gródek, oraz gminy Szudziałowo, powiatu sokólskiego. Omawiano

-5-
107

sprawę wystąpić w dniu 7 listopada b.r.

Dnia 9 października b.r. odbyło się zebranie komórki KPZB w Zabłudowie przy udziale 7 osób. Zastanawiano się nad sprawą pobrania od uczestników tego zebrania próbek charakteru pisma przez posternnek P.P. w Zabłudowie.-

Powiat
bielski.

RK KPZB Milejczyce w miesiącu październiku b.r. zwołał dwa zebrania swych członków. Na pierwszym zebraniu, w dniu 2 października b.r. dokonano podziału funkcji pomiędzy poszczególnych członków RK. Tak tedy, sekretarzem RK został Cukier, a technikiem Baran Grzegorz. Na drugim zebraniu, w dniu 23 października b.r. Cukier Sruł, wobec powołania go do wojska, przekazał funkcje sekretarza RK Baranowi Grzegorzowi, poatem dekooptowano do egzekutywy Chraślowskiego Borucha i omawiano sprawę obchodu XV rocznicy rewolucji październikowej.-

W dniu 24 października r.b. wspomniany wyżej Cukier Sruł wyjeżdżał do Siemiatycz^{x/}. Poruszano sprawę oraz skutki dokonanych aresztowań wśród komunistów, oraz omawiano kwestje organizacyjne, a w pierwszym rzędzie - obsadzenie stanowiska sekretarza RK. Charakterystycznym jest, że komuniści - żydzi RK Siemiatyckie odławiają ostatnio współpracę z komunistami-chrześcijanami z tego powodu, że rzekomo policja rekrutuje z pośród tych ostatnich swych konfidentów.

Powiat włó-
kowyski.

Dnia 2 października b.r. na weselu we wsi Piotrowiczach gm. Międzyrzecz, mieszkaniec wsi Cyganówka, Tom Włodzimierz agitował wśród współbiedniaków za wstępowaniem do partji komunistycznej, podkreślając, że partja ta dopomoże białorusinom do uzyskania niepodległości przez oderwanie się ich od Polski.

Dnia 10 października r.b. we wsi Koszelach, gminy Międzyrzecz, u Ziętki Michała, odbyło się zebranie komunistyczne przy udziale 10 osób, poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych x/ gdzie odbył konferencję z RK Siemiatyckie.

oraz kwestji niepłacenia podatków.

Dnia 24 października r. b. we wsi Lichiniewa-³ gminy Piaski, odbyło się wieczorem zebranie w stodole, na stącej do Ilewickiej. Ilewicka w przemówieniu swem położyła nacisk na prowadzenie intensywnej agitacji, celem pozyskiwania jak największej liczby członków i przygotowywania ich do zbiorowego wystąpienia, które według oświadczenia Ilewickiej, winno nastąpić najpóźniej dnia 1 maja 1933 r. i, że na pomoc miejscowym rebeljantom przybędą posiłki z Rosji Sowieckiej.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Przejawy działalności i KPP w okresie sprawozdawczym, podobnie jak i KPZB nieznacznie wzmożyły się głównie z okazji przypadającej w dniu 7 listopada b. r. XV rocznicy rewolucji październikowej. Przejawy agitacyjne KPP ilustruje poniższe zestawienie.

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transparen- tów	Kolportowano wydaw- nictwa komunistyczne	
			W ilu wypad- kach	Ilość eg- zemplarzy
Łomżyński	Rutki	1	-	-
	Lubotyń	3	1	18
	Jedwabne	-	1	68
	Zambrów	1	2	2
ostrowski	Ostrów-Mazow.	2	-	-

Napisy na transparentach jak i treść kolportowanych odezw, poświęcone były XV rocznicy rewolucji październikowej. Poza tem w Ostrowi-Mazowieckiej skonfiskowano w okresie sprawozdawczym 40 egzemplarzy czasopisma "Swit" i 10 egzemplarzy czasopisma "Nowiny".-

108

Zebrańia komunistyczne KPP.

Powiat
ostrowski.

Dnia 23 października r.b. w ogrodzie miejskim w Ostrowi-Mazowieckiej odbyła się masówka komunistyczna, w której wzięło udział 10 osób. Przemawiał Kozłowski Dawid, gloryfikując nastrój komunistyczny i zachęcając do intensywnej pracy na rzecz Mopru i do urządzenia demonstracji w dniu 7 listopada r.b.-

Nauczyciel szkoły powszechnej Kuchta Józef, przeniesiony ostatnio z Ostrowi-Mazowieckiej do Nura uprawia w dalszym ciągu ożywioną akcję wywrotową wśród okolicznych włościan. Znając dobrze psychologję chłopów, a temsamem trafiając wywodami swymi do jego przekonań, Kuchta odnosi znaczne sukcesy w swej działalności wywrotowej. Ostatnio zreorganizował on komórki KPP we wsiach Zuzule i Smolewo, oraz założył nowe w Strynkowie, Żebrach-Laskowca i Nurze. W dniu 23 października r.b. Kuchta Józef zwołał w pobliżu wsi Strynkowa, gm. Nur, zebranie gminne sekretarzy komórek KPP. Na zebraniu tem omawiano sposoby obchodu XV rocznicy rewolucji październikowej.-

M o p r.

W okresie sprawozdawczym zanotowano zbiórki na Mopr w Wasilkowie, powiatu białostockiego w dniu 2 października r.b. w Milejczycach, powiatu bielsko-podlaskiego, na zebraniu komórki KPZB, gdzie zebrano 5 zł., oraz na terenie gminy Brzostowica-Wielka, powiatu grodzieńskiego.-

Akcja terrorystyczna.

Dnia 12 października r.b. w Grodnie został zabity wystrzałami z rewolweru Szmerel Ławler, b.członek KPZB. Zabójstwo to dokonane zostało na skutek wyroku organizacji komunistycznej. Sprawcy zabójstwa - Kłowski Ajzyk, Suchowla-

ski Mendel, Buksztelski Chackiel, Slepak Wolf i Brytwan - członkowie KZM Grodno, zostali ujęci.

Represje.

W okresie sprawozdawczym za uprawianie działalności wywrotowej, zatrzymano i przekazano władzom sądowym:

Białystok-
Miasto:

15 osób za należenie do KPZB i 3 osoby - za rozwieszenie transparentu komunistycznego.

Powiat białostocki:

4 osoby za zbieranie składek na rzecz Mopru.

Powiat ostrowski:

1 osobę - Sówkę Józefa, sekretarza KM.KPP Białobłoto, za uprawianie agitacji wywrotowej wśród włościan i 2 osoby - za zrobienie i wywieszenie transparentu komunistycznego.-

Dnia 16 października r.b., na skutek polecenia Urzędu Sledczego w Warszawie, dokonano rewizji w mieszkaniu kłowniczki kolonji letniej w Małkini, Jadwigi Jędrzejewskiej córki posłanki Prausowej. Podczas rewizji znaleziono: broszurę Rynga p.t. "Pogłębienie kryzysu gospodarczego", czasopismo "Nowy Przegląd", broszurę "Białorus Zachodnia w kliszach kryzysu", 15 ulotek w języku rosyjskim "Szoła na powrotje", 3 egz. "Przeglądu Socjalistycznego", "Biuletyn Nr.1 Zw.Kół Przyjaciół Kultury Proletarjackiej", tygodnik "Wip" i odezwę, zatytułowaną "Pomnik pracy". Zakwestjonowany ten materiał przekazano do Urzędu Sledczego w Warszawie.

Powiat sokólski.

3 osoby za przechowywanie transparentów i wydawnictw komunistycznych.

b/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku za działalność antypaństwową, skazał w okresie sprawozdawczym następujące osoby: dnia 7 października r.b. Ajzen Chanę na 1 rok więzienia.

dnia 17 października r.b. technika komunistycznego Pomsa Borucha na 5 lat więzienia.

Sąd Okręgowy w Grodnie za działalność wywrotową, skazał w okresie sprawozdawczym następujące osoby: dnia 6 października r.b. Sołoniewicza Włodzimierza na 6 lat więzienia, Łazarczuka Szymona i Złobowicza Filipa na 5 lat, Czywiela Jana, Konika Michała, Kormiela Piotra i Kiszejka Wasyla - po 4 lata, Dzieszo Jana, Dzieszo Teodora i Chwojnickiego Władysława - po 3 lata, Nikona Maksyma, Nikona Wasyla, Bożta Michała, Wołczyckiego Władysława, Cieniewskiego Stefana, Mielenię Aleksandra, Marcula Aleksandra, Cieniewskiego Władysława, Ameljanczyka Władysława i Marciona Aleksandra - po 2 lata, oraz Okulicza Mikołaja i Żołudka Pawła - po 1½ roku więzienia; pozatem skazani ci pozbawieni zostali praw na przeciąg lat pięciu; dnia 10 października r.b. - za demonstracyjne śpiewanie pieśni antypaństwowych - Borkowskiego Jana, Borkowskiego Konstantego, Zyluka Włodzimierza, Chuścika Piotra, Mojsiewicz Władysława, Zorcwajczyka Aleksandra, Stryżko Mikołaja, Andruszewicza Władysława, Giedzicza Michała i Maciejczyka Grzegorza - po 6 miesięcy więzienia każdego, z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg lat pięciu.-

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży skazani zostali za działalność antypaństwową: dnia 12 października 1932 r. - Edelsztejn Mejer na 3 lata więzienia;

dnia 31 października 1932 r. - Pomiaczykówna Rywka na 6 lat, Rutkowski Czesław na 3 lata, oraz Nagórny Moszek i Żelazko Motel po 2 lata więzienia.-

x/ Żołudka Aleksandra, Mielenię Eugenjusza

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

— 00000 —

Nr. BP. 4701/32.T.

Dnia 20 listop. 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr. 11 za miesiąc październik 1932r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Stosowane przez fabrykantów białostockich indywidualne obniż nie płac włóknarzy, absorbuje wciąż umysły tych ostatnich. W celu omówienia tych spraw w październiku b.r. zwołane były cztery zebrania członków Związku Zawodowego Przemysłu Włókienniczego w Białymstoku: w dniach 11, 18, 20 i 25 października r.b. Na zebraniu w dniu 20 października był obecny poseł Stanisław Dubois, który poza sprawami zawodowymi włóknarzy omawiał także momenty polityczne, zaznaczając, że obecny "zgniły" ustroj kapitalistyczny chyli się już ku upadkowi, a po nim sprawować będą władzę rządy robotniczo-włościańskie, oparte na zasadach sprawiedliwości w stosunku do klasy pracującej.

Wśród włóknarzy białostockich zgrupowanych w Zw. Zaw. przemysłu włókienniczego, wyraźnie zarysowują się dwa kierunki: jeden umiarkowany, skupiający większość włóknarzy, którym przewodzą Regirela Aleksander i Kapitułko Tomasz i drugi, grupujący elementy komunistyczne, pozostające pod wpływem Niedumowa, Wólkowskiego i Lejwy. Odcłam umiarkowany zdąża do urzeczywistnienia swych postulatów środkami bardziej legalnymi, jak uciekanie się do interwencji władz administracyjnych, strajk zaś uważa, jako środek ostateczny, natomiast ugrupowanie włóknarzy komunistycznych prze całą siłą, do wywołania natychmiast owego strajku. Z tej

110 41

Dnia 16 października rob. w Grajewie odbyło się organizacyjne zebranie przy udziale 15 osób oddziału Z.Z.K.

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 5.XI.b.r. na terenie woj. śwódtwa białostockiego pozostawało bez pracy w dniu tym 5457 osób.

P o w i a t	Bezrobocie na dz.20.X.	Bezrobocie na dz.5.XI.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomo- gi.
Augustowski	15	20	-	5	4
Białystok m.	2327	2393	-	66	40
Białostocki	22	101	-	79	101
Bielski	265	436	-	171	418
Grodziński	2027	1813	214	-	43
Łomżyński	49	50	-	1	4
Ostrołęcki	20	20	-	-	-
Ostrowski	156	32	124	-	14
Suwałski	405	407	-	2	24
Sokółski	43	39	4	-	4
Śuczuczyński	67	33	34	-	16
Wołkowyski	92	112	-	20	21
Wysoko-Mazow.	1	1	-	-	-

Zmniejszenie o 32 osoby.

000000

racji komunistycznej przywódcy na każdym zebraniu włókniarzy w przemówieniach atakują Heginel i Kapitułę zdradę i zaprzeczanie interesów robotniczych. Manewr ten ma na celu zdyskredytowanie obu tych przywódców w oczach włókniarzy, by w konsekwencji, po obaleniu obecnego zarządu omawianego związku zawodowego robotników przem. włókienniczego, objąć władzę w swe ręce, co ułatwiłoby żywiłom komunistycznym wywołanie strajku.

Dnia 6 października r. b. odbyło się w Białymstoku zebranie robotników huty szklanej przy udziale 40 osób. Poruszano sprawę cennika płac robotniczych i ewentualnego strajku, gdyby postulaty robotnicze nie zostały uwzględnione przez właściciela huty. Robotnicy huty szklanej żądają wypłaty zarobków podług cennika z roku 1931.

Związek Zawodowy robotników przysku skórzanego w Białymstoku zwołał dwa zebrania - w dniach 12 i 31 października r. Omawiano sprawę umowy zbiorowej i jednolitego cennika płac, oraz postanowiono wywrzeć nacisk na fabrykantów, by do prac w garbarniach przyjmowali tylko członków Związku Zawodowego.

W Nurcu i w Białowieży powiatu bielskiego, odbyły się w dniu 22 października b. r. zebrania członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Na zebraniach tych dokonano wyboru członków zarządu tych związków.

Dnia 21 października r. b. Starosta Powiatowy w Bielsku-Podlaskim zawiesił działalność oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Paszuckiej-Budzie wobec ujawnionej jego działalności, zagrażającej bezpieczeństwu publicznemu.

H.B.

Dnia 26 października r. b. odbyło się w Sokółce zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego. Omawiano sprawy zawodowe i organizacyjne.

Nr. BP. 4701/32. T.

Dnia 20 listop. 1932r.

IV. S t r a j k i.

Dnia 18 października b.r. przystąpili do strajku lonkietnicy w liczbie 26 osób, zatrudnieni w wynajętej u Amiela i Kulikowskiego fabryce. Lonkietnicy ci porzucili pracę z powodu obniżenia im płac za 1000 rzutów.

W dniach 4-8 października r.b. strajkowali robotnicy w liczbie 24 osób, wykonczalni sukna braci Kronenberg w Gródku, powiatu białostockiego, z powodu nieotrzymania należności za 2 tygodnie pracy. Po uregulowaniu należności, robotnicy ponownie przystąpili do pracy.-

Dnia 18 października r.b., z powodu niewypłacania od dłuższego czasu zarobków, zastrajkowało w maj. Reńszczyzna, gminy Zawyki, powiatu białostockiego 8 robotników rolnych.

Dnia 21 października b.r. w maj. Kniaziewicz, gminy Indura, powiatu grodzieńskiego, wybuchł strajk robotników rolnych w liczbie 15 osób z powodu niewypłacenia przez właściciela należności za ubiegłe półrocze.

H.B.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. 4701/32 T.

Dnia 20 Listop. 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 1

Za miesiąc październik 1932r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat białostocki:

Dnia 27 października r.b. we wsi Uhowo, gm. Jachnowiec, mieszkaniec tejże wsi Szmulski Antoni uderzył dragiem w głowę znanego złodzieja Babińskiego Jana, eskortowanego przez posterunkowego P.P., powodując u niego pęknięcie czaszki.

Powiat grodzieński:

W dniu 22 października b.r. ludność wsi Zawadzicze, gm. Zydomla, nie chciała dopuścić mierniczych do wykonywania pomiarów gruntów w związku z konasacją tej wsi, obrzucając geometrykami kamieniami. Interwenjowała policja, rozpędzając tłum przy użyciu pałek gumowych.

Powiat komżyński:

Dnia 23 października r.b. w lesie pod maj. Gażanki, gm. Szczepankowo, znaleziono zakopane w ziemi zwłoki właściciela tego majątku, Kazimierza Miriewicza, który w dniu 14 października r.b. wyjechał z majątku i więcej nie powrócił. Został on zamordowany na tle zatargu o parcelę ziemi przez Czeskawa i Stanisława braci Kubatów, którzy zostali ujęci.

Powiat ostrowski:

Dnia 17 października b.r. na odcinku drogi żelaznej Przetycz-Zamkynie ostrzelano, prawdopodobnie z rewolwerów, jadący do Warszawy pociąg osobowy Nr. 744. Wybito kilka szyb w wagonach. Wypadku z ludźmi nie było.

Powiat ostrołęcki:

W nocy na 20 października b.r. dwaj zamaskowani bandyci napadli na dom Stanisława Szydlika we wsi Wydmusy, gm. Myszyniec, żądając wydania pieniędzy. Wobec odmowy napadniętych, jeden z bandytów wystrzelił, raniąc Szydlika w pierś i w rękę, poczem za pomocą bicia żony Szydlika bagnietami, zmusili ją do oddania 410 dolarów i 15 złotych. Sprawcy napadu ujawnieni, lecz nie ujęci.

45
112

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W październiku b.r. zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	15
2/ Uszkodzenia ciała w innych bójkach	1
3/ Samobójstw	11
4/ Usiłowań zabójstw	3
5/ Zabójstw	3
6/ Różnych nieszczęśliwych wypadków	10.
śmierć poniosło 4 osoby, z tego utonąła 1 osoba i innych 3 osoby.	
7/ Kradzieży zwykłych 76 na sumę 19.000 złotych.	
8/ Kradzieży z włamaniem 5 na sum 5.808 złotych.	
9/ Drobnych wypadków rabunkowych	5.
10/ Dzieciobójstw	1.
11/ Zgwałceń	-
12/ Oporu policji	8
13/ Fałszerstwa pieniędzy	-
14/ Nielegalnego posiadania broni	-
15/ Nielegalnego gorzelnictwa	4.

c/ Wypadki samochodowe.

W miesiącu październiku zanotowano 3 wypadki samochodowe, w których 1 osoba odniosła lekkie obrażenia ciała, jedna zaś - została zabita.-

d/ P o ż a r y.

Zestawienie danych o pożarach.

W październiku r.b. na terenie województwa białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	21
2/ Z przyczyn nieustalonych	16
3/ Podpalenia z zemsty	9

4/ Podpalenia w celu odzyskania premii ubezpieczeniowej	2
5/ Od piromani	-
6/ Nadmiernej budowy komina	3
	Razem 51.

Polisy te wyrządziły straty.

1/ do 2.000 złotych każdy	22
2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy	14
3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy	7
4/ od 10.000 do 20.000 złotych każdy	6
5/ od 20.000 do 30.000 złotych każdy	1
6/ Ponad 30.000 złotych każdy	1.

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 265.000. złotych.

W okresie sprawozdawczym zanotowano większy pożar we wsi Kramkowie gminy Bożejewo, powiatu komżyńskiego, gdzie spłonęły 4 zagrody włościańskie. Straty wynoszą około 62.000 złotych. Pożar powstał wskutek zaprószenia w stodołę ognia.

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym pogorszył się znacznie w powiatach bielskim w związku z powstałym zatargiem na tle warunków płacy pomiędzy robotnikami leśnymi i administracją lasów państwowych, w powiecie grodzieńskim, w którym doszło do kilku zewnętrznych wystąpień elementów wywrotowych i w powiecie wołkowyskim na tle pogarszających się warunków bytowania ludności wiejskiej. Pod względem przestępczości kryminalnej stan bezpieczeństwa zmianom nie uległ. Ogólnie stan bezpieczeństwa w województwie ocenianym być może jako dobry.

Dnia 20 listopada 1932 r.

VI. Sprawy graniczne

Dnia 24 października r.b. podczas przemytu zboża do Niemiec, w odległości 3-ch kilometrów od granicy, po stronie niemieckiej, zabity został obywatel polski, Franciszek Basała, ze wsi Planta, gm.Dowspuda, powiatu augustowskiego.

Dnia 29 września b.r. na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego wysiedlono z Niemiec do Polski, za nielegalne przekroczenie granicy Wiśniewskiego Stanisława, Kozłowską Rozalję i Osowieckiego Franciszka, zaś w dniu 21 października r.b. Dąbkowską Marjanę, Kaczmarczyka Władysława i Kisiela Stanisława.

Dnia 14 października r.b. zatrzymano w Myszynie, powiatu ostrołęckiego, Wójcika Józefa, dezertera 15 p.p. w Dęblinie. Wójcik w dniu 28 lipca r.b. przekroczył nielegalnie granicę do Niemiec, poczem w dniu 11 października b.r. wrócił do Polski. Zaś w dniu 21 października b.r. Siwka Józefa, dezertera 5 p.ułanów w Wojciechowicach, który zbiegł z pałku do Niemiec w roku 1927, a obecnie powrócił.

W dniu 1 października b.r. żołnierze K.O.P. na odcinku granicznym powiatu suwalskiego postrzelili przemytnika z Niemiec, Alfreda Kauscha, który wkrótce zmarł.

W okresie sprawozdawczym na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego zatrzymano za nielegalne przekroczenie granicy 9 osób

Wojewoda Białostocki

Nr BP.4701/32.T,

Dnia 20 listopada 1932r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1

za miesiąc październik 1932 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja i sabotaż.

N e g a t y w n e.

HB

WOJEWÓDZA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 39/33-T.

Białystok, dnia 1 stycznia 1933 r. 714

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr. 12 za mie-
siąc listopad 1932 r.

T A J N E - P I L N E .

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

W W a r s z a w i e

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 12 za miesiąc listopad 1932 rok /z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/..-

Z a W o j e w o d ą

Otrzymują do wiadomości:

/A. Wysokiński/
w/z. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

5

Po przyjęciu do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 9 / I 1933 r.

Elk

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie.
- 2/ " " w Nowogrodku,
- 3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Tarnopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie.
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " w Łomży,
- 13/ " " " w Grodnie,
- 14/ " " " w Suwałkach,
- 15/ Samodzielny Rezerwat Informacyjny D.K.I. w Warszawie.
- 16/ " " " D.K.III. w Grodnie.
- 17/ " " " D.K.IX. w Brześciu n/Bugiem.
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie.
- 19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatów Województwa Białostockiego.
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku.
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w mieście.
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w mieście.

F.

1
WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.39/33.T.

Dnia 20 grudnia 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.12 za miesiąc listopad 1932 r.

I. Sytuacja ogólna.

Ruch wywrotowy w okresie sprawozdawczym rozpoczął się bezpośrednimi przygotowaniami lokalnych organizacji komunistycznych do obchodu XV-ej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji. Wyniki kampanji dnia 7 listopada, jeżeli pominąć powiat grodzieński, nie były lepsze dla partji komunistycznej, niż w roku 1931. Natomiast w powiecie grodzieńskim wspomniana kampanja zaznaczyła się silnie przejawami zewnętrznymi w kilku gminach z ludnością białoruską, Gminy te pod koniec miesiąca zostały zagrożone działalnością wywrotową pod względem bezpieczeństwa publicznego tak dalece, że zaistniała konieczność zastosowania silniejszych represyj względem jednostek kierowniczych w poszczególnych lokalnych organizacjach wywrotowych. Traktowane zagrożenie zostało dostrzeżone wczas przez organa bezpieczeństwa publicznego i usunięte w grudniu niemal całkowicie. Poza kampanją obchodu XV-tej rocznicy rewolucji październikowej ważniejszymi momentami w ruchu wywrotowym były: dyskutowanie i realizowanie uchwał VII zjazdu KPP i KPZB, akcja w związku z procesem sądowym w Wilnie łapczy Brońskawa Taraszkiewicza i działalność komunistów na gruncie bezrobocia. W dziedzinie realizowania uchwał VI zjazdu KPP i KPZB zasługują na uwagę - dostrzegana w powiecie grodzieńskim akcja bojkotu wyrobów Państwowych Monopolów Spirytusowego i Tytoniowego, a prowadzona pod hasłem "ani grosza Rządowi faszystowskiej dyk-

tatury na cele przygotowania zbrojnej interwencji przeciw Z.S.R.R.", walka z osobami pozostającymi na usługach organów bezpieczeństwa publicznego, względnie podejrzewanych o to i wprowadzanie w życie wytycznych OK KPZB co do zwalczania przez komunistów Związku Strzeleckiego. Z innych odcinków działalności komunistów charakterystycznymi były - usiłowanie wykorzystania rozpoczętego w dniu 10 listopada b.r. strajku robotników leśny w Puszczy Białowieckiej dla celów wytworzenia sytuacji "wrzenia rewolucyjnego" w osiedlach puszczańskich i dążenie do wywołania strajku robotników przemysłu włókienniczego w białostockim okręgu przemysłowym. W obu wypadkach organizacje wywrotowe prowadziły ostrą kampanję przeciwko ugodowości i zdradzie P.P.S.

Szczególniejszym wydarzeniem było ostrzelanie w dniu 3 listopada na drodze pod Gródkiem w powiecie białostockim autobusu międzymiastowego, którym miał być odwieziony do Gródka komunistyczny działacz T.S.B., Aleksander Grześ z Pieszczanik, zatrzymany pod zarzutem działalności wywrotowej. Ostrzelanie miało na celu odbicie zatrzymanego Aleksandra Grzesia, a także innego z pośród aresztowanych, który wcześniej został doprowadzony do posterunku P.P. w Gródku, o czym organizatorzy ostrzelania autobusu nie wiedzieli.

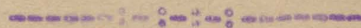
W ruchu zawodowym dominowała akcja obrony dotychczasowych ceników płac, zwłaszcza w przemyśle włókienniczym i drzewnym.

W przemyśle włókienniczym doszło do obniżenia stawek płacy, przewidzianych w umowie zbiorowej z dnia 12 lipca 1932 r. o 10% w drodze dobrowolnych umów przemysłowców z robotnikami, jednakże bez oficjalnego wypowiedzenia wspomnianego cenika. Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych usiłowała bro-

nić sztywności traktowania cennika w drodze strajku, jednakże nie znalazła poparcia ze strony ogółu robotników, w których większość za wszelką cenę chciała wypracować ustawy czasokres, upoważniający do pobierania zasiłków z funduszu bezrobocia. Udało się natomiast Klasowemu Związkowi Zawodowemu robotników przemysłu drzewnego wywołać strajk robotników leśnych w Puszczy Białowieskiej. Strajk ten zakończył się w dniu 10 grudnia nieznaczną poprawą warunków płacy i pracy nazwanych robotników. Podkreślić należy, że pod koniec strajku jego kierownictwo przeszło do rąk komunistów.

Na rynku pracy nastąpiło znaczne zmniejszenie zatrudnienia robotników w przemyśle włókienniczym, wobec czego liczba bezrobotnych wzrosła w porównaniu z ubiegłym miesiącem sprawozdawczym o 674. W grudniu i pierwszej połowie stycznia nastąpił normalny, silny wzrost bezrobocia w związku z zakończeniem kampanii jesiennej w przemyśle włókienniczym i robót sezonowych.

Stan bezpieczeństwa oceniany być może ogólnie jako dobry.--

H.B.

4

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.39/33.T.

Dnia 20 grudnia 1932r.

116

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.12 za miesiąc listopad 1932 roku.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Ruch wywrotowy w okresie sprawozdawczym odbywał się głównie pod znakiem obchodu 15-ej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji. Sama akcja obchodu jednak dnia 7 listopada r.b. nie wyszła poza skromne ramy, za wyjątkiem powiatu grodzieńskiego, gdzie nabrała ona szerszego rozmiaru i uzewnętrzniła się w formie licznie wywieszanych transparentów z hasłami, gloryfikującymi rewolucję październikową w Rosji. Słabość wyników ogólnie biorąc akcji obchodu przypisać należy przewencyjnym uniemożliwieniom działaczy komunistycznych w ośrodkach, gdzie mogła ona być najbardziej intensywna.

Pod koniec listopada r.b. zauważono pewne ożywienie w akcji komunistycznej w związku z procesem Bronisława Taraszkiewicza w Wilnie.

I w tym wypadku akcja najbardziej uwidoczniła się na terenie powiatu grodzieńskiego. Polegała ona niemal wyłącznie na wywieszaniu transparentów. Ostatnio na terenie tegoż powiatu dostrzegane były próby rozwinięcia akcji masowych, mających na celu nakłanianie ludności do niepłacenia podatków, rozbijania organizacji polskich, jak Związek Strzelecki, P.W. i t.p. Akcja ta znajduje szczególny posuch i poparcie ze strony młodzieży białoruskiej w ośrodkach działania b.BWRHromady.

Poszczególne etapy akcji wywrotowej w listopadzie r.b. przedstawiają się następująco:

5

2

Wydawnictwa i transparenty komunistyczne

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transparentów	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemplarzy
Białystok Grodzk.	Białystok	11	12	590
Białostocki	Supraśl	1	-	
	Michałowo	-	1	30
	Czarna Wieś	-	1	100
Biełski	Wiercień Duży	-	1	10
	obok Kleszczel	-	1	25
	Czerlanka	-	1	8
	Szczyty	-	1	97
Grodziński	Na terenie całego powiatu w związku z 15-tą rocznicą rewolucji październikowej wywieszono w 14 miejscowościach ogółem	18		
	Nadto w Indurze wypuszczono gołębia z przyczepionym transparentem	1		
	W związku z procesem Taraszkiewiczów i zajściami w Baranowie	8		
	Krynki	-	1	20
	Kuraszewo	-	1	25
Sokółski	Bergiele	-	1	25
	Sobótka	-	1	10
	Szudziałowo	2	-	
Wołkowyski	Wywieszono ogółem	6		

Wołkowyski

gm. Łysków

1

21

gm. Szydkowice

1

50

Napisy na transparentach, jak i treść ulotek dotyczyły w lwiej części obchodu 15-tej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji i zaczynały się zwykle od słów: "Precz z napadem na Z.S.R.R. Niech żyje 15-ta rocznica rewolucji rosyjskiej".

Inne transparenty i odezwy komunistyczne w napisach i treści swej poruszały aktualne zagadnienia terenowe. Tak tedy w Białymstoku kolportowano odezwy zatytułowane: "Wszyscy na pomoc strajkującym robotnikom leśnym w Puszczy Białowieskiej. Niech żyje strajk robotników leśnych aż do zwycięstwa" - podpisane przez OK KPZB Białystok. Napisy na niektórych z wywieszonych transparentów w Białymstoku były następujące: "Wszyscy na pomoc strajkującym robotnikom leśnym w Hajnówce", "Robotnicy, organizujcie komitety dla strajkujących robotników leśnych w Hajnówce, zbierajcie dla nich środki pieniężne", "Precz z ustawą przemyskową i cechową Pryskora, precz z militaryzacją młodzieży", "Żądamy zwolnienia Taraszkiewicza i wszystkich więźniów politycznych", "Młodociągni robotnicy, żądajcie wraz ze starszymi robotnikami zapomogi na czas trwania bezrobocia w wysokości utraconych zarobków".

Na terenie powiatu grodzieńskiego w związku z zajęciami w Indurze i Baranowie uskuteczniom na transparentach następujące napisy: "Precz z karną ekspedycją we wsi Baranowo. Niech żyje zbrojny opór przeciw karnej ekspedycji. Żądamy zwolnienia naszego posła Taraszkiewicza".

W Białymstoku, w szkole powszechnej Nr.12 kolportowano wydawnictwo p.t. "Czerwony Pionier", odbijane na szapirografie,

bardzo nieczytelnie. "Czerwony Pionier" zawierał protest przeciwko obniżce płac w fabrykach, redukcjom, nowej ustawie szkolnej i apelował do zapisywania się do organizacji rewolucyjnych. Wzmiankowany "Czerwony Pionier" wydała prawdopodobnie lokalna "Lewica Szkolna".

W nocy na 11 listopada r.b. w Sokółce na drzwiach Sądu Grodzkiego, Starostwa i Szkoły powszechnej ujawniono przyklejone kartki z napisem: "Śmierć burżuazji, niech żyje komunizm".

Inne sposoby agitacji.

Pow. białostocki.

W związku z procesem b. posła Bronisława Taraszkiewicza usiłowano w dniu 27 listopada r.b. urządzić w Białymstoku demonstrację, która jednak nie doszła do skutku wobec uprzedniego zatrzymania organizatorów tej demonstracji - Łapczyńskiego Chaima, ucznia III kursu miejscowego państwowego seminarjum nauczycielskiego, oraz Satera Tewala i Grynberga Mejsa.

W tymże dniu, we wsiach Kościuki i Topilec, gminy Thoroszcz członkowie T.S.B. sprzedawali znaczki blaszane z podobizną Taraszkiewicza. Cena znaczka wynosiła 20 gr. Dochód ze sprzedaży miał być przeznaczony na obronę Taraszkiewicza.

Pow. wołkowyski.

W niedzielę dnia 20 listopada r.b. wybitna działaczka komunistyczna, Ilwika we wsi Lichiniczach przeprowadziła akcję antyreliгиозną w ten sposób, że, zjednani przez nią mieszkańcy tej wioski, za wyjątkiem 7 rodzin, udali się w tym dniu /niedziela/ na kosi i kosili tam trawę. Postępek ten H. Ilwika bardzo przytem zachwalała, wysmiewając równocześnie tych włościan, którzy wstrzymali się od pracy.

Pomocnymi jej w przeprowadzeniu akcji antyreligijnej byli Jan Maciasz, Michał Szot i Piotr Bułasik.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Przejawy działalności K.P.P. w okresie sprawozdawczym zmierza głównie do urządzenia obchodów 15-tej rocznicy rewolucji październikowej w Rosji. I tutaj, podobnie jak w terenie zasięgu wpływów K.P.Z.B., ruchliwość elementów wyrotowych została sparaliżowana tak, że efekt zewnętrzny był niski.

Szczegóły agitacji K.P.P. przy pomocy transparentów i odezw ilustruje poniższe zestawienie:

P o w i a t	Miejscowość	Wywieszono transparentów	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemplarzy
Łonżyński	Zambrów	2	1	10
Ostrowski	Ostrów-Mazow.	2	-	-
	Białebloto	-	1	2
Szczeciński	Szczuczyn	1	-	-
	Rydzików	1	-	-

Napisy na transparentach i treść odezw dotyczy rewolucji rosyjskiej i gloryfikowały ustrój sowiecki.

M o p r.

W okresie sprawozdawczym stwierdzono zbiórki na rzecz Mopru - na terenie powiatu ostrowskiego, gdzie miano zebrać 400 złotych oraz na terenie powiatu wołkowyskiego.

Akcja terrorystyczna.

Na terenie gminy Łaszańskiej i Indurskiej powiatu gro-

działającego rozpoczęła została akcja masowa terrorystyczna. Rozpoczęło się od bojkotowania wyrobów monopolowych, poczem wysiłki komunistów zmierzały do nakłonienia ludności do niepłacenia podatków, rozbijania organizacji P.W. i Strzelca, terroryzowania działaczy partyjnych i lojalnych względem władz obywateli, organizowania silnych drużyn samoobrony komunistycznej do czynnych wystąpień przeciw policji i sekwestratorom. Wynikiem tej akcji było pobicie sołtysa wsi Pohorany-Dolne, Szoty Stanisława, oraz sołtysa wsi Baranowo Możejko Jana i brata jego Bernarda, Komendanta oddziału Związku Strzeleckiego, groźba pobicia sekwestratora, przybyłego do Baranowa, obrzucenie kamieniami i wybijcie szyb w mieszkaniu kierownika szkoły powszechnej w Baranowie. W związku z temi ekscesami w dniu 27 listopada b.r. zatrzymano kilku wybitniejszych komunistów z Baranowa. Aresztowania te spowodowały silniejszą jeszcze agitację, wyrazem której było wywieszenie szeregu transparentów z napisami, wzywającymi do czynnych wystąpień i urządzenie dość licznych demonstracji na cmentarzu koło Łaszy, w Baranowie i w Indurze.

Akcja w kierunku organizowania oporu podatkowego rozszerzyła się na obszary gmin Hornickiej, Łunniańskiej i Skidelskiej. W pierwszych dniach grudnia traktowaną akcją zlikwidowano.

R e p r e s j e

W okolicy sprawo zdawczym w związku z akcją wywrotową zatrzymano:

16 osób /w tem przewencyjnie/ za należenie do partji komunistycznej, 2 osoby za kolportaż odezw, 5 osób za rozklejanie plakatów, 3 osoby za organizowanie demonstracji.

Białystok
miasto.

10
Powiat białostocki.

119
4 osoby jako współwinne w napadzie na autobus i odbicie zatrzymanego komunisty Aleksandra Grzesia.

Pow. grodzieński.

3 osoby za wywieszanie transparentów i 2 osoby za śpiewanie pieśni komunistycznych.

Pow. sokólski.

2 osoby za wywieszanie transparentów komunistycznych.

Pow. wołkowyski.

20 osób /prewencyjnie/.

Pow. łomżyński.

3 osoby za wywieszanie transparentów komunistycznych.

b/ Wyroki sądowe:

Sąd Okręgowy w Białymstoku, za działalność antypaństwową, skazał

w dniu 8 listopada b.r. - Kulewskiego Mojżesza na 1 rok więzienia.

Sąd Okręgowy w Grodnie, za działalność wywrotową skazał w dniu 24 listopada r.b. następujące osoby:

Sidorowicza Kazimierza na 3 lata więzienia oraz Konieckiego Grzegorza i Kotlera Benjamina na 2 lata więzienia każdego.

Sąd Okręgowy w Łomży w dniu 30 listopada r.b. skazał za działalność wywrotową następujące osoby:

Szpitalewicz Moszka-Kielmana na 3 lata więzienia, Tejtelbauma Nachmana i Bielika Icka na 2½ lata więzienia każdego oraz Rozencwajga Szymona na 2 lata więzienia.

-----0000000-----

Dnia 20 grudnia 1932 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Ogół włókniarzy białostockich w dalszym ciągu interesowała kwestja obniżki płac przez fabrykantów. W związku z tem Związek Zawodowy Robotników i Przemysłu Włókienniczego zwołał trzy zebrania - w dniach 3, 10 i 20 listopada b.r. Na zebraniach tych omawiano sposoby walki z fabrykantami w sprawie utrzymania płac zarobkowych na podstawie ramowego cennika z dnia 12 lipca b.r. Ponadto, na pierwszym zebraniu, w dniu 3 listopada podnożono konieczność przyjęcia z pomocą materialną strajkującym robotnikom leśnym w Puszczy Białowieskiej i w tym celu wybrano Lejwę Lejbę i Aleksandra Niedumowa /komunizujących/, jako delegatów do zbierania składek na rzecz strajkujących.

Dnia 28 listopada b.r. odbyło się w Białymstoku zebranie czeladników szewskich i chałupników-szewców. Poruczano sprawę wyzyску chałupników przez brygadzystów oraz kwestję przyjęcia z pomocą strajkującym robotnikom leśnym w Białowieży. Do powzięcia uchwały nie doszło, gdyż zebranie zostało rozwiązane wobec wszczętej awantury na tle wrogiego ustosunkowania się chałupników do brygadzystów-szewców.

Dnia 13 listopada b.r. odbył się w Białymstoku wiec robotników przemysłu skórzanego. Na wiecu przemawiał Abram Lichtensztejn z Warszawy. Zaraz na początku wiecu wynikł incydent: niektórzy z szewców zapytali, Lichtensztejna, dlaczego na zebraniu mają przemawiać tylko dwie osoby, z których ani jedna nie jest szewcem.

Po wyjaśnieniu, że zarząd oddziału Związku Szewców zgłosił tylko dwóch szewców, zebrani szewcy poczuli opuszczać salę zebrania, zarzucając jednocześnie Lichtensztejnowi, że jako sekretarz centrali Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego pobrał od formy Bat'a 15.000 złotych zdradzając w ten sposób szewców.-

Po zakłopotaniu tego incydentu, Lichtensztejn omówił sytuację gospodarczą świata, stwierdził, że rządy klas posiadających są już u brzości swego panowania, podniósł, że na podstawie nowej ustawy o stowarzyszeniach władze administracyjne będą miały prawo do kontroli związków zawodowych i w każdej chwili wkroczyć na zebrania robotnicze wreszcie apelował, by robotnicy organizowali się w celu przeciwdziałania się nowej Ustawie o stowarzyszeniach, oraz - by być gotowymi na objęcie władzy po upadku rządów klas posiadających.-

Dnia 6 listopada b.r. Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku zwołała wiec robotników przemysłu włókienniczego. Przemawiali Kapitułko, Laskowski, Turowski i Reginella. Tematem przemówień było bezrobocie, zapomogi, obniżka komornego i sprawa wstrzymania eksmisji, pozatem poruszono sprawę przyjęcia z pomocą strajkującym robotnikom leśnym w Puszczy Białowieskiej i wybrania w tym celu komitetu "Trzech". Do odczytania i uchwalenia rezolucji w tej ostatniej sprawie nie doszło z tego powodu, że rezolucja ta nie figurowała na porządku dziennym wiecu i nie była zgłoszona w Starostwie.-

Bielski. Związek Zawodowy robotników przemysłu drzewnego w Hajnowce, powiatu bielskiego zwołał trzy zebrania swych członków w dniach 6, 13 i 27 listopada b.r. Na pierwszym zebraniu uchwalono rezolucję, domagającą się od Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży utrzymania cenika płac z roku 1930/1931, oraz nieprzyjmowania do robót leśnych robotników z innych terenów grożąc w razie nieuwzględnienia tych postulatów wywołaniem strajku. Następne dwa zebrania poświęcone były kwestji wywołania strajku, który proklamowany został w dniu 10 listopada b.r.

STC
a 1
ra k
r Za
y dr
osob
podowiat Wołkowyski.
rwa
a z
ies
mun
ący
ledr
chc
ajku
dos
y na
wców
tni
jn
ewc
ty

Powiat Grodzieński.

Dnia 13 listopada b.r. odbyło się w Grodnie walne zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Dozorców Domowych i Służby Domowej, poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych, oraz wybranie delegatów na ogólny zjazd dozorców domowych w Warszawie.-

Powiat Sokółski.

Dnia 12 listopada b.r. w Sokółce odbyło się zebranie robotników garbarskich, zrzeszonych w Związku Zawodowym Przemysłu Skórzanego. Omawiano sprawę przyjęcia z pomocą bezrobotnym i wysunięto projekt odstąpienia przez zatrudnionych przez cały tydzień robotników po 2 dni pracy dla tych robotników, którzy wcale nie mają pracy.-

podowiat Wołkowyski.

W dniach 13 i 28 listopada b.r. koło Związku Zawodowego Maszynistów Kolejnych w Wołkowysku zwołało zebranie swych członków celem omówienia spraw organizacyjnych i zawodowych.

Dnia 19 listopada b.r. odbyło się w Wołkowysku walne zebranie członków koła Związku Zawodowego Drużyn Konduktorskich. Na zebraniu tem wybrano nowy zarząd koła.-

b/ Chrzescijańskie Związki Zawodowe.

chc
ajku
dos
y na
wców
tni
jn
ewc
ty

Powiat Białostocki.

Dnia 6 listopada b.r. odbyło się w Białymstoku zebranie członków Chrzescijańskiego Związku Zawodowego Robotników Włókienniczych, poświęcone omówieniu sposobów walki ze zdarczającym się coraz częściej ~~wypadkami~~ wypadkami samowolnego obniżania przez fabrykantów płacy zarobkowej. Apelowano do zebranych, by w wypadku, jeżeli który z fabrykantów nie zgodzi się płacić według cennika, robotnicy przystępowali natychmiast do strajku.-

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 20 listopada b.r. w Ostrołęce odbyło się zebranie koła Z.K.P. Omawiano sprawy zawodowe i organizacyjne.-

14

4

121

c/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 30 listopada b.r. na terenie Województwa
Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 6.131 osób.

P o w i a t .	Bezrobocie na dz. 5. XI.	Bezrobocie na dz. 30. XI.	Zmniejszenie.	Wzrost	Poliera zapomogi
Augustowski	20	221	-	201	141
Białystok-Miasto	2.393	2.972	-	579	324
Białostocki	101	138	-	37	138
Bielski	436	521	-	85	491
Grodzieński	1.813	1.668	145	-	70
Łomżyński	50	26	24	-	4
Łostowski	20	5	15	-	-
Ostrowski	32	61	-	29	42
Suwalski	407	378	29	-	15
Sokółski,	39	22	17	-	3
Szczuczylski	33	19	14	-	7
Wołkowyski	112	100	12	-	9
Wysoko-Mazowiecki	1	-	1	-	-
O g ó ł e m :	5.457	6.131	257	931	1244

W z r o s t o 674 osób.

15
WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. 39/33.T.

Dnia 20 grudnia 1932 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 12
za miesiąc listopad 1932 r.

IV. S t r a j k i .

Powiat Białostocki

W dniach od 7 do 14 listopada b.r. strajkowało 30 robotników w odlewni żelaza Gotliba Jowela w Białymstoku. Strajk ten wybuchnął z powodu niewypłacenia przez pracodawcę we właściwym czasie zaległych zarobków.-

Dnia 30 listopada b.r. w fabryce sukna braci Kronenberg w Gródku zstrajkowało 22 robotników z powodu zalegania w wypłaceniu im zarobków.

Powiat Biełski.

Dnia 10 listopada b.r. proklamowano strajk robotników leśnych, zatrudnionych w Puszczy Białowieskiej. Kierownictwo strajkiem spoczywało w ręku zarządu okręgowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce. Strajk został zlikwidowany w grudniu b.r. Szczegóły strajku podawane były Ministerstwu w sprawozdaniach specjalnych.-

Powiat Grodzieński.

Rozpocząty w dniu 21 października b.r. strajk służby folwarcznej w majątku Kniaziewie, gminy Indura został ostatecznie zlikwidowany w połowie listopada b.r.

WÓJEWODA BIAŁOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 12.

za miesiąc listopad 1932 r.

dnia 20 grudnia 1932 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Białostocki.

Dnia 28 listopada b.r. na szlaku kolejowym Białystok-Lewickie w odległości 3 klm. od Białegostoku w jednym z wagonów będącego w biegu pociągu towarowego urwała się oś. wskutek czego uszkodzony wagon ciągniony był na przestrzeni 765 metrów, powodując niestanaczne uszkodzenia toru. Wypadku z ludźmi nie było.

Powiat Łomżyński.

Dnia 24 listopada b.r. we wsi gminnej Rutki, podczas likwidowania powstałej bójki zabity został przez posterunkowego P.P. Józefa Wojewodę, wystrzałem z rewolweru sprawca bójki, Gołaszewski Czesław, usiłujący zbiec tenż posterunkowemu.

Powiat Wołkowyski.

Dnia 8 listopada b.r. Sąd Doraźny skazał w Wołkowysku na karę śmierci przez powieszenie sprawców napadu na osadę Libierpol, gminy Łysków Juljana Korniejczyka, Jakóba Dulcewicza i Józefa Kapitana. Wyrok został wykonany.

b/ Zestawienia przestępstw i innych wypadków.

W listopadzie b.r. zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	13
2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach...	4
3/ Samobójstw	4
4/ Włókowań zabójstw	3
5/ Z a b ó j s t w	3

17

6/ Różnych nieszczęśliwych wypadków	11.
w których śmierć poniosło 7 osób.	
7/ Kradzieży zwykłych.....	83
na sumę ..15910. zł.	
8/ Kradzieży z włamaniem	9
na sumę 10894 zł.	
9/ Drobnych napadów rabunkowych	5
10/ Dzieciobójstw	2
11/ Zgwałceń	-
12/ Oporu policji	5
13/ Nielegalnego posiadania broni	12
14/ Tajnego gorzelnictwa	3

c/ Wypadki samochodowe.

W listopadzie b.r. na terenie Województwa Białostockiego
2
miały miejsce wypadki samochodowe, w których 4 osoby odnio-
sły obrażenia ciała.-

d/ P o ż a r y

Zestawienie danych o pożarach.

W listopadzie r.b. na terenie Województwa Białostockiego
miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	19
2/ Z przyczyn nieustalonych	12
3/ Podpalenia z zemsty	9
4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpiecze- niowej	2
5/ Wadliwej budowy komina	12

cz. dyo

ny Nu
e Kuc
a Paw
tem K

tym

na n
eniu d
ajacy
mórki
ka Lud
h Goła
cał za
ycznyc

na rz
trajacy
wiatu d
nie pow
towych

Dnia 20 grudnia 1932 roku.

VI. Sprawy graniczne.

W związku z zamordowaniem po stronie niemieckiej przemytnika zboża Basałaja Franciszka, obywatela polskiego /sprawozdanie sytuacyjne za miesiąc październik b.r./, władze niemieckie aresztowały dwóch swych obywateli, mieszkańców wsi Zallent.-

Nasutek prośby władz niemieckich w dniu 10 listopada b.r. udali się do Prus Wschodnich w towarzystwie żandarmów niemieckich trzech obywatele polscy z powiatu ostrołęckiego, którzy będą w sądzie niemieckim zbadani w charakterze świadków w sprawie popełnionego w Prusach morderstwa.-

W dniu 14 listopada b.r. dwaj mieszkańcy powiatu ostrołęckiego, Ignacy Wróbel i Józef Gleba udali się nielegalnie do Niemiec celem poszukiwania tam pracy. W odległości mniej-więcej 20 klm. od granicy zaszli na dwór do jednego z bogatych gospodarzy, prosząc o pracę. W odpowiedzi na to, gospodarz kazał im natychmiast wynosić się i schwycił równocześnie karabin, chcąc do nich strzelać. Zamiarowi temu przeszkodzili domownicy, krzyčąc zarazem, by obaj polacy natychmiast uciekali. W trakcie ucieczki posypały się jednak za nimi strzały, przyczem jedna z kul trafiła w rękę Wróbla. Opatrzył go lekarz niemiecki tuż nad granicą, gdzie ranny pozostał na przeciąg jednego tygodnia celem zagojenia rany. Gleba zaś wrócił do Polski.-

W okresie sprawozdawczym na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano 5 osób.-

20

124

WÓJCIOWA BIAŁOSTOCKI

BP.39/33.T.

20 grudnia 1932 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.12.

za miesiąc listopad 1933 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Szpiegostwo.

Dnia 24 listopada b.r. zatrzymano w Myszynie, powiatu ostrołęckiego podejrzanego o szpiegostwo Oliwera Hirsza. Oliwera wraz z znalezionymi u niego w mieszkaniu mapami sztabowymi przekazano Samodzielnemu Referatowi Informacyjnemu przy D.O.K. Nr.1.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

125
- TAJNE - P I L N E -

Nr.BP.292/33.T.

Dnia 30 stycznia 1933 r.

Do

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.1 za mie-
siąc grudzień 1932 roku.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament I.Polityczny

w Warszawie

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.1 za miesiąc grudzień 1932 roku /z zakresu
bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu za-
wodowego/..-

Za Wojewodę

[Signature]
/A.Kyskiński/

wz.Naczelnika Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie.
- 2/ " " w Nowogródku.
- 3/ " " w Brześciu n/Bugiem.
- 4/ " " w Warszawie.
- 5/ " " w Stanisławowie.
- 6/ " " w Tarnopolu.
- 7/ " " w Lublinie.
- 8/ " " w Łodzi.
- 9/ " Prokurator Sąd Apelacyjny w Warszawie.
- 10/ " " " w Wilnie.
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku.
- 12/ " " " w Grodnie.
- 13/ " " " w Łomży.
- 14/ " " " w Suwałkach.
- 15/ Samodzielny Referat Inform. DOK I w Warszawie.
- 16/ " " " DOK III w Grodnie.
- 17/ " " " DOK IX. w Brześciu n/Bugiem.
- 18/ K.O.P. "rygada Grodno" w Grodnie.
- 19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi województwa białostockiego
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku.
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w/m.
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w/m.

H.B.

J.
A. a.
du. 2. II. 33r.
[Signature]

Wojewoda Białostocki

Nr.BP.292/3.T.

Dnia 20 stycznia 1938 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.1 za miesiąc grudzień 1938 roku?

I. Sytuacja ogólna.

W ruchu wywrotowym dominowała akcja "Dnia głodowego", której przejawy stwierdzone były tylko na wąskim terenie. Organizacje wywrotowe rozwinęły szczególną akcję w związku ze strajkiem robotników leśnych w Puszczy Białowieskiej, dążąc do wykorzystania tego strajku dla ruchu masowego w osiedlach puszczańskich. Na tym odcinku elementy wywrotowe osiągnęły pewne efekty w formie zorganizowania 6 lokalnych komitetów strajkowych, nie bez pomocy skomunizowanych działaczy P.P.S. W tym względzie wykorzystali one także niezdęcydowane stanowisko Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, która dopuściła do tego, że opierając się o nią, elementy skomunizowane w Białymstoku przeprowadziły wśród pracujących robotników zbiórki na pomoc dla strajkujących robotników puszczańskich i uzyskane tą drogą pieniądze zużyły bez kontroli nazwanej komisji na organizowanie i wspieranie komitetów strajkowych w osiedlach puszczańskich. Zaskakuje nas uwaga, że PPS, z której ramienia zawarł umowę zbiorową z Dyrekcją Lasów Państwowych w Białowieży dnia 10 grudnia ub.r. Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego, a już w dniu 17 również z jej wiedzą umowę tę wypowiedział Związek Zawodowy Małorolnych, dla celów pewnego rodzaju odwetu w odniesieniu do władz administracji leśnej i administracji ogólnej i ze względów taktycznych w sensie lokalnym popierał cicho poczynania komunistycznych komitetów strajkowych. Charakteryzuje to dosadnie jej metody działania.

2

126

kania w terenie.-

Na uwagę zasługuje następnie akcja komunistów, związana z odbytym dnia 20 listopada w Białymstoku zjazdem okręgowym delegatów T.S.B., który potępił działalność komunistów na gruncie Towarzystwa i w oparciu się o nie oraz w związku z represjami organów bezpieczeństwa w odniesieniu do osób, które brały udział w ostrzelaniu autobusu pod Gródkiem w powiecie białostockim dnia 3 listopada ub.r.-

Zagrożone zostały ruchem wywrotowym /akcja sabotażowa w odniesieniu do powinności podatkowej/ gminy Indura, Łasza, Brzostowica-Mała i Hornica w powiecie grodzieńskim. Szczegóły w tej materji przedstawione zostały Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu.

Ruch zawodowy wyczerpywała akcja Związków Zawodowych w Bielskim okręgu Przemysłu Drzewnego, zmierzająca do uzyskania podwyżki dotychczasowych stawek zarobkowych dla robotników leśnych i akcja Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku, podjęta w obronie sztywności cennika w przemyśle włókienniczym z dnia 12 lipca ub.r. W ostatnim wypadku akcja Klasowych Związków Zawodowych skazana była zgóry na niepowodzenie z racji przypadającego na grudzień okresu unieruchamiania fabryk włókienniczych do czasu kampanji wiosennej.

Na rynku pracy nastąpiło w grudniu gwałtowne zwężenie się zatrudnienia robotników w poszczególnych gałęziach przemysłu wskutek czego liczba bezrobotnych wzrosła za grudzień o 2.417

Na dzień 31 grudnia bezrobocie w województwie wyrażało się cyfrą 8.548. przyistnieniu dalszych, silnych tendencji jego wzrostu.-

Stan bezpieczeństwa publicznego, jeżeli pominąć zagrożenie wymienionych gmin w powiecie grodzieńskim i rejonu puszczańskiego w powiecie bielskim, obaw nie nastroczają.-

Nr BP. 292/33.T.

Dnia 20 stycznia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 1

za miesiąc grudzień 1932 r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Akcja komunistyczna wśród ludności białoruskiej w okresie sprawozdawczym znacznie osłabła. Przypisać to należy dokonany aresztowaniu wybitniejszych działaczy w tych miejscowościach, gdzie przybierała ona zwykle najbardziej agresywny charakter /powiat grodzieński/. Pozostali członkowie KPZB, obawiając się dalszych represyj, wstrzymują się przeważnie od czynniejszej działalności nazewnątrz. Jaskrawym przykładem zaniku akcji wywrotowej w grudniu ub.r. jest fakt, że t.zw. "Dzień głodu" w strefie zasięgu wpływów KPZB nie był całkiem przeprowadzany i w związku z tem nie notowano ani wywieszania transparentów, ani kolportażu odezw. Rozwieszane transparenty i kolportowane odezwy zawierały przeważnie stereotypowe hasła komunistyczne, nie dotyczyły jednak "Dnia głodu".

Szczegóły rozwieszania transparentów i kolportażu odezw komunistycznych w grudniu ub.r. wykazuje poniższe zestawienie:

Powiat	Miejscowość	Wywieszono	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemplarzy.
Białystok	Białystok	-	1	30
Grodzkie				

4
R7

Białostocki	Czarna Wies	-	1	5
	Supraśl	-	1	25
	Michałowo	-	1	30
Grodzieński	Grodno	-	1	-
	maj. Nowosiółki	1	-	25
	Indura	1	-	-
	Hołynka	-	1	25
	maj. Kruhlany	1	-	-
	maj. Swiskocz Dolna	1	-	-
	Bubny	1	-	-
	Bondary	1	-	-
	Ochrymowce	1	-	-
Sokólski	Ozierany-Wielkie	-	2	15
	Szój	-	1	50
	Pierozki	-	1	25
Wołkowski	Ciwoniuki	-	1	4

Napisy na transparentach, poza znanymi, stale powtarzane-
mi haskami komunistycznymi, poruszały również i zagadnienia lo-
kalne. Tak tedy, na terenie powiatu grodzieńskiego najczęściej
spotykano następujące napisy: "Precz z karną ekspedycją w Bara-
nowie, niech żyje zbrojny opór przeciwko ekspedycjom karnym.
Zwolnić chłopskiego posła Taraszkiewicza. Żądamy zwolnienia
towarzyszów z Baranowa" i t.p.

Kolportowane odezwy, poza stale powtarzaną treścią, za-
wierały również haska zwrócone szczególnie do żołnierzy. Znaj-
dowano więc odezwy zatytułowane: "Przeciwko przygotowaniu
zbrojnej interwencji przeciw ZSRR. Do całej młodzieży poborowej
rocznika 11. Niech żyje rewolucyjny związek poborowych". Poza-
tem kolportowano wydawnictwa "Kujmy broń" oraz "Głos żołnierza Nr. 1"
i odezwy do żołnierzy w związku z manewrami, odbytymi na po-
czątku

ku września 1932 roku pod Łomżą, podczas których miało być rannych 60 żołnierzy i zabitych 14 żołnierzy, wreszcie odezwy, nawołujące ludność do niepłacenia podatków, oraz do organizowania drużyn samoobrony przeciwko organom egzekucyjnym.

Inne sposoby agitacji i działalności komunistycznej.

Powiat białostocki.

W Supraślu Narewski Gabriel przy pomocy Dargiewicza Edwarda, Sołowieja Aleksandra i Wajnera Eli, wykorzystując moment zwolnienia z fabryki Cytrona 180 robotników, wszczął wśród nich agitację w kierunku liczebnego zwiększenia członków miejscowego ogniska KPZB. W dniu 1 grudnia ub.r. wspomniany Narewski otrzymał z Warszawy 50 zł. pochodzące prawdopodobnie od jego brata, Narewskiego Antoniego, który ma jakoby utrzymywać kontakt z dyplomatycznym przedstawicielstwem sowieckim w Warszawie.

Powiat bielski.

We wsi Rajsk, gminy Wyszki, zorganizowano komórkę KPZB, w skład której wchodziły cztery osoby: Tyminski Mikołaj, Mamotko Mikołaj, Czerwiński Paweł i Mielniczak Bazyl.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Podobnie jak i KPZB działalność KPP w grudniu r.ub. była nader słaba. I tu również "Dzień Głodu" przeminął bez żadnego echa.

Nazewnątrz cała działalność KPP sprowadziła się do wywieszenia dwóch transparentów w powiecie ostrowskim - na drogach, prowadzących z Długosiodła do wsi Przetycz-Folwark i do wsi Pecyna-Nowa. Napisy na tych transparentach brzmiały: "Precz z rządem faszystowskim, precz z przygotowaniem wojny z ZSRR. niech żyje dzień 15 grudnia, żądamy doraźnej pomocy dla bezrobotnych, żądamy ciepłej odzieży na zimę, żądamy codziennej

pracy i chleba, żądamy zwolnienia więźniów politycznych, niech żyje KPP."

Zebrańie komunistyczne

Pow.
ostrowski.

Dnia 3 grudnia ub.r. obok wsi Strękowo, gminy Nur, odbyło się zebranie komitetu gminnego KPP przy udziale Kuchty Józefa, Trąbki Ludwika, Ozerowicza Józefa, Norberczuka Pawła, Oleszkiewicza Wacława i Stecia Antoniego. Na zebraniu tem Kuchta zalecił uprawiać agitację wywrotową wśród dzieci. W tym celu, w rozmowie z dziećmi, zaleca się zwracać im uwagę na nędzę i wyzysk, wykazywać różnicę w wychowaniu i kształceniu dzieci chłopskich i dzieci inteligencji oraz klas posiadających. Ponadto tenże Kuchta położył nacisk na to, zakładać komórki komunistyczne w kołach rezerwistów i b.wojskowych. Trąbka Ludwik wysunął projekt założenia nowych komórek w Ołtarzach Gołaczach, w Godlewie i w Niemirach. Wreszcie Ozerowicz zalecał zakładać komórki Mopru i zbierać składki na więźniów politycznych.

M o p r.

W okresie sprawozdawczym zauważono zbiórki na rzecz Mopru - na terenie miasta Białegostoku, gdzie zbierający w liczbie trzech osób zostali zatrzymani, na terenie powiatu komżyńskiego, gdzie zebrano około 100 zł., oraz na terenie powiatu szczuczynskiego, gdzie Lipińska Lipa zebrała około 120 złotych na rzecz obrony Maruszewskiego i Rozenwacha.

R e p r e s s j e.

W związku z akcją komunistyczną, w miesiącu grudniu ub.r. zatrzymano:

pow. augustowski: 1 osobę za kolportaż odezw komunistycznych;

Białystok Miasto: 4 osoby w tem 3 za zbieranie składek na rzecz Kopro
Pow. grodzieński: 3 osoby za przynależność do partji komunistycznej
Pow. Łomżyński: 1 osobę za działalność wywrotową wśród wojska.

b/ Wyroki sądowe

Sąd Okręgowy w Białymstoku, za działalność komunistyczną
w miesiącu grudniu ub.r. skazał następujące osoby:

dnia 12 grudnia 1932 r. - Leufera Fajwela na 5 lat wię-
zienia;

dnia 20 tegoż miesiąca - Satyr Temę na 2 lata więzienia.

Sąd Okręgowy w Grodnie, za działalność wywrotową, ska-
zał w dniu 1 grudnia ub.r. następujące osoby: Goldfarb Szmu-
la - na 7 lat więzienia, Pomeranc Leję - na 6 lat więzienia,
Matkowska Sorę, Halpern Esterę i Pużewskiego Michała każde-
go po 4 lata więzienia, Slepaka Łazara - na 3 lata oraz Slep-
paka Arona i Zdanowicz Genię - po 2 lata więzienia.

Sąd Okręgowy w Łomży za uprawianie działalności komu-
nistycznej skazał w dniu 19 grudnia ub.r. Moruszewskiego
Chonka - na 3 lata i Rozenwacha Zajdkę - na 1 rok więzienia.

8
Wojewoda Białostocki
-----oOo-----

Nr.BP.292/33.T.

Dnia 20 stycznia 1933 r.

129
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr.1 za miesiąc grudzień 1932 roku.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Pow.białostocki. Największą ruchliwość z pośród innych Związków Zawodowych wykazali włókniarze białostocki, zrzeszeni w Związku Zawodowym Robotników przemysłu włókienniczego, pozostającym pod wpływami PPS.OKW. I w tym okresie na czoło rozmaitych zagadnień wypływała troska o utrzymanie sztywności cennika, przyjętego w przemyśle włókienniczym w Białymstoku w lipcu 1932 r. To też wszystkie zebrania włóknarzy, odbyte w grudniu ub.r., obracały się głównie około sprawy wynagrodzenia za pracę.

Tak tedy pierwsze zebranie włóknarzy odbyło się w dniu 6 grudnia ub.r., na którym zastanawiano się nad ustosunkowaniem się do strajku włoskiego, który wybuchł dnia 5 tegoż miesiąca w wykończalni fabryki Sokoła i Zylberfeniga z powodu obniżki płas o 10% i objął 70 robotników. Postanowiono, by wszyscy robotnicy pomienionej fabryki, na znak solidarności poparli ten strajk i w tym celu sami również przystępując do strajku włoskiego. W razie zaś gdyby strajk włoski wszystkich robotników fabryki nie odniósł skutku, proklamować ogólny strajk we wszystkich fabrykach w Białymstoku /200/.

Następnym zebraniu w dniu 8 grudnia ub.r. postanowiono agitować wśród robotników fabryk włókienniczych w Białymstoku wykonywujących zamówienia wojskowe, za wywołaniem tam strajku włoskiego celem poparcia robotników fabryki Sokoła.

i Zylberfeniga gdzie już wszyscy robotnicy przystąpili do strajku włoskiego. Nadto uchwalono opodatkować się na rzecz strajkujących po 50 gr. 1 zł. w zależności od przepracowanych dni w tygodniu.

Zebrań w dniu 11 tegoż miesiąca, podobnie jak i poprzednie, poświęcone było omówieniu strajku włoskiego w fabryce Sokoła i Zylberfeniga. Wykonała się tutaj kwestja ogólnego strajka, do którego pchały elementy komunistyczne z pośród włóknarzy, natomiast większy odłam włóknarzy, bardziej umiarkowany, z Kapitułką, Tomaszem na czele, nie będąc zasadniczo przeciwnym ogólnemu strajkowi, uważał jednak że powzięcie decyzji o takim strajku winno nastąpić po uprzednim porozumieniu się delegatów wszystkich fabryk.

Jednakże przeszedł wniosek komunistycznego Lejwy Leba, by ogólny strajk rozpocząć w dniu 12 grudnia ub.r. Nadto Kapitułko nadmieniał o składkach na rzecz strajkujących w fabryce Sokoła i Zylberfeniga wpłynęło 125 zł. Regina Aleksander zaś wyraził zdziwienie, że Starosta Grodzki w Białymstoku, w czasie pobytu we wspomnianej fabryce nakłaniał robotników do zaniechania strajku włoskiego i przystąpienia do pracy, podczas gdy władze administracyjne raczej winneby były pociągnąć do odpowiedzialności fabrykantów za pogwałcenie umowy zbiorowej /400/.

Wreszcie na czwartym z kolei zebraniu włóknarzy, odbytem w dniu 18 grudnia ub.r. omawiano zlikwidowanie strajku włoskiego w fabryce Sokoła i Zylberfeniga w Białymstoku. Likwidacja ta, przeprowadzona wskutek interwencji władz administracyjnych odbyła się nieoczekiwanie i wbrew przewodom robotniczym, którzy nawet do pewnego stopnia byli tem zaskoczeni. To też na omawianem zebraniu Tomasz Kapitułko w prze-

W 130

mówieniu swem ubolewał nad tem, że strajk został zlikwidowany nie przez wołane po tem czynniki, jak Inspektor Pracy i Związek Zawodowy, lecz przez władze administracji ogólnej i, że robotnicy z tego powodu zostali pokrzywdzeni, bo obniżono im płacę o 5%. Dodał, że to nie jest koniec na tej obniżce i że z nastaniem nowego sezonu, co zwykle ma miejsce w maju lub w kwietniu, robotnicy winni być przygotowani na nowe próby obniżki płac przez fabrykantów i, że może dojść do tego, że robotnik w fabryce zmuszony będzie pracować za 2 złote dziennie. Stwierdził, że kryzys światowy pogłębia się, wskutek czego Ameryka wytwarza tylko 50% tego, co produkowała w latach poprzednich, w Polsce zaś produkcja spadła o 75%. że w roku 1933 kryzys jeszcze się bardziej pogłębi. Zarzucił Rządowi, że przez zamiar obniżki poborów pracowników państwowym o 12% da nowy atut w ręce fabrykantów do dalszych obniżek płac robotniczych, że Pan Premier Prystor miał się wyrazić, że ponieważ robotnik "siedzi cicho", więc należy rzysć z pomocą fabrykantom, by utrzymać produkcję i w tym celu Rząd obniżył świadczenia socjalne do 1% ogólnego zysku, podczas gdy w Niemczech świadczenia takie wynoszą aż 7%. Poddał ostrej krytyce nową ustawę o stowarzyszeniach, podkreślając, iż jest ona jednostronna, ponieważ związki takie, jak fabrykantów, kartele i in. w myśl tej ustawy nie podlegają kontroli, wtedy gdy winne one były tembardziej być kontrolowane, choćby ze względu na to, że wielu potentatów kapitalistycznych, jak ks.ks. Lubomirsoy, Przeczyscy i in. zalegają w opłacie skarbowi należnych sum podatkowych, a równocześnie lokują swe kapitały w bankach zagranicznych. Nawiązując do sprawy dożywiania dzieci bezrobotnych, Kapitułko oświadczył, że wszędzie widzi po temu dobre chęci, lecz nikłe są z tego wyniki. Wreszcie apelował do ze-

branych, by jednoczyli się w Związkach Zawodowych, a to celem obrony swych praw oraz skuteczniejszego przeciwstawienia się ustawie o stowarzyszeniach. Następny mówca, Załowski, zobrazował sposób zlikwidowania przez władze administracyjne strajku włoskiego w fabryce Sokoła i Zylberfeniga, nadmieniając, że robotnicy zostali pokrzywdzeni, ponieważ obniżono im płace o 5%, jakkolwiek obiecano, że po zlikwidowaniu strajku warunki wynagrodzenia będą dotychczasowe i nawoływał, by w przyszłości robotnicy nie szli na lep takich obietnic, lecz dawali posłuch jedynie cynamikom właściwym, a więc Inspektorowi Pracy i Związkowi Zawodowemu. W końcu uchwalono rezolucję, wyrażającą życzenia, aby w przyszłości wszelkie zatargi pomiędzy robotnikami a fabrykantami na tle ekonomicznem likwidowane były przez Inspektora Pracy i zarząd Związku Zawodowego, a nie przez władze administracji ogólnej, protestującą przeciwko ustawie o stowarzyszeniach i domagającą większego zainteresowania się ze strony władz bezrobotnymi i roztoczenia nad nimi należytej opieki /220/..-

Zorganizowani w Związku Zawodowym robotnicy przemysłu skórzanego, czeladnicy szewcy, odbyli kilka zebrań, poświęconych prawie wyłącznie omówieniu spraw związanym z uzyskaniem pomocy materialnej dla bezrobotnych czeladników szewckich. I tak, na zebraniu w dniu 5 grudnia ub.r. po przedyskutowaniu sprawy przyjsia z pomocą strajkującym robotnikom leśnym w Puszczy Białowieskiej, postanowiono wysłać delegację do Starosty Grodzkiego w Białymstoku z prośbą o wydanie bezrobotnym szewcom kartofli, opału i odzieży /50/..-

Na posiedzeniu w dniu 12 tegoż miesiąca zdawano sprawozdanie z działalności komitetu bezrobotnych szewców oraz z konferencji ze Starostą Grodzkim, który wyraził gotowość po-

131
parcia wysuniętego przez bezrobotnych szewców żądania. Poza-
tem wybrano nowy komitet bezrobotnych szewców w składzie sześciu
osób /80/..-

Na następnej zebraniu w dniu 13 grudnia ub.r. wysłuchano
sprawozdania nowego komitetu bezrobotnych szewców z odbytej kon-
ferencji ze Starostą Grodzkim w sprawie pomocy bezrobotnym szew-
com, oraz omawiano kwestję ponownego wysłania delegacji do tegoż
Starosty z prośbą o konkretną odpowiedź, w przeciwnym zaś razie
.. do władz wyższych. Utyśkiwano na wytworzony stan rzeczy : po-
wodu nadprodukcji i wyrażono pogląd, że bezrobotni szewcy winni
być traktowani na równi z innymi kategorjami bezrobotnych choćby
z tej przyczyny, że w razie potrzeby muszą stanąć w obrotu gra-
nic kraju na równi z innymi /40/..-

Wreszcie na zebraniu w dniu 19 tegoż miesiąca podnoszo-
no, że bezrobotni szewcy w Białymstoku są znacznie gorzej trakto-
wani, niż w innych miastach, jak na przykład w Warszawie, gdzie
wypłacają im zapomogę w wysokości 3-4 zł. dziennie. Poruszano
sprawę wniesienia podania o zapomogę do Wydziału Opieki Spo-
łecznej w Magistracie oraz kwestję ponownej interwencji u Sta-
roście Grodzkiego. Do uchwał żadnych jednak nie doszło. /30/.

W dniu 7 grudnia ub.r. odbyło się w Białymstoku zebra-
nie garbarzy. Wyniesiono rezolucję, stwierdzającą konieczność
podziału pracy w garbarniach w ten sposób, by 24 bezrobotnych
mogło być zatrudnionych po 2 godziny w tygodniu w okresie 3 mie-
sięcy /100/..-

W dniu 9 grudnia ub.r. odbyło się w Białymstoku zebranie
metalowców, poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych /20/..-

W dniu 23 grudnia ub.r. obradowali w Białymstoku robot-
nicy malarscy na temat obniżki płac i bezrobocia /25/..-

Powiat gro-
dzieński.

W dniu 2 grudnia ub.r. odbyło się w Grodnie zebranie zecerów żydów, celem załagodzenia tarć, wytworzonych wskutek wyłaniania się z pod dyscypliny związkowej w roku ubiegłym grupy zecerów, którzy zatrudnieni byli w drukarni Berezowskiego. Postanowiono secesjonistów nie przyjmować do Związku Zawodowego.

W dniu 5 grudnia ub.r. utworzono w Grodnie Związek Zawodowy robotników fryzjerskich.

Dnia 18 grudnia ub.r. zwołano w Grodnie zebranie członków Związku Zawodowego pracowników komunalnych i instytucji użyteczności publicznej. Pierwszy przemawiał Leon Mazurkiewicz, ostro krytykując gospodarkę samorządu grodzieńskiego. Nadmieniał on, że wskutek panujących w Magistracie nieporządków, popełnia się tam często nadużycia, prezydenta zaś miasta nazwał "oszustem, samobrawcem". Następny mówca, urzędnik magistratu, Grybo, omawiał konieczność jak najszybszego unormowania sprawy emerytalnej. Wreszcie sekretarz Kazimierz Krasieński apelował do zebranych, wzywając ich do solidarności i do skupienia się w Związku Zawodowym i, jako przykład takiej solidarności, wskazał na pracowników huty szklanej w Grodnie, którzy, dzięki swej solidarności, odnieśli zwycięstwo w ostatnim strajku. Na zakończenie uchwalono rezolucję, domagającą się rozpisania nowych wyborów do Rady Miejskiej w Grodnie, wobec wygaśnięcia kadencji poprzedniej Rady, niezwłocznego uregulowania spraw emerytalnych i wypłacenia zaległych pobrań wszystkim pracownikom miejskim oraz - wnieśienia petycji do Sejmu o uchYLENIE ustawy o stowarzyszeniach /59/.

Pow. wołkowyski.

W Wołkowysku, w dniu 11 grudnia ub. roku odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy. Zebrani uchwalili rezolucję, żądającą zrównania warunków pracy pracowników stażodziennych z etatowymi, 40-godzinnego tygodnia pracy, oraz

zniesienia wszelkich premii w warsztatach kolejowych./70/.

Pow. wysoko-ma-
zowiecki.

W dniu 8 grudnia ub.r. w Łapach odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy. Poruszano sprawy organizacyjne i zawodowe.

b/ Związki Zawodowe przerwane.

W Wołkowysku w dniu 23 grudnia ub.r. zwołano zebranie członków Bezpartyjnego Związku Zawodowego Maszynistów kolejowych celem omówienia spraw organizacyjnych Związku oraz uchwalono otworzyć kasę samopomocy koleżeńskiej /11/.

c/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Pow. białostocki.

W Białymstoku w dniu 8 grudnia ub.r. odbyło się zebranie Chrześcijańskiego Związku Zawodowego dozorców domowych. Na zebraniu tem poruszano sprawę umów między właścicielami domów a dozorcami na rok 1933, oraz dokonano wyboru członków nowego zarządu Związku./50/.

d/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 31 grudnia 1932 r., na terenie województwa białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 3.548 osób.

P o w i a t	Bezrobo- cie na dz.30.XI	Bezrobo- cie na dz.31.XII	Zmniejsze- nie	Wzrost	Pobiera- zapomogi
Argustowski	221	247	-	26	200
Białystok miasto	3.972	4.699	-	1.727	610
Białostocki	138	425	-	287	286
Bielski	521	449	72	-	396
Grodzieński	1.668	1.878	-	210	137

P o w i a t	Bezrobo- cie na dz.30.XI.	Bezrobo- cie na dz.31.XII	Zmniej- szenie	Wzrost	Pobie- ra za pomogi
Łomżyński	26	169	-	143	21
Ostrołęcki	5	18	-	13	10
Ostrowski	61	53	8	-	33
Suwalski	378	399	-	21	26
Sokólski	22	43	-	21	7
Szczuczynski	19	27	-	8	10
Wołkowyski	100	140	-	40	14
Wysoko-mazow.	-	1	-	1	-
R a z e m :	6.131	8.548	80	2.497	14750

W z r o s t o 2.417 os^ob.

-----oo0oo-----

H.B.

16
Województwo Białostockie

Nr. BP. 292/33.T.

Białystok dnia 20 stycznia 1933 r.

133
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr. 1 za miesiąc grudzień 1932 roku

IV. Strajki.

21
10
33
26
7
10
14
-
50
Pow. białostocki. W dniu 9 grudnia ub.r. w majątku Juchnowszczyzna za-
strajkowało 6 robotników rolnych z powodu nieotrzymania
należności za pracę od 6-ciu miesięcy. Po otrzymaniu części
należności, robotnicy ci w dniu 10 tegoż miesiąca przystąpi-
li do pracy.

Pow. bielski. Strajk robotników leśnych w Puszczy Białowieskiej pro-
klamowany w dniu 10 listopada ub.r. /sprawozdanie sytuacyj-
ne za miesiąc listopad 1932 r./ zlikwidowany został w dniu
10 grudnia 1932 r., jedynie tylko na terenie nadleśnictw
jażwińskiego i browskiego strajk ten częściowo jeszcze trwa.

Pow. Grodzieński. W dniu 1 grudnia 1932 r. w ciągu 6-ciu godzin strajko-
wali pracownicy szpitala żydowskiego w Grodnie z powodu
nieotrzymania od dłuższego czasu zarobków. Strajkujący przy-
stąpili do pracy po uzyskaniu części należności oraz po zko-
ńczeniu przez zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej przyrzecze-
nia, że w najbliższym czasie zaległości zostaną wypłacone.

W hucie szklanej w Grodnie w dniu 12 grudnia ub.r. wy-
buchł strajk, obejmując około 50 robotników huty. Strajk
miał podłoże polityczne, bowiem wszelkie żądania pracowni-
ków tej huty odnośnie wypłaty zaległych zarobków, przestrze-
gania "angielskich sobót" i przyjęcia z powrotem do pracy dwóch
wydalonych robotników, po uprzednich pertraktacjach przy

Po

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 391–397

Pow. S.

yski

Wojewoda Białostocki

Nr.BP.____/33.T.

Dnia 20. stycznia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1
za miesiąc grudzień 1932 roku.

V.Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Pow.białostocki. W dniu 2 grudnia ub.r. obok Białegostoku, na rozwidle-
niu szosy Wasilkowskiej i supraskiej nieujawnieni sprawcy
wpoprzek szosy przeciągnęli drut kolczasty, zaś przy ulicy
Wasilkowskiej, a cmentarzem prawosławnym, na również prze-
ciągnięty przez szosę drut na wysokości 1.80 mtr.od ziemi
najechał samochód, wywalając słup telefoniczny. Wypadku
z ludźmi nie było.

Podczas patrolowania okolicy Trzciannego w dniu 11-go
grudnia ub.r. posterunkowy P.P. piotr Chorzelski, zauważył
dwóch podejrzanych osobników, którzy na widok jego, rzuci-
li się do ucieczki. Ponieważ wezwania do zatrzymania się
nie odniosły skutku, wspomniany posterunkowy użył broni
palnej, raniąc jednego z nich. Ranny zbiegł, natomiast dru-
gi zatrzymał się. Są to bracia Aleksander i Zygmunt Ciecior-
ko, poszlakowani o kradzież sztab żelaznych z cmentarza.

Pow.sokólski.

Na stacji w Sokółce w dniu 22 grudnia ub.r. podczas
manewrów pociągu towarowego, wskutek zderzenia uszkodzonych
zostało 5 wagonów towarowych. Winę tej awarii ponosi druży-
na konduktorska oraz maszynista pociągu towarowego.

b/ Zestawienia przestępstw i innych wypadków.

W miesiącu grudniu 1932 roku zanotowano wypadków

19

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	8
2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach	1
3/ Usiłowania samobójstw	9
4/ Samobójstw	7
5/ Usiłowania zabójstw	5
6/ Zabójstw	4
7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków w których śmierć poniosło 7 osób.	11
8/ Kradzieży zwykłych na sumę 15.245 złotych	147
9/ Kradzieży z włamaniem na sumę 14.588 złotych	9
10/ Drobnych napadów rabunkowych	6
11/ Dzieciobójstw	1
12/ Zgwałceń	1
13/ Oporu policji	9
14/ Nielegalnego posiadania broni	14
15/ Fałszerstw pieniędzy	1.

c/ Wypadki samochodowe.

W grudniu 1932 r. na terenie województwa białostockiego miały miejsce 4 wypadki samochodowe. Wypadków z ludźmi nie było. Zabito tylko 2 konie.

d/ Pożary.

Zestawienie danych o pożarach.

W grudniu 1932 r. na terenie województwa białostockiego miały miejsce następujące pożary powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	13
2/ Z przyczyn nie ustalonych	11
3/ Podpalenia z zemsty	9

- 135
- 4/ Podpalenia, w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej 1.
 - 5/ Naśliwej bułowy komina 8.

Pożary te wyrządziły straty

1/ do 2.000 złotych każdy	21.
2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy	12.
3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy	7.
4/ od 10.000 do 20.000 złotych każdy	2.
5/ od 20.000 do 30.000 złotych każdy	
6/ ponad 30.000 złotych każdy	

Straty wyrządzone przez te pożary, wynoszą około 128.000. złotych.

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym w dalszym ciągu został przejściowo, jakkolwiek w niewysokim stopniu, zagrożony na terenie powiatu grodzieńskiego w gminach Indura i Łasza, gdzie miały miejsce wypadki odmowy płacenia podatków przez włościan i stawiania oporu sekwestratorom oraz niedopuszczania do nakładania sekwestru. Ponadto w okręgu przemysłowym leśnym, w Puszczy Białowieskiej w dalszym ciągu wyczuwa się nastroje strajkowe, a nawet zachodziły wypadki teroru w stosunku do pracujących tam robotników leśnych, mimo, iż strajk został tam zlikwidowany w dniu 10 grudnia ub.r.

W innych powiatach sytuacja pod względem politycznym pozostawała bez zmian, natomiast zwiększyła się nieco przestępczość kryminalna, wyrażająca się w znacznej, zwiększonej ilości drobnych kradzieży.

Wojewoda Białostocki

Nr.BP.292/33.T.

Dnia 20 stycznia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.1 za miesiąc grudzień 1932 r.

VI. Sprawy graniczne.

Przenyt.

Zatrzymano na terenie powiatu augustowskiego przemytnika Abela Baranowskiego, który posiadał na wozie 70 kg. rodzynek pochodzących z Litwy.

W dniu 11 grudnia ub.r. w pobliżu punktu przejściowego Bogusze w powiecie suwalskim zatrzymano przemyt tytoniu 1.800 kg., rodzynek 5 kg., pomarańcz 13½ kg., owoców suszonych 940 kg. i orzechów 1.400 kg. Przemytnicy Jan Sztramko i Franciszek Pietrzyk zbiegli na stronę niemiecką.

Na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego w okresie sprawozdawczym zauważono intensywny wymyt z Polski do Prus żyta, trzody chłewnej i mięsa wieprzowego, koni, drobiu i nabiału.

Wysiedlenie z Niemiec.

Przybył do Suwałk, wysiedlony z Niemiec, robotnik rolny Jan Min z żoną i pięciorgiem drobnych dzieci. Min przebywał w Niemczech od 1916 roku.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W grudniu 1932 r. za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano na odcinku granicznym powiatu augustowskiego 11 osób i na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego 6 osób.

00000

22
136
Wojewoda Białostocki

Nr.BP.292/33.T.

Dnia 20 stycznia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1
za miesiąc grudzień 1932 roku.

VII. SZPIEGOSTWO, DYWERSJA, SABOTAŻ.

N e g a t y w n e a

H.B.